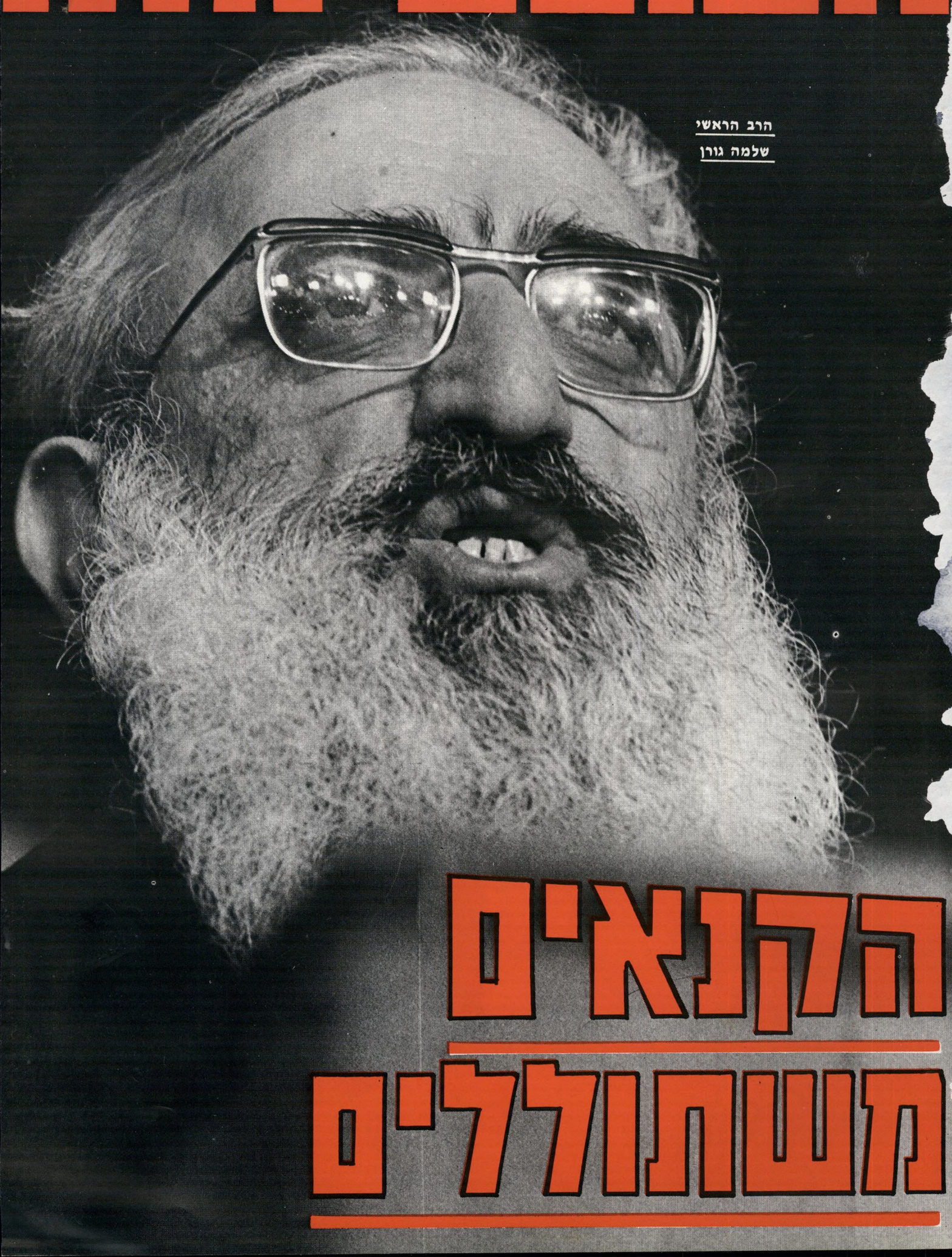
80 עמודים

העולם הזה

י"ב באב תשמ"א, 12.8.1981 מיספר 2293 שנה 45 המחיר: 15 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

הרב הראשי
שלמה גורן

הקנאים משתוללים

JORDACHE®

להשיג: **בתל אביב:** "סופר ג'ינס", יהודה המכבי 57 טל': 456351; חנויות "מצקין", "ג'ינס סנטר", דיזינגוף 66; "בוב 2" דיזינגוף 185; "מיי ג'ינס" בן-יהודה 14; "ווסט ג'ינס" בן-יהודה 1; "בוטיק 109" אלבן גבירול 109. **יפו:** "מזון", שד' ירושלים 48. **בת-ים:** "זה מה שיש", רוטשילד 27. **רחובות:** "סופר ג'ינס", הרצל 181. **רמת גן:** "סופר ג'ינס", ד"ר כהן 2, (פינת ביאליק 66); **גבעתיים:** "טופ ג'ינס", ויצמן 23. **אשדוד:** "רוקי". **פתח תקווה:** "שאול" חיים עוזר 10. **רמת השרון:** "אפרל" סוקולוב 52, "לי" סוקולוב 64. **הרצליה:** "לי" סוקולוב 47. **חולון:** "אפנת דבש", סוקולוב 66; "ארי לונדון", סוקולוב 19. **נתניה:** "בלו ג'ינס", דיזנגוף פינת הרצל "אדם וחווה", הרצל 29. **ירושלים:** "מצקין", "ספורט רחביה" קק"ל 29; "ספורט אולימפיה", כיכר דוידקה; "מחסן הג'ינס", שץ 8; "סקופ" שמאי 8; "חסיד" יפו 65. **באר שבע:** "ג'ינס סנטר", החלוץ 81. **קרית מלאכי:** "רוקי". **חיפה:** "מצקין", "בית הג'ינס" הרצל 20; "אור הג'ינס", הרצל 7; "הג'ינס" שד' הנשיא 124. **קרית ביאליק:** "ג'ינס לי" **אילת:** "אתא".

ובחנויות נוספות בכל הארץ

היבואנים והמפיצים: אחים נקש

ג'ורדאש ג'ינס
הצלחה זוהרת
בארצות הברית

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תבנית: יוסי שנקר • עורכת כיתוב: לילית בוארון • צלמי מערכת: ציון צפריר ועטא סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב כך־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה.

עיתון שאתה רגיל אליו דומה לבית מוכר. אתה יודע היכן עומד כל רהיט, היכן טמון כל חפץ. אתה יכול להסתובב בו גם בעיניים עצומות. ידיעה זו מעניקה לך הרגשה של ביטחון.

כאשר אתה גוטל לידיך עיתון מוכר — יומי או שבועי — אתה יודע היכן מצויים המדורים האהובים עליך, היכן המדור שאתה רגיל לקראו ראשון, היכן המדורים שאתה פונה אליהם רק לאחר מכן, ואולי ביכלל לא. הכרה אינטימית זו הופכת את העיתון לידיד ישן ומוכר, חלק מחיי־השיגרה שלך. ידוע שקשה מאוד, למשל, להחליף את העיתון היומי, שאתה רגיל לקראו בשעת ארוחת־הבוקר, ועוד הרבה יותר קשה להחליף את השבוע.

לכן אין זה רצוי לשנות את סדר המדורים בשבועון. אך החל בשבוע זה אנחנו עושים נסיון כזה.

ההגיון הפנימי הטמון בסדר המדורים בהעולם הזה אינו ברור למי שאינו מצוי בבעיות הטכניות של המערכת. אך יש הגיון כזה. הוא נובע מן העובדה שאין מדפיסים את העולם הזה כולו בעת ובעונה אחת. שיטות־ההדפסה שלנו מחייבות את הדפסתו חלקים־חלקים.

עד כה אורגנה ההדפסה כך שהחלק הפנימי של העיתון — האמצע שלו — הודפס אחרון, ועל כן רוכז בו החלק האקטואלי ביותר, שהושלם ברגעים האחרונים ממש. אולם זה מכבר החלטנו שיש לשנות סדר זה. כי הוא גרם לכך שדווקא העמודים הראשונים של הגליון היו מוקדשים לדברים הפחות בוערים, בעוד שהנושאים הבוערים ממש הופיעו רק בעמוד 30 והלאה.

צרה זו גדלה ככל שגדל העיתון, עם ריבוי המודעות של מפרסמים המבקשים לפנות באמצעות שבועון זה אל הציבור האיכותי ביותר בארץ — כפי שהוכיחו הסקרים המדעיים על ציבורי־הקוראים ב־ארץ.

החל בגליון זה אנחנו באים להכניס, באופן נסיוני, שינוי בסדר־המדורים, ואנו מבקשים אותך להיאזר בסבלנות עד ש־תתרגל לסדר החדש. הכוונה היא להקדיש את העמודים הראשונים (והאחרונים) של הגליון לחומר האקטואלי ביותר. בעמודים אלה יופיעו המדור תשקיף, חלק המדור במדינה והכתבות האקטואליות ביותר.

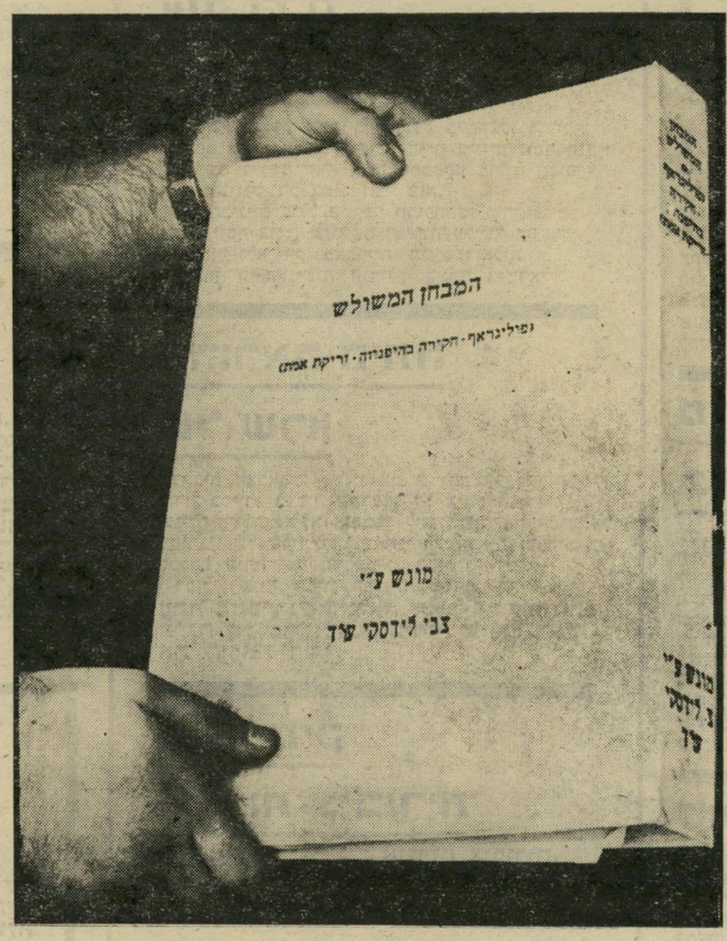
אני מקוה שתוך כמה שבועות יתרגל ציבור־הקוראים לסדר זה, ויסכים עימנו שהוא טוב מקודמו.

הכושר להתרגז

אחד העסקנים הבכירים במדינה אמר לי השבוע: „אני מקנא בכם. איך אתם יכולים עוד להזדעזע ממה שקורה במדינה, אחרי כל השנים האלה?"

מי שאינו מסוגל להתרגז, כאשר צריכים להתרגז, אין לו הזכות — וגם לא היכולת — לעסוק בהוצאת עיתון לוחם.

בשבועיים האחרונים התרגזנו — כולנו. הגילויים בפרשת אסיר־העולם סלומון אבו הוציאו אותנו מכלינו. כתבנו על כך כתבה אחת בגליון האחרון (העולם הזה 2292), ועוד נחזור לפרשה זו שוב ושוב.

האוגדן שהכין לידסקי
„האמנתי בכל מאודי בחפותו מפשע..."

עד שתתברר עד תום, ועד שיועמדו לדין וירשעו האחראים למעשים הנראים ברגע זה כפשעים נגד זכויות־האדם.

צבי לידסקי, עורך־הדין שהגן על סלומון אבו במישפט, מחה נמרצות על כמה פסוקים שהופיעו בכתבתנו הראשונה, וש־שהיה בהם לדעתו, להטיל ספק בפעילותו המיקצועית. הדברים נגעו בעיקר לאי־הזמנתו של ישראל דנוך לעדות במישפט, ולטענת המישפחה כי לידסקי התחייב לכתוב ספר על מיבחני־אמת.

ביקשתי ממנו להגיב עליהם ולהעמיד את הדברים על דיוקם, מנקודת־השקפתו של מי שניהל את הסניגוריה, ולהלן דבריו:

כותב לידסקי:

הודעתו של ישראל דנוך במישטרה (על חלקו בתפיסת סלומון אבו אחרי הרצח) היתה בתיק הפרקליטות, והועתקה על־ידי הסניגוריה. הודעה זו נראתה לנאשם, לחבריו הקרובים ולי כהודעה מפלילה, עויינת וקשה.

בהודעה זו מספר דנוך כי הוזהר לפני כשבועיים (כלומר, שבועיים לפני תאריך מסירת ההודעה) על־ידי אנשים, שאת שמם אינו זוכר, כי סמי (הנאשם) וחבריו מתכוונים לרצוח אותו בשל בחורה שפנתה לעזרתו, מאחר וסמי וחבריו רצו להורידה לזנות.

דנוך מספר כי הבחורה פנתה לעזרה למנוח עזרא שם־טוב, והוא שמר עליה ואף סיפר לדנוך על העניין.

דנוך גם מספר על סיכסוך אלים שהיה — כך סיפר לו המנוח עזרא שם־טוב — בין שם־טוב וארבעה בחורים בשל הבחורה. לדברי המנוח, המתינו הבחורים ליד דירת הבחורה, וכאשר עזרא ליווה אותה פגשו בו ליד דירתה. הם איימו עליו שאם לא יפסיק להתערב בעניין הבחורה ירצחו אותו.

הוא סיפר לו גם שהיו אקדחים בידי הבחורים, וכי סמי (הנאשם) היה ביניהם, ותוך כדי הוויכוח נתן עזרא לסמי מכות בפרצוף.

דנוך אף הוסיף כי שמע שסמי וחבריו הם גנגסטרים מצרפת.

דנוך מסר את הודעתו במישטרה ב־7.4.70, בשעה 1.30 בלילה.

העויינות בין דנוך וחבריו לסמי וחבריו היתה ברורה לנאשם ולי. ידענו גם כי דנוך היה חברו הטוב של המנוח, עזרא שם־טוב. ידענו בוודאות כי דנוך יהיה עד עויין לנאשם.

בעדותו בבית־המישפט המחוזי אמר הנאשם: „אני הכרתי את שמו של עזרא שם־טוב. לא נכון שמישהו סיפר לי, ש־עזרא או מישהו אחר שלח את אולגה לחנ"ל."

ובמקום אחר: „לא נכון שהייתי מסוכסך עם עזרא בגלל הבחורה הספרדיה. לא הכרתיו."

מסיבות השמורות עימה לא הזמינה התביעה את ישראל דנוך להעיד. אנחנו בוודאי שלא היינו צריכים להזמין עד זה, שהיה הופך לעד־תביעה מובהק, אשר היה מנסה בכל מאודו להעיד נגד הנאשם על הרקע ועל המניע האפשריים (סיכסוך בין סמי והמנוח עזרא שם־טוב).

אילו היתה ההגנה מזמינה את ישראל דנוך כעד מטעמה, היה נעשה המישגה ההמור ביותר, והסניגוריה היתה משרתת את האינטרס העליון של התביעה, גם על־ידי השחרת פניו של הנאשם וגם על־ידי הצגתו כבעל עניין ברציחתו של שם־טוב. מה גם שאין הסניגוריה יכולה לחקור בחקירה נגדית את העד שלה.

בית־המישפט המחוזי קבע כי מניע הרצח לא הוכח, וכך קבע גם בית־המישפט העליון, וזאת לפי טענתי שלא היה לאבו מניע.

אשר ל„מיבחן המשולש":

פניתי פעמים רבות לשרי־המישפטים וליועצים המישפטיים לממשלה, בדרישה לערוך לאבו מיבחן משולש כזה (פוליגראף + זריקת־אמת + חקירה בהיפנוזה).

לא קיבלתי על עצמי לכתוב ספר על נושא זה, כפי שנאמר בכתבת העולם הזה, אלא לאסוף חומר מישפטי בארצות־הברית. וכך עשיתי, ב־1975. נסעתי אז לארצות־הברית ואחר כך מסרתי את החומר לתירגום, וקיבצתיו באוגדן.

מסרתי עותק אחד ליועץ המישפטי לממשלה, עותק לסלומון אבו ועותק אחד נשאר בידי. הפרופ' אהרון ברק, שקיבל את החומר מידי, אמר לי באחת השיחות: „זו עבודה גדולה."

האמנתי בכל מאודי, ואני מאמין עד היום, בחפותו־מפשע של סלומון אבו, וכאשר נסעתי לאמריקה לאיסוף החומר, אמרתי לו ולמישפחה שלא אקבל שכר־טירחה עבור הנסיעה ואובדן הזמן הכרוך בכך, אלא רק את ההוצאות.

עשיתי כל אשר לאל ידי לחסוך בהוצאות, והתארחתי באמריקה אצל ידידים.

לא שילמו לי עבור הנסיעה כל שכר־טירחה, ולא שילמו לי 25,000 דולאר, כפי שכתוב בהעולם הזה. שולמו לי הוצאות־הנסיעה בפועל, והוצאות הירגומי חוות־הדעת והספרים שנמסרו לתירגום למישרד־תירגומים בתל־אביב.

מילאתי את התחייבותי כלפי אבו במלואה, והאוגדן שהעברתי לידיכם, ובו חוות־הדעת של המומחים, הוא ראייה לכך.

עד כאן דבריו של לידסקי, שהבטיח להגיב בימים הקרובים, אחרי שיעיין מחדש בכל החומר, גם על פרשת הדו"ח הבאליסטי של המישטרה שלא הוצג במישפט. הוא העביר לי העתק של אותו אוגדן גדוש־חומר, שבו נאספו פירות חקירתו בארצות־הברית לגבי היעילות, הטכניקה והקבילות המישפטית של מיבחנים בגלאי־שקר, בהיפנוזה בזריקות־אמת.

שמעי שרון

סדר המדורים:

איש ממאדים	58
אנשים	33
אנשים בעולם	27
אתה והשקל	10
בלונים	38
במדינה	5
חורוסקופ	20
זה היה העולם הזה	68
חשבון עובר ושב	23
יומן אישי	39
מדריך שידורים	51
מה הם אומרים	74
מכתבים	13
ממסיבה למסיבה	34
נמר של נייר	66
עולם קטן	25
פורום	18
קולנוע	52
ראיון השבוע	45
רחל המרחלת	71
שידור	48
תשבץ	13
תשקיף	4

דיווח תשקיף

ובכל זאת,

מעיין יסולק

למרות הודעותיו של מנכ"ל משרד־הביטחון, יוסף (״יוסקה״) מעיין, שיפיהן הוא נעתר לבקשת שר־הביטחון החדש, אריק שרון, ונשאר בתפקידו, הוא ייאלץ לפרוש ככל בשבועות הקרובים.

שרון אינו רוצה בו כבמנכ"ל משרדו, אם כי עדיין לא החליט במי הוא מעוניין כראש המישרד.

הכדורגל –

תרגיל הסחה

הודעתו של ראש סיעת אגודת־ישראל בכנסת, אברהם שפירא, שלפיה הוא מתכוון ללחוץ על מוסדות־הספורט בישראל, כדי שמישחקי־הכדורגל בשבת יבוטלו, היא תרגיל מחוכם של הח"כ החדש.

מקורבין של שפירא יודעים לספר שהוא אינו חוזם כלל לגרום להפסקת מישחקי כדורגל בשבת, מפני שהוא יודע שהתגובה של ציבור אוהדי־הכדורגל בארץ עלולה להיות חמורה. שפירא ינסה למקד את דעת־הקהל בפרשת הכדורגל, כדי להשכיח מן הציבור את הסחיטות הדתיות של האגודה בעת הרכבת הקואליציה.

מודעות תיזכורת

למרידור

המערך מתכוון לפרסם מדי יום ביומו מודעה קבועה בעיתונים, ש־תציין את הזמן שעבר מהיום שבו הכטיח השר יעקוב מרידור לחשוף את סוד ההמצאה המיסתורית שלו.

המודעות תהיינה בעלות נוסח קבוע, והן תופענה במקום קבוע בי־עיתון.

גרפיקאי

ימונה כמסביר

הגרפיקאי ראובן אדלר, מי שהכין את כל עבודות הגראפיקה למערכת־הבחירות של חיליכוד, עומד להתמנות על־ידי שר־הביטחון אריק שרון כממונה על מערכת־ההסברה של מישרד־הביטחון.

אדלר מקורב לליכוד גם בעיקבות קישרי־מישפחה. הוא בעלה של רונית רוזנשטיין, בתו של עורך־הדין אמנון רוזנשטיין, פעיל המיפלגה הליברלית.

הקרב

על הדובר

על פי דרישתו של אלי לנדאו, מינה שר־הביטחון אריק שרון את אלי זילבר כדובר מערכת־הביטחון. זילבר היה דוברו של שרון במישרד־החקלאות, וקודם לכן היה דובר מישטרת נתניה.

נראה כי אריק התחרט על המינוי, והוא מנסה להחזיר את זילבר למישרד־החקלאות. אוזם שר־החקלאות החדש, שימחה אריוך, מסרב להעסיק את זילבר כדוברו.

בינתיים השאיר שרון את הדובר הקודם של מישרד־הביטחון, דני ויינריך, בתפקידו. עתה יש למישרד שני דוברים.

עוד דו"ח

נגד בורג

הוועדה לבדיקת מצב בתי־הכלא בישראל, ועדת השופט קנת, עומדת להוציא דו"ח ביניים נוסף תוך שבועיים־שלושה. היא אינה מסתפקת בדו"ח הסופי שלה, שיוגש רק בעוד חצי שנה.

דו"ח הביניים כולל התקפה חריפה על שר־הפנים. הד"ר יוסף בורג, שיואשם ישירות על־ידי הוועדה כאחראי ולא רק באחריות מיניסטריאלית, ל„שערוריה האנושית הגדולה ביותר בישראל".

ההוראה היתה

של שרון

הכתבים הצבאיים, שליוו את שר־הביטחון אריק שרון בסיורו בצפון, התרעמו על היחס הנוקשה שגילו חיילים, שלא איפשרו להם לסקר את הסיור. מקורביו של שרון טענו באוזני העיתונאים, שההוראה לסלקם היתה של הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן. שרון התנצל לפניהם.

עתה התברר שההוראה לסלק את הכתבים היתה של שרון עצמו, והחיילים רק ביצעו את הוראת השר.

נסגר חיק

אישיות ציבורית

תיק פדיוי חמור נגד אישיות ציבורית, שהיא גם אחד האנשים העשירים בארץ, נסגר באחרונה, על פי הוראת היועץ המישפטי לממשלה.

האישיות הואשמה בפרשת שוחד עירונית בהיקף נרחב, וגורמים בפרקליטות טענו שההרשעה בתיק זה מונחת בכיסם.

מטה חירום

באוצר

שר־האוצר, יורם ארידור, החליט ליחקים מטה־חירום במישרדו, שיתכנס פעם בשבוע, מדי יום ששי בשעה 7 בבוקר.

במטה־החירום הכלכלי החדש של ארידור ישתתפו נציב שרות־המדינה, אליעזר הקסטר, מנכ"ל מישרד־האוצר, עוזרא סדן, החשב הכללי, איתן רפ, הממונה על התקציבים, ישראל חיים ארקין והממונה על שוק ההון, בן־עמי צוקרמן.

בני הורביץ

יחזרו לבנייה

הנושא הראשון, בוועדת־הכספים של הכנסת, יועלה על־ידי שר־הבינוי דויד לוי. השר ידרוש להחליט על בניית דירות להשכרה על פי התוכנית שהגישו בניו של השר לשעבר, ייגאל הורביץ.

כשהועלתה התוכנית לראשונה, נאיץ הורביץ לחודיע שבניו לא יבצעו אותה, משום שהוא כיהן אז כשר־האוצר. עתה, עם פרישתו של הורביץ מהחיים הפוליטיים הפעילים, נראה שמישפחתו תאמץ שוב את התוכנית, שבה יושקעו 200 מיליון דולרים תוך ארבע שנים.

מדוע

התפטר ורדי?

התפטרותו של אלוף (מיל') רפאל ורדי ממישרד־הביטחון, ביום שבו נכנס אריק שרון לתפקיד, עוררה סע־רה במערכת־הביטחון.

יחידים של ורדי טוענים שאמר לפני פרישתו: „אי־אפשר להעמיד בראש הביטחון אדם שכל חייו הפר פקודות." כנו של ורדי נפל במיבחנת יום־הכיפורים, בעת ששירת באוגדה של שרון.

עמית –

מנכ"ל „גרניט"

נראה כי הח"כ לשעבר מאיר עמית יקבל על עצמו את תפקיד מנכ"ל חברת ההשקעות הגדולה „גרניט".

התפקיד הוצע לעמית כבר לפני כמה חודשים, אך הוא סירב לקבלו, בתיקווה שבסופו של דבר יתמנה מנכ"ל כימיקאלים לישראל. עתה, כשברור לגמרי שעמית לא יקבל תפקיד זה, הוא יסכים, ככל הנראה להיות מנכ"ל גרניט.

סדנת יחסי אנוש

במישטרה

על פי דרישת שר־הפנים, הד"ר יוסף בורג, יתכנס הסגל הבכיר של המישטרה באחד מבתי־המלון בארץ לדיון בן כמה ימים. בכנס זה, שלא יעסוק בנושאים מישטרתיים, ינסו חברי הספ"כ, סגל הפיקוד הכללי של המישטרה, ללבן בעיות הקשורות ביחסי־אנוש מעוררים בפיקוד המישטרה.

לאחרונה קיים בורג שיחות אישיות עם מרבית הניצבים במישטרה. כולם, מילבד אחד, הביעו השגות על היחסים בספ"כ. היו אף כאלה שאמרו לשר, כי הם שוקלים פרישה מהמישטרה, בגלל מערכת יחסים זו.

לא ישלחו

קצינים לרחוב

במטה הארצי של המישטרה הוחלט שלא להמשיך עוד בגיוס קציני־מטה למיבצעי אכיפת חוקי־התנועה. **התברר שבמיקרים רבים מדי יצאו עבריינ־תנועה זכאים, רק משום שקצינ־המישטרה עצמם לא ידעו את החוקים, או שלא ידעו להסביר את מהות העבירה בבית־המישפט.**

חילופי משמרות

ב„חותם"

ראובן („רובי") רוזנטל יתמנה בקרוב עורך „חותם", מוסף שבועי של יומון מפ"ם „על המישמר".

רוזנטל, בן קיבוץ נחשון, יחליף בתפקיד את בנקו אדר. אדר אינו חוזר לקיבוצו, גן־שמואל. הוא יועסק ככותב מאמרים בעל־המישמר.

במדינה

העם

הקרב על הקברים

הדת אינה יכולה לכבוש את הארכיאולוגיה — ויש לכך סיבות עמוקות

זהו אחד הפאראדוכסים של מדינת־ישראל: רוב הוויכוחים על העתיד מתנהלים באיצטלה של ויכוח על העבר.

כך זה בתישעה באב, היום שעל פי המסורת הוחרבו בו גם בית־המיקדש הראשון וגם בית־המיקדש השני, והקשור גם בהתמוטטות הרמד של בר־כוכבא.

מזה כמה שנים החל ויכוח על מאורעות אלה. שלושה דורות של ציונים חונכו לראות במורדים את גיבורי האומה. אולם עם התגברות הקנאות הלאומנית־דתית־מיסטית בישראל החלו רבים לראות את מאורעות־העבר בעיניים אחרות. המכבים נראים כקנאים דתיים, ש־התנגדותם לשילטון הזר נבעה מעיקר מהתנגדותם לתרבות החילונית השלטת בעולם. הקנאים נראים כקבוצת־שוליים מטורפת, ש־חיסלה ברצח ובטרור את ההנהגה האחראית בירושלים, ושהביאה על הקהילה היהודית בארץ אסון מחריד. ואילו בר־כוכבא נראה כמנהיג מוכה שיגעון־גדלות, שהביא במעשה מטורף לחיסול היישוב היהודי בארץ.

רק הד קלוש מן הוויכוח הזה חדר לבמות ציבוריות ולכלי־התיקשורת. אולם ויכוח אחר הגיע השבוע לדרגה גבוהה של להט ואלימות. היה זה הוויכוח על הארכיאולוגיה.

זו מזוז זו. לוויכוח זה יש משמעות הרבה יותר עמוקה מכפי שנראה במבט שיטחי.

למעשה עומדות זו מול זו שתי תפיסות היסטוריות: הדתית והארצית.

הגישה הדתית סמונה בספרים. על פיה, מתחילה ההיסטוריה עם אברהם בן־תרח, נמשכת עד גלות בבל, נפסקת, מתחילה עם שיבת־ציון ונמשכת עד בר־כוכבא. יוצאת מן הארץ לגולה וחוזרת אליה בדורות האחרונים. ראייה זו מחלקת את העולם לשניים: יהודים וגויים.

„תמנון בעל שמונה זרועות"

ה תגובה בירושלים היתה שיגרתית: תחילה מבוכה, אחר־כך השמצה.

זה קרה פעמים רבות בעבר, כ־אשר מנהיג ערבי כלשהו היה מפרסם רמז על רצונו בשלום. זה היה קרה ב־1965, כאשר ביטא ה־נשיא תוניסי, חביב אל־בורגיבה, הצעה היסטורית להגיע לשלום עם ישראל. לא במיקרה מוזכרה יוזמת בורגיבה גם השבוע.

זה היה קורה, בלי כל ספק, גם אילו פירסם אנוור אל־סאדאת ב־נובמבר 1977 בקאהיר הצעה ש־ישראל תחזיר את כל סיני ותפרק את ההתנחלויות, תמורת שלום עם מצריים.

„חוגים מדיניים" היו דוחים את ההצעה על הסף, כתמרון מצריקיאית. כעבור יום היה שר מדרגה שניה מביע את דעתו שזוהי מזימה מצרית אפלה ל„גרום לחיסולה של ישראל בשלבים." ראשי מיפלגת־העבודה היו מצטרפים לקונסנזוס הלאומי ומשמיצים את הנשיא המצרי בלשון חריפה עוד יותר, כדי להוכיח לציבור את נאמנותם הלאומית.

השבוע זה קרה שוב. המדינאי מס' 1 של סעודיה פירסם תוכנית־שלום. „החוגים המדיניים" בירושלים — פסבדונים מוסכם לפקידי משרד־החוץ — גינו אותה. כלי־התיקשורת הישראליים, וביניהם כל היומונים, פירסמו את הגינוי הישראלי ברא ש, בכותרות הראשיות ובראש הידיעות, ואילו את התוכנית עצמה פירסמו מתחת לגינוי. היתה זאת דוגמה קלאסית של שטיפת־מוח, מן הסוג המקובל במדינות טוטאליטריות. ההצעה הסעודית בת שמונה הסעיפים תוארה כתמנון בעל שמונה זרועות.

8 נקודות

ה תוכנית של יורש־העצר פאהד, שהוא האיש החזק במישטר הסעודי, כללה את שמונה הנקודות הבאות:

● **נסיגת ישראל מכל ה־שטחים שנכבשו ב־1967.** ניסוח זה כולל, למעשה, הכרה ב־גבולות ישראל של ה־4 ביוני 1967.

● **סילוק ההתנחלויות ה־ישראליות מן הגדה המערבית ושאר השטחים המוחזקים** (קרי: רצועת־עזה ורמת־הגולן).

● **ערובות לחופשי־הפולחן לכל העדות הדתיות בארץ־הקודש.**

● **הכרה בזכות הפליטים הפלסטינים לשיבה למולדתם או תשלום פיצויים למי שאינם רוצים לשוב.** (פירוש הדבר: ויתור על הדרישה שכולם יוחזרו).

● **מישטר־נאמנות של ה־או"ם בגדה המערבית ובי־רצועת־עזה בתקופת־מעבר.**

● **כינון מדינה פלסטינית עצמאית, שבירתה תהיה בי־רושלים המערבית.**

● **ערובה לזכות כל ה־מדינות במרחב לחיות בי־שלום.**

● **מתן ערובה מטעם ה־או"ם, או כמה מחברותיו, להסכמים שיושגו.**

אנוור אל־סאדאת, שאינו רואה בעין טובה יוזמות ערביות מתחרות, ביטל את ההצעה הסעודית באומרו ש„אין בה כל דבר חדש". הוא צדק: עקרונות אלה כלולים בהחלטותיה של ועידת־הפיסגה הערבית שהתכנסה ב־2 בנובמבר 1978 בבגדאד, בתגובה על הסכם קמפ־דייוויד. העיתונות הישראלית העלימה אז, פה־אחד, החלטות אלה, וטענה כי בבגדאד הוחלט על „השמדת ישראל".

פאהד פירסם הצעה דומה לפני שנה. גם אז גונתה ההצעה נמרצות על־ידי יצחק שמיר ואנשיו, שראו בה רק מזימה זדונית לרכוש את דעת־הקהל האמריקאית ולהכשיר את הקרקע למכירת נשק אמריקאי לסעודיה.

עמדת־פתיחה סבירה

ל תגובה הזועמת של ממשלת־ישראל יש סיבה פשוטה. לא זו בילבד שאינה מעוניינת בהידוק היחסים בין וושינגטון וריאד, ולביצוע עיסקות־הנשק עם סעודיה, אלא שההצעה הסעודית שמה את האצבע על נקודת־התורפה של ממשלת־ישראל: אי־נכונותה להחזיר את הגדה המערבית, גם תמורת שלום מלא. כל ממשלות העולם, וביכללן ממשלת ארצות־הברית, דוחות עמדה ישראלית זו.

מכיוון שמיפלגת־העבודה שותפה לעמדת הליכוד בעניין זה (ארבעת הלאווים של הקונסנזוס הלאומי: לא מדינה פלסטינית, לא נסיגה לגבולות 1967, לא משא־ומתן עם אש"ף, לא ביטול הסיפוח של ירושלים המיזרחית), התחרו שימעון פרס ויצחק רבין עם יצחק שמיר בשלילת היוזמה הסעודית. האיש היחיד בצמרת ש־קידם בברכה את היוזמה הסעודית היה, למרבה התמיהה, דווקא אש"ף הליכוד: שר־האנרגיה החדש, יצחק ברמן הליברלי.

ההצעה הסעודית היתה, כמובן, רק עמדת־פתיחה למשא־ומתן, ובתור שכזאת היתה מרחיקת־לכת למדי בגישתה. היא לא נבדלה מתוכן נאומו של אל־סאדאת בכנסת.

מובן שגם ממשלה שוחרת־שלום בישראל לא היתה מקבלת תוכנית זו כמו שהיא, אלא תובעת כי במהלך המשא־ומתן ישונו בה נקודות מסויימות. למשל:

● שתהיה הכרה מפורשת וסופית בגבולות ישראל מלפני מילחמת 1967.

● שייקבע מראש כמה פליטים יורשו לחזור, בעוד שלכל האחרים ישולמו פיצויים.

● שיצויין במפורש שמה של מדינת־ישראל כאחת המדינות שיש להן הזכות להתקיים בשלום.

● שיושג חוזה־שלום רישמי בין ישראל ובין המדינה הפלסטינית שתקום, תוך הכרה הדדית והתחייבות הדדית לסידורי־ביטחון.

● שבתקופת־המעבר לא יקום שילטון זר, כגון נאמנות של ה־או"ם, אלא שהמעבר יהיה בתהליך מבוקר, תוך שיתוף ישראלי פלסטיני ישיר.

אולם תיקונים הכרחיים אלה, התואמים את עמדות מחנה־השלום הישראלי, אינם פוסלים את ההצעה הסעודית כעמדת־פתיחה ערבית סבירה למשא־ומתן.

האמיר פאהד
מזימה ושמה שלום

הקונסנזוס

ממשלה ישראלית נבונה היתה על כן, מברכת על ההצעה הסעודית, מרימה אותה על נס כביטוי להתגברות התבונה במחנה הערבי, ומזמינה את סעודיה ובעלותיה בריתה — ובכללם אש"ף — לתחת משא־ומתן גלוי או חשאי.

כי סעודיה אינה מדינה שולית ומרוחקת. מאז קמפ־דייוויד וגרוש מצריים מן העולם הערסעודיה היא המרכז המוכר האומה הערבית. מערכת־יחסים מסועפת, הדוקה אך בלתי־רשמית, יצרה מערך ערבי שבו שולפים, לצד סעודיה, כל מדינות מיפרץ הפרסי, עיראק, ירדן, מרוקו והנהגת אש"ף (ראה עמ' 6). ואכן, דובר בכיר מאוד של אש"ף, אבו־ג'יהאד, הדגיש לבו על ההצעה הסעודית ולהבטיח תמיכת אש"ף בה.

כאבן בביצה

מ משלת־ישראל החדלא יכלה, כמובן, לעלות דרך זו. קווי־היסוד שלה קובעו כי ישראל „תממש" את זכותה הגדה המערבית ורצועת־עזה בתקופת־המעבר של האוטונומיה — כלומר, שגם אילו היתה קבהאוטונומיה, היתה ישראל מסחת את הגדה בכוח. במציאות אין כל סיכוי שהאוטונומיה תקומוממילא יבוצע הסיפוח בדרך יש־רה יותר.

השבוע בלט המחדל ההיסטוריהשל המערך, שאינו מהוה אלטרנטיבה לליכוד אלא השלמה לו. פחות בלט השבוע היעדר נגמות כלשהי של מחנה־השלום ישראלי בכנסת העשירית, שיכול להשמיע לפחות מחאה.

היוזמה הסעודית תירשם כהדמגות היסטורית נוספת שהומצה בהיסח־הדעת, ושצללה לתהום כאבן בביצה.

בעוד שמנחם אל־קדומי עוזר לממשלת ישראל,

פארוק בג'ין מנחיל ניצחונות להנהגת אש"ף

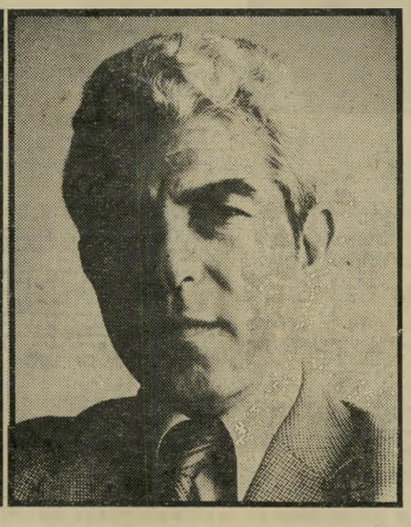
בגין, מלך פלסטין

כאשר תקום המדינה הפלסטינית, יצטרכו ראשיה להקים אנדרטה ל־מנחם בגין בכיכר המרכזית, מול בניין הפרלמנט. אם לא יעשו כן, יהיה זה מיקרה מחפיר של כפיות־טובה.

אך בינתיים היתה ממשלת־ישראל צרי־כה לרשום את פארוק אל־קדומי, ראש המחלקה המדינית של אש"ף, בספר הזהב של הקרן־הקיימת, ביגלל שרותיו המצויי־נים למען מנחם בגין, אריק שרון ושות'.

שתי ההצעות אינן בגדר כדי־חה. זוהי המציאות המדינית.

איש־אש"ף סרטאווי (מימין), וילי בראנדט, קרייסקי וערפאת בווינה
את מי רצו הטרוריסטים להרוג?

ערפאת לטובת בגין

ערב הבחירות לכנסת העשירית הכריז יאסר ערפאת, בראיונות ל־עיתונות הערבית והעולמית, שהוא מייחל לניצחונו של בגין. הוא נימק זאת ברצי־נות גמורה.

הקו הקיצוני של בגין, כך אמר, יביא לאווירה של משבר ולחידוד הבעייה ה־פלסטינית. ואילו המערך, שמדיניותו כלפי אש"ף והמדינה הפלסטינית אינה שונה מזו של בגין, מעמיד פנים כאילו הוא מתון יותר, והיה מרגיע את העולם.

הדברים לא נשארו בגדר הכרזות. אי־שים בכירים באש"ף ניתחו את מצע מיפלגת־העבודה כדי להוכיח שאינו נבדל לטובה ממעשי הליכוד. הד"ר עיצאם סרטאווי, ראש מחנה־השלום באש"ף, ה־מבוקש עתה על־ידי חבורת הרוצחים של אבו־נידאל, פירסם בביטאון הרישמי של פת"ח מאמר ארוך, שזכה בלי ספק ב־בירכתו האישית של ערפאת לפני הפיר־סום. במאמר זה בדק כל סעיף במצע מיפלגת־העבודה והגיע למסקנה שהיא מסוכנת לפלסטינים יותר מאשר הליכוד. סרטאווי טען שהמערך מטיף, למעשה, למסע של רצח־עם כלפי הפלסטינים ב־לבנון.

יתכן כי מאחרי גישתו של ערפאת עמד החשש שמא יצליח שמעון פרס בכל זאת להחזיר חלק מן הגדה המערבית לממלכת ירדן. מבחינת האינטרס הפלסטיני, מוטב שהשטחים הכבושים יישארו לפי שעה בידי ישראל, ולא יימסרו לירדן. כי ה־שילטון הישראלי הוא מטיבעו זמני, מבחי־נה חוקית ומעשית כאחת, ויביא בסופו של דבר לשילטון פלסטיני. ואילו מסירת השטחים לידי ירדן עלולה להקשות על שיחרורם, אלא בדרך של מהפכה.

עד כך פנים, ערפאת ואנשיו לא השתדלו להקשות על בגין בבחירות. זה זיכה בילבד שלא עשו דבר כדי לעזור למחנה־השלום ה־ישראלי, אלא שגם לא הפריעו ל־ליכוד.

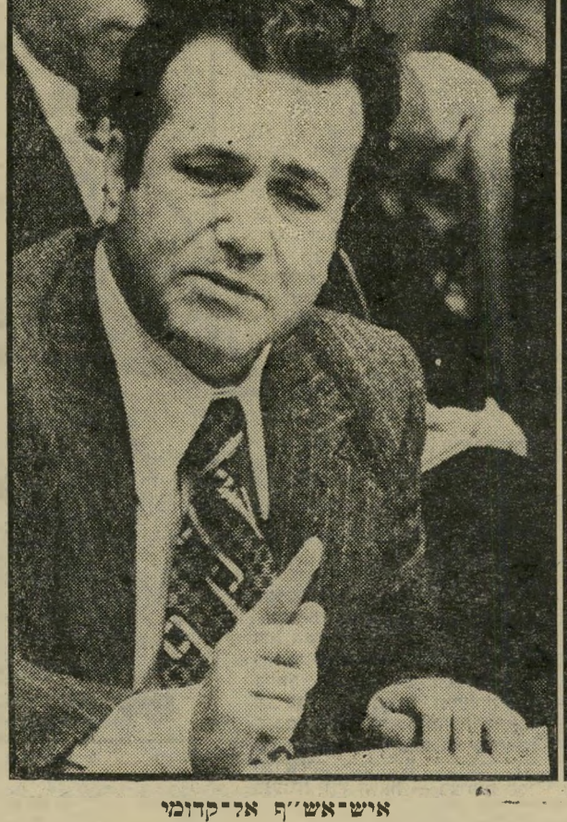
לפחות פרשן ישראלי אחד, דיוויד לנדאו מג'רוסלם פוסט, אף טען, כי ערפאת הפסיק במתכוון את כל פעולות־האיבה נגד ישראל בתקופת הבחירות כדי לעזור לבגין לטעון כי הליכוד הבטיח את ה־ביטחון. למחרת הבחירות — כך טען לנדאו — פתח אש"ף בפעולות נגד אצבע הגליל.

(הדבר לא היה כך. לא אש"ף חידש את מעשי־האיבה בצפון, אלא בגין, בשו־רה של פעולות גדולות ויזומות. אך עוב־דה היא שאש"ף לא עשה דבר וחצי־דבר כדי להפריע בצורה כל שהיא למנחם בגין לחזור לשילטון.)

אם אכן ייחל ערפאת ברצינות לשיבתו של בגין, הרי הצדיק קו־זה את עצמו במהרה.

חידוש המערכה בלבנון על־ידי צה"ל, בפקודת ראש־הממשלה ושר־הביטחון בגין,

כתבת כדונס — **איש־אש"ף אל־קדומי**
פגישה בתוניס, ראיון בגרמניה, שרות לבגין, מכה לערפאת

מאת

אורי אבנרי

הנחיל לאש"ף את גדול ניצחונותיו המדי־ניים מזה שנים. כאשר נכפתה על בגין שביתת־הנשק, זכו אש"ף ביכלל וערפאת בפרט בהישג חסר־תקדים, והדבר אף צויין בכל העיתונים הרציניים בעולם. ל־מעשה הוכר אש"ף כצד לוחם וכשותף מכובד להפסקת־האש הדו־צדדית עם מדי־נת ישראל.

מנחם בגין ניסה להתפתל במישחקים מילוליים, מן הסוג החביב עליו, כדי להר־כיח שאין זה כך. אך כל הפרשנים ב־עולם סבורים אחרת. בראשם התייצב ה־שבוע אנוור אל־סאדאת בכבודו ובעצמו, כאשר הכריז בארצות־הברית כי הפסקת־אש זו בין „הישראלים והפלסטינים" מהווה את המעשה החשוב ביותר מאז קום מדי־נת־ישראל. הצעד הבא צריך להיות, לדב־ריו, אקט של הכרה הדדית בו־זמנית בין ישראל ואש"ף (כפי שהוצע בשבועון זה פעמים רבות).

ערפאת צריך היה, על כן, לחזי־דות לבגין. אך יש לעניין השלכה אחרת, מסוכנת מאוד — גם לי־ערפאת עצמו.

קאטיושה המנצחת

הישג המדיני הגדול של אש"ף הושג בעיקבות פעולת מילחמה פלס־טינית.

זוהי העובדה המפרעת, שתיר־

(המשך בעמוד 76)

קנה מזון רק באריזה המקורית שעליה מצויינים שם היצרן וכתובתו.

וימר יעקבסון טמיר

חזון השצמות

(של הרב גורן)

פצע בראש הארכיאולוג ד"ר יגאל שילה על רקע חפירות „עיר דויד". למרות ששילה מיתן את עבודות החפירה במקום, הותקפו הוא ואנשיו על־ידי חרדים קיצוניים. שילה נפגע בפניו מאבן, אך מבטיח להמשיך לחפור.

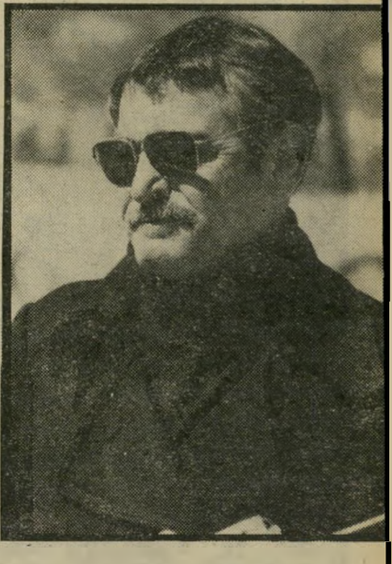
על־פי היריה הראשונה אי־אפשר היה לנחש את מימדי הקרב הגדול. לפני כחודשיים הגיע למטה מרחב ירושלים של המישטרה אברך וביקש להגיש תלונה נגד ארכיאולוג. האברך, עמרם ברוש, התלונן נגד הארכיאולוג יגאל שילה על שהוא מחלל קברים, בכך שהוא חופר במורד ה־דרומי של הר־הבית.

חוקרי־המישטרה יצאו לאתר החפירות, שבשיפולי ואדי חילווי בירושלים. הם מצאו במקום כמה עשרות צעירים מצויידים במקושים קטנים, בסלי־עפר, באתים ובהרבה התלהבות. על צעירים אלה ניצח הארכיאולוג יגאל שילה, כשלידו עוזרת אשתו תמי. שילה, שנדהם מהופעת חוקרי־המישטרה, הציג בפניהם רשיון־חפירה מטעם אגף־העתיקות של מישרד־החינוך. לעמרם ברוש נמסר שהחפירה היא חוקית ושלתלונתו אין כל בסיס.

הצהרת מילחמה

במשך חודש המשיכו החפירות ללא כל הפרעה, עד שב־14 ביולי הגיע חיל־החלוץ של הקנאים הדתיים. אברכים, שזוהו אחר־כך כתושבי מאה שערים, הגיעו לאתר־החפירות, המכונה עיר־דויד, שוטרים רכובים על סוסים ממשיכים לשמור על אתר החפירות הארכיאולוגיות „עיר דויד", למרות שהמהומות שכחו. בכל פעם שאדם דתי מתקרב לאתר החפירות, נזעקים הרוכבים מחשש שהוא חיל־חלוץ למיתקפת דתיים גדולה. מישטרת ירושלים החליטה שלא לוותר הפעם לחוגים הקיצוניים, שלא להיכנס איתם למשא־ומתן ושלא להכנע לשום לחצים לשיחרור עצורים חרדים. עתה ממשיכה העבודה באתר הארכיאולוגי.

הסיירת הקדושה

יד קשה מפקד מישטרת ירושלים, תת־ניצב רחמים קומפורט, החליט הפעם על נקיטת יד־קשה נגד הדתיים המשתוללים, החלטה שהוכיחה עצמה כנכונה, המהומות פסקו.

החינוך זבולון המר ודרשו לשלול את רשיון־החפירה מקבוצת שילה. לטענתם, נמצא במקום בית־קברות יהודי, והחפירה מחללת את קדושת המתים. לפי טענת שילה, שנתמכה על־ידי חבריו למיקצוע, אנשי אגף־העתיקות, אין בעיר־דויד שום סימן לבית קברות.

כשלושה שבועות המשיכו הארכיאולוגים לעבוד בשקט. ביום השני לפני שבוע פרצו כ־300 חרדים לתוך אתר החפירות, השתלטו עליו, פצעו את שילה והסתלקו רק כשהופיעה המישטרה.

מפקד מרחב ירושלים של המישטרה, תת־ניצב רחמים קומפורט, החליט לנקוט הפעם ביד־חזקה. הוא הורה לעצור שמונה מבין החרדים ולא הסכים לשחררם, למרות הלחצים שהופעלו עליו. האברכים שוחררו על־ידי שופט, והוגש נגדם כתב אישום.

תגובת מאה שערים לא איחרה לבוא. למחרת יצאו אלפים מבני השכונה לרחוב, הבעירו צמיגים והשליכו אבנים על עוברים ושבים ועל מכוניות חולפות. מפקדי מישטרת ירושלים היו מוכנים לכך. עוד קודם הצהיר הרב הראשי, שלמה גורן, הצהרת־מילחמה על החפירות. הוא שלל אותן, וטען שהארכיאולוגים הפרו הסכם חתום, בינם ובין החוגים הדתיים, לפיו הם לא ימשיכו בעבודה. כאשר גם הרב הציוני אומר שהחפירות מהוות חילול־קודש, מתי־רים החרדים הקנאיים כל רסן.

שלא כבעימותים קודמים בין מישטרת ירושלים ובין החוגים החרדיים, החליט הפעם קומפורט להתייחס אל הדתיים כאל עבריינים לכל דבר. כוחות מישטרה גדולים נשלחו לשכונה ולא הסכימו לשום משא־ומתן עם פרנסיה. השוטרים שקיבלו תיגבורת מיחידת־מישמר־הגבול, שנמצאת תחת פיקוד מישטרת ירושלים, השליכו רימוני־עשן, פרצו בחסותם אל הרחובות.

כמו תמיד, ברחו משליכי־האבנים ומבעירי־הצמיגים לבתיהם. עד לשבוע שעבר, הסכימו הכל שגם ביתו של מיידה אבנים הוא מיבצרו, והמישטרה נמנעה מלפרוץ לבתים. הפעם, כדי למנוע את התחדשות מעשי־האלימות, הוחלט ללכת עד הסוף. השוטרים עברו מבית לבית, מדירה לדירה, ועצרו את מי שנראה להם כאיש שיידה אבנים כמה דקות קודם לכן.

עצמות־אדם

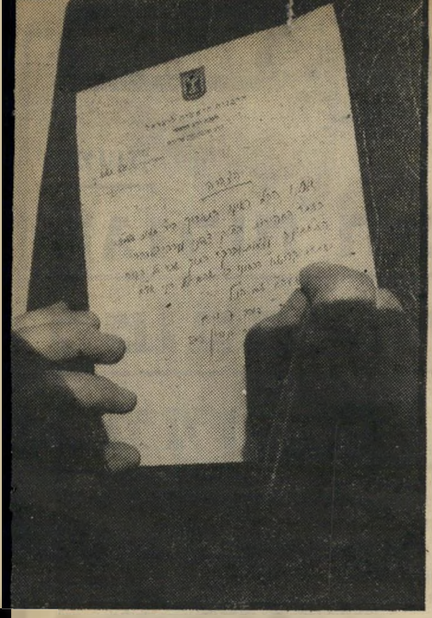
בראה כי שיטת היד־החזקה הוכיחה עצמה. המהומות פסקו, הרחובות נפתחו לתנועה ואף אבן אחת לא הושלכה יותר. כמה ימים אחר־כך באו כמה חרדים, כגנבים בלילה, וחיללו קברים בהר הרצל ובהר־המנוחות.

ביום השני השבוע באו שלושה אברכים לעיר דויד כדי לבדוק אם הופסקו החפירות, לתדהמתם, כפי שהודיע בטעות קול ישראל. הם גילו שהעבודות באתר נמשכו כרגיל.

בעוד השלושה מספרים לקצין מישטרה ששמר במקום, על עצמות־אדם שהתגלו בחפירות, הגיע לאתר הרב שלמה גורן, בלוויית הרב מרדכי לופז מבית־הדין הרבני בתל־אביב. גורן נכנס לשטח מלווה בנהגו ופגש שם את תמר שילה. לדבריו, הוא בא לבדוק אם אכן נשמר ההסכם שנחתם בין מישרדי החינוך והדתות ובין שילה, על הפסקת העבודות באתר למשך עשרה ימים, עד לבדיקה מדוקדקת אם שימש המקום כבית־קברות יהודי לפני מאות שנים.

שלושת החרדים שהיו במקום הצטרפו לגורן, ותוך כדי שיחה באידיש הראו לו את המקום שבו, לדבריהם, נמצאו העצמות. גורן הנדהם לחץ עליהם שיצהירו בכתב, שאכן היו במקום וראו במו עיניהם עצמות־אדם בין האבנים. גורן טען שאסור היה לחופרים להמשיך ולעבוד ואף לא לבצע עבודות־אחזקה וניקיון. הוא הורה סיף, שלדעתו ברור שהיו קברים בשיכבה העליונה, לפני 400 שנה, וזו סיבה מספקת להפסיק לחפור, ולו מחשש לבזיון כבוד־המת.

במקום נקהלו חופרים רבים, וגורן פנה אליהם וביקש לדעת מה הם עושים במ־

הכתיב לאברך החרדי, שהזדעזע למראה העצמות, את נוסח ההצהרה. כשראה שה־נוסח אינו מספיק, ביקש מהאברך, יצחק וייס, להוסיף שהוא ושני חבריו הוציאו את העצמות מהמקום.

גיבוי מלא

מצויד **בהצהרה** שמסרו האברכים של העדה החרדית, לא הסכים הרב גורן להמתין לבואו של יגאל שילה, ששהה באותה עת בישיבה במישרד החינוך והתר־בות, לתמי שילה הוא יעץ לנקות את ביתה הפרטי, ולא את קברות היהודים, וכשראה את בנה הקטן, דרור, הציע לש־ניהם לנסוע לחוף הים.

יגאל שילה (44), שהגיע אחר־כך לאתר, דחה את טענות החרדים בירושלים, ואת דברי הרב שלמה גורן, וטען שזהו שלב חדש במאבק החילוני־דתי בבירה. „אחרי שהעבירו את חוק הפתולוגיה, וניצחו בכ־ביש רמות, הם מרגישים שאגודת־ישראל מכרה את עצמה לקואליציה. לכן הם מת־חילים להיטפל אלי, וכך הם רוצים להר־אות שהם נשארו שומרי התורה בירוש־לים," אמר שילה.

לעצם העניין, דוחה הארכיאולוג את טענת החוגים הדתיים בירושלים, כאילו נחשפו באתר קברי יהודים. אומר שילה: „במקום הזה חופרים החל מ־1923, ואנו המישלחת השלישית באתר. הארכיאולוג מקליסטר היה הראשון, שהחל לחפור כאן, ואם היו כאן קברים, הרי שהם נחפרו אז. חפירות אחרות נעשו כאן בין השנים 7—1961 על־ידי קבוצה בראשות קניון. אנו חופרים כאן מ־1978, במימון אגודת עיר דויד, על שטח שנקנה כדין עוד בזמן המנדט. אנו נמצאים כיום כעשר שכבות בתוך העיר הישראלית והכנענית, בתקופת הברונזה — כלומר במאה ה־13 לפני הספירה. גורן טוען שישנם כאן קב־רים מהמאות האחרונות. החרדים טוענים שישנם כאן קברי אמוראים ותנאים. אם זה נכון, הם היו צריכים להתגלות מעל פני השטח, ולא מתחת לעיר הישראלית שאנו חופרים עכשיו. כדי להצדיק את עצמו טוען גורן שזו לא עיר דויד. אם

עדות

הרב גורן הכתיב לאברך יצחק וייס הצהרה, שנר־שמה על נייר רשמי הנושא את סמל ה־מדינה, לפיה מצא במקום עצמות־אדם.

זה לא ליד הגיחון, הנמצא במורדות איזור החפירה, אז איפה זה?"

יגאל שילה מדגיש שעד לרגע זה מיש־רדי החינוך והדתות ואגף־המשיטרה נות־נים לחופרים גיבוי מלא. לדבריו הוא עו־בד ברישיון, ואין שום הסכם להפסקת העבודה באתר, אם כי הוא מוכן למתן את הפעילות. לא דובר על נטישת השטח. לדבריו אמרו לו במשרד־החינוך לא לעזוב בשום פנים את אתר החפירות. למעשה, טוען שילה, הוא רשאי, על־פי תנאי ה־רישיון, לחפור בשטח חדש מעבר למקום המריבה הנוכחי. לדבריו, ניתן רשיון הח־פירה אחרי התייעצות עם הרב גורן. הרב הראשי שינה את עמדתו אחרי ההפגנה הגדולה שערכו במקום אנשי נטורי־קר־תא בשבוע שעבר והתייצב לימין החוגים החרדיים הקיצוניים בירושלים.

בן־ציון ציטרין ■

שומר הגוויות

הרב־הראשי האשכנזי, הרב שלמה גורן, תפס טרמפ על פרשת „עיר דויד". גורן, שלטענת הארכיאולוגים אישר את החפירות במקום, החליט עתה להיות קדוש אף הרבה יותר מאגודת־ישראל.

קום. הוא טען שהאתר אינו עיר דויד התנכית, אלא בית־קברות מסודר, ולכן אין שום ערך היסטורי לחפירות. הרב הראשי זעם על הפרת ההסכם, והוסיף שהימצאם של קברים במקום, שלא לדבר על עצמות־אדם, מחייבת את הפסקת ה־חפירות במקום לאלתר.

הרב גורן פנה לצאת מהמקום, ואיים שידווח לגורמים הממשלתיים הקשורים בפרשה על הפרת ההסכם וחידוש העבודה בשטח. אך בטרם נכנס למכונית הוולוו שלו, הוציא נהגו מתא המטען נייר מכ־תבים רישמי של הרבנות־הראשית, והרב

כלי המשחית

כלי־העבודה של הארכיאולוגים — מכושים, אתים ומברשות בתוך מריצה. הרב גורן ניצב ליד כלי־העבודה בעת סיורו באתר.

קבר?

אברך ירושלמי, יצחק וייס, הוביל את הרב גורן אל מקום שבו נתגלו, לטענתו, עצמות־אדם. גורן דרש להכריז על המקום כבית־קברות, כדי שהחפירות תופסקנה.

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

המשק

הגזרות הבאות עלינו לטובה: איך נצליח לממן את הישיבות

אי־אפשר רק לקחת. אפשר להדפיס קצת כסף. קצת יותר, הרבה יותר. עד כאן. צריך גם לקחת, לגבות, לחסוך בהוצאות, וזה מה שיורם אריידור רוצה לעשות:

- לצמצם את האשראי; יהיה פחות כסף, יקנו פחות, גם הממשלה.
- להקטין את הסובסידיות. זה שאנחנו נהנים מסובסידיות־ענק, מילא. אבל למה זה מגיע לערביי הגדה, עזה וממלכת ירדן. אנחנו נשלם יותר.
- מחיר הדלקים יעלה שוב. למה נשלם פחות עבור דלק מאשר, למשל, הצרפתי, או הבלגי ואפילו האנגלי.
- הוצאות מישרדי־הממשלה יגדלו, אבל תוך הקפאה. כמו בפורים, חודש כן חודשיים לא. אפילו יפוטרו עובדים. לא הרבה, אבל יפוטרו.
- תונהג שיטה חדשה של תוספת־יוקר, שתפצה על ההתייקרות העתידה ולא כמו היום על ההתייקרות בעבר. זה יחסוך אולי הרבה כסף למשק. אם ההסתדרות תסכים וזהו אם גדול.
- יימשכו ההוזלות של מוצרים שונים. מתברר שזה פטנט טוב להגדלת ההכנסות.
- תונהגנה תוכניות־חיסכון חדשות, שיתחרו בקיימות.
- יבוטלו כל מיני הנחות ופטורים ממיסים. זה נושא שנוי במחלוקת.
- יונהג מס־ערך־מוסף מיוחד ל־רשויות המקומיות ולעיריות, שיפתור את הממשלה מלהזרים כספים אליהן. גם זה נושא שעדיין במחלוקת.

הממונה על הכנסות־המדינה יון הגבייה תומכם

- יוגדל כוח האדם באגפי המיסים. נקודה לזכותו של אוריאל לין, הממונה על הכנסות המדינה. הגביה „תומכם". הם כבר בדרך הנכונה. הם גבו ביולי הרבה יותר מהאומדן. והם רוצים לעשות זאת שוב בחודש הבא ובזה שלאחריו והלאה.
- האם יקצץ אריק שרון את תקציב הביטחון. אומרים שהוא הבטיח זאת ליורם אריידור. אבל, כשהבטיח, הוא היה המיועד לשר־הביטחון. היום הוא השר. ואולי ממישרד־הביטחון העניינים נראים אחרת. על נושא זה בונה אריידור הרבה. נחיה ונראה.

עכשיו הכל תלוי באריידור. אפילו מרידור לא יפריע לו. הוא יהיה עסוק בענייני „אנרגיה". אז אם מנכ"ל האוצר ישתף פעולה, והשותפים הקואליציוניים יקבלו את חלקם, ולא תתרחש קטסטרופה שלא מן המניין, יש סיכוי שהמדד של אוקטובר השנה יגיע ל־12%, במקום 18%, וזה הרבה.

שיגעונות

גם קוביה גם הונגרית

השיגעון האחרון הוא, כמובן, הקוביה ההונגרית, ש־200 אלף ממנה נמכרו בארץ. פרופסור רוביק ההונגרי תמציא אותה, האמריקאים קנו את הזכויות והטאיוואנים מעתיקים ומייצרים אותה במיליונים, ללא־תשלום עבור זכויות. הם זריזים מאוד. עובדה, בטייפה, בירת טאיוואן, יש היום 50 חברות

הקוביה האמיתית
הונגרית! הונגרית!

המייצרות את הקוביה ומציפות את העולם. הן עושות זאת מהר, ובזול, על חשבון האיכות. הקוביות הזולות מתפרקות מהר, ולפעמים גם מהר מאוד. זה מתאים למחיר: 45—35 שקל לצרכן. הסוג הטוב יותר, „הקוביה הכחולה", עולה כ־70—60 שקל, גם היא מתפרקת לאחר זמן. הקוביה ההונגרית, שיתרונה בכך שכבר שמשחקים בה יותר, היא טובה יותר, אינה נמכרת כמעט. מחירה לצרכן צריך להיות 90 שקל, כמחיר שתי קוביות טאיוואניות. המקום הכמעט יחיד בארץ, שם אפשר לקבל, לא לקנות, קוביה הונגרית הוא „בנק דיסקונט". הם מחלקים כאלה ללקוחות „מועדפים".

מי שבכל־זאת מחפש קוביה הונגרית, יחפש את החותמת של פרופסור רוביק על אחת הקוביות הלבנות ואת החותמת של „קונסומקס", החברה לסחר חוץ, בודפשט, על האריזה המיוחדת. אלה שוות את מחירן, הן אינן מתפרקות.

הבורסה

אם אין ברירה, אז בורסה טובה

אין ספק, כמות החמצן הכלכלי במדינה גדלה בשבוע שעבר; מניות הבנקים הגדולים הפכו להיט ובאמת גגבו את ההצגה. זה טוב ליהודים? כן, ובעיקר לאלה שרכשו את מניות בל"ל, פועלים ואי־די־בי בזמן. וזאת בניגוד ל־אלה שהתמחו במניות חופשיות, והשבוע אכלו אותה לאט, אבל בטוח. אבל, בסך הכל, ה„זיגזגים" למעלה ולמטה יצרו קו עולה. מדדי המניות במרבית הענפים עלו יפה. שערי איגרות־החוב הצמודות עלו, הדולר עלה, ולעומתם ירד מחיר הזהב וערכם של יתר המטבעות האירופים. וזה שוב מוכיח שאין ברירה — הטוב ביותר להשקיע בבורסה ובמניות. איזה? זו שאלה קשה, וכרגיל אני מפנה אותכם ליועצים לניירות־ערך. גם הם מהססים. גם הם לא בטוחים. ואין דבר פחות בטוח מאשר תחזית לעוד שבועיים בחזית המניות. ואז חוזרים לבנקים. ואחד מהם, מהיועצים, טוען היום שאין טוב מהצמודים לטווח־ארוך; גם הוא צודק, אבל ממתי? כבר מהיום, ואולי לאחר פירסום המדד בסוף השבוע ואולי הרבה יותר מאוחר. יהיה טוב, בינתיים!

שמועות, מניפיקים

כבר אמרתי יותר מאשר פעם, שלשמועות, בעיקר לשוק עולה, מישקל גדול, שמועה טובה, או סיפור יפה, הם חלק בלתי־נפרד ממניה נכסית. בשבועות האחרונים רווחו הרבה שמועות על הנפקות קרובות של הבנקים. לאן שאני מגיע „שמעת, בנק... יוצא בהנפקה." שמעתי והוא באמת יצא וזה שעות לא יצא, יעשה זאת השבוע או בשבוע הבא. אבל יש דבר חשוב עוד יותר. השבוע רדפה אחרי שמועה עקשנית; היא פשוט לא הרפתה ממני. שמעתי אותה משלושה מקורות שונים בנוסח, „אומרים שבנק־לאומי יוצא עם קרן חדשה שתתמחה במניות מקרקעין." התשובה היא לא. כך אמר לי דובר הבנק. והוא אמר לי „לא" אחרי בדיקה.

„ז'וק חדש"

שאלתי אחד מראשי היועצים, תגיד, מה בעצם קורה בשוק ההון? הנה התשובות: המערכת הפיננסית מלאה נזילות. הבנקים משקיעים בשוק ההון. עצבנות? כן, זה משום שכל כמה ימים יש „ז'וק חדש"; שביתת נשק, הגבלת אשראי ושמועות בלי סוף. זה משפיע פסיכולוגית, אך בסך הכל השוק טוב. בעוד שבועיים יהיה ממוצע השערים יותר גבוה מהיום (איזה אלגנטיות!). יתרגלו גם ל„מצבי־הרוח" ולכל ה„ז'וקים". תגיד, אולי שמעת משהו על קרן מקרקעין של בל"ל? ה„ז'וק" הזה מת. והנה מה שאמר לי יועץ אחר: מניות לא צריך למכור; הציבור שהתזיק מניות הרוויח יותר מה„אינדיאנים" שקנו ומכרו ולא ראו רווחים. יש לנו עכשיו שוק שכל יומיים משנה גישה. המעורבות של הציבור גדלה, וזה מה שמכריח את הסוחרים לקנות במקום לממש. זה בדיוק מה שקרה בתחילת 1977; השוק עלה, הסוחרים לא האמינו שנכנסים לתקופה של גיאות, והציבור הכריח את הסוחרים לקנות לאחר כל מימוש. כן, גם ב־1977 היו הקפות אשראי ומחנק באשראי; כסף זרם, אבל לא לתעשיה. והיום, מה יהיה? יהיה אותו דבר, אולי.

סיפור מחשמל

בקרוב יתפרסמו התוצאות החצי־שנתיות (30.6) של „אלקטרה". צפוי גידול של מאות אחוזים ברווח נטו. הייצוא של החברה, בעיקר קולטי שמש ומערכות מיזוג־אוויר, עבר את כל התחזיות. בשוק המקומי גדלו המכירות של מוצרי־הצריכה בעיקבות מיבצעי אריידור. כלכלנים מעריכים שבמחיר הנוכחי (600) המכפיל החדש יהיה 1.5.

מיסים

שנת שמיטה? מה זה?

מעשה שהיה, כך היה. ירקון, אחד מרבים, מגיש מדי שנה את הדו"ח לשילטונות־המס. מפקח המס רשאי, כמובן, שלא לקבל את הדו"ח, ולקבוע לו שומה על־פי התחשיב. התחשיב, או „הדגם להכנסה", של הירקנים בנוי על ממוצע ארצי, על־פי סדרי גודל של חנויות, מיקום, מיספר העובדים ועוד.

מה אומר התחשיב: שכל ירקן מרוויח בממוצע 66% ברוטו על קניותיו וזה כולל כבר פחת של 10%. קנה ירקות ב־1000 שקל, הרווח ברוטו יהיה 660 שקל. יפה.

שנת 1979, או ליתר דיוק מ־22.9.79 ועד 4.12.80 היתה שנת־שמיטה, שבה אין הדתיים אוכלים גידולים של יהודים, אלא של ערבים בלבד. את הירקות קונים במרוכז על־ידי ועדת־שמיטה עירונית בירושלים ובבני־ברק, והוועדה היא זו שמוכרת את הירקות והפירות לירקנים.

נחזור לירקן שלנו. הוא הצהיר בדו"ח שלו לשנת־המס 1979 על הכנסה קטנה בהרבה מהרגיל. המפקח לא קיבל את הדו"ח, וחייב על פי התחשיב. רץ הירקן אל רואה־החשבון שלו ושאל אותו מה עושים? הלכו אל המפקח ואמרו לו ששנה זו היתה שנת־שמיטה; אמר להם: תביאו אישור. אמרו לו: מן המפורסמות היא. אמר להם: הביאו אישור. הביאו. אמרו לו: בשנת־שמיטה מתח הרווחים הוא 25%—20. אמר להם: מה פיתאום. אמרו לו: ועדת־השמיטה קונה וקובעת לנו את המחיר שבו נמכור. אמר להם: תביאו אישור. הביאו את האישור. עכשיו תיקן המפקח את השומה. עכשיו שואל הירקן, למה טירטרו אותי במשך חצי שנה. אגב, מה עם כל הירקנים שאין להם רואי־חשבון ושלא הביאו אישור מ„ועדת־השמיטה".

מעניין מאוד

מדור זה, שיופיע מהיום, יעסוק בידיעות שמשום מה לא ראו אור בעיתונות היומית, או שהופיעו בה בהקשר הלא נכון, או הבלתי־מתאים.

- מחלקת־המחקר של „בנק ישראל" מוציאה מדי שבוע מעין חוזר, שכותרתו: „נתונים עיקריים על המשק הישראלי". יש שם דברים מעניינים מאוד, וגם בקיצור רב. מה שאין שם, למשל, הוא הסבר, מדוע שלושה שבועות לפני הבחירות (זוכרים, ה־30 ביוני!) ושבוע לאחריהן, לא יצא החוזר לאור.
- ד"ר יוסף גבאי הוא המישנה לממונה על הכנסות המדינה. על שמו נקרא „חוק גבאי", העוסק במיסוי בתי־נאי אינפלציה. לאחרונה הוא נזקק לעזרתם של יצחק סווירי מבנק ישראל ולעזרתו של דב הלפרין, סגן־נציב מס־הכנסה לשעבר ועד לאחרונה, כדי להסביר, למי שהיה צריך להסביר, חוק מסובך זה. ואל תשכחו, הוא יושב־ראש הוועדה שעל שמו היא נקראת.
- זוכרים שפתחו לפני שנה את מיכרות־תימנע? עכשיו שוקלים שוב, אם לא כדאי לסגור אותם בגלל המחירים בשוק העולמי. הם „מתעתעים".

כלכלה

המדד של יולי

המדד של יולי, שיתפרסם בסוף השבוע, עשוי להפתיע שוב. בכל מיני „חוזרים פנימיים" ו„שלא לציטוט" ובחישובים שונים עם הערה בנוסח „בהערכה שמדד יולי יעלה..." נשמע ונכתב שהמדד ייעצר על 5.5%, כמו זה של פברואר־השנה. למה? או, זה מסובך, ועוד פחות בטוח. על כל פנים, כדי לעגן את עצמי על עוגן בטוח, הנה ביולי 1979 עלה המדד ב־5.5%! ביולי 1980 ב־4.4%. זה אומר משהו. אך אם יעלה המדד בפחות ממה שנקבתי, הרווח כולו של אוצר־המדינה.

גם מקפידים לשלם בזבוז. אנחנו מתמקצעים בזה.

עשה בשכל - שלם בהוראות קבע

נתתי הוראות קבע בבנק הפועלים. הם דואגים לכל תשלומי החשבונות שלי ולא גובים דמי עמלה.

- חשבונות חשמל
- חשבונות טלפון
- משכן – חיובים על פי הרשאה
- תוכניות חסכון
- קופות גמל

יתר על כן, אני לא מסתכנת בקנסות פיגורים, כי הבנק אינו שוכח לשלם.

זה רווח נקי שלי, אני עושה ביקורת ובינתיים הכסף נמצא בחשבוני עד לרגע האחרון האפשרי. בקיצור, אני חוסכת בלבול־מוח, כסף, טרדה וזמן.

עשיתי בשכל – נתתי הוראות קבע.

בוא לגדול אתנו.

בנק הפועלים בע"מ

הקניה הטובה ביותר 1981

שטראוס הטעם הנבחר

בגלידה של שטראוס אפשר
להרגיש מיד את הטעם הטוב
של גלידה אמיתית.

גלידת שטראוס עשויה
כולה מחלב טהור והיא
מיוצרת במבחר ענק של טעמים,
במגוון של פירות
עם או בלי שמנת
וגם סדרה מיוחדת לשומרי משקל.

כל מוצר מגיע טרי ושמור היטב
באריזתו, כי אצל שטראוס
מקפידים על איכות וטיב

באמצעות שיטות הייצור
החדישות ביותר.

לכן, אין זה פלא ששטראוס
זוכה בתארים "הקניה הטובה
ביותר", ו"המוצר הנבחר" מזה
12 שנה ברציפות!

ועכשיו—מוצר חדש: "גלידונית"!
חטיפי גלידה
בטעם וניל מצופה שוקולד!

שטראוס

גלידה מן הטבע.

מכתבים

איש השנה

הקורא לוי מציע:

איש־השנה — לצערי הרב, מנחם בגין.

איש־השנה במישפט: אהרון אבו־חצירא.

איש־השנה בכנסת: מנחם סבי־דור שזכה בפרס על שלא עשה דבר.

איש־השנה בקלקלה: ייגאל הורביץ.

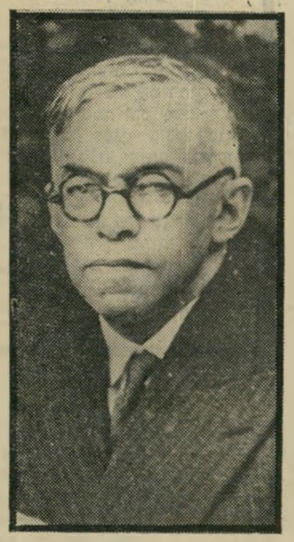
יוסף לוי, בת־ים

● ● ●

הימנון של פלג

על נגינת הימנון בית"ר בטכס האזכרה הממלכתי לזאב ז'בוטינסקי.

אין אני זוכר, מתוך עיון בפיר־קי היסטוריה, את זאב ז'בוטינסקי כמנהיג לאומי. גם אם נקבל את טכס האזכרה הממלכתי, הרי ש־

מנהיג ז'בוטינסקי
לאומי?

הימנון בית"ר אינו ולא היה מת־לכתי, אלא ייצג פלג בעם. העוב־דה שאותו פלג אוחז בהגה השיל־טון אינה מהווה לגיטימציה לשי־נוי ערכי הממלכתיות.

שמואליק לוי, רמת־גן

● ● ●

שונאים אותנו

צריך לראות את האמת ולא להעמיד פנים, טוענת בעלת הדבר.

שונאים אותנו! תושבי עיירות־הפיתוח פשוט שונאים את הקי־בוצניקים.

קיבוצניק, תתעורר כבר מהשי־נה הארוכה הזו, ותפסיק למלמל לי מישפטים לעוסים על קינאה והסתה. איך חשבת שיתייחסו אליך? אתה, שטובל בירק ובשפע, נוסע במכונית פרטית־קיבוצית ו־לא באוטובוס; בבית יש לך הכל, מן המקרר והסטריאו ועד למזגן; אתה, שמכירים אותך במיפעלים רק בתור המעביד — גם כאשר אתה עובד בשורה אחת עם הפוע־לים.

מאילו קשיים כלכליים סבל ה־קיבוץ? האם הרגיש בהם חבר הקיבוץ עצמו? מתי זה היה? אי־לו היית שם. למעלה, והיית אומר שזו מטרתך, אולי לא היו שונאים אותך. אך כשאתה מתיימר להיות סוציאליסט, לומר דבר אחד ולע־שות דבר אחר?

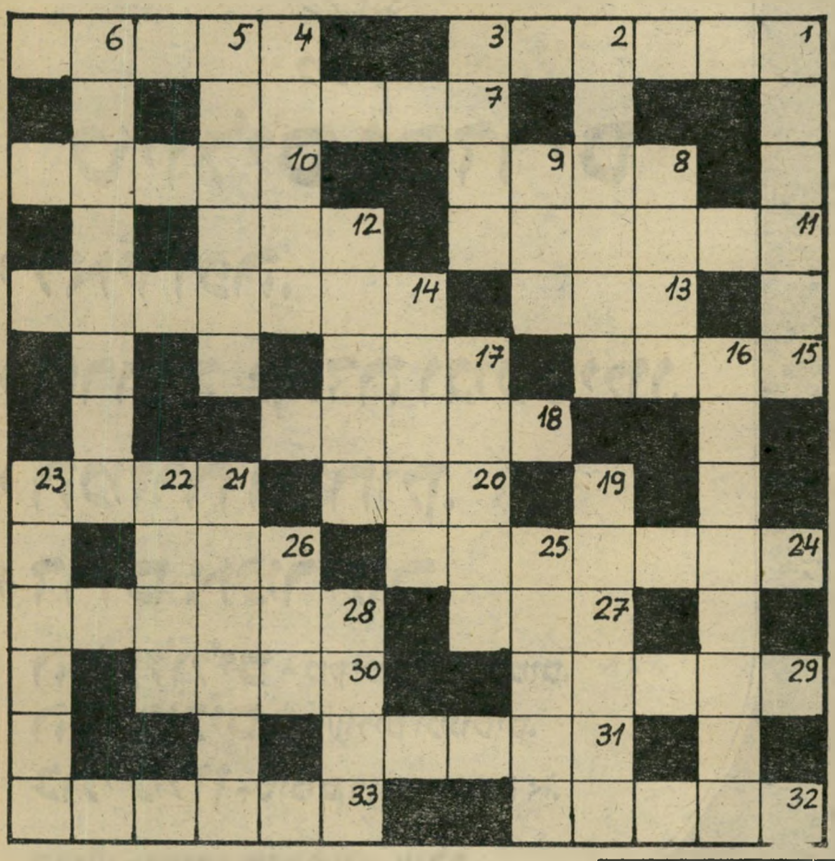
קיבוצניק, תתעורר ותסתכל סביבך בעיניים פקוחות. אם שונ־אים אותך, יש לכך סיבה. אם אתה

(המשך בעמוד 14)

משבצות

2293

מאת נדיב אבידן

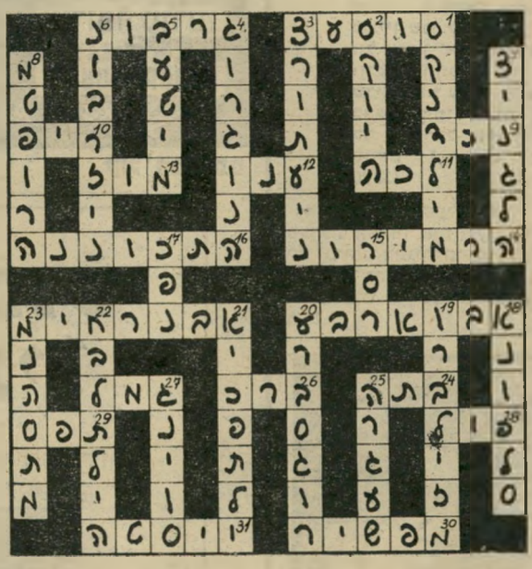
מאוזן:

1. לדפוק יש לפעמים נטיה להסתבך במשחק־ילדים (2, 3).
4. בילוש בצרוף אחר (מ) (5)
9. גם הוא מופיע ב„מי ומי" בפילוסופיה (3)
10. מסתובב ברחוב עם שיר־תו — הלוך ושוב (3)
11. חלקו של הרב גורן ב־ראיית הנולד (3)
12. חברת־תעופה בתהליך של התאקלמות (3)
13. בשיטת המיקוד יש משהו בלתי מובן לרוב האזרחים (3)
14. כשתגיע לחמישים תעצור! וחוזר חלילה (7)
16. כמו נמר בכלוב עם חש־בון בבנק (4, 3)
18. פרי כזה יכול לגרום להלם אומנותי (7)
21. קו־הגמול כפי שננקט ע"י קומוניסט פולני (7)
24. צורב באופן יסודי וביוד־עין (3)
26. האם אפשר להכניס פר־חים למזוזה? (3)
27. עבר חוויה דמיונית בחב־רת אווילים (3)
28. הכשיר את עצמו לקראת ההצטרפות ליתר השחקנים (3)
29. טס הפוך כדי לחבר שני קרשים (3)
30. משתמש הרבה ברגליו ו־מתרברב — הכוכב (5)
31. השקיע מאמץ רב, אבל לא בהכרח בגלל השחפת (3, 2)

מאונך:

1. החזיר כבעליו, ערוכים נגד כל התקפה אפשרית (3, 4)
2. מעיין בהן בשפת השכ־נים (5)
3. יש משהו מסוכן באפיפיור הבוחן אותך, דרך מערכת מראות (7)
4. על ערש דווי, נתאבל בק־רוב על עמי שברך אחרת (4, 3)
5. כוכב הכדורסל סגר לצייר את הדלת בפנים (5)
6. עוסק בהכנת חומר כתיבה להצגה — ללא עזרה מבחוץ (3, 4)
7. פלט משהו בחוסר שבי־עות רצון בין שליאפין לקרוזו (6)
8. למשל: בול יקר יוצא דו־פן (6)
15. סלע בולט מסתיר את בעל הדרגה (3)
17. סבו משמיע קולות נפץ אדירים מלמעלה (3)
18. ליקט משהו הצומח על שפת־הנהר — בקבוצה לא מאורגנת (6)
19. בפעם הראשונה, שתינוק לא יהודי משתתף בקרב אמי־תי (5, 2)
20. זרימתו אינה טעימה, ללא צל של ספק (מ) (2, 5)
21. איזה מין הגוי משונה? זה ממש זוועה (7)
22. משל מימש כך את זכותו, אך לא לתועלתו הפרטית (3, 4)
23. הם נמצאים במצב נפשי לא כל־כך טוב, כאשר הטלפון משיב: „שלום לנוזלים" (6)
25. אני סבור שיש לנו כאן שני מנחים (5)
27. יש משהו בחוק שנועד כנראה להגן על גלגלי העגלות (מ) (5)

פתרון תשבצופן 2290

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחות נלוות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 229388 226066
רמת-גן הדצב 86 מול בנין אואזיס "סלון אוזה"

הזוכים בארוחה משגעת במיס־עדת „הטיילת", רח' הרברט סמו־אל 80 ת"א שעלו בגורל בין הפותרים נכונה את תשבצי הצו־פן: חיה לוטן, רח' קיבוץ גלו־יות 7, גבעתיים; פרחי זיוה, הזוהר 45, ת"א; גל איריס, מחנה יוכבד 13, אילת; יעקב דמארי, רח' מרבד הקסמים 318, בני־ברק.

על הזוכים להתקשר עם בעלי חמיסעדה, טלפון 03-656992 ולתאם את מועד בואם.

מכתבים

(המשך מעמוד 13)

רוצה לשנות משהו, תחליט מה אתה רוצה — דולרים, או שיווין?

קיבוצניקית, צפון הארץ

● השם והכתובת שמורים במערכת.

● ● ●

צורך לגזוח בהם או לפטרם בגין התרשלות במילוי תפקידם.

דן זרד, תל־אביב

● ● ●

אין ניסים?

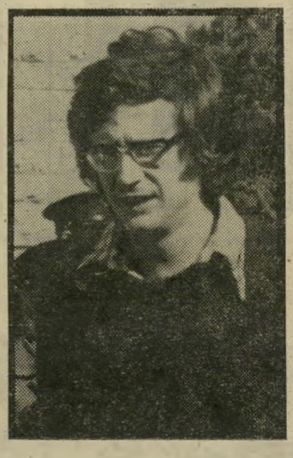
מי אמר שניסים כבר לא קורים בארץ־ישראל ה־קדושה?

ראש־הממשלה ושר־הביטחון היקר שלנו, המייצג את הגפילטע־פיש, הפך גיבורם של מי שמעדיפים בורקאס. ועוד לפני שראש־ממשלתנו — המתלבש כאדון פו־לני, בעניבה אופנתית ובכפתורי־

ורד לא גר שם אך פעם

במדור „אנשים" נכתב כי בבניין שבו קבע השר ארי־אל שרון את דירתו ה־חדשה התגורר דן ורד, שריצה את עונשו על חלקו בהשתייכותו לרשת שפע־לה בישראל בשירות ה־סורים („העולם הזה" 2290).

אני מצטער שעלי לאכזב את מערכת העיתון ואת כתבו. מעולם לא גרתי, התגוררתי או ביקרתי בבית כלשהו ברחוב וייצמן בתל־אביב. איני גר שם, או מבקר שם כעת.

קורא ורד
שום פאשלה

מאז צאתי את הכלא התגוררתי בשתי דירות שכורות. האחת ברח' יוסף אליהו בתל־אביב (שם הייתי שכנו של ראש־הממשלה, מנחם בגין, שיש לו דירה ברחוב רוזנ־באום הסמוך), והשניה, הנוכחית, בסביבת גן־מאיר בתל־אביב. כך שאנשי אריק בכל זאת לא ביצעו שום „פאשלה" ולא היה

„אצבע משולשת" ו„תנועה מזרחית"

נמשך הדיון „בתנועה המזרחית" („העולם הזה" 2291).

„אצבע משולשת" ו„תנועה מזרחית" הן שתי מחוות שו־נות, אף כי שתיהן מכוונות להביע משהו מעין: „אני מצפ־צף(ת) עליך", „אני אראה לך!", „נה!"

כשמראים לך אצבע משול־שת מפנים אליך אגרוף יד קמוץ, שהאגודל תחוב בו בין האצבע והאמה הכפופות, ומ־בצבץ כלפי חוץ. תנועה מזר־חית היא תנועה כלשהי שמ־סמלת אקט מיני (כמו בשיחת חירשים־אילמים) שיכולה להי־עשות בצורות שונות.

האצבע המשולשת (א פייג') נהוגה בין יהודים ממזרח־אי־רופה (והקורא אלי קומרצ'רו, אמנם מצטט בעניין זה את שלום עליכם). התנועה המזר־

קורא סיוון
אגודל תחוב

חית היא בעצם חיקוי מחווה הרווחת בארצות המזרח והים התיכון. התנועה המזרחית ה־זאת התפרסמה במישפט רצח ארלוזורוב, לפני כ־45 שנה. אלמנת הנרצח, סימה ארלוזו־רוב, העידה במישפט, שהמת־נקשים עשו כלפיה תנועה מז־רחית לפני הרצח. אז לא הייי־תה טלוויזיה ודבריה הותירו מקום לניחושים רבים.

ד"ר ראובן סיוון,
ירושלים

ציצי ועראפאת

מזל שנגמרה שביתת המצילים.

עוד מעט והייתי מתחיל לה־אמין שצ'יצ' עושה את מלא־כת אש"ף והערבים! הם רו־צים לזרוק את כל היהודים לים, ובזמן שביתת המצילים כבר הספיקו להיזרק שמונה!

אהרון כרמי, תל־אביב

חפתים מוזהבים — מספיק לפתוח את פיו, מתחילים מעריציו לזעוק „בגין מלך ישראל!"

יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

אמר או לא אמר

באביב 1979 אמר הסטו־דנט דאז לכתבת „העולם הזה" דברים מסויימים ש־פורסמו בשמו („מעצר בית לסטודנטים", „העו־לם הזה" 2161), באשר לעמדתו כלפי אש"ף. ב־קיץ, באותה שנה, שיגר פרקליטו דאז, אברהם גל, מיכתב בו הוכחשו הדב־רים שפורסמו (מכתבים, „העולם הזה" 2182). עתה מבקש האיש לחע־מיד דברים על דיוקם.

נהוג לומר שהשתיקה מהווה סימן להסכמה, במייוחד כשהדב־רים אמורים בדברים שפורסמו ב־פומבי; אך אין להכלל, במייוחד

(המשך בעמוד 16)

אירופה טורס EUROPA TOURS

מציעה

טיולים נהדרים

* לאירופה.
* אוה"ב, קנדה ומכסיקו.
* המזרח הרחוק.
* דרום אמריקה.

המסלולים - מקיפים ומושלמים.
המדריכים - מעולים ומנוסים.
בתי מלון - טובים, ווכס מדרגה א'.

דרוש מסוכן הנסיעות שלך את חוברת טיולינו!

50 שנות נסיון לשרותך!

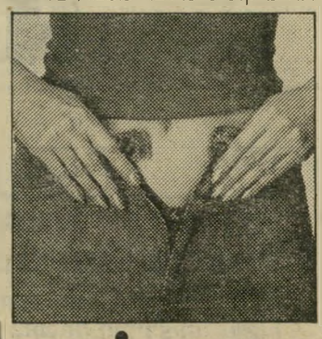
הטיול הטוב ביותר עם אירופה טורס EUROPA TOURS

קול המפרסם

נפיחות? עצירות?

איך תכנסי לביקיני?

תה ביקוניס לעיכול טבעי:
נמס (היחידי בישראל), עלים וטבליות.
תה ביקוניס מיוצר מצמחים.

Bekunis תה בקוניס

להשיג בבתי המרקחת בלבד.
אישור משרד הבריאות 002-11146-929

עייני בעלון לצרכן המצורף לאריזה שאושר ע"י משרד הבריאות.

קבלת מודעות לכל העיתונים במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

מועדון 5 לתרבות חדשה
רח' הס 5, תל־אביב
טל' 297263

בחודש אוגוסט המועדון יהיה סגור לרגל חופשת הקיץ

המועדון פתוח בימי שלישי משעה 8.30 בערב. התוכניות מתחילות בשעה 9.00 בערב.

מתאים לי... BROADWAY 80

תמיד חשבתי
שיש רק
סיגריה אחת -
עד שגיליתי
את
BROADWAY 80

80 מ"מ,
תערובת אמריקאית,
המחיר 5 ש.

ערוץ נוסף בטלוויזיה שלך

1500 משחקי טלוויזיה
במשחק הטלוויזיה הטוב בעולם
ATARI

קזינו־פוקר

משחק הטלוויזיה של "אטארי"
לעשות חיים בשעות הפנאי,
לשחק ולהנות.

יבואנים
אורם בע"מ
דיזנגוף 223 ת"א
טל. 03-241082

ATARI

משק פרסומאים

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

כאשר מדובר במצב מיוחד במינו.

האמת היא שזעזעתני מהפיר־סום שהיה כביכול בשמי, ושנכתב על־ידי הפרקליט אברהם גל. אך כשרציתי להגיב נבצר ממני הדבר בגין כמה סיבות, ביניהן איומים על חיי. עכשיו טוב להודות שחלק מהאיומים הרתיעו אותי בזמנו.

ברצוני לציין את הדברים הב־אים:

אמנם דיברתי עם פרקליטי בז־מנו, על הצורך להגיב על כמה פירסומים שהתפרסמו בשמי כאשר הייתי במעצר־בית. אבל מה ש־פורסם בשמי על התנועה הציונית והביקורת שלי (כביכול) על תנו־עת השיחרור הלאומית הפלסטי־נית — אש"ף — מאבקיה ומנהי־גיה, לא היו אמת. שום ביקורת לא הטחתי במנהיגי עמנו. זהותי הפלסטינית, ורק היא, תמשיך לד־בוק בי, ואני אמשיך לדבוק בה לעולם, ותמיד אהיה גאה בה. וב־עיני, אש"ף — יקראו לו כאשר יקראו לו בישראל — ממשיך להיות הנציג הלגיטימי היחיד של העם הערבי הפלסטיני, יהיו התנ־אים והנסיבות אשר יהיו.

ולבסוף אני מבקש את סליחת חברי וידידי ובני עמי, שהופתעו מהפירסום ההוא.

מסעוד אגבריה, כפר מוסמוס

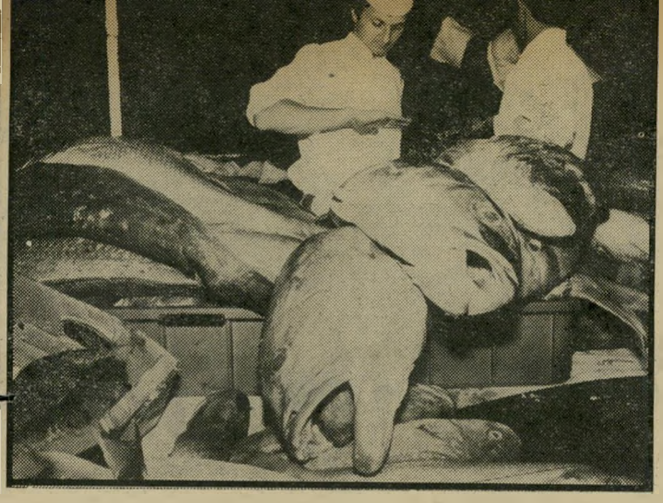
● בהערה למיכתב שפירסם ב־זמנו עורך־הדין אברהם גל נכתב אז: „העולם הזה" מבין את המני־עים שהביאו לכתיבת מיכתב זה." עכשיו מובן מדוע נכתבו הדב־רים הללו.

● ● ●

מאצבע לאצבע

מהיכן שואב הקריקטו־ריסט של השבועון את רעיונותיו?

על המון חולצות באצבע הגליל הודפסה קריקטורה של צייר אל־מוני, שהופיעה גם על פלאקטים,

הדגים שותקים תמיד
הציונים לא, הפלסטינים לא

והיא דומה מאוד לקריקטורה ש־פירסמתם בשבועון. הייתי שם ב־שבוע שעבר, ואני שולח לכם תצ־לום של כרזה כזאת.

הרצ אביבי, תל־אביב

● ● ●

איך להצליח

בלי להתאמץ

כיצד יתגבר המערך על ה־בעיות האלקטוראליות שלו ויזכה לשילטון־נצח?

בעד המערך הצביעו בדרך־כלל שכבות מבוססות ואינטליגנציה. בעד הליכוד הצביעו בדרך כלל השכבות החלשות ועדות־המיזרח. לכן צריך המערך להציע חוק, ש־בבחירות הבאות קול של בן השכ־בות החזקות יהיה שווה פי כמה מקול של בן השכבות החלשות. ואם יקשה על המערך להסביר כי־צד עושים זאת, עליו לשאול את פי ההסתדרות, שלה יש ניסיון רב בעניין הפליות וקיפוח:

(1) ההסתדרות יצרה קיפוח ממוסד, בדמות קבוצות שונות של עובדים: עובדים זמניים, קבועים־יומיים, קבועים חצי־חודשיים ו־חודשיים, וכו'.

(2) העובדים החזקים מקבלים שכר גבוה פי־כמה מזה של החל־שים.

(3) תוספת־היוקר של החזקים גדולה בהרבה מזו של החלשים, ויש מיקרים שבהם תוספת־היוקר של עובד חזק גדולה יותר מכל שכרו של עובד חלש.

(4) החזקים עובדים בקיץ שעה פחות, ומקבלים פנסיה גדולה יו־תר מזו של החלשים.

ולמען האמת — האם האינטלי־גנציה לא מבינה הרבה יותר ב־בחירות מאשר העמך?

שימשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

לא כדגים

אורי אבנרי כתב שהציו־נות כולה, על רגל אחת, היא שהיהודים אינם רו־צים להיות כדגים, שביג־לל שתיקתם אפשר להת־ייחס אליהם באכזריות.

ההסבר נכון, אך חסר לי מיש־פט אחד: שזו גם הסיבה לתנועה הלאומית הפלסטינית. גם הם אי־נם רוצים שינהגו בהם כדגים.

אלי קורנט, תל־אביב

● ● ●

לעצור - כיצד?

על משמעות נוספת של תוצאות הבחירות.

כל אלה שהילכו עלינו אימים, כי חייבים להכריע לכאן או לכאן, ואין אפשרות לשחק כיפי־נפש ו־חייבים להצביע לטובת הגוש הג־דול, המערך, היכן הם היום? מה מעשיהם? וכיצד יגשימו את מא־ווייהם ותפיסתם האידיאולוגית?

כולנו נותרנו קרחים מכאן ומ־כאן. השילטון נשמט מידי המערך „השמאלני" ו„הסוציאליסטי" רח־גניה לא מבינה הרבה יותר ב־בחירות מאשר העמך?

שימשון שיבק, בני־ברק

● ● ●

לא כדגים

אורי אבנרי כתב שהציו־נות כולה, על רגל אחת, היא שהיהודים אינם רו־צים להיות כדגים, שביג־לל שתיקתם אפשר להת־ייחס אליהם באכזריות.

ההסבר נכון, אך חסר לי מיש־פט אחד: שזו גם הסיבה לתנועה הלאומית הפלסטינית. גם הם אי־נם רוצים שינהגו בהם כדגים.

אלי קורנט, תל־אביב

● ● ●

לעצור - כיצד?

על משמעות נוספת של תוצאות הבחירות.

כל אלה שהילכו עלינו אימים, כי חייבים להכריע לכאן או לכאן, ואין אפשרות לשחק כיפי־נפש ו־חייבים להצביע לטובת הגוש הג־דול, המערך, היכן הם היום? מה מעשיהם? וכיצד יגשימו את מא־ווייהם ותפיסתם האידיאולוגית?

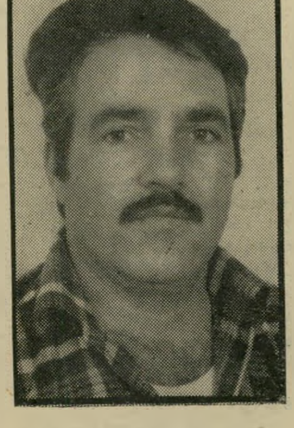
כולנו נותרנו קרחים מכאן ומ־כאן. השילטון נשמט מידי המערך „השמאלני" ו„הסוציאליסטי" רח־

קריקטורה של גיליי אלמוני
„העולם הזה" 2291 — ובאותו שבוע בצפון

הקריקטורה של זיק
„העולם הזה" 2291 — ובאותו שבוע בצפון

קורא יהב
הילכו אימים

מנא ליצלן, אך גם מפלגה שמא־לנית באמת אין לנו.

האפשרות היחידה לעצירת ה־סחף ימינה היא להמשיך במאבק מחוץ לכנסת ולמימסד הפוליטי, ולנסות לאחות את הקרעים ולהד־ביק את השברים.

דן יהב, תל־אביב

לא עוד

במערכת הבחירות הב־טיח מנחם בגין שלא יפלו עוד קטיושות ב־קריית־שמונה.

חלחלה עוברת בי למחשבה, מה היה קורה כאן אילו הב־טיח ראש־הממשלה מנחם בגין במערכת הבחירות, שלא יהיו עוד תאונות־אוויר במדינת־ישראל, שלא יהיו עוד רעי־דות־אדמה או מגפות כולירה.

הניה דיין, ירושלים

תודה

לגינזבורג יוחנן - פרחים

הרצל 20 חיפה, טל. 673608

עבור עיצוב הבמה המרשים

בטקס בחירת

נסיכת חיפה '81

כל

המועמדות הסופיות

בתחרות

מלכת המים '81

תהיינה אורחות חברת

דיזנהויז

בטיול משגע באי כרתים

הטעם המדליק

במחיר המצחיק.

1.93 ש'
לבקבוק!

השוה בעצמך
(השואה נכונה ליום 27.7.81)

שם המשקה	מחיר לכוס 200 מ"ל
מאלט	**80 אג'.**
קולה מישפחתי	148 אג'.
טמפו מישפחתי	138 אג'.
קריסטל	136 אג'.
מיץ פז	112 אג'.

במשפחה הוחלט:
מאלט

מדיניות המנע אינה מוסרית

אני יליד הארץ (נתניה), בוגר בית־הספר לקציני־ים בעכו. הפלגתי כשנתיים באוניות־סוחר, ואחר־כך פניתי ללימודי מישפטים. מ־1969 אני גר בקריית־שמונה. רעייתי, חרות (מקודם סבוראי) עוסקת בקדרות ובהוראה. לנו שלוש בנות בגילים 17—9.

עברנו לגור בקריית־שמונה, מתוך אמונה, כי זהו מקום שבו נוכל לחיות על־פי דרכנו. ביחס למילים „על־פי דרכנו" אני עדיין איתן בדעתי. אירועי הימים האחרונים מכרסמים מעט במילה „לחיות" (לשרוד, להתקיים), אבל אנחנו עדיין אופטימיים ואין לנו תוכניות לעזיבה.

■ ■ ■

מאז הודברה הקדחת, הוקמה המדינה וחברת־השפע שולטת בארץ — אין עוד בקריית־שמונה, מקום בארץ, בו ניצבת אוכלוסיה כה חלשה וכה מבודדת מול קשיים כה חמורים.

קריית־שמונה קרובה מדי אל הגבול הלוהט, ורחוקה מדי ממרכזיה הגדולים של אוכלוסיית המדינה. רוב מניין תושביה, מסוג כ„שכבות־מצוקה", והיא כולה נעדרת מנהיגות קונסטרוקטיבית. הקריה שנועדה לשמש כעיר־פלך, נראית כנטע־זר בסביבתה המיידית. המקום עולה לכותרות, לרוב בהקשר עם אירועים בעלי גוון שלילי; ואין הדבר תורם לתדמיתה האטרקטיבית. משיורדת העיר מהכותרות — היא חוזרת אל תהום הנשייה.

זהו, איפוא, המילכוד, שממנו חומקים רק כבודדים (אשר ברבות הימים נאספו לרבבות), והעיר נשארת לכודה בו. תיקוותה להיחלץ ממנו הולכת ופוחתת.

■ ■ ■

אצייר תמונה מעוותת ובלתי־הוגנת, אם אתעלם מנקודות האור הרבות המצויות בעירי.

קריית־שמונה נתברכה במערכת חינוך (פורמלי ומשלים) מצויינת. המעוניין בכך — יכול לחזות בכעשר

הצגות תיאטרון (ריפרטואר) במשך השנה. יש לנו מרכז־טניס שלא רבים כמותו. כל עוד מדובר בתיאטרון ובשירה־בציבור קיים שיתוף של אמת בינינו לבין הקיבוצניקים.

נקודות־אור אלה משולות לכוכבים הפרושים ב־לילה, על פני כיפת הרקיע, ומסייעים — למי שלמדם — למצוא את הצפון ולנווט את דרכו, אך כדי אור־יום אינם מאירים.

■ ■ ■

בהיותי תושב גבול הצפון, „הסמיכני" שמואל שניצר („מעריב", 24.7.81) לקבוע את מידת המוסריות שבמדיניות ה„מנע" של ממשלת־ישראל. מבלי שאטען למונופולין בענייני מוסר, או למומחיות בענייני ביטחון, אני טוען: מדיניות ה„מנע" איננה מוסרית, בהיותה פוגעת ללא הצדקה באוכלוסיה האזרחית משני צידי הגבול. אי־המוסריות כלפי הצד הישראלי בולטת נוכח ההישגים הטובים יותר שהביאה (בשעתה) מדיניות התגמול; ונוכח העובדה שקריית־שמונה הוטלה — ביודעין — אל שדה המערכה, כשלרשות תושביה לא עמדו די מיקלטים מפני מטחי הקטיושות — תוצאותיה המיידיות והמתמשכות של מדיניות ה־„מנע".

ממשלת־ישראל נדרשת, איפוא, בראש ובראשונה, לצנן את הגבול ולאפשר לקריית־שמונה לטפל בבעיו־תיה האחרות.

הממשלה איננה מטפלת כראוי גם בבעיות הפיתוח של קריית־שמונה, מרבית השיכונים שבונה הממשלה בקריה מזכירים את הקוביות של שנות החמישים. רמת ההטבות והתמריצים המובטחים לתושבי העיר, אינה עולה במידה ניכרת על הניתן לערים דוגמת ערד וכרמיאל, שירותי־התיקשורת ירודים באיכותם, ומישרדי־הממשלה, האמורים לשרת את האזרח, אינם מקיימים נציגות מספקת בעיר — מה שמאלץ את תושביה להיטלטל בדרכים.

כל אלה טעונים תיקון, ויפה שעה אחת קודם. אם משום ריחוקה הגיאוגרפי של העיר — אין נמשכים אליה משקיעים פרטיים. תיזום המשלה בעצמה הקמת מיפעלים משלה, אשר יספקו תעשיה מגוונת ומכובדת לתושבי קריית־שמונה.

שכנינו לקו העימות — אנשי הקיבוצים — נקראים להשתחרר מדיעות־קדומות, למרות התופעות המצע־רות שליוו לאחרונה את מערכת היחסים שבינינו. קריית־שמונה יכולה ומעוניינת לספק להם את שירו־תיה העירוניים (אותם הם נוטים לקבל בתל־אביב); ולא רק את עובדי הצוואהרון הכחול.

והעיקר — נתון בתחום אחריותם של תושבי העיר. אותם תושבים שלא נסו מפני הקטיוושת, חייבים ויכולים לטפל גם בקשייה האחרים של העיר. אני מאמין שאם, מצד אחד, נשתחרר מהנחת־היסוד שהכל „מגיע" לנו — אזי נדע לנסח את תביעותינו הצודקות, ונוכל לזכות בהן לטובת העיר. ואם, מהצד השני, נאמץ לעצמנו את האכסיומה שכאן הוא ביתנו היחי־די — הרי נשכיל להצמיח את המנהיגות הראוייה לנו.

אם כתוצאה משני אלה נוכיח לאחרים (הממשלה והקיבוצים) את כוח עמידתנו ויכולתנו להתארגן — סופם שיכבדונו.

ואם כל אלה יתקיימו בנו — מי בכלל ירצה ללכת למקום אחר.

עו"ד מיכאל תמרי, קריית־שמונה

הצחקת אותי, גנרל מט

איש מצחיק הוא גנרל דני מט, הנושא, משום־מה, בתואר „מתאם הפעולות בשטחים" (מתאם, יש להניח, בין פעולות הממשלה ובין פעולות גוש־אמונים ואנשי הרב כהנא).

בחודש הזה נתן הגנרל מט ביטוי מעודן לחוש ההומור המקורי והשורשי המקנן בחשאי בתוככי אי־שיותו חמורת הסבר. כתום ביקור עיסקי בשווקים העירוניים של בית־לחם ורמאללה, ואחרי שיחה ידי־דות־ת להפליא עם ראשי הערים הללו, העניק הגנרל ראיונות־חטף לכתבי־הטלוויזיה, ובישר לעם בישראל (כמו גם לנתינים בשטחים) כי מעתה ואילך ייאסר באיסור חמור על ראשי הערים להשמיע הצהרות שמהן משתמעת אהדה כלשהי לאש"ף. „אין כל הבדל בין אש"ף הצבאי ואש"ף המדיני," הטעים הגנרל, „וביסודה של כל פעולת טירור מונחת פילוסופיה מסויימת. מי שטוען כי אש"ף מייצג אותו, מזדהה בוודאי עם ההחלטות המדברות על חיסול ישראל, שהתקבלו במושב ה־15 של המועצה הלאומית הפלסטינית ב־

„במיסגרת חופש הביטוי יוכלו אישי־ציבור להצהיר על הוקרתם העמוקה להתנחלויות המוקמות על אדמותיהם המופקעות"

דמשק. דיבורי־אהדה גלויים לאש"ף מוליכים בהכרח לפעולות טירור, וזאת לא נוכל לשאת," דברי הגנרל.

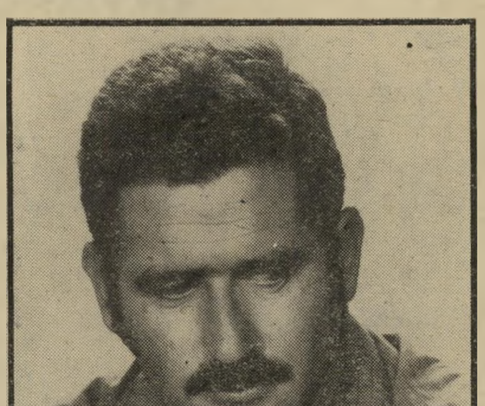
■ ■ ■

הגנרל־המתאם העפיל לפסגות חדשות של הומור, כאשר נשאל על־ידי כתב הטלוויזיה ראפיק חלבי, אם אין סיתרה מסויימת בין שיחות האוטונומיה, העשויות להתחדש בקרוב, ובין ההגבלות שהוא מטיל חדשות לבקרים על חופש הביטוי של אישי־ציבור, שה־אוטונומיה עלולה לחול עליהם, אם ירצה השם. „לא ולא," השיב הגנרל ברצינות תהומית, והוסיף: „קיים כר נרחב לחופש ביטוי לאישי־הציבור בשטחים. הם יכולים להתבטא ללא הגבלה ברוח עקרונות הדו־קיום בשלום והסכמי קמפ־דייוויד."

למשמע הדברים הללו לא יכולתי עוד להתאפק, ופרצתי בגלי צחוק אדירים. „עוד לא תמה שרשרת־הדורות של ההומור היהודי עתיק היומין," אמרתי לעצמי, „ולכשיפשוט הגנרל מט את מדיו, בתום שירותו הצבאי המפואר, יוכל בוודאי להציג את מועמדותו לתפקיד מזכיר הממשלה, כאשר מזכיר הממשלה הנו־כחי, אריה נאור, שגם הוא נודע בשער בת־רבים בשני־נותו ובזיקתו להומור, יקודם לתפקיד שגריר ישראל בדיסנילנד. הוספתי וחשבתי לעצמי, כי אך בשגגה לא אמר הגנרל שמותר לאישי־הציבור בשטחים להצהיר גם על הוקרתם להתנחלויות המוקמות על אדמותיהם המופקעות, ומהוות, ללא ספק, בסיס ליציבות, לדו־קיום ולביטחון. ועוד, רשאים הם אישי־הציבור הפלס־טינים, להצהיר על הוקרתם העמוקה לגיבורים עלומי־השם שהטמינו את מיטעני־הנפץ במכוניותיהם של ראשי הערים והטילו בהם מום לכל ימי חייהם. הם גם יוכלו לבטא ללא הפרעה את הערכתם הרבה לגירושם של ראשי העיריות חברון וחלחול. ועד לפגי־שתו הבאה עם נתניהו, בוודאי יוכל מוחו הפורה של הגנרל מט לחשוב על תחומים נוספים ורבים של חופש־ביטוי, שיוכלו לתרום תרומה קונסטרוקטיבית לשיחות האוטונומיה הקרבות ובאות.

■ ■ ■

כזאת וכזאת חשבתי, כאשר ניגבתי בממחטה את

„כשיפשוט הגנרל מט את מדיו יוכל להציג את מועמדותו לתפקיד מזכיר הממשלה במקום אריה נאור"

הדמעות שזלגו מעיני יחד עם גלי הצחוק שלא ניתן עוד לעצרם.

„מה כל־כך מצחיק פה?" שאלה אשתי.

„אוהוהוהו," אמרתי לה (מאז אותה אסיפה מפו־ארת של הליכוד בנתניה, למדתי מראש־הממשלה ושר־הביטחון שלנו כיצד לבטא זאת כראוי), „אותי זה מצחיק!".

„מצחיק אותי," הסברתי לאשתי, „לראות כיצד אדם מכובד ובעל בעמיו משמיע דברי הבאי כאלה קבל עם ועולם, ואף מאמין ברצינות גמורה כי הם ניתנים לביצוע, מצחיקה אותי המחשבה שהגנרל מט מאמין בתום־לב כי איסורים דרקוניים על ביטוי תחושות לאומיות בסיסיות אכן ימנעו תחושות אלה מכך שיבואו לכלל ביטוי באלף ואחת דרכים מחוכמות ועקלקלות. מצחיק אותי עיוורונו של הגנרל, שאינו רואה כי הפך את עצמו לבדיחה מהלכת על שתיים."

אך אחרי הירהור נוסף הלכתי למיקלחת, ושטפתי עצמי בקילוח עז של מים חמים, כדי להיטהר מן הזיהום הסביבתי שדבק בי ובאזרחים רבים אחרים, שצפו, כמוני, באותם גילויים של הומור משובב־נפש.

יוסי אמיתי, קיבוץ גבולות

חינם

(טייפ עם אוזניות)

WALKMAN

כל אחד זוכה!

החופש הגדול חוגג בעמינח. עכשיו אתה יכול לקבל חינם את ה־WALKMAN שכל כך רצית.
איך? פשוט מאד: ספר להורים שלך שכל מי שקונה ספת־נוער של עמינח במשך חודש אוגוסט, מקבל במתנה WALKMAN שמחירו 2500 שקל. למה אתה מחכה? קדימה, קח את ההורים לחנות הרהיטים הקרובה, בחר לך ספת־נוער של עמינח [redacted] ותקבל WALKMAN חינם.

המבצע בתוקף עד 31.8.81, או עד גמר המלאי

עמינח

"סטודיו"

"נעורים" מתרוממת

"סטודיו" מתרוממת

"קנגורו"

ספת "סטודיו" רב־שימושית.
ספת "סטודיו" פונקציונלית ומשתלבת להפליא גם בחדר קטן.
מיוצרת בשני דגמים:
"סטודיו" — ע"י הסטה קלה של המשענת, הופכת ספת ה"סטודיו" היפה למיטה כפולה ונוחה.
"סטודיו" מתרוממת — ספה יפה ביום, מיטה כפולה בלילה וארגז מצעים מרווח לכלי־מיטה.

"קנגורו" — ספת־נוער משולבת.
"קנגורו" ספת־נוער שמחביאה בתוכה מיטה מתקפלת. מתרוממת בקלות ויש בתוכה מספיק מקום גם למצעים וגם למיטה המתקפלת.

"נעורים" — ספת־נוער שהילדים אוהבים במיוחד.
ספת "נעורים" מצטיינת בעיצוב צעיר ורענן ומיוצרת בשני דגמים:

"נעורים", ספה־מיטה־כפולה — לדגם מיוחד זה יש למעשה שני מזרונים.
כשמורידים את המזרון העליון — הופכת הספה לשתי מיטות נפרדות או למיטה אחת כפולה.
"נעורים" מתרוממת — ספת־נוער נוחה ובריאה מאד (מזרון־קפיצים), עם ארגז מצעים מרווח לכלי־מיטה.

עמינח

החופש הגדול חוגג בעמינח

תצוגה ומכירה – **תל אביב** (תצוגה ראשית): דיזנגוף סנטר, קומה ב'. **תל אביב:** רח' דיזנגוף 203. **ירושלים:** רח' יפו, מרכז כלל, חנות 226. **תצוגה ראשית לצפון:** מפרץ חיפה, רח' ההסתדרות, ליד משרד הרישוי. **חיפה:** רח' הרצל 78. **באר שבע:** רח' הפלמ"ח 71. **נתניה:** רח' הרצל 45. **ניו־ג'רסי (ארה"ב):** Sharut, 310 Paterson Plank Road,Carlstadt, N.J. 07072

במפעל במושב ניר צבי. בחנויות השקם. ברשת חנויות „יניב" ובחנויות הרהיטים המובחרות בכל רחבי הארץ.

מרים בנימיני

מזל החודש: אריה

מי הם השתלטנים

אחת התכונות המאפיינות ביותר את האריות — הרצון להכתיב את רצונם או את דעתם לאחרים. בגישתם לאנשים הם חשים כעין אחריות, ולא רק שהם מתעקשים שרצונם יעשה, הם מוכנים להסביר ולפרט מהי הסיבה שבגללה עדיף לנהוג לפי השקפתם.

נכון, שרק המילה אריה מעוררת אסוציאציה של שילטון ומלוכה, ולכן אין להאשימם שהם רואים את עצמם נישאים מעל לכולם. לטובתם יאמר, ש־בחום־ליבם ובנדיבותם הטיבעית הם מוכנים להקשיב גם להסברים הנוגדים את דעתם, ולהתרתח כאשר אין מעוניינים בשילטונם או אפילו בעזרתם.

נשאלת השאלה, האם רק בני מזל אריה נוטים לשלוט, או שמא יתכן שבמזלות האחרים מסתתרים מיני שליטים, או אפילו עריצים, אך שם המזל אינו מכריז על תכונתם זו.

אם כך מי הם השתלטנים?

אריה

מי אם לא הוא? אפילו הופעתם של האריות אומרת כולה הדרת־כבוד וסמכותיות. שפע השיער המפאר את ראשם משמש להם כעין תחליף לכתר, ומבהיר לסביבה מיהו השולט. הם נמ־שכים לכל דבר נוצץ ומפואר. המתכת האהובה עליהם — זהב. מקומות־הבי־לוי והמגורים חייבים להיות מפוארים והדורים. לאריות כושר־ארגון מעולה, ובישרון דרמטי — אלה הן שתי תכונות חשובות לזה שיודע כיצד לשלוט. הם מתחשבים ב„נתיניהם", ורבים מהם שולטים בצורה שקטה ולפעמים אפילו בלתי־מורגשת. עצם נוכחותם מכתיבה לאחרים את רצונם. יש להוסיף שהם שליטים נעימים ומוכשרים להפעיל צוות שלם, שבו כל אחד ירגיש את עצמו שבע־רצון ומכובד.

בתולה

בני מזל בתולה רחוקים משילטון, כפי ששכנם האריה קרוב אליו. הם אנשים מעשיים וקפדניים, מדקדקים בפרטים, רגילים לעבוד בעבודות הנושאות אופי מכני. ביסודם הם צנועים, נחבאים אל הכלים ואינם מעוניינים להתבלט.

מאזנים

מאזנים שתלטנים? קשה לדעת, ועוד יותר קשה להחליט אם כן ואם לא. הופעתם העדינה והתנהגותם החיננית והמתחשבת אינה משאירה ספק בלב רואיהם, שהם רכים וניתנים לשליטה. אך לא כך הדבר. למרות הרושם שהם משאירים ויחוסי־ההחלטיות בהתנהגו־תם, לפחות בדבר אחד הם בטוחים — שהם לא יתנו לאיש לשלוט בהם. הם יכולים להסכים עם דברי האחרים, יכולים להסכים עם דברי האחרים, לוו־תר ולהתפשר לזמן קצר, ואז מגיע הרגע שבו הם נעלמים ופונים לדרכם, ואותו „שליט", שהיה בטוח שהם ב„כיסו", נשאר נבוך ומצפה. הם אינם ניתנים לשליטה, אך פעמים רבות הם עצמם נוהגים בשתלטנות, בייחוד במקומות־עבודתם ולא בביתם, אך שילטון זה תמיד קל לזהות לאן הן מובילות, אלא אם אתה עצמך עקרב, וניחנת בחוש „בלשי עקרבי" ויכולת לאבחן לאן מו־בילה התנהגות זו או אחרת של עמיתך למזל. אם האריה בטוח בשילטונו, לא כך העקרב, הוא צריך להוכיח לו ולאח־רים שהוא חזק, בולט ועל פיו יישך דבר. הוא מעדיף ללבוש תדמית נוקשה, ומשתדל שלא ייווצרו סדקים בתדמית זו. כיוון שבתוכו הוא בכל־זאת שייך למזלות־המים, והרגש הוא השולט באי־שיותו — כשמישהו מצליח לחדור מבעד לשיריון הנוקשה, הוא עוד יכול למצוא עקרב רך, רגיש וותרן.

קשת

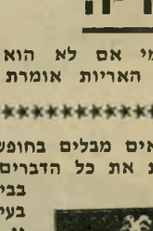
קשתים אינם שתלטנים. השתייכותם למזלות־האש יכולה לעורר מחשבה ב־כיוון זה, אך על־פי־רוב הם מעדיפים להתמסר לדברים המעניינים אותם, ולא מתפנים למישחקים של שילטון. הם נעשה בדרכי־נועם ובצורה בלתי־נתפסת לסביבתם.

עקרב

מיותר לשאול אם העקרב שתלטן, כאן אפשר לענות ללא ספקות — כן. אישיותם החזקה, עקשנותם, שאפתנו־תם וביטחונם בצדקתם — כל אלה לא נותנים להם אפילו להחתיר תכונה זו. הדרכים שבהן בוחרים העקרבים לשלוט על האחרים רבות, שונות ומגוונות. לא דומים בשיוויון ובצדק, ואינם רואים בעין יפה דיכוי רצונות של עצמם או של זולתם. כאן חייבים להזכיר שהם יודעים מהו רצונם, ושישתדלו להגשים כל שאיפה המתעוררת בהם. לפעמים אפילו ייכפו על סביבתם את שאיפותיהם, אך מתוך אמונה בצדקתם, ובשום אופן לא על־מנת להשתלט. החופש חשוב להם כל־כך, שעצם המחשבה להיות מעורבים עד כדי להשתלט על מישהו, מבריחה אותם לנסיעה הבאה, שבה אפשר להת־נער, להתבודד ולהנות מהחיים.

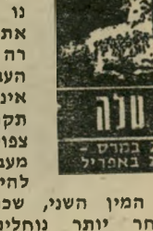
(המשך בעמוד 63)

האם רק בני מזל אריה נוטים לשלוט, או שמא יתכן שבמזלות האחרים מסתתרים מיני אלילים, אך שם המזל אינו מכריז על תכונתם זו

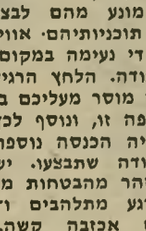
טלאים מבלים בחופשות, ומתכננים לע־שות את כל הדברים האהובים עליהם. בביתם מעיקות עליהם בעיות, אך הדבר אי־נו מונע מהם לבצע את תוכניותיהם. אווי־רה די נעימה במקום־העבודה. הלחץ הרגיל אינו מוסר מעליכם ב־תקופה זו, ונוסף לכך צפוייה הכנסה נוספת מעבודה שתבצעו. יש להיזהר מהבטחות מ־בני המין השני, שכרגע מתלהבים ו־מאוחר יותר נוחלים אכזבה קשה.

* * *

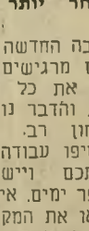

האהבה החדשה שנדלקה באחרונה בוערת, ואתם מרגישים שסוף־סוף יש מי שנותן לכם את כל תשומת־הלב, והדבר נוסך בכם ביטחון רב. אורחים, שיוסיפו עבודה, יבקרו בביתכם ויישהו בו מיספר ימים. איזו כוח ומלאו את המקרר בכל טוב להנאתכם ולהנאת אורחיכם. הצעה לנסי־עה משותפת עם ידיד תפתיע אתכם, מאחר שהפעם אתם עומדים לענות בחיוב ל־הצעה ולבצע סוף־סוף את אותה נסיעה.

* * *

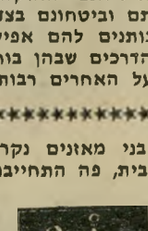

הצעה לבילוי אינטלקטואלי יוצא־דופן ומרתק תפיח רוח־חיים והתלהבות עצו־מה. כדאי להשקיע את הכסף ולהצטרף לאי־רוע. קשרים רומנטים יישמרו בתוך הבית, לשם שינוי לא תחושו צורך לרוץ ולחפש ב־חוץ שקט נפשי. למ־רות השיפור הכספי שהורגש לאחרונה, ב־שבוע זה עליכם להי־מנע מהוצאות גדולות ומקניות מיותרות ובלתי הכרחיות. בני מזל אריה ילחיבו אתכם בשבוע זה.

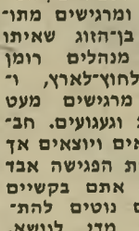
בני מאזנים נקרעים בין העבודה ובין בית, פה התחייבויות לוחצות, ומצד שני בן־הזוג בא בתביעות, ואתם יושבים בין הכי־סאות ומרגישים מתו־חים. בן־הזוג שאיתו אתם מנהלים רומן נסע לחוץ־לארץ, ו־אתם מרגישים מעט בדידות ונעגועים. חב־רים באים ויוצאים אך לשימחת הפגישה אבד הטעם. אתם בקשיים כספיים והסובבים אתכם נוטים להת־ייחס בקלות־דעת רבה מדי לנושא.

* * *

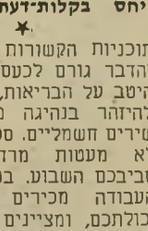

תוכניות הקשורות לחוץ־לארץ מתעכבות, והדבר גורם לכעס ולעצבנות. יש לשמור היטב על הבריאות, וכן להיזהר בנהיגה ממכ־שירים חשמליים. סכנות לא מעטות מרחפות סביבכם השבוע. בשטח העבודה מכירים ב־יכולתכם, ומציינים את כישרונותיכם וחריצו־תכם. בני המין השני נמשכים אליכם, ה־בעייה היחידה היימת היא במי לבחור. חוב כספי ישן יוחזר לכם בקרוב ויעזור לקנות את שרציתם.

* * *

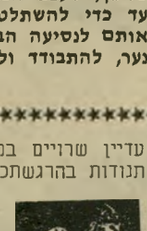

קשתים מרגישים הקלה, ומתחילים לע־לות שוב על דרך־המלך. המשברים וה־קשיים שעברתם יוס־רו מעליכם, ותרגישו שאתם שוב מסוגלים לחזור לעצמכם. נסי־עה לחוץ־לארץ עומדת בפתח, ואלה שלא ייס־עו יארחו, כנראה, ב־ביתם ידידים וקרובים משם. המצב הכספי ידאיג אתכם בתחילת השבוע, אולם לאחר מיספר ימים המצב ייללך וישתפר, ו־כספים יגיעו לידכם בזמן המתאים.

עדיין שרויים במצב־רוח בלתי־יציב. ה־תנודות בהרגשתכם גורמות לכם לבילבול ולהתלבטויות. הספקות המלווים את חיי־הרגש בתקופה זו אינם מאפ־שרים להגיע להחלטה כלשהי. מריבות וסיכ־סוכים עם בני־הזוג יע־מידו אתכם בעמדה תוקפנית. למרות שה־אשמה אינה בכם, עלי־כם להבהיר את כוונו־תיכם, למחול על כבו־דכם ולהחזיר את היחסים לאפיק הרצוי לכם. אורחים יהוו את התבלין של השבוע.

* * *

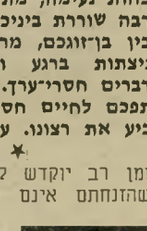

בתקופה זו אתם פופולריים במיוחד, לכל מקום שאליו אתם מזדמנים, מקב־לים את פניכם בשימ־חה. ידידים, שלא התי־ראיתם עימם זמן רב, יראו את עצמם לפתע, ויוסיפו להרגשה הטו־בה. האווירה בבית פחות נעימה, מתיחות רבה שוררת ביניכם ו־בין בן־זוגכם, מריבות ניצתות ברגע ובגלל דברים חסרי־ערך. שו־תפכם לחיים חסר־מנוחה, וקשה להש־ביע את רצונו. עדיף להתרחק מבעיות.

* * *

זמן רב יוקדש לעבודה השבוע, דברים שהזנחתם אינם סובלים דיחוי, ועליכם להספיק לסיים בזמן את כל ההתחייבויות ש־לקחתם על עצמכם. ל־אחר כל הלחץ יש סי־כוי רב להצלחה ולהח־קדמות בקאריירה. ה־מצב הבריאותי אינו משביע רצון דברים שונים מציקים וגורמים להרגשה לא כל־כך טובה. האהבה שהת־פתחה לאחרונה גורמת להשפעות לא רצו־יות, כדאי להיות ערניים כדי לא להיפגע.

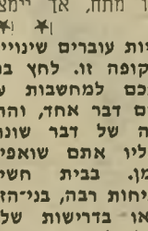

אריות עוברים שינויים דרמטיים בחייהם בתקופה זו. לחץ במקום־העבודה מביא אתכם למחשבות על סיום דבר אחד, והת־חלה של דבר שונה, שאליו אתם שואפים מזמן. בבית חשים מתיחות רבה, בני־הזוג יבואו בדרישות שלא תוכלו לעמוד בהן. על אף החששות מפני פרידות שייכפו עליכם, הדבר לטובתכם, ומו־ביל לבנייה של חיים חדשים. עזרה רבה תמצאו בקרב ידידים ומכרים.

* * *

עייפות ממשיכה להכביד על חייכם. ה־עבודה מתנהלת לאיטה ולא בקצב שלו אתם רגילים. פחות בי־קורת־עצמית תקל על ההרגשה. אהבות חד־שות גורמות לאכזבות פיתאומיות, לפתע מת־נערים מאשליות. כדאי להיזהר מלקחת סיכו־נים כספיים ובעיקר ב־הימורים, מכיוון שאתם עשויים אפילו לזכות, אך לאבד את הכסף מיד. ידידים נמרצים יכריחו אתכם לצאת לחופשה — אל תסרבו, הפתעה מחכה לכם.

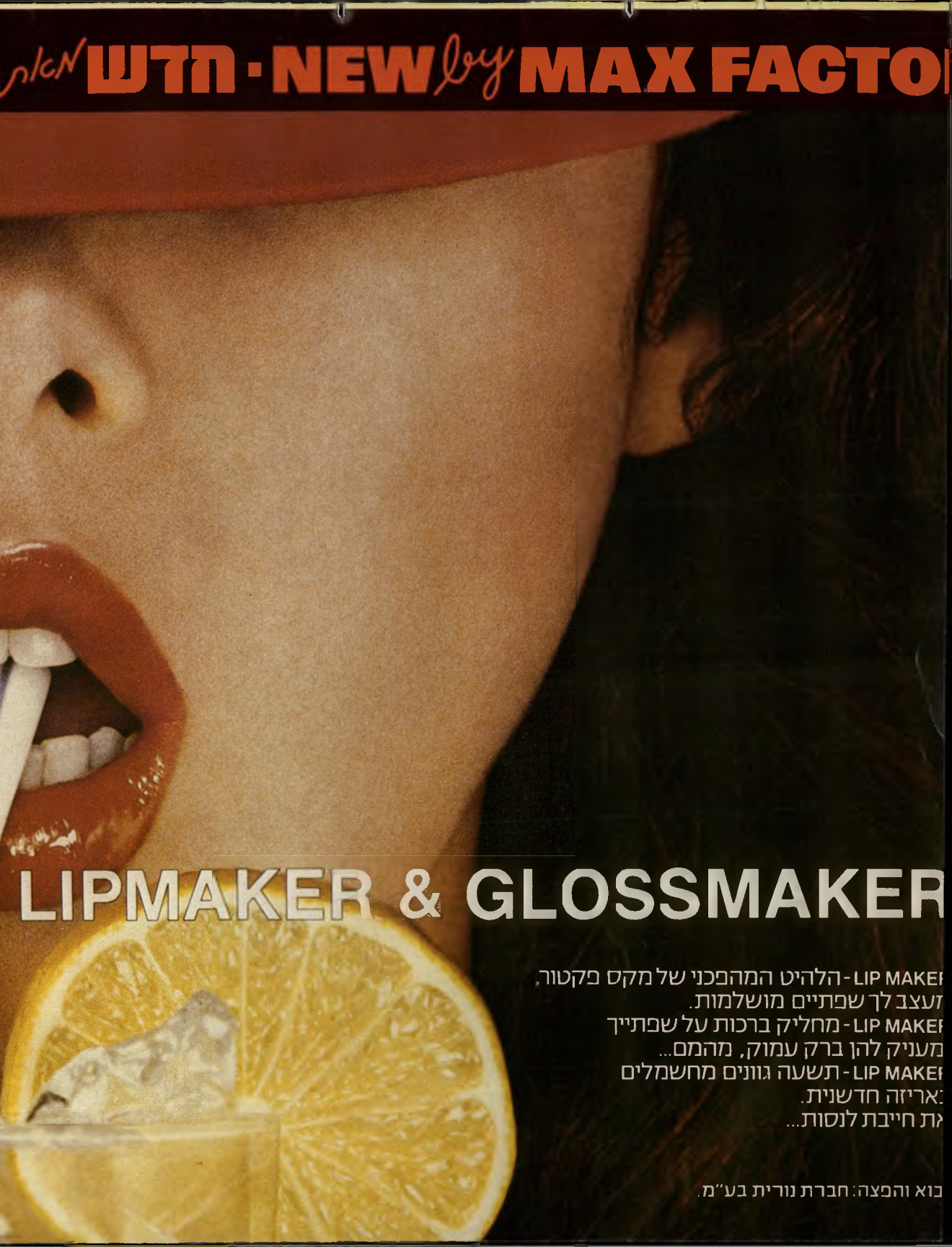
טאפוסקוש

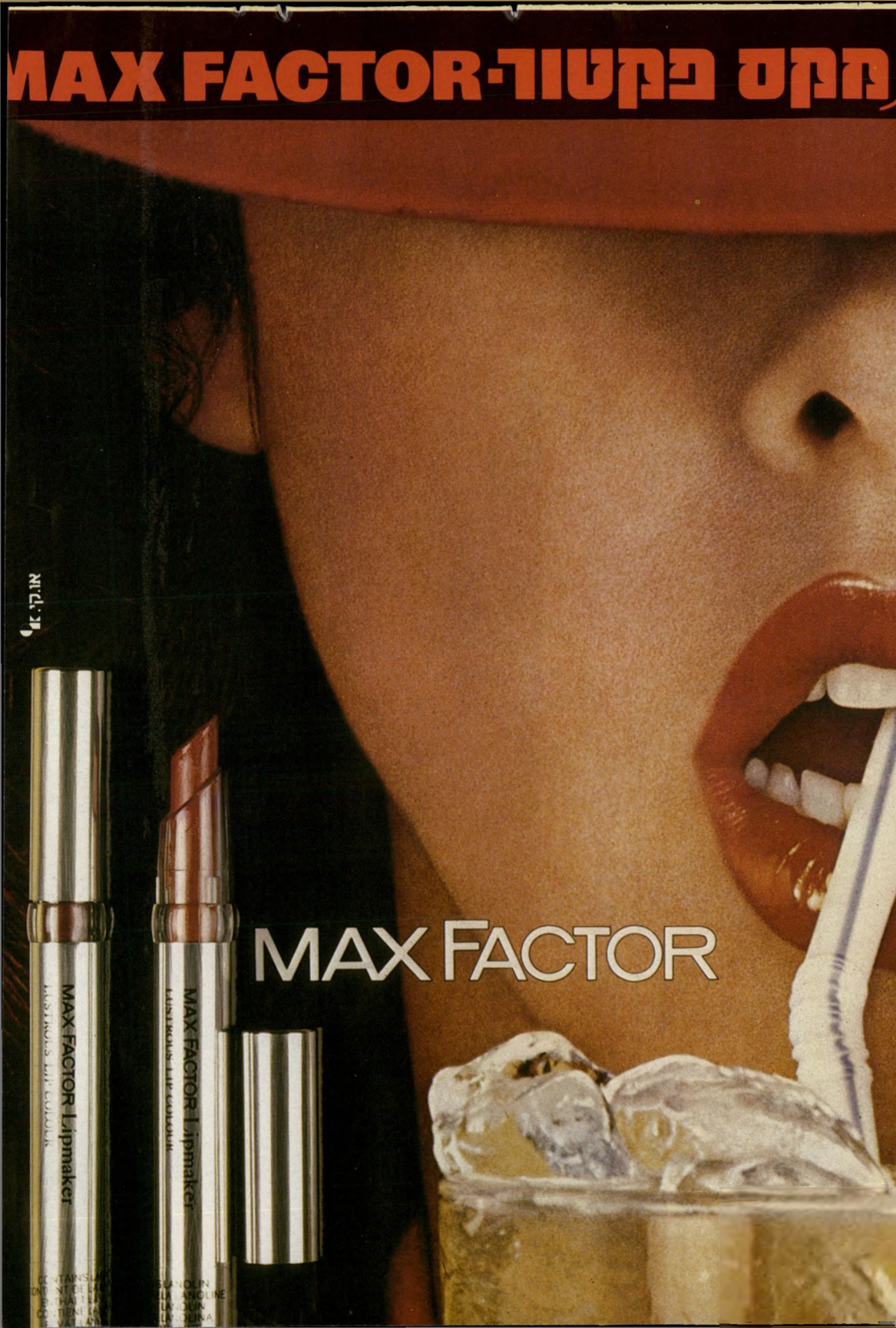
הרבה יותר ממיץ ממותק!

* **יותר מרוכז** - שימו לב לתוית! הסימן 64BX מעיד על רמת הריכוזיות הגבוהה.
* **יותר מיץ טבעי** - הנותן לו את הטעם הנפלא.
* **יותר גדול** - 750 מ"ל במקום 700 מ"ל בבקבוק אחר.

32 כוסות במקום 25 ובאותו מחיר!

חדש · NEW by MAX FACTOR
LIPMAKER & GLOSSMAKER
LIP MAKER - הלהיט המהפכני של מקס פקטור.
זעצב לך שפתיים מושלמות.
LIP MAKER - מחליק ברכות על שפתייך
מעניק להן ברק עמוק, מהמם...
LIP MAKER - תשעה גוונים מחשמלים
:אריזה חדשנית.
את חייבת לנסות...
בוא והפצה: חברת נורית בע"מ.

MAX FACTOR-מקס פקטור
MAX FACTOR
MAX FACTOR Lipmaker
MAX FACTOR Lipmaker

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

רוצה בננה!

דודו: אמא! אבא! מאמא! פאפא! טאטא! באבא! גנבו לי את הבננה! היו לי שתי בננות וגנבו לי אחת! אני לא רוצה הביתה!

אמא: דודיניו מותק, למה אתה עושה צרות? העיקר שנשארה לך בננה אחת!

דודו: לא רוצה!

אבא: דודו — מיד להיכנס הביתה!

דודו: לא רוצה, רוצה את הבננה! גנבו לי בננה!

מאמא: דודינקה מותק, תבוא הביתה ומאמא תיתן לך נשיקה!

דודו: לא רוצה נשיקה! רוצה בננה!

פאפא: דודו — או שתיכנס מיד הביתה, או שתקבל מכות!

דודו: לא רוצה מכות, רוצה בננה!

טאטא: דודילו בובילו, חמודצ'יק שכמוך, מתוק שלי, בובלה שלי, בוא הביתה אל טאטא, כבר קר בחוץ.

דודו: לא רוצה הביתה!

באבא: דודילוש שלנו, שאתה תעשה לנו דבר כזה? זה יפה? מה יגידו השכנים? מה יגיד דוד פרס? מחר זה יהיה בעיתונים! בשביל בננה אתה בוכה ככה? שילד בגילך יעשה דברים כאלה? תבוא הביתה דודילה שלנו.

דודו: לא בא! רוצה בננה!

אבא: נו, מה נעשה איתו?! הילד פשוט לא מבין מה שמדברים אליו! בננה

נכנס לו בראש! אנחנו פה מסדרים את הבית, והוא עם הבננה המחורבנת שלו!

אמא: תן לו בננה ונגמור את העניין! מה, חסרות לנו בננות? ברוך השם יש.

מאמא: מה שמפחיד אותי זה התקדים. אבל מה לעשות? גם אני חושבת שצריך לתת לו בננה ולגמור את העניין. צריך להשכיב את הקטנים לישון.

טאטא: עכשיו כבר לא נגמור איתו עם סתם בננה.

באבא: גם כן בעייה! ניתן לו בננה מיושרת!

אבא: או סיכמנו על בננה מיושרת?

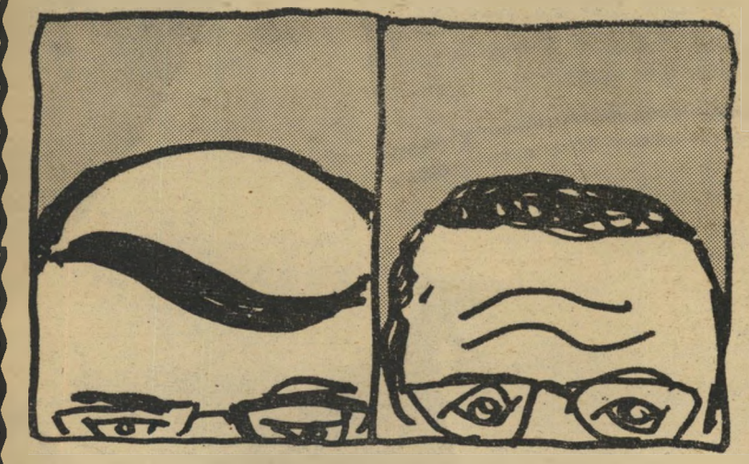
כולם (במקהלה): סיכמנו.

אבא: דודו! בוא הביתה, ניתן לך בננה מיושרת! רגע, איפה הילד? אני לא רואה אותו! נעלם!

אמא: אל תדאג, אבא. הוא כבר ליד המקרר, מקלף את הבננה החדשה שלו.

נאמן כמו שהוא באמת

משהו נורא, מה שעשו לפרופסור יובל נאמן, איך שצילמו אותו בטלוויזיה! הנאום הכי חשוב של מנהיג היהודים האמיתיים, הלאומיים, בא, כשהולכים להרכיב ממשלה, והטלוויזיה השמאלנית עושה ממנו צחוק! במקום שיצלמו אותו מזווית נורמלית, ויראו אותו כמו שהעם מכיר אותו מכל העיתונים ומהעצרות נגד הנסיגה, עם בלורית

מנהיג התחייה יובל נאמן
משמאל — במציאות, מימין — בהזיות השמאלניות

קטנה וחמודה, באים אלה מהטלוויזיה, ומראים אותו עם איזה נחש שחור מוזר שמתפתל לו על הראש! גאולה כהן חייבת להגיש מיד הצעה לסדר היום, שישנו את זווית הצילום של הטלוויזיה! שמעכשיו יראו את הפרופסור נאמן כמו שהוא נראה באמת, ולא כמו שהשמאלנים מהטלוויזיה רוצים שנראה אותו!

הישגים גדולים למחד"ל עם הקמת הקואליציה

שלושה תיקים ושורה של תיקונים בענייני דת

ההסכם הקואליציוני נחתם אמש בירושלים ● תיק החינוך למנהיג המחד"ל, הד"ר רז ● תלמידי אוניברסיטות ישוחררו משירות צבאי ● המחד"ל תקבל רישיון לבנק ולתחנת־טלוויזיה ● זעם בליכוד ובציבור הדתי.

— מאת כתבנו לענייני מפלגות —

לאחר משא־ומתן קואליציוני ממושך נחתם בחצות הסכם בין המערך והמחד"ל על הרכבת הממשלה הבאה. מנהיג המערך, הרב זלמן בילוש, אמר עם החתימה: „ברוך שקיימנו והגיענו לרגע הזה." ואכן, זה היה המשא־ומתן הקואליציוני הארוך ביותר בתולדות הרכבת ממשלות בישראל. הוא נמשך מאז הסתיימו הבחירות לכנסת ה־15, באביב שנת 1999. בתחילת אלה, כזכור, היה שיוויון קולות בין הליכוד בהנהגת הרב פישל אדלר, ובין המערך בראשות הרב זלמן בילוש. המיפלגות הדתיות הקיצוניות לא עברו את אחוז החסימה, והמחד"ל — המיפלגה החילונית־דימוקראטית־לאומית, זכתה ב־ארבעה מנדטים, שאישרו לה להורות את לשון־המאזניים בין הליכוד והמערך, שבלעו לתוכן את קולות הבוחרים החרדים.

להלן כמה מסעיפי ההסכם הקואליציוני, המהווים לדעת הכל כניעה לתכתיבי החילונים:

● תלמידי אוניברסיטות שלא ירצו לשרת בצה"ל, יוכלו להשתחרר משירות. המחד"ל טוענת כי אין לכפות חבישת כיפה והנחת תפילין בכל בוקר על יהודים חילוניים, כפי שנהוג בצה"ל.

● כל אחד מבוחרי המחד"ל יקבל מהמדינה מענק חד־פעמי בסך טריליון שקל וחצי, ורגטה חודשית בסך מיליארד שקל, צמוד לדולר.

● כדי להסדיר תשלומים אלה ינתן למחד"ל רישיון לפתיחת בנק, שיהנה מערבות אוצר־המדינה.

הרב זלמן בילוש

● יוקלו העונשים המוטלים על מי שנוסע בשבת, מושך בוקנם של יהודים חרדים, או מתרועע עם גויות.

● המחד"ל תקבל שלושה תיקים בממשלה — תיק הרווחה, תיק הפנים ותיק החינוך, למרות שיש לה ארבעה חברי־כנסת בלבד. כמו כן תקבל שישה סגני־שרים, תישעה מנכ"לים, תריסר סמנכ"לים וכ־300 מישרות זוטרות יותר.

● לשר־החינוך תהיה רשות להנהיג בבתי־הספר שיעורים בהיסטוריה כללית, מתמטיקה, פיסיקה, כימיה ועוד שורה של מיקצועות חילוניים.

● למחד"ל ינתן רישיון לפתיחת תחנת טלוויזיה, שתוכל להקדיש רבע מזמן השידור שלה להקרנת סרטי עלילה בהשתתפות שחקניות.

● לחילוניים יותר לשחק רמי במירפסת בערבי־שבתות.

תגובות על ההסכם הקואליציוני:

מנהיג הליכוד, הרב פישל אדלר: זהו הסכם מביש, המחזיר אותנו 30 שנה לאחור. המערך הוכיח שאינו מסוגל לשמור כהלכה על מורשת ישראל־סבא, ונכנע לאורך כל החזית לחילוניים.

הראשון לציון, הרב חובב ציון: בעזרת השם נעבור גם את ארבע השנים האלה.

מנהיג המפד"ל (שלא עברה את אחוז החסימה), **הרב דוב קנן:** ההסכם הזה מוכיח עד כמה שגו הבוחרים החרדים כאשר לא הכניסו לכנסת נציג דתי אמיתי, והעניקו את קולותיהם לרבנים הרכרוכיים של המערך והליכוד.

משמעות ההסכם

אין ספק: הבחור אמר את דברו. הוא העניק את עיקר כוחו לשני הגושים הגדולים — המערך והליכוד, ושלל את הייצוג מהמיפלגות הדתיות הקיצוניות יותר. אך שוב, כרגיל, כיגלל שיטת הבחירות, אנו עדים לתופעה שמיפלגה קטנה, המהווה את לשון־המאזניים, יכולה להשיג את כל מבוקשה, למרות שהיא מייצגת חלק קטן בעם.

ואכן, המחד"ל נתנה אמש שיעור מאלף בתורת המו"מ הקואליציוני למערך ולליכוד כאחד. אין זה סוד שהליכוד היה מוכן להעניק למחד"ל לא פחות משהעניק לו המערך, ולכן אין יסוד להתקפותיו של הרב אדלר על ההסכם. אם הדפיסה המחד"ל את המערך, לא היה זה מסיבות חילוניות, אלא בגלל קירבה רעיונית למיפלגה זו בעניינים מדיניים.

נראה שצפויות לנו ולילדינו ארבע שנים קשות מבחינה דתית. הפקדת תיק החינוך, ומתן טלוויזיה לחילוניים, פירושם הוא שאנו ובניינו נהיה חשופים לסכנות החינוך החילוני ומראות פריצות בטלוויזיה, שלא כל העם יהיה חסין כלפיהם. אין גם להתעלם מכך שאחד הסובלים העיקריים מההסכם שנחתם אתמול יהיה אוצר־המדינה, שאחד מתפקידיו מעתה יהיה להעשיר את היהודים־החילוניים. אכן, אנו עדים לתופעה פאראדוקסלית לכאורה: ככל שקטן כוחו המיספרי של הגוש החילוני, כן גדל כוח המיקוח הפוליטי שלו, ונראה שאין גבול ליכולת הסחיטה שלו.

איך היית רוצה לראות את הכוכב שלך?

כוכב KOHAV

אלגנטי, ספורטיבי או אופנתי במיוחד?
זאת ועוד נמצא במגוון הגדול של חולצות הגברים
של "כוכב". ל"כוכב" מוניטין רב בייצור חולצות
גברים באיכות מעולה.

חולצות "כוכב" להשיג בחנויות המובחרות ברחבי הארץ.
המפעל: "כוכב" שביל המפעל 3, קרית המלאכה ת"א, טל' 834414.

העולם: חצי סין = 1 אירופה

מחקר דמוגראפי חדש של האו"ם חשף עובדות עדכניות על אוכלוסיית העולם בשלהי 1980:

* כיום חיים בעולם 4.5 מיליארד בני־אדם.
* מגמת העלייה תימשך ב־130 השנים הבאות, עד שאוכלוסיית העולם תתייצב ותמנה כ־10.5 מיליארד בני־אדם.

מזכ"ל־האו"ם קורט ואלדהיים
4.5 מיליארד עושי צרות

* שלושה רבעים מאוכלוסיית העולם חיים בארצות העניות, התת־מפותחות. עד שנת 2000 יגיע שיעורם ל־80 אחוזים מכלל תושבי כדור־הארץ.
* ביבשת אפריקה חיים כיום 486 מיליון בני־אדם, בשנת 2000 יגיע מיספרם ל־833 מיליון.
* באמריקה הלאטינית חיים עתה 336 מיליון, עד שנת 2000 יגיע מיספרם ל־562 מיליון.
* ביבשת אסיה חיים כיום 2,608 מיליון בני־אדם, עד שנת 2000 יגיע מיספרם ל־3,564 (!) מיליון.
* באוסטרליה וניו־זילנד חיים כיום 23 מיליון, עד שנת 2000 יגיע מיספרם ל־30 מיליון.
* בצפון אמריקה חיים כיום 254 מיליון בני־אדם. עד שנת 2000 ימנו 286 מיליון.
* באירופה חיים כיום 486 מיליון בני־אדם. עד שנת 2000 יגיע מיספרם ל־511 מיליון בלבד.

● עשר הארצות המאוכלסות ביותר בעולם במחצית 1981:

סין העממית	—	985 מיליון בני־אדם
הודו	—	688.6 מיליון
ברית־המועצות	—	268 מיליון
ארצות־הברית	—	229.8 מיליון
אינדונסיה	—	148.8 מיליון
בראזיל	—	121.4 מיליון
יפאן	—	117.8 מיליון
בנגלאדש	—	92.8 מיליון
פקיסתאן	—	88.9 מיליון
ניגריה	—	79.7 מיליון בני־אדם

● חמשת המרכזים העירוניים הגדולים:

ניו־יורק רבתי	—	20.4 מיליון בני־אדם
טוקיו — יוקוהומה	—	20 מיליון
מכסיקו־סיטי	—	15 מיליון
סאן־פאולו	—	13.5 מיליון
שאנחאי	—	13.4 מיליון בני־אדם

● תוחלת־חיים:

יפאן: גברים: 72.7 שנים; נשים: 77.4 שנים
שבדיה: גברים: 72.3 שנים; נשים: 77.9 שנים
קנדה: גברים: 70.1 שנים; נשים: 77 שנים
ולשם השוואה: אתיופיה (מקום אחרון) — גברים: 37.5 שנים; נשים: 40.6 שנים.

● שיעור הילודה:

שלושת הגדולים:

ניז'ר: 51.4 לאלף תושבים
מאלאווי: 51.1
קניה: 50.8
שלוש המדינות הן אפריקאיות.

שלושת הקטנים:

מערב־גרמניה: 9.8 לאלף תושבים
שווייץ: 11.5
שבדיה: 11.8
שלוש המדינות הן אירופיות.

יצויין שתשע הארצות בעלות שיעור־הילודה הנמוך, הן כולן ממערב־אירופה.

במקום ה־10 נמצאת יפאן, עם 15 נולדים לכל 1000 תושבים.

הממוצע העולמי הוא 29.4 לאלף תושבים.

עולם קטן

עיראק: פצצה של מלך

השבועון הבריטי רב־היוקרה, אקונומיסט, מדווח על מאמצים קדחתניים של נשיא עיראק, סאדאם חוסיין, לבנות מחדש את הכור הגרעיני שהושמד על ידי חיל־האוויר הישראלי.

נשיא־עיראק סאדאם חוסיין
פצצה פרימיטיבית

מאז הצהרתו התקיפה של שר־החוץ החדש, קלוד שיסון, חלה התקרבות רבה בין צרפת ועיראק. סגן ראש ממשלת עיראק, טאריק עזיז, שיש לו קשרים מצויינים עם הפקידות הבכירה במישרדי החוץ והביטחון של צרפת, אופטימי. הוא סבור שעיסקה עם צרפת עשוייה להיחתם בקרוב. נשיא עיראק, סאדאם חוסיין, נשאר כדרכו, שאפתני. הוא חותר לבניית חמישה כורים חדשים, ולא היסס לאיים על צרפת בניתוק הקשרים הכלכליים לא רק עם עיראק, אלא גם עם מדינות ערביות סולידאריות עימה, קרי: סעודיה, ואולי גם כוויית.

הצרפתים מבקשים למתן את הלחץ הנגדי, הישראלי בעיקר, ומצהירים שיקפידו על ערבויות נגד פיתוח נשק גרעיני עיראקי. לפי שעה הם החליטו על שיגור אוראניום מסוג קאראמל, שאיננו מעושר דיו ליצור פצצה אטומית. לדברי סופר האקונומיסט, יש בידי עיראק תריסר קילוגרמים של אוראניום מעושר. בעשרה קילוגרמים ניתן לבנות פצצה פרימיטיבית, יחסית.

מקורות מערביים סבורים, שהסעודים עצמם אינם מעוניינים בפצצה גרעינית עיראקית. פרשן רדיו מונטה־קרלו אף גרס, שהערבים חוששים מצעד מטורף של מנחם בגין, עד להפצצת־מנע של ריכוזי תעשייה ומיתקני־נפט סעודיים ועיראקיים. סאדאם חוסיין ער לספקנות הסעודית, והוא מחפש מקורות אחרים, לא רק צרפתיים, לאוראניום. לפי שעה מוזכרות בעיקר ברזיל ופורטוגאל, אבל פרשנים אמריקאיים בחינו בחיזורים עיראקים גם כלפי מכסיקו, העשויה להפוך מעצמת אוראניום חשובה באמצע העשור הנוכחי.

הכסף יגיע מהמקור המסורתי לצרכים כאלה בעולם הערבי. מלך סעודיה, חאלד, היה עסוק החודש בהגשת סיוע־חירום למשלת לבנון ולאש"ף. עם זאת הוא חזר שוב על הבטחתו, לממן את כל ההוצאות הדרושות לבנייתו מחדש של אוסיראק.

הכור המקורי עלה 250 מיליון דולר. קשה לאמוד את מידת הנזק שנגרם לאוסיראק. זהו מידע חסוי. לדברי היומון הצרפתי לה מונד, יצטרך חאלד להשקיע לפחות 300 מיליון דולר, בשל עליית מחירי הציוד, חומרי הבנייה והמיכשור המתוחכם.

סוריאריות ערבית. למרות אי־האמון והחשדנות ההדדית, חלה בשנים האחרונות התקרבות ממשית ביחסי עיראק — סעודיה. מאז תחילת הקרבות באיראן, מסבסדת סעודיה חלק גדול מהוצאות המילחמה. קיים גם שיתוף פעולה הדוק באופ"ק. שתי המדינות נמנות על המחנה המתון, השואף לשמור על רמת מחירים נמוכה יחסית, כדי לא לפגוע בכלכלה האירופית והצפון־אמריקאית, ובכך לשמור על ערך ההשקעות שלהן במערב.

העיראקים השתמשו במלך חאלד כדי ללחוץ על ממשלתו של נשיא צרפת, פרנסואה מיטראן, לחדש את מישלוחי האוראניום לעיראק.

הקו של טומי

חרף כישלון ועידת קאמבודיה (העולם הזה 2290), משוכנעים הסינים שהעצרת הכללית של האו"ם תאשר בנובמבר את המשך מעמדו של פול פוט, ראש מרצחי חמר רוז', כנציג החוקי של קאמבודיה.

אירגון מדינות דרום־אסיה קיווה, אמנם, לנקוט בקו יותר פייסני כלפי ויאט־נאם, כדי לשכנע אותה לסגת מקאמבודיה. אך עמדתה הנוקשה של סין לא אישרה פשרה. העתונות המערבית מדווחת, ששגריר סינגאפור באו"ם, טומי קו, חניך קימברידג', בן 43, נשא נאום נלהב בזכות החמר רוז'. לכתבים הנדהמים הסביר קו, שהוא למד את הגישה הזו מהמדינאי הפלורנטיני הידוע, ניקולו מאקיאוולי. על מיטת חוליו, סיפר קו, פנה הכומר למאקיאוולי הגדול וביקש ממנו לחזור בתשובה, ובעיקר, לגנות את השטן המשחית. „עכשיו זה לא הזמן לעשות אוייבים," ענה לו מאקיאוולי.

לבני הכותנה המעולים

סרוגאוש

לא הגדולים ביותר–אבל הטובים ביותר

אולמי אמבר

רשת אמבר היחידה בישראל

בעלת בית אופנה לשמלות כלה,
מכון יופי לטיפול בכלות וחתנים
ואולמי שמחות מפוארים

סלון אמבר

תל־אביב, בן־יהודה 64,
טל' 226692 237394

בית האופנה של מלכות היופי בישראל.

★ שמלות חופה אקסקלוזיביות
★ עיצוב תסרוקות אופנתיות
★ טיפול יופי ואיפור

אולמי אמבר

חולון, ז'בוטינסקי 6, טל' 855680

חתונות ★ בר מצווה ★ בריתות (עם מוסיקת רקע), מטבח אירופאי ומזרחי כשר למהדרין. מיזוג אויר מלא.

חינם למתחתנים ב"אמבר":

★ שמלת כלה
★ טיפול יופי לכלה ולחתן
★ 2 שמלות לשושבינות
★ טיפול ל־2 מלוות
★ ליל כלולות לחתן ולכלה במלון מפואר

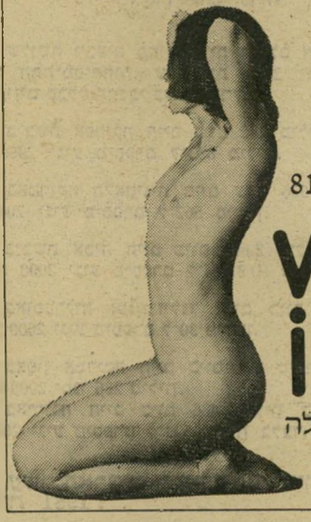

דגש

3

שלש אריזות ויטו
במחיר של שתים

2

מבצע אביב 81

vito
ויטו

קרם מעולה
להרחקת שערות

וידיאוסרט

הסרטת ארועים בוידיאו!

צילום חתונות, בר מצווה וארועים מיוחדים

רח' רוזנבאום 5, ת"א, טל. 296662
רח' ירושלים 13 חיפה טל. 662757

טובות יותר

מחשבים שעונים צילום

סוללות
VARTA
תוצרת גרמניה

טל. 726394 VARTA Quality טל. 736138

בפגרת הקיץ

● התעמלות מיוחדת
לחיטוב הגוף

תחיי גמישה־רעננה
תחזקי שריריך עם יציבה טובה וזקופה.

● קורס מיוחד להרזיה

צוות מורים מעולה
אווירה נעימה ואדיבה
תרשמי מיד

אולפן לאה פלטשר

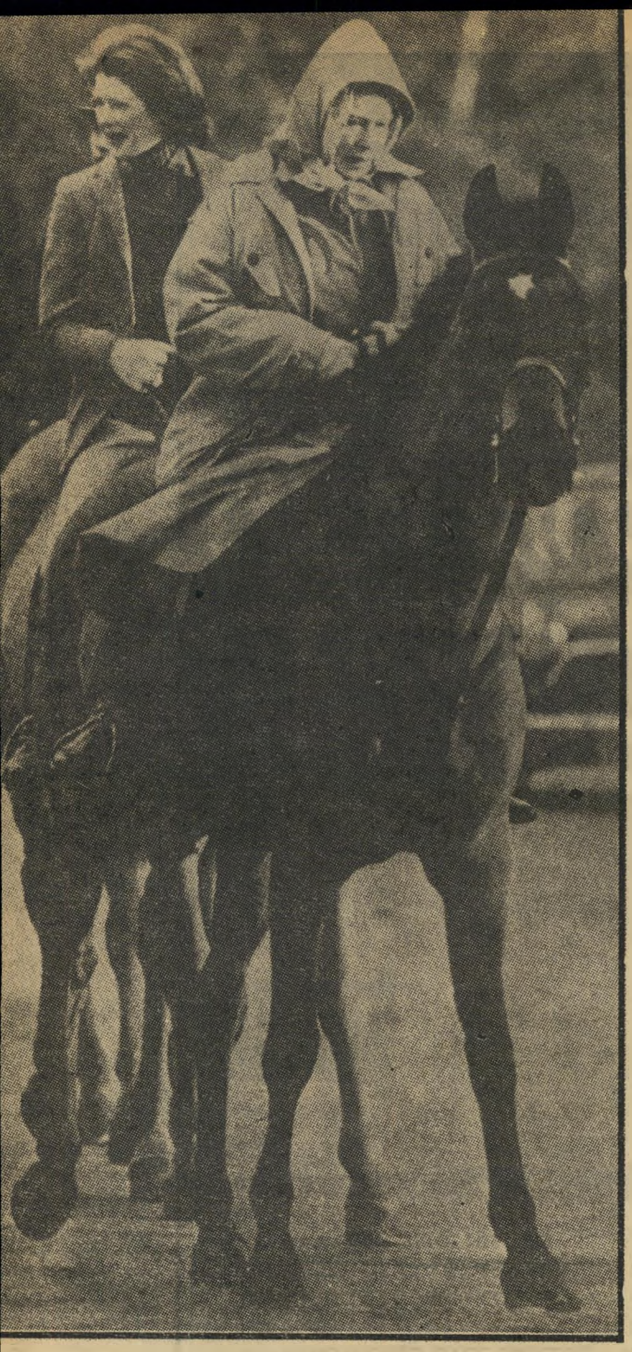
אבן גבירול 50, תל־אביב
טל. 267282

תן טרמפ לחייל

ליידי דיאנה ספנסר: הכלה בוכה לפני החתונה (בתמונה למעלה) ומנוחמת על ידי צ'ארלס וכלבו ברגע של פרטיות (בתמונה למטה)

החתונה המלכותית: הסיפורים שבית־המלוכה לא אישר לפירסום

זרם הדיו וקילוחי המילים, שבאו לתאר ולפאר, לפרש ולנתח את השפעתה של החתונה המלכותית על האויפורה של עקרת־הבית, טרם יבש. אך בין מאות העיתונאים שהוזמנו על־ידי מחלקת־ההסברה של חצר באקינגהאם נמצא אורח אחד לא קרוא ואפילו לא רצוי: העיתונאי סיימון רגן (שמו זהה לשמו של הנשיא האמריקאי); רגן כבר הסתבך לא פעם עם חצר המלוכה, כשכתב ספרים על הנסיך צ'ארלס והנסיכה מארגרט. קצין־העיתונות של החצר, מייקל שאה, ביטא זאת בקול, כשהציהיר בחודש ינואר האחרון: „רגן הוא המעצבן שבכל הכתבים המלכותיים — הוא מצליח להדיר שינה מעינינו מדי לילה בלילה. איכשהו מגיעה לידיו האינפורמציה שעה אחת קודם שהיא מגיעה אלי, ואני נאלץ לדדות אחריו, תמיד בעמדה מפוקפקת של הצורך להגיב על גילוייו."

אך העובדה שלא קיבל הזמנה לכסות את טכס החתונה לא הרתיעה את רגן מלהמציא שורה של סיפורי רקע ועובדות, שפירסומי ארמון באקינגהאם טרחו להסתירם, או לפחות לטייחם, בעיני הציבור, ואחד ממקורותיו של רגן, ריצ'ארד מיד, לשעבר בן־לוויה של הנסיכה אן, הגדירם כך: „איש לא יודע כמה בעיות קדמו לאותו מישפט קטן, „האם תינשאי לי". רגן, לעומת זאת, מונה אותן וטוען, כי מאז חודש דצמבר היו לפחות עשר תקריות, שכמעט החזירו את דיאנה לעבודתה בגן־הילדים.

● בשלב מסויים פרצה מריבה קולנית בין הנסיך אנדריו והנסיך צ'ארלס על גילויי חיבתה של ליידי דיאנה. הנסיך אנדריו אמר לאחיו: „אני חושב שאתה מנסה לגנוב את נערתי." העניין הידרדר לתיגרת־ידיים, והמלכה אליזבט נרתה אתה כשהיא עוטבת בזעם את המקום. לכן צפויות חריקות ביחסי הנסיך וידידתו שהפכה גיסתו.

● בני־מישפחתה של דיאנה לא הסכימו עם הפרוטוקול, שקבע כי שני הוריה הגרושים זה מזו חייבים לעמוד בטכס החתונה זה מול זה. הם העדיפו את נוכחותה של האשה הנוכחית, ליידי ריין ספנסר.

● ליידי דיאנה גינתה בקול את העובדה שעליה לעבור סידרה של בדיקות רפואיות ובדיקות אחרות טרם אישר הארמון את הנישואין.

● ליידי דיאנה הודיעה שהיא רוצה „המון־המון ילדים." צורת התבטאותה: „אני אשאיר מאחורי אפילו את המלכה ויקטוריה" (לה היו תשעה), לא נשאה חן בעיני הארמון, שראה בכך חוצפה והתגרות.

● בכינוס מישפחתי שנערך בחודש ינואר הוכיחה ליידי דיאנה את צ'ארלס, בפומבי, על ידידותו הנמשכת עם סאברינה גינס. היא עזבה במפגין את בית החופש שלהם בסאנדינגהאם, וגרמה לצ'ארלס עימות מבייש עם צלמי העיתונות שתבעו תגובה.

● הנסיך צ'ארלס התפרץ בכינוס מישפחתי אחר וזרק בפניה של דיאנה: „כל הנידנודים הרגשיים שלך עולים על עצביה של אמי." „גם אתם עולים על עצבי." החזירה דיאנה.

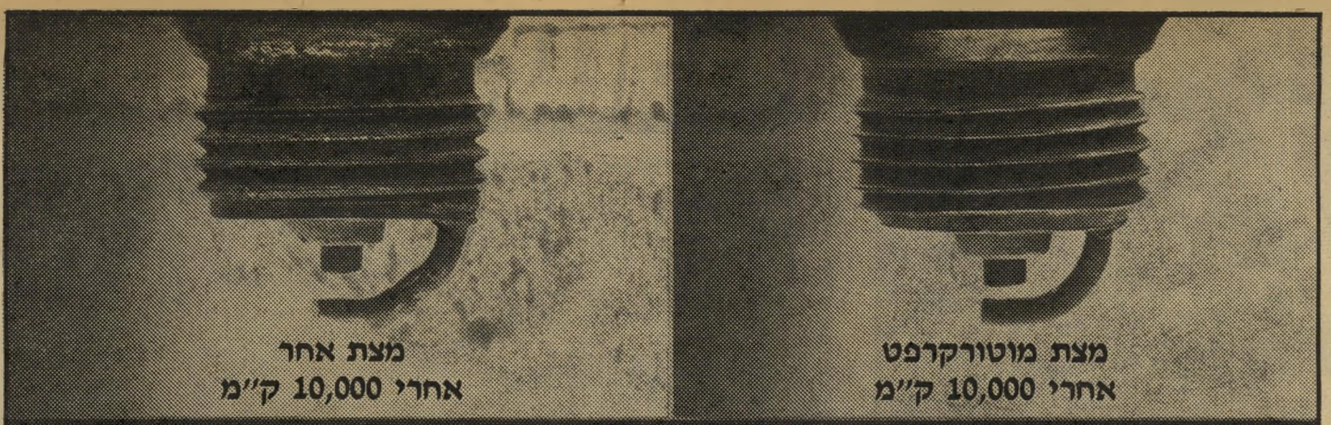
● שלוש נשים נשואות, שהיו בעבר ידידות אינטימיות של הנסיך, הרתיחו את דמה של דיאנה בביקורם בגלוסטר. זה קרה בשעת חופשת־צייד בשמורת בופור, והשערורייה זכתה לכינוי הסתרים: „הסקאנדל הגדול". שלוש הנשים האמינו כי כל אחת היתה ה„יחידה", ודיאנה הביאה לעימות מבייש בין השלוש נוכח הנסיך.

● צ'ארלס ביקש ממזכירה האישי של אליזבט, סיר פיליפ מור, לנהל חקירה סודית על עברה האישית של כלתו, עוד לפני שגילה את אוזנה של המלכה בדבר כוונתו לשאת את דיאנה. הכלה העתידה גילתה זאת, נפגעה קשות וכמעט אמרה לצ'ארלס לא.

● לאוזניו של צ'ארלס הגיעו הערותיה של אמה של דיאנה, פרנסס שאנד־קיד, שלמעשה היא מרחמת על בתה ועל בחירתה הלא־מוצלחת: „צ'ארלס סובל מהפרעות מיניות. הוא מאושר רק כשהוא רוכב על סוסים. ודיאנה מפחדת מסוסים מאז היותה ילדה קטנה... נוסף לכך יחסו של בית־המלוכה לגירושין מיושן בהחלט."

● אחותה של ליידי דיאנה, שרה ספנסר, לשעבר כמעט כלתו של צ'ארלס, הפריחה הערה עוקצנית לגבי אחותה: כולם חושבים שהיא ביישנית ונחבאת אל הכלים. למעשה, היא נהנית מאוד מכל מישחק המחבואים עם העיתונות. היא רק מעמידה פנים.

ליידי שרה ספנסר: כמעט־כלה רוכבת עם המלכה בלונדון

מצת מוטורקרפט החדש. המתחרים שלו, מתחרים רק חצי דרך...

מוטורקפט מציגה את מצת מוטורקפט. מצת חדש, יוצא דופן, ומיוחד. המצת המעולה בכל המובנים.

מבחנים קשים ביותר במעבדות ובדרכים הוכיחו זאת - מצת מוטורקרפט מחזיק מעמד יותר מכל המצתים המקבילים הידועים. למשל, השווינו את מצתי מוטורקפט, עם מצתים של יצרן מתחרה בסדרת מבחני דרך שנמשכו כ-20,000 ק"מ.

והתוצאה?!
מצתי מוטורקרפט - היו עדיין בכושר מלא.

בלאי האלקטרודות היה מינימאלי והם לא נזקקו לכוונון המרווח מחדש.

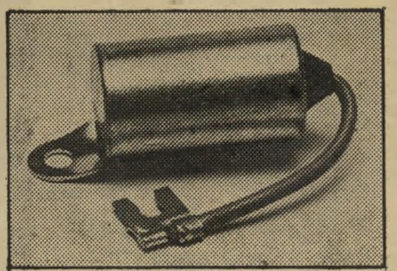
אבל במצתים של היצרן המתחרה הראו בלאי קשה של האלקטרודות ובמקרים אחדים אפילו התפוררות של האלקטרודה המרכזית.

מה גורם למצתי מוטורקרפט להחזיק מעמד יותר מהאחרים? די פשוט, התכנון המיוחד של האלקטרודות עושה אותם חסונים יותר.

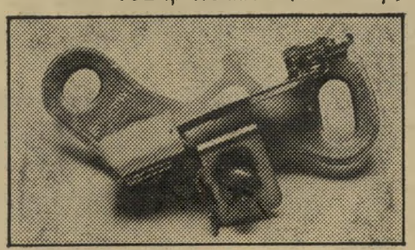
האלקטרודה הצדדית והמעטה החיצוני של האלקטרודה המרכזית עשויים מסגסוגת חזקה במיוחד של ניקל - כרומיום, והם מתוכננים לעמוד במצבים הקיצוניים ביותר של התחבורה המודרנית. קצה המבדד הבולט, מבטיח יעילות מקסימאלית בתחומי הטמפרטורה הקיצוניים ביותר.

למצתי מוטורקרפט התנגדות גבוהה יותר לזיהום קר מאשר למצתים רגילים, דבר החשוב במיוחד כיום בתנאים עירוניים של עצור וסע.

כך שעם מצת מוטורקפרט - אתה יכול להיות בטוח בהתנעה קלה, בפעולה חלקה, ביעילות, ובשירות ארוך ללא תחזוקה.

זכור! המצת מותקן ומומלץ על ידי פורד. ובפורד אתה יכול להשיג גם נקודות מגע (פלטינות), וקבל (קונדסטור) של מוטורקרפט.

מצתים - מסננים • חלפי הצתה • רצועות איוורור • מגבים • נורות • צינורות מים • נתיכים • מיסבי גלגלים • בולמי זעזועים •

באחריות פורד

מתאים למכוניות של מרבית היצרנים

מצתי מוטורקרפט - להדליק. לנסוע. ולחסוך.

החברה הישראלית לאוטומובילים בע"מ, מפיצי פורד בישראל
מרכז חלפים ארצי, רח' גבורי ישראל פינת רח' יצחק שדה תל-אביב טל. 337863
חיפה, רח' יפו 45, טל. 531171. ירושלים, רח' דוד המלך 14, טל. 226141

פורד. לטווח ארוך. Ford

אנשים בעולם

שחקן־במאי אלן דלון: המצלמה הכבדה, עם העין היחידה והקבועה, אינה מסוגלת להדביק אותו

אן פאריו, שהתגלתה בגיל 17 בסרט עליז בשם מלון על החוף, הצטלמה באולפני־בולון עם במאי מתחיל, מתחיל, אבל לא אלמוני. מאחר שזה, הנראה בתמונה כשהוא גוחן על השחקנית, ידוע היטב כשחקן: אלן דלון. אלא שלראשונה בקאריירה של 22 שנות־בד עבר אל הצד השני של המצלמה: דלון מביים בעצמו את דלון בפעם הראשונה. עובדה שהפחידה גם את אן: „השם דלון הפחיד אותי. נהגתי כרבים אחרים שאינם מכירים אותו. התייחסתי אליו כאל אחת הדמויות מן הקולנוע. או, אם יסלחו לי על הביטוי, כאל טיפוס קשוח".

ואמנם, הצעיר שהתגלה בשנת 1959 על־ידי רנה קלמנט בלעין השמש כמאהב יפה־תואר, שנועד להיות הגיבור הרומנטי של הבד הצרפתי, הפך עד מהירה לסמל המיתוס הקשוח: רוקו ואחיו של ויסקונטי, ליקוי חמה של אנטוניוני, הברדלס, הסמוראי, ג'ף, בורסאלינו, החבורה הסיציליאנית, המעגל האדום, שמש אדומה, מר קליין — כולם עיצבו לו תדמית שאי־אפשר לטעות בה. הגדיר זאת היטב הבמאי פרנסואה טריפו, כשנשאל מדוע לא נתן לדלון אף פעם תפקיד בסרטיו: „הוא יפה מדי. הוא כל־כך יפה, עד שאינו אנושי".

חייו הפרטיים רק עיבו את הערפל שמסביב לדמותו: הוא היה מעורב בפרשיות של הברחת־סמים ונחשד על־ידי המישטרה הצרפתית בשיתוף־פעולה בחיסול שומר־ראשו, לפני כמה שנים, רצח שטרם פוענח עד עצם היום הזה. שמו קשור זה זמן ממושך בשחקנית מיריי דארק, אך קשרו העמוק עם רומי שניידר נושא אופי של אהבה טראגית, שלא עמדה בתכתיבי המציאות. מיבחנו הראשון כבמאי מגלה את דלון המיקצועי באור חדש, דרך עיניה של הכוכבת פאריו: „דלון שייך לאלה הטוענים, שכדי לשחק טוב צריך להרגיש טוב ובנוח. במקום לשחק את התפקיד, הוא מעדיף את הביטוי, לחיות את ההצגה. אני חושבת שהוא חי אותה בעוצמה ובמודעות למצלמה, הקרובים לכישוף. כשהוא מופיע לפני המצלמה, נדמה כאילו הדמות שהוא מגלם אינה יודעת כלל שיש סביבה תפאורה, או שחקנים אחרים. אלה החיים עצמם. ואילו המצלמה הכבדה עם העין היחידה והקבועה שלה, אינה מסוגלת להדביק אותו. אבל היא מצליחה והיא אינה שוכחת אותו אף לדקה אחת. כשהוא חוזר להיות במאי, שוב מתרחש נס. הייתי מגדירה זאת בשתי מילים — הוא משכנע ומשוכנע בעת ובעונה אחת. הוא משכנע כי הוא יודע בדיוק מה הוא רוצה והוא משכנע כי הוא יודע להסביר לאחרים בדיוק מה הוא רוצה. אבל חובה לומר כי הכל מתרחש בלי־ברליות שאינה שכיחה באולפנים."

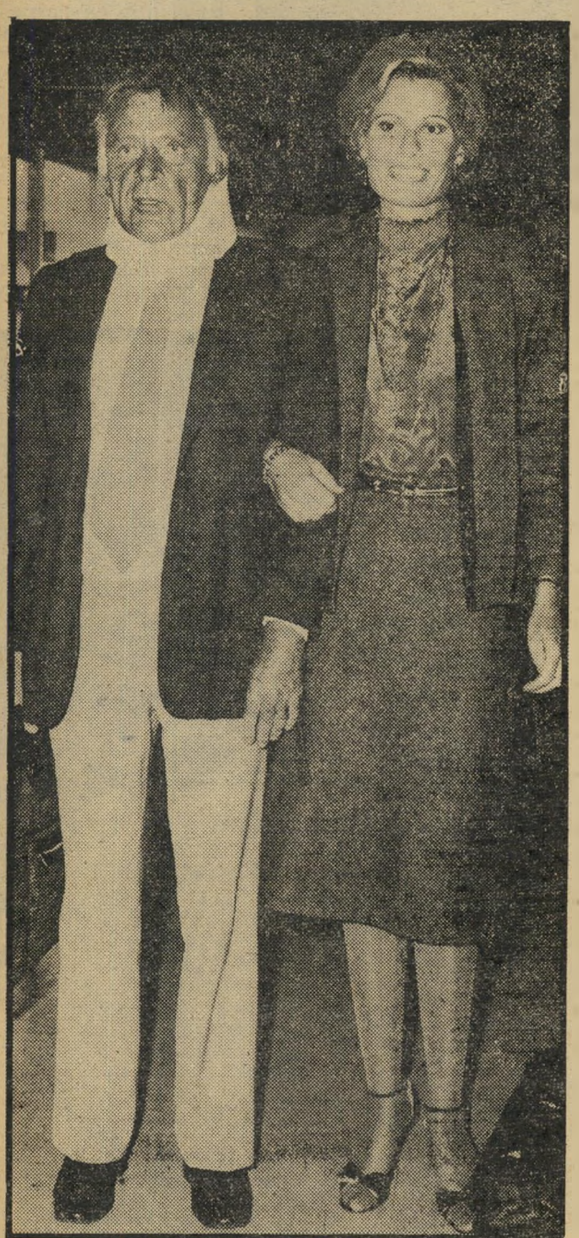
על במת־הצילומים נוהג אלן דלון בסדר מופתי ובשיווי־משקל שמעוררים התפעלות. אך הוא גם האיש שהעז להסתכן ולהמר, ככפי שמתארת אן פאריו את החלטתו להפקיד בידה את התפקיד הראשי: „עמד בפניו מיבחר גדול של שחקניות. לשלב הסופי הגיעו חמש. הייתי ביניהן, אך לא האמנתי שיש לי סיכוי. הוא קרא לי לאולפן ואישר זאת באוזני: את אינך מתאימה לתפקיד כלל. את בת 20 ונראית בת 16. אני זקוק לגיבורה שתהיה בת 28 ותראה בת 28. את תינוקת ואני זקוק לאשה. אבל מאחר שאת כבר כאן, נעשה את המיבחן.'

לאחר המיבחן אמר: ‚כולם מסכימים אתי. את צעירה מדי לתפקיד. אלא שעכשיו אני כבר לא מסכים עם כולם. אני חושב שאת המתאימה ביותר. נעשה את הסרט ביחד!"

מרי טיילר־מור: אנשים לא כל־כך פשוטים

השחקנית מרי טיילור־מור, גיבורת הסרט אנשים פשוטים, מצאה לה אושר מחודש: אחרי שנפרדה מבעלה, גראנט טינקר, והתאוששה מפרשת התאבדותו של בנה היחיד, נצמדת מרי טיילור־מור, בת ה־44, לאיל־העסקים הבריטי, סיר גורדון לינדסיי וויית, בן ה־58. ועל כך ייאמר: יש לה טעם לאנשים לא כל־כך פשוטים.

ריצ'ארד ברטון: בשרות הוד מלכותה

השחקן הבריטי ריצ'ארד ברטון הגיע במייוחד ללונדון (בליווי אשתו, השחקנית סוזאן) ערב החתונה המלכותית, על־מנת ללוות בקולו את שידורי הבי־בי־סי של הטכס. כשהוא חבוש בצווארון חימום מייוחד, בעיקבות פציעתו בשעה שהתמוטט ונפל בהצגת קאמלוט על בימת־ברודוויי, אמר השחקן: „הרופאים פקדו עלי מנוחה מוחלטת של שלושה חודשים. אבל אני מבטיח לחזור בתוך חודשיים." למען הכתר הבריטי הוא עשה זאת אפילו מוקדם יותר.

אנשים בעולם

רה לנדר:

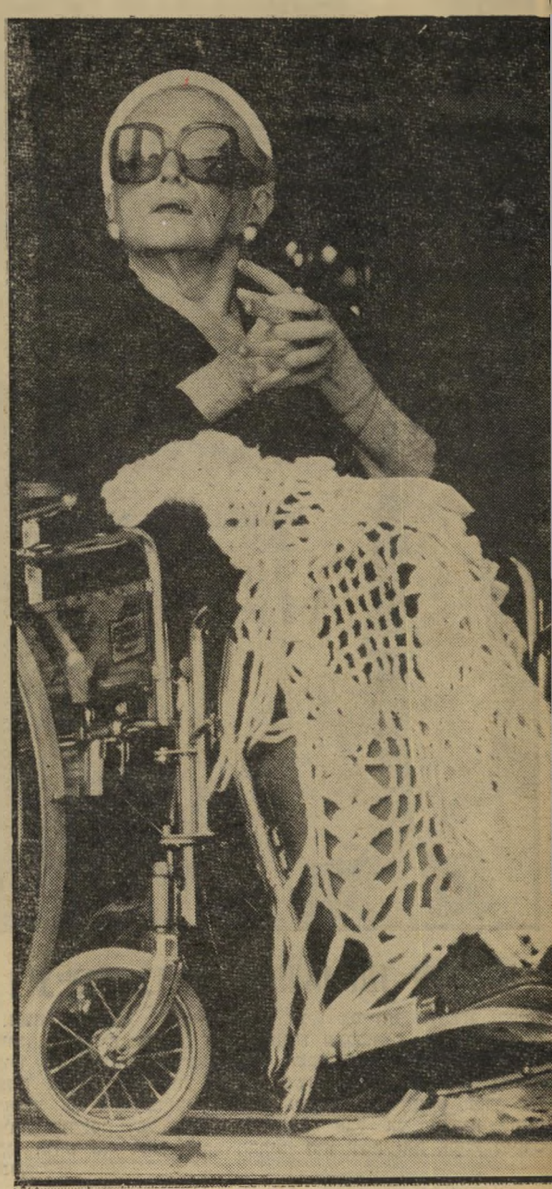
שוודי השתתק

שרה הטברג היתה ילדה וערת שאהבה מאוד תיא־ון, אך לא היה לה כל סיכוי. א נולדה בסטוקהולם לאב בין לליבה ולאם שדיכאה כל מחשבה על במה. מיש־ה של קרובים, שרצו לה־ב עימה, נטלה אותה לריגה. למדה גרמנית, ראתה תי־רון והתחילה לשיר. אז הי־בת 18 ועדיין מכוערת: ה היה ארוך לבלי שאת, ערה מקורזל ואדום כאש. ה מכוסים בבהרות שמש טריות אחרי הגשם. גופה ק ומסורבל. ונוסף לכל, היא תה קיצרת־ראייה מאוד וני־צה להרכיב משקפיים. חב־שגילתה את קולה העמוק מסולסל אמרה לה: את יי אמן.

היא חזרה לסטוקהולם וביק־ להתקבל לבית־הספר הממ־תי לדראמה, אך נכשלה. א נישאה בחיפזון לשחקן די צעיר בשם נילס לנדר. ר מן השם המלצל לא נש־לה ממנו כלום לאחר גי־שיה, אך בינתיים ילדה לו ד ילדים, שהצטרכה לפרנס וחות עצמה. אביה, האדם חיד שעודד אותה, נפטר גם הוא: „הרגשתי שגם אדם וגם אלוהים עזבוני לאנחות," אמ־רה. אך רצונה העז להצלחה לא עזב אותה. עם שירה ה־אחד, הרוח סיפר לי אלף סי־פורים עלתה לבמה. היתה זו המצוקה ולא החלומות שקצרו את ההצלחה. שכן באוקטובר 1929 התייצבה על הבמה אשה חדשה, שהעזה לצחוק על עצ־מה בקול: „אתם רוצים לר־אות שחקן — הסתכלו עלי," התגרתה בקהל. והקהל אהב אותה.

כך זה התחיל, סוף־סוף. היא היתה בת 22, קצת מבוגרת בשביל שחקנית מתחילה, אך לא התעצלה. בעקשנות רבה עברה מפרובינציה אחת ל־לשנייה, כשהיא נעזרת באמר־גן ארנסט רולף. בשנות הרעב והמצוקה שלה הפסידה מיש־קל, בגלל קוצר־הראייה קיבלו עיניה מבט מעורפל שעה ש־הורידה את משקפיה, והיא הורידה אותם. היא בחרה ב־מלתהה מפוארת עם מחשופים עמוקים, וניצלה את כל חס־רונותיה בצעקנות שהפכה אותם מעלות (בתמונה העל־יונה משמאל). קהל של 135,000 בא לשמוע את האלמנה העלי־זה בקול הקונטראלטו אלט שלה, ווינה הזמינה את הכו־כב החדש להסריט תחת שמיה את האכסל בשער השחיים עם הכוכב תיאו לינגן. משנת 36' עד 43' שרה בברלין, ובזמן שכוכבים אחרים החרימו את גרמניה, קנתה היא ארמון ב־כסף שממשלת היטלר הזרימה לכיסה, וכולו במטבע־זר. לא־חר שביתה הופצץ, חזרה הבי־הה, וזכתה לקבלת־פנים עויי־נת. איש לא רצה לשמוע את הזמרת ששרה להיטלר. ואז, בשנת 1957, כשהיתה בת 50, חגגה את החזרה הגדולה ל־במה. הזקנים רצו לשמוע או־תה ולהזיל דמעות, הצעירים מילאו את האולמות, כדי לר־אות את האגדה קמה מקברה. גם הפעם לא לקחתה עצמה ברצינות וגם הפעם הצליחה. מאז שנת 1978, כשמת הפט־רון שלה, ארנה הילפרס היתה צמודה לכיסא גלגלים (בתמונה מימין), ולפני חודש נפטרה. אמה היתה היחידה שלא יכלה להבין את הצלחתה: „הרי את בסך הכל שרה!" אמרה.

קארולין קנדי: הבריחה הגדולה

קארולין קנדי נראית כשהיא בורחת מצלמי־העיתונות בחברת המחזר האחרון שלה, מרטי קפלן, שהוא בעצמו עיתונאי. קנדי, בת ה־23, מבלה לילות רבים בדיסקוטק התפוח הגדול מאז עברה להתגורר בגפה בדירתה שבמנהטן. היא מחלקת את הדירה עם שני שותפים־גברים, מה שמעודד מישמרות עיתונאים לבקרים.

ליז טיילור: הציפור הכחולה

ליז טיילור (49) וסנאטור ג'ון וורנר (53) נשואים חמש שנים, ואף ששניהם מבלים עתה בנפרד, היא בוושינגטון, לפי דרישות הפוליטיקה, והיא בברודווי, לפי לוח ההצגות, הם עומדים על כך שהציפור הכחולה נמצאת בבית. „השמועות על פרידה הן ערבא פרח," הצהיר וורנר, „לשנינו יש קאריירות משגשגות. לשנינו יש נישואין משגשגים".

בתיאבון!

בלי לחשוש מהחשבון
בסאני בוי – המסעדה האחת והיחידה מסוגה.

לבעלי תיאבון בריא
מנה שניצל גדול – בציפוי פריך וטעים
מנה גדולה צ'יפס – תוצרת בית
מנה סלט
לחמניה חמה
המחיר: 46 ש' בלבד

ארוחת שחיתות
2 דגים מטוגנים – בציפוי פריך וטעים
מנה גדולה צ'יפס – תוצרת בית
לחמניה חמה
המחיר: 46 ש' כולל הכל

לטורפים ברניים
2 חלקי FRIED CHICKEN (עוף מטוגן) בציפוי פריך וטעים
מנה גדולה צ'יפס – תוצרת בית
לחמניה חמה
המחיר: 46 ש' כולל הכל

לרעבים עם פה גדול
סנדוויץ 3 קומות
קומת קרקע – פרוסת לחמניה
קומה א' – שניצל או דג או סלט עוף
קומת ביניים – פרוסת לחמניה
קומה ב' – עגבניות, כרוב, מלפפון חמוץ, חסה ורוטב
קומת גג – כיפת לחמניה
המחיר: 26 ש'
מנה צ'יפס 9ש'

הסוף המתוק
קפה פילטר ROMBOUTS
מנה בווריה
המחיר: 19 ש' כולל הכל

את הארוחות המשגעות של סאני–בוי תוכל גם לקחת הביתה ולהזמין לאירועים (CATERING)

כשר בהשגחת הרבנות ת"א

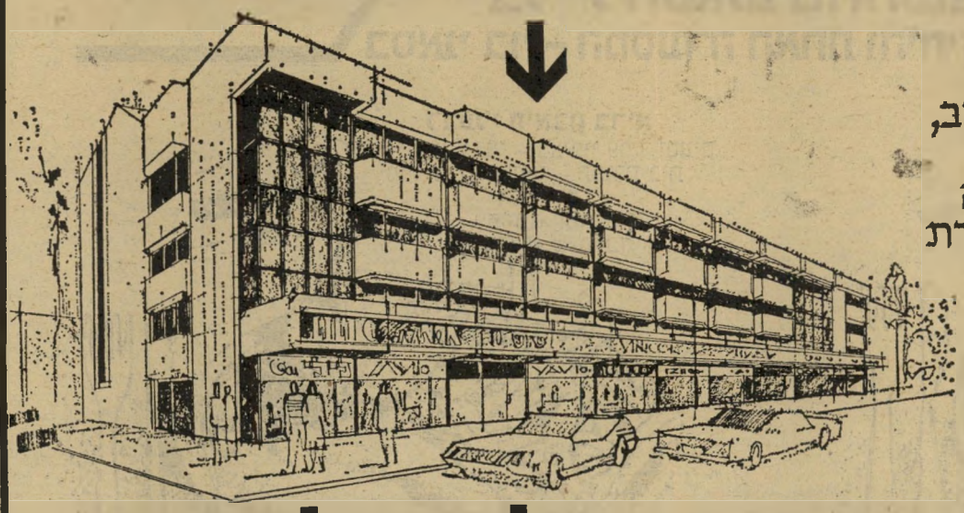
Sunny Boy

ת"א, דיזנגוף 196 (ליד פרג', מעבר לכביש) טל. 03–232919

ADMARK

אברהם גינדי

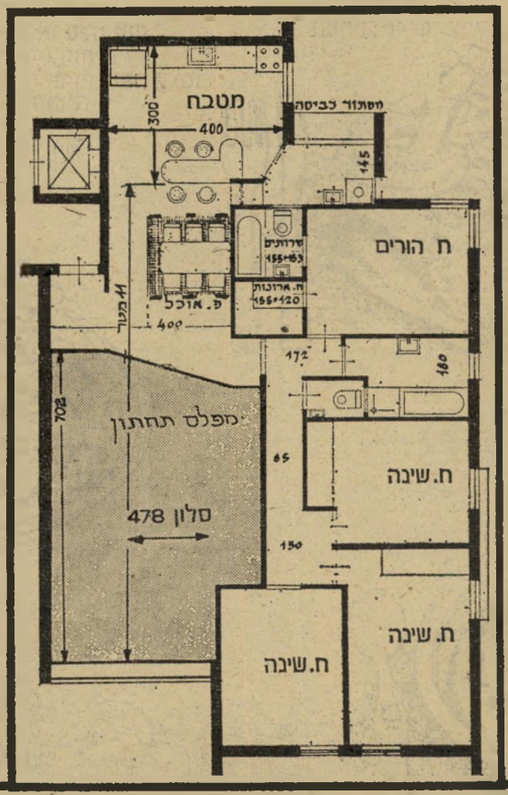
בנין משרדים בתל-אביב

החלה המכירה לבנין משרדים יוקרתי במיוחד בצפון תל-אביב, ברח' השל"ה ליד רח' בזל.
הבנין בן 4 קומות בלבד וייבנה ברמה גבוהה לפי מיטב המסורת של בניני אברהם גינדי.

דירות יוקרה בתוכנית ל' בתל-אביב

בצפון תל-אביב, ברח' בורלא מציע אברהם גינדי 5 דירות יוקרה מפוארות ומרווחות במחירי פרסום ובתנאי רכישה נוחים.

שפע של שכלולים:
- בכל דירה אינטרקום עם טלוויזיה לזיהוי האורחים.
- ריצוף כהה מיוחד בסלון, שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
- שני מפלסים בכל דירה.
- שני חדרי רחצה בכל דירה.
- קרמיקה בריצפת האמבטיה ובשרותים.
- חרסינה מאויירת וכלים סניטריים.
- חימום נפרד לכל דירה.
- מיתקני משחקים ותאורה דקורטיבית.
- לובי מפואר בכניסה.

תיכנון:
ע"י אדרילים רשקס-גולדמן.
תיכנון ועיצוב חזיתות ברמה בינלאומית המייחדת את בניני אברהם גינדי –
ע"י משרד אדריכלים אבי רסקין והרי המלי.

- **בהרשמה**
  10,000 שקל
- **עם חתימה החוזה**
  250,000 שקל
- **הלוואה**
  600,000 שקל
- **היתרה**
  בתשלומים נוחים
  ל-20 חודש

לרגל המבצע יהיה משרדנו בת"א פתוח במוצ"ש החל מצאת השבת.

אברהם גינדי

1980/81 העסק הנבחר

תביעה טובה ביותר 1981

תל-אביב
ככר המדינה ה' באייר 10

פתח-תקוה
חיים עוזר 28

ראשון-לציון
הרצל 62

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

אנשים

יו"ר הכנסת העמיד לדין את מזכיר הכנסת מפני שחיבק את ידידתו בפומבי

ולבו של בורג מתקתק „תיק, תיק, תיק!"

■ מי שלא היה מאושר ביותר מבחירת **מנחם סבידור** לתפקיד יו"ר־הכנסת היה דווקא מזכיר־הכנסת, **נתנאל זורך**. לפני שלושים שנה, כשסבידור היה ראש ענף מישטר־ונוהג בצה"ל, הוא תפס ברחוב בירושלים חייל צעיר, שחיבק את ידידתו. סבידור החליט שמעשה זה הוא בגיגוד לפקודות המטכ"ל, הקובעות שחייל צריך להתנהג כראוי בציבור, והעמיד את החייל לדין. היה זה נתנאל זורך.

■ כאשר הרים **מנחם בגין** את הכוס כדי לברך על הקמת הממשלה החדשה, ידעו רק מעטים בחדר כי היתה סיבה נוספת לחגיגה. באותו יום עצמו חל יום־הולדתה של מזכירתו, **יונה קיימוביקי**.

■ אחרי נאומו של יו"ר מיפלגת־העבודה, ח"כ **שימעון פרס**, בעת הדיון בכנסת על הממשלה החדשה, היו רבים שהתו אם פרס חיבר בעצמו את הנאום, שהיה רצוף בחיי דודי־לשון. מקורביו מוכנים להישבע שראו את פרס כותב את הנאום במשך שעות, ומק־דיש תשומת־לב מרובה להב־דיונים, אמר ח"כ **שלמה זר־רנין** מאגודת־ישראל: „כתוב שבתישעת הימים שלפני תיש־עה באב לא מתחתנים. אולי כדאי לדחות את המשא־ומתן." יוסף בורג, שהוא גם רב מוסמך, הביט בו בתימהון: „בגמרא כתוב שמותר להת־ארס בימים אלה. לורנץ, האם אתה מכיר את המסכת הזו?" לורנץ החוויר ולא ענה.

■ בעת הדיונים במרכז המפד"ל על חלוקת התיקים בממשלה החדשה, קם נציג ה־מושבים ואמר שלא יתכן ש־ח"כ **אריעזר אבטבי** לא ימונה כסגן שר־החקלאות. אחד הנוכחים קם והציע ש־ישלחו לשם את **גדליה שרייבר**, מנכ"ל מישרד־הד־תות, ממקורבי **אהרון אבי־חצירא**. כשנשאל מדוע, ה־שיב: „כי שם קוצרים בלי לזרוע."

■ בערב־ראיונות, שבו רואיין גם ח"כ **יצחק רבין**, התבקש ח"כ **רוני מילוא** לשרטט דיוקן אפשרי של ממשלת־ליכוד־לאומית. מילוא אמר שלדעתו היה תפקיד שר־הביטחון צריך להינתן בממ־שלה כזו לרבין. ח"כ המערך יצטרף לממשלה אם ילקח ממנו תיק־הקליטה, צילצל מי־לוא לבגין ואמר לו שאי־אפשר להקים ממשלה בלי לוי. בגין ענה לו שאם כך, שיר־כיבו ממשלה בלי בגין. מילוא טוען שתשובה שכזאת מפי ראש־הממשלה כמוה כנזיפה, אך הוא מקווה שבעיקבות הצטרפות לוי לממשלה הח־דשה ישובו יחסי מילוא־בגין לתיקנם. מילוא הוא אחי חתנו של בגין.

■ מזכירות הליכוד בכנ־נסת, **ירדנה מרר**, התמו־טטה בשבוע שעבר מאפיסת־כוחות. יום לפני הצגת הממ־שלה ביקר אצלה רופא, והורה לה להישאר במיטה במשך שבועיים נוספים. ירדנה השי־בה לו: „לא יעזור כלום. אני חייבת לראות את מנחם בגין כשהוא נואם את הנאום על הקמת הקואליציה." השיב לה הרופא: „קודם נראית לי חו־לה, אבל שפויה. עכשיו אני כבר לא יודע."

■ ח"כ המערך **יוסי שריד** חיפש השבוע מישהו מידידיו של הפרופסור **יגאל ידין**. שריד טען שאם אף אחד לא יספר לידין שהוא כבר לא סגן ראש־הממשלה, הוא ימשיך להופיע לישיבות הממשלה.

■ הבדרן **טוביה צפיר** סיפר שעם כניסתו של **שימ־חה ארליך** לתפקידו כשר־חקלאות הוא מיהר לבקר ב־לולי מושבים וביקש מהתר־נגולות שיטילו ביצים סוג א'. טאית **רחל גרא**, המיודדת עם האב. **זאדרי**, הדוברת רק צרפתית, התקשתה למצוא כאן ידידים ישראליים, והת־יידדה עם הצרפתים המופיעים בימים אלה במופע בלט על הקרח בירד־אליהו.

■ לטכס בחירת סגן־ראש עיריית חולון **משה רינת** לתפקיד מזכיר מועצת פועלי חולון, הגיעו ראשי ההסתד־רות, אך נעדר ראש עיריית חולון **פנחם אילון**. כשנש־אל רינת אם עבר בינו ובין אילון חתול שחור, ענה: „לא הייתי אומר ששחור. אומר שעבר חתול אפור."

הן ענו לו ש„אינן מוכנות לקרוע את התחת בשביל ה־ממשלה הזו."

■ בתו של שר־החינוך הצרפתי **זאק האנן** הגיעה לארץ לביקור אצל התכשי־

מנחם סבידור

נדרש על־ידי שימעון פרס להגן עליו מפני המפריעים לו. המילחמה נגד ההתפרעויות היתה רק אחת הצרות של היו"ר בישיבה המארא־תונית שבה אושרה הממשלה החדשה. רק מעטים בכנסת יודעים שיש לסבידור גם בעייה אחרת: הוא סובל מבעייה גופנית, המקשה עליו לנהל את ישיבות הכנסת שעות ארוכות. בין יודעי־דבר עוררה יכולתו לעשות כן עד כה, התפעלות. אולם הכל הסכימו שיש להיענות בדחיפות לדרישתו למנות לו סגנים.

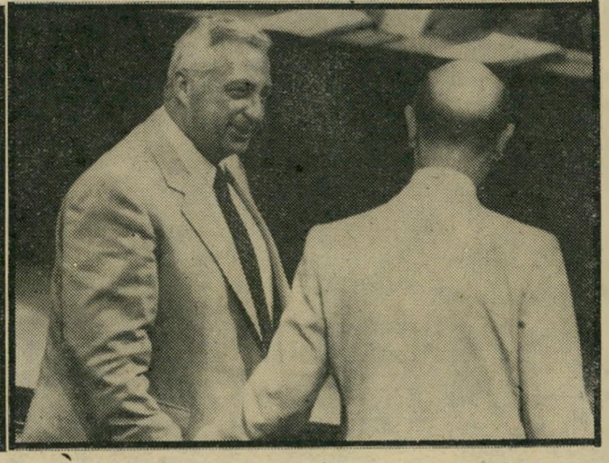
שימחה ארליך

סגן ראש־הממשלה ושר־החקל־אות, התעייף בעת הדיון בכנסת ונישה להתרכז במשך שניות אחדות. ראש־הממשלה, שישב לידו, לא הפגין סימני עייפות והקשיב לנאומים בריכוז רב.

רקות שמילאו את הנאום. כך הופיעה בנוסח הכתוב ההג־דרה על **יוסף בורג**, שר־הפנים־והדתות ומנהל המשא־והמתן על האוטונומיה: „אס־פן של תיקים, זנחן של עניי־נים." מקורביו של בורג טו־ענים שהוא נפגע עמוקות מ־דיברי פרס עליו. ואילו אחד הח"כים האחרים סיפר שפיל אחד אומר לפיל שני, למראה פיל שלישי המתקרב אליהם: „תראה אותו! יש לו עור של בורג!"

■ עם הגיעו של דוקטור בורג למישרד־הדתות, כבר החלו עובדי המישרד לספר בדיחות על השר החדש שלהם. מאחורי גבו הם קוראים לו „בורגיבה", ואחת הבדיחות מספרת שכאשר עבר בורג בדיקת־לב, נשמע ליבו פועם: „תיק, תיק, תיק..."

■ באמצע המשא־ומתן על הקמת הממשלה החדשה, באחד הרגעים הקשים של ה־

יגאל ידין

סגן ראש־הממשלה היוצאת, עזב את שולחן הממשלה מיד אחרי שהושבעה הממשלה החדשה. את ידו של הפרופסור לארכיאולוגיה, מיהר ללחוץ שר־הביטחון החדש, אריאל שרון, שידין היה אחד המתנגדים לו.

ישראל כץ

שר־העבודה־והרווחה לשעבר, שלא היה חבר־כנסת, נפרד אף הוא מהכנסת ביום השבעת הממשלה החדשה. כץ ד"ר לעבודה סוציאלית, שהיה מועמד לכנסת ברשימת משה דיין, תל"ם, נפרד בחיוך מחשר משה ניסים.

כל מיואשי המערך התאחדו!

איבוד תפקידו כשר המישפטים ב־ממשלה אם המערך היה זוכה ●●● **יורם המזרחי**, כתב ה־טלוויזיה מהצפון, ראה עצמו מוז־מן כאוהד ה„דפוקים". הוא נעלם בשעה מוקדמת מהמסיבה בתירוץ שקשה לו לרקוד ●●● **איזן דר**, שחקן הקאמרי, שהגיע ל־מסיבה, ביקש מ**בועז אפלבאום** לפקוד אותו כחבר מלא במיפלגה ולא רק כאוהד ●●● **אורי לוי** ו**שלמה וישינסקי**, שחקני הקא־מרי, הופיעו כצמד בידור במקל־טים בקריית שמונה בימי ההפגז־זות. הם סיפרו במסיבה שאנשי קריית שמונה התלוננו בפניהם על מצב המקלטים והאשימו את המע־רך. שני השחקנים אמרו להם לפ־נות לבגין „בגין מלך ישראל" ל־הפתעתם של אנשי קריית שמונה שלא ידעו שהמערך לא זכה ב־בחירות, אלא הליכוד ●●● צל

עוזרו של פרס

בועז אפלבאום, הת־מוגג מנחת בדיר־ה של תלמה וישינסקי כשראה כל כך הרבה חוגגים עליזים. אפלבאום הוא שכן של תלמה, ונשאר אחרון כדי לעזור לה לנקות את הדירה. תלמה עצמה עובדת כדיילת־קרקע ב„אל־על".

הצדעה

תוך כדי ריקוד מבצעת זיווה קנדל, אחותה של תלמה.

תלמה וישינסקי, גרושתו של השחקן **שלמה וישינסקי**, ערכה בביתה מסיבה לכל מדוכאי המערך. המסיבה שתוכננה לאחר הבחירות, נדחתה בגלל המתיחות בצפון. **בועז אפלבאום**, עוזרו של **שימעון פרס**, היה אורח־כבוד ביחד -עם עוד כמאה חו־גים שהגיעו למסיבה. ביניהם ה־פרופסור **דויד ליבאי**, הפסיכי־אטר הד"ר **ריצ'רד קורנהאו־ר**, **ישראל פוליאקוב**, המכו־ה פולי, מהגשש החיוור ואש־תו ●●● **אסי דיין**, שהוא

אדופית של המערך היא קרוליין לנג־פורד, שהגיעה עם ידידה אסי דיין.

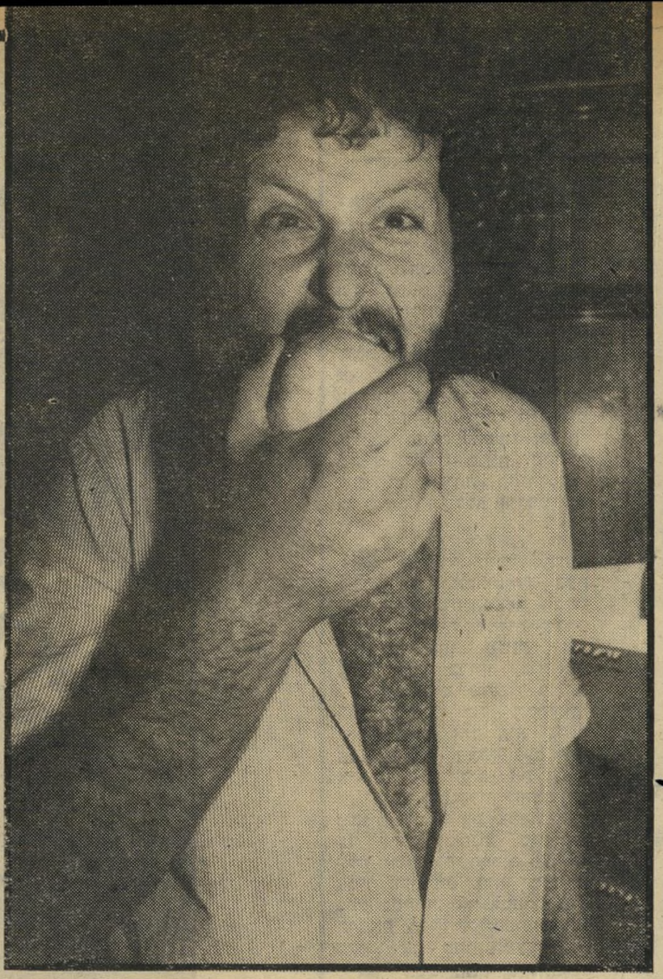
ידידה מילדות של תלמה וישינס־קי, הגיע למסיבה יחד עם חברתו השחקנית **קרולין לנגפורד**. **יונתן גפן**, גם הוא ידיד־נעוריה של תלמה, הגיע ישר אחר הופעה. במסיבה היו טייסים רבים עם נשותיהם היפהפיות ודיילות אל־על, שאת הקשר ביניהם לבין ה־מערך יצרה תלמה, שהיא עובדת אל־על. בעל חברת־סרטים, **מיכה שגריר**, הגיע במייוחד מירוש־לים למסיבה. ביחד עם אנשי רדיו וטלוויזיה, ביניהם כתב הטלוויזיה בצפון, **יורם המזרחי** גדול־המידות, והכתב הכלכלי של ה־טלוויזיה, **אבי אנגל**. על המו־סיקה ניצחה **ורדה גיתאי**, ש־היא מגישה תוכניות ברדיו. ורדה דאגה להביא עימה את התקלי־טים עם הלהיטים הלוהטים ביו־תר ●●● **מיכה שגריר** מת־לבט בהכנת סרט חדש שיתבסס על צילומי סטילס שצולמו בארץ בתחילת המאה, על־ידי צלמים יש־ראלים וערבים. לדעתו סרט נע על גבי תמונות סטילס נותן תחושה נפלאה יותר בידו של גבר הנע על גוף אשה ●●● **בועז אפל־באום**, עוזרו של פרס, המגדיר את תפקידו החדש היום כעוזר למגר את המשטר, סיפר במסיבה מהי דמוקרטיה: הזכות המוענקת ל**יוסף בורג** לבחור לו כל ארבע שנים ראש־ממשלה ●●● „דפוק" אחר היה פרופ' למשפטים **דוד ליבאי**, המשמש כיועץ המישפטי של מיפלגת העבודה. עם אשתו **ניצה ליבאי** שהיא יועצת ראש־הממשלה למעמד האשה. ליבאי התאמץ לחייך אל הנוכחים במסי־בה שראו צורך לנחם אותו על

הרציניים שבחבורה הם הפסיכיאטר ריצ'רד קורנהואזר (מימין) והמישפטן דויד ליבאי, ששקעו בשיחה. הם תפסו פינה בחדר, לגמו משקאות, ושוחחו על ענייני עבודה.

נערתו של טרזן

היא דיילת „אל־על" דני בזבז, ש־לבשה בגד ריקוד מנומר לגופה ומעליו חצאית תחוכה מעור. דני היא ילידת לבנון, ומוצאה ממישפחה מאוד עשירה. היא עובדת רק כשמתחשק לה, ובשאר הזמן מטיילת בעולם. דני היא גם רקדנית מעולה.

חפוח אוכל הזמר אריק סיני, שלכבודו נערכה מסיבת הפירות במועדון ה„אסם". אריק גדול־המידות הוא בעל תיאבון גדול. כל הערב הסתובב בין אורחיו, ומילמל „אני נורא מתרגש".

כבד רד על אסם, שבבעלותם של **אריק סיני** ו**מתי כספי**. כ־אלף איש הצטופפו במקום לברך את הזמר אריק סיני על צאת תק־ליטו החדש צל כבד. כל מי שהוא משהו בתחום התיקשורת היה שם, גם כדי לברך את אריק סיני וגם כדי ליהנות משפע הפירות ומן הפונץ' הקר שהוגש ב־מקום ●●● **דני ליטאני**, איש חברת התקליטים סי־בי־אס, הראה לכולם בגאווה רבה את השולחן סביבו ישבו אנשי רשת ג', ביני־הם הקריינית הוותיקה **לאה לי־**

אור, גידעד בן־שח, ציפי מייזלר, צ'רלי סלומון וינאז כוטון, וסיפר כי בדרך כלל יש לאנשי רשת ג' מירושלים הוראה מפורשת שלא לעבור את הקסטל, אבל הפעם, באופן יוצא מן הכלל, הגיעון לאסם ●●● השחקן **חנן גולדבלט** ביקש מהצלמות ש־לא יפתיעו אותו, כדי שיוכל לק־חת „ביס מסוגנן" מהאבטיח, ש־אותו אכל בתיאבון רב... ●●● לקצב מחיאות־כפיים סוערות הת־

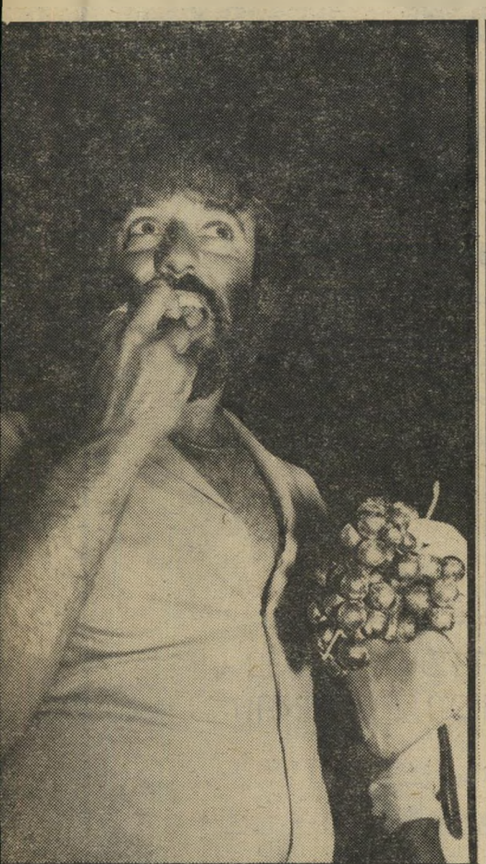
מאסיבה למסיבה

נהלה מעין חלוקת פרסי איסקר באסם. צילום ממוסגר של עטיפת תקליטו של אריק סיני ניתן במת־נה לכל מי שתרם משהו להופעת התקליט. כשנקרא לבמה **אבי גנור**, שצילם את עטיפת התק־ליט, ולא הופיע, הציע **סוזן יור־מן**, מפיק התקליט, שאמו של אבי תקבל בשמו את הצילום. את ה־טכס חלוקת הצילומים לא הצליח אריק ברוב התרגשותו, לנהל לבדו כשהתבקש להגיד משהו, הצ־ליח רק לומר: „אני נורא מת־בייש, אני הולך לקרוא ל**מתי כספי**" ●●● מתי כספי סיפר שהוא „הולך ותם" ולמלחין **דויד קריבושה**, שנבהל ורצה לדעת למה, הסביר מתי כי הוא הולך ו־תם משתי סיבות — האחת ידועה, ועל השנייה הוא עדיין תמה ●●● בין כל האמנים, חבריו של אריק, שהגיעו לברכו, היו **ז'ק גילד־ברג**, **אלי אברמוב** ו**אוכי כפר**, חברי להקת קליק. **יהודית רביץ** באה עם אמרגנה האישי **יעקב גילעד**, שהוא גם ידידה הקבוע. השחקן **אייל גפן**, בגות להקת סקסטה וחברי להקת תיס־לם, שבאו עם אורחיהם, חברי להקת השמות המפורסמים מלונ־דון. גם מפיקת התקליטים **תלמה אלייגון** הנמצאת בחודש שביעי

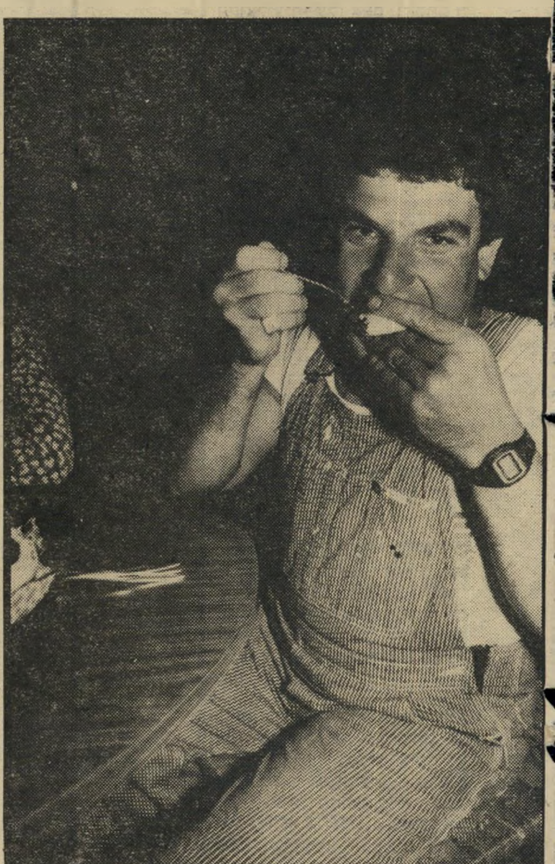
אבטיח אדום אוכל הזמר מתי כספי, שהוא שותפו של אר סיני במועדון ה„אסם". כספי לקח על עצמו א תפקיד המארח ועשה זאת בכישרון, כאמן ותיק ומנוס

להריונה הגיעה לאסם יחד עם בעלה, **יורם רוז**, שעשה הסבה מקצועית מארכיטקטורה ופתח הו־ליט של סיני, שהתנגן ברקע, ומ־הופעתו של מתי כספי ●●● אריק סיפר כי את המילים והלכ־

גים לשירין חיברה הזמרת האמר קאית **ג'ניס איאן**. כשהיתה ארץ, התיידדה איתו והבטיו לשלוח לו שירים שיוכל לב בארץ. להפתעתו הרבה אכן הג שירים אלה וחלק מהם הפכו כו ללהיטים.

חומוס בפיתה זולל השחקן בדרן אייל גפן, ש־היה עצבני עד שהגיע האוכל אל פיו. לאחר שאכל כאוות נפשו ואף שבע, החל לחגוג.

פונץ' טועמת מפיקת התקליטים תלמה אלייגון, שביקשה להסתיר את הריונה המוקדם מא־חורי הסיר הענקי. הפונץ' לא יזיק לעובר, היא אמרה.

ענבים מאשכול שחור גדול אוכל המלחין ד קריבושה, שאינו מרבה להופיע באירוע חברתיים, נהנה להסתובב בין חובבי־המוסיקה המיקצועי

יעקב חזן להתפלל ליד

■ השר **מרדכי ציפורי** הגיע לראיון ברדיו, וגילה עניין בצד הטכני של העבודה באולפן. הכל היו בטוחים ש־הוא נוהג כך מאחר שזה ערב כניסתו לתפקיד שר־ה־תיקשורת, אך הוא סיפר שה־סיבה היא שונה. כשהיה ב־אצ"ל שירת ביחידה שכבשה את תחנת־השידור ברמאללה, ורק אחר־כך גילו הלוחמים שאינם יכולים להפעיל את ה־תחנה ולשדר ממנה. הסתבר להם שזו היתה תחנת־מיש־דרים בילבד, ללא אולפני־שי־דור.

■ ציפורי סיפר שהוא כונה „אלוף הבריחות", בעת ששהה במחנות־המאסר הברי־טיים באפריקה, למרות שברח רק פעם אחת, משום שנהג לחפור נתיבי־בריחה עבור אח־רים. הבריטים, שחשדו בו ש־הוא המארגן של הבריחות, שאלו אותו איך הוא עושה זאת. ציפורי הצביע על עצי אקליפטוס, שהקיפו את המח־נה, ואמר לשומריו שהאסירים נוהגים לכופף את צמרת העץ עד לתוך המחנה, מושיבים עליו אסיר ומשחררים את ה־ענף. הבריטים נראו מטילים ספק בסיפור, אך למחרת כר־תו את כל האקליפטוסים ש־הקימו את מחנה־המעצר.

■ ערב סיום המשא־ומ־מתן הקואליציוני עדיין חגגו בליכוד את ניצחונם בבחירות. יו"ר הכנסת, ח"כ מנחם סבי־דור, והשרים **יצחק שמיר, יצחק מודעי ויעקב מרי־דור** הגיעו למסיבה בתל־אביב, שבה בלטו פעילים מר־כזיים וח"כים של הליכוד. ראש־הממשלה שהיה טרוד ב־ענייני קואליציה בירך את באי־הערב באמצעות הטלפון. שר־החוץ היה מתוח והדגיש בקול רם: „אנו נרכיב את הקואליציה על אפם וחמתם!" **ציפורה מרידור** אירגנה את המזון, שהוגש לשרים ול־ח"כים, שהשתפו בדיונים ה־קדחתניים, וכששאלה את מו־דעי אם יסתיים המשא־ומתן ותוקם ממשלה, הפגין השר־ללא־תיק ביטחון רב ופלט: „סבלנות, סבלנות!"

■ על מכונית שנסעה ב־תל־אביב נראתה המדבקה: „מכונית זו מונעת באנרגיה צימחית של מרידור!"

■ מדוע זכה **אהרון אבו־חצירא** בתיק־הקליטה? הבלשן **אבשלום קור** הס־ביר: „בגין רצה שאבו־חצי־רא יהיה הממונה על אסירי־ציון."

■ אבשלום קור טוען גם שבממשלה חדשה לא יהיו הדלפות, כי כולם כולם בפנים.

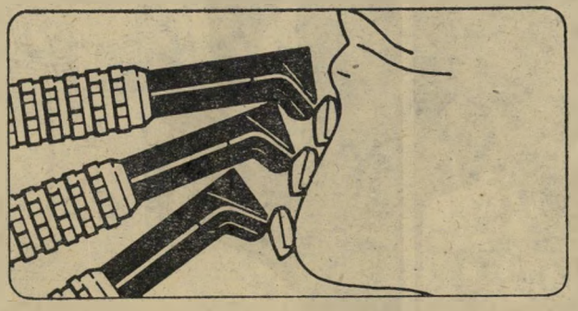
■ השחקנית **ליאורה ריבלין**, המגלמת תפקיד של פרוצה בהצגה סטריפטיז אח־רון, אמרה שזונה, בניגוד ל־ממשלה, אינה משאירה את הלקוח בחוסר־סיפוק במשך קדנציה שלמה.

■ מסתבר שלא רק רב־נים שולחים את חסידיהם ל־התפלל ליד הכותל, אלא גם אנשי השומר־הצעיר עושים זאת. לח"כ החדש של מפ"ם, **אליעזר גרנות**, אירע נס לפני שבועיים. כאשר ביקר בקריית־שמונה פגעה פצצת־קטיושה במכוניתו, דקה אחרי שעזב אותה, וריסקה אותה ל־חלוטין. גרנות סיפר על ה־

ווילקינסון

גילוח בכיף, ללא חתכים, עם ווילקינסון.
ווילקינסון—יצרני החרבות זה 200 שנה.

פרופייל הסכין הכפול המתאים את עצמו לפניך.
מתאים לכל מכונות הגילוח — כולל המכונה שלך.

היבואן: דנשר טרייד
מוצרי איכות ויופי לשימוש אישי וביתי.

שווק: פ.י. היימן בע"מ
טל'פון: 052־58190

אבנת | קרמון | שיפרין | נעמן

ציווה על ח"כ מפ"ם

הכותל אחרי שניצל ממוות

מיקרה למנהיג מפ"ם הקשיש, **יעקב חזן**. תשובתו של חזן: „אליעזר, לך אמור תפילת בירכת־הגומל ליד הכותל!" גרנות עשה כמיצווה מנהיגו, ונראה בשבוע שעבר מתפלל ליד הכותל.

■ אירוע יוצא־דופן היה בשבוע שעבר בבית־הנשיא ב־ירושלים. רעיית הנשיא, **או־**

ראובן דיין את כרוז ההצגה. אחרים איימו על השחקנים וניסו לקרוע את ביגדיהם. מעטים דרשו לבדוק את ה־נשק, ומישהו קפץ וצרח: „תן לי, תן לי את הרובה! אני אחסל את הערבי הזה!"

■ המלחין **אלדד שרים**, המעבד והמנצח של המחזמר המוסיקלי ברנשים וחלומות,

נאווה ארד ח"כ המערך דאגה לחזות־פניה, בעת הדיון שהתקיים בכנסת על הקמת ה־ממשלה החדשה. נאווה שלפה מארנקה כלי־איפור, ומול המראה הקטנה איבקה את פניה בסומק־לחיים. לח"כ משה שחל, שעבר לידה, לא הפריע העניין, והוא לא הביט כלל לעברה.

פירה נבון, הזמינה לביתה קבצה של נכים אנשי אי"ל, שבה טיפלה אופירה עד שנב־חר בעלה כנשיא. שתי נשים שבהן טיפלה אופירה הגיעו לבית־הנשיא בכסאות־גלגלים, והביאו עימן את תינוקותיהן, שנולדו לא מכבר. אופירה התרגשה, פרצה בבכי וקראה לתינוקות: „הנכדים שלי."

■ מזכירתה של אופירה, **ריבקה פרוסי**, החליטה ל־התפטר מתפקידה, לנצל את כל הידע שרכשה בבית־הנשיא ול־הפוך לעובדת סוציאלית בא־חת מעיירות־הפיתוח.

■ השחקנים **יוסי סגל, ראובן דיין ושלמה פינ־קלשטיין** לא האמינו עד ה־יום השישי האחרון שהמעו־רבות הפוליטית של תל־אבי־בים רבים רוויה אלימות וביר־יונות. השלושה יצאו לחוף תל־אביב והציגו בתיאטרון־רחוב קטע קצר מרחצה לי־לית, מחזה סאטירי חדש שהם שהם מעלים בצוותא. בקטע שהוצג מגלם יוסי סגל את דמותו של ליצן מבולבל, ה־מופקד על שמירת בונקר־תחמושת. הוא נאלץ לשמור על ערבי, והוא עושה זאת באופן אלים. לערבי, שלמה פינקלשטיין, מוצמד רובה קצוץ־קנה לגבו, יוסי אומר לו: „זוז זוז!" ולקהל הוא אומר בחיוך: „אין לי מה לפחד ממנו. אפילו שברייה אין לו." רבים מהמתרחצים, שראו את השלושה, זעמו וחש־בו שזוהי הפגנה של שלום עכשיו. הם ניסו לקרוע מידי

אנשים

רעייה פלד רופאת־רנטגן מבית־החולים „בילינסון", הפליאה את באיה של מסיבה שאליה הוזמנה, בריקודיה הרצופים. ברגע של מנוחה סיפרה שלפני חודשים אחדים ערכה צילום־רנטגן לפסנתרן ארתור רובינשטיין, בן ה־90. תוך כדי הסרת בגדיו הוא קרא לעברה באידיש: את מאוד חמודה!"

גילה שלבתו בת השבועיים יש כוחות מאגיים. לאלדד, בעלה של המשוררת **ענת שרתוק**, נתפסה חוליה בגבו, והוא התקשה לנוע. ידידים הציעו לו לפנו למרפא המטפל ב־חוליו בעזרת שתי ידיו בילי־בד. אלדד הגיע אליו, ובאחת הפעמים סיפר למרפא שכאשר התכופף והרים את בתו,

פתיו, חלף כהרף עין הכאב בגבו. המרפא מיהר להסביר למלחין שלבתו יש זרמים חשמליים בגופה, והיא תהיה מפותחת מאוד מבחינה מוסי־קלית.

■ נראה שהמשכורות ב־יומון ההסתדרותי דבר אינן מספיקות. כתבת דבר לענייני טלוויזיה, **טובה צימוקי**, בתו של הכתב הבכיר של ידיעות אחרונות, **אריה צי־מוקי**, מצאה לה עיסוק מכ־ניס נוסף: מדי ליל־שבת היא מארגנת, יחד עם ידידיה, הצ־גות־חצות בקולנוע ירושלמי.

■ מאמן נבחרת הכדורסל של ישראל לשעבר, **אברהם חמו**, הוא עתה מראשי ליש־כתו של מפכ"ל־המישטרה, **אריה איבצן**. חמו ממונה, בין היתר, על לוח־הפגישות של המפכ"ל. הוא קבע עם איבצן סימן, שלפיו יידע איב־צן מתי לקצר את שיחותיו עם אנשים, משום שממתינה לו פגישה נוספת. הסימן הוא, כמובן, הסימן המפורסם מ־מיגרשי הכדורסל: טיים אאוט.

■ **אברהם גינדי**, קב־לן הבניין, סיפר שבעת שירו־תו הצבאי שימש כסמל־תרבות בצה"ל, והיה זה הוא שגילה את השחקן־בדרן **גדי יגיל**. עם שיחרורו, שאף לעבוד עם יגיל בתוכנית־בידור משותפת, אך נאלץ לדחות את הרעיון על הסף, בגלל התנגדות תקי־פה של אביו. במישפחת גינדי עמדו על־כך שילך לעסוק ב־בניין, ולא בבידור.

■ הסכסולוגית **אילנה אלד** תיארה כ„חיזור" את שלבי הטיפול שהיא מעניקה לבאים אליה: בתחילה יש מבוכה. אחר־כך גישושים רא־שוניים, שאלות־פתיחה. לבסוף מתחילים להיפתח ולשתף פעולה. שיתוף כזה נוצר פעם בינה ובין קשיש בן 69, שבא וביקש יעוץ בענייניים מיניים.

דויד שושי האסיר־זמר היה נרגש במסיבת־עיתונאים שערכה לכבודו חברת־התקליטים שהוצי־אה את תקליטו „שושי באגף שבע". הוא סיפר על הקשיים שחיו בעת הקלטת התקליט בכלא באר־שבע. הסוהרים חששו שמא האור־חים מבחוץ יכניסו סמים לכלא, ולכן הם העבירו לאגף מלשינים.

בקבוק מלא רעיונות

יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחי שונים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון עם פלח לימון, לערבב היטב.

Long-Drink חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה

אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון

הרביעיה החדשה של "כרמל" משקה ראשון·אצלכם בבאר

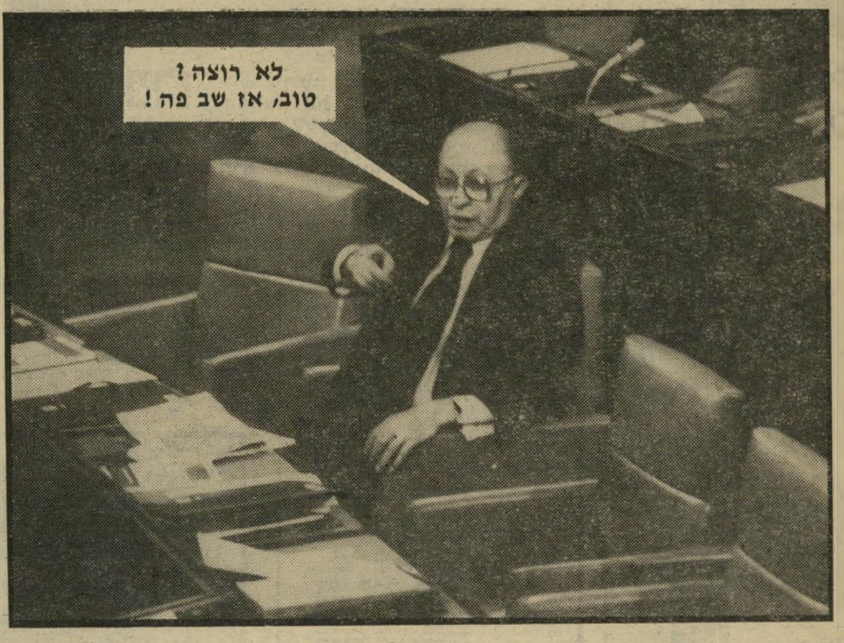
כרמל מזרחי

מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

בלונים

מאת דניאלה שמי

מנחם בגין בכנסת.

אנשים

ליז טיילור היתה מוזנחת ונשענה על מקל, אך היא ידעה לדבר

■ לשימעון פרס יש שכנה בבניין שבו הוא גר: מלכת־יופי צרפתית, **דני דיון** (23), שהיא אשתו של מעצב־האופנה הצרפתי־יהודי **קילבן דיון**, שהיסל את עסקיו בפאריס ועלה לארץ. השניים מתגוררים אצל הצלם **אבי דיון** בנווה־אביבים, ומעצב־האופנה, שעיצב את ביגדיהם של הנשיא **אנוור אל־סאדאת**, השחקנית **ברוג'יט ברדו**, הזמר **תים ג'ונס** ורבים מפורסמים אחרים, מתכוון לעסוק במיקצועו גם בארץ.

■ העיתונאית **תמר אבידר**, שהוציאה בימים אלה לאור את ספרה אמריקה שלי, המתאר את חוויותיה כנספחת לענייני־נשים בשגרירות ישראל בוושינגטון, תיארהפ גישה שהיתה לה עם השחקנית **ליז טיילור**. בביתו של **שמחה דיניץ**, שהיה שגריר ישראל בארצות־הברית, נערכה מסיבה שאליה הוזמנה גם השחקנית המפורסמת. לדברי אבידר, היא נראתה מוזנחת, נשענת על מקל ובקושי מהלכת. אבידר התפלאה מהי גדולתה של ליז, והבינה זאת ברגע שהכוכבת פתחה את פיה.

■ ח"כ המערך **שבח וייס** גילה שאשתו של מנחם בגין, **עדיזה**, למדה בבית־הספר בפולין יחד עם הוריו.

מנחם עייני לאחר ששתה לשוכרה כמות גדולה של קוניאק, החליטה להפשיט את הדוגמנית כוכי אבוטבול תוך כדי ריקוד. כוכי לא סירבה. עייני, שהוא שחקן, הגיע למסיבה שנערכה בחצרו של ספר ידוע, בלבוש יוצא־דופן. הסרבל שלבש נראה בקרוע, אך הוא פשוט לא נשרך.

■ האסיר המשוחרר המפורסם ביותר במדינה, **שימעון** ("כושי") **רימון**, לא הסכים, עם הגיעו לארץ, מגרמניה, להודיע היכן הוא שוהה. מסתבר שאחד הדברים הראשונים שעשה כושי עם בואו היה לחפש את ידידיו הישנים. הוא זכר שידידתו, אשת הבוהמה, **נעמי אדווה**, נוהגת לקנות כל יום מזון לבעלי־החיים שבביתה בשוק־הכרמל. הוא בא לשוק במונית מהמקום שבו התארח, ושאל את הרוכלים על אדווה. את אדווה הוא לא מצא, אך מיהר לקנות שני קילו גזר. מאז שנעצר בגרמניה לא נגס בירק זה.

זייגר ורייסר וקליינר

פישפשתי בין ניירותי הישנים וגיליתי מיסמך נשכח. נרשם בו כי ביום הולדתי ה־19 התייצבתי במישרד־ההגירה של ממשלת פלשתינה (א"י) בתל־אביב ושילמתי 500 מא"י (מילים ארצישראליים) עבור החלפת שמי ה־לועזי בשם עברי. כעבור חודש פורסם הדבר בעיתון הרישמי.

אני זוכר שזה היה אחד מריגעי־הגאווה בחיי. היה זה מעשה עצמאי שלי, בחרתי לי שם שמצא חן בעיני, קבעתי רישמית את זהותי העברית. ולראייה: שמרתי על מיסמך חסר־חשיבות זה במשך כל השנים האלה.

נזכרתי בכך כאשר ראיתי על המירקע את כתבתו של חיים יבין על עסקני חרות.

רייסר

אחד הגיבורים היה צעיר לאומי זקוף־קומה, מזוקן ומשופם, סמל ההדר של הדור החדש של הליכוד, חבר־הכנסת החדש ו־הצעיר מיכאל רייסר.

אני שואל את עצמי: מה גורם לכך שבחור צעיר, הצועד זה עתה את צעדו הראשון בזירה המדינית, ושיש לו בוודאי שאיפות מרחיקות־לכת, מתעקש לדבוק בשם לועזי, גרמני (פירושו, כפי שציין חיים יבין, היודע גרמנית על־בוריה, הוא "קורע", "קרעון")? היכן הקוממיות הלאומית? שלא לדבר על היחס הרשמי של חרות לעם־המרצחים ושפתו.

רייסר הצעיר אינו צריך לסבול בבדידות נוראה, בדבקו בשם "גלותי" בסיעתו זקופת־הקומה. הוא נמצא בחברה טובה: אחד יצחק זייגר ("שעון", באידיש), ועצי רנר ("רץ", בגרמנית) ודרור זייגרמן ("שען", באידיש) ופינחס גולדשטיין ("אבן־זהב", בגרמנית), ודויד שיפמן ("איש־אוניה", בגרמנית טובה, אך בגרמנית וולגארית יש לזה גם פירוש אחר). כולם אשכנזים לתיפארת, המכריזים על כך בעצם שמם, בסיעה המבטאת קודם כל את התקומ־מות עדות־המיזרח נגד המימסד האשכנזי.

אך מה נלין על הקטנים, כאשר כך נוהגים גם אבות המהפך הלאומי — מנחם בגין, שימחה ארליך ("ישר", בגרמנית!) אליעזר שוסטק?

תחת כל אלה, תנו לי אירידור ומרידור וסבידור, זאם תרצו גם ברידור וגרידור ודרידור והרידור.

יש מעט נושאים שלגביהם הסכמתי בכל ליבי עם דויד בן־גוריון. אך תמכתי בו בלב שלם כאשר כפה, ממש בכוח, על כל נציגי ישראל לאמץ לעצמם שמות עיבריים. הוא הבין כי אקט זה הוא הכרזה האומרת: כאן אני, כאן אשאר! ואילו אדם השומר בקנאות על שמו הגרמני או הרוסי, והמגדל את ילדיו בשם זה, חשוד בעיני תמיד כי יעלם באחד הימים בקהילת־קודש ברוק־לין, ולא תדע כי בא אל קירבה.

אם איני טועה (תמיד יש מי שמוצא פירוש עיברי להמדרין לשם גרמני או סלאבי מובהק) יש בסיעת הליכוד בילבד 21 בעלי שמות לועזיים. ואם ייכנסו עשרה נוספים, בעיקבות החוק הנורווגי המוצע, יגבר מחנה־הלעז בשישה נוספים. הראשון יהיה אדון לאומי מאוד בשם מיכאל קליינר, שפירושו, בגרמנית, "קטן".

בין 18 שרי הממשלה הלאומית החדשה, ישנם בעלי שמות לועזיים — וביכללם אבו־חצירא.

זה לא יכול היה לקרות בימי דויד גרין, ששינה את שמו לבן־גוריון!

לחזור בתשובה

לביירות

אחד החוזרים בתשובה, אשר מחה נגד שיחרור עמי־תיו מחובת השרות במילואים, הודיע בגאווה שהוא עצמו משרת אף משרת, וכי השתתף בהפצצה האחרונה של "מיפקדות המחבלים" בביירות.

זה עורר בי כמה שאלות.

לא פעם הירהרתי על הפסיכולוגיה של טייס, היושב לו במרומים והממטיר, בלחיצת־כפתור, מוות על גברים, נשים וילדים. מה התרחש בליבם של טייסי הירושימה וונאגאסאקי, שרצחו בשניה אחת יותר בני־אדם מאשר ג'ינגיס חאן בכל חייו? מה חשבו — אם חשבו — הטייסים הגרמניים שרצחו בסיטונות את תושבי ורשה ורוטרדאם, או הטייסים האנגלו־אמריקאים ששטו את אותו הדבר, פי מאה, בהאמבורג ובדרזדן?

יש משהו מפחיד, בלתי־אנושי, במלאכת טייס־ההפצצה, בייחוד כשהוא טס בשמיים "נקיים", ללא חשש מפני טייסי־אוייב או אש מן הקרקע. הוא דומה למלאך־המוות, הגוזר את דינם של המונים ללא כל יחס אישי. האם הוא חושב על כך שהנה, ברגע זה, משחקים ברחוב ילדים, מתכוננת כלה לחתונה, רוקמים אנשים חלומות, קוראת אם מיכתב של בנה — ובעוד רגע, אחרי שאלחץ על כפתור זה, כל אלה לא יהיו קיימים?

כשהומצא המטוס, נאמר שהוא מחזיר למילחמה תכונה של אבירות ורומנטיקה. על הקרקע קפאו הצבאות, רבצו המיליונים בחפירות מלאות כינים. המיקלע שם קץ למילחמת־היחיד. אך שם למעלה, בשמיים הכחולים, בין העננים, שם עוד מתמודדים בני־אדם, אחד מול אחד, כמו אבירים בימי־הביניים. שם עוד נחשב הלוחם־היחיד. שם עוד נרקמות אגדות.

יתכן שמשהו נותר מזה אצל טייסי היירוט. אך מה לכל זה ולמלאכת המפציץ?

אני בטוח שמפציצי "המיפקדות" בביירות היו בחורי־חמד, ממיטב הנוער, שמילאו נאמנה פקודה. אך מה התרחש בליבם, כאשר מצאו עצמם מעל לשכונות צפו־פות־אוכלוסין בביירות? האם חשבו אז, או לאחר מכן, על טיב מלאכתם, או רק על הצורך למלא פקודות (מה זה מזכיר?) ולהשיג "פגיעות טובות" (מילים מחרידות!)

אני מניח שהטייסים לא שמחו על המלאכה ולא התגאו בה, אלא פשוט ידעו שעליהם למלא פקודות בלתי־נעימות, תוך הינתקות מירבית מרגשות ושיתוק הדמיון. בוודאי גם חשבו שעל־ידי כך הם מונעים הרג בבית.

אך הנה בא "חוזר בתשובה". איש דתי. ולא סתם דתי מלידה ומחינוך, אלא דתי חדש, שגילה זה עתה את המיצוות. ואיש כזה מתפאר בביצוע משימה זו דווקא, שהחרידה את אנשי־המוסר בעולם כולו (ולא חשוב שהתלוותה לאנשי־המצפון גם מקהלה של מתחסדים).

מה זה אומר? זה אומר דבר שחשדתי תמיד: שאין ולא כלום בין דת ישראל, כפי שהיא מקובלת כיום בחו־גים רבים בישראל, ובין מוסר אנוש כלשהו. החוזרים בתשובה חוזרים אל פולחן שיבטי פגני עתיק, אל ה'

אלוהי צבאות, אל רצח־העם של ספר יהושע. אין הם חוזרים לשום ערכים כלל־אנושיים, ובוודאי לא למוסר של "לא תרצח!"

אם זוהי ה"תשובה", מוטב לחזור אל השאלה.

המרכיב המרקיב

ישבתי במירפסת דירתי ושוחחתי עם עיתונאי זר, מומחה ותיק וידוע לענייני המרחב שלנו. היה חם מאוד, לח מאוד. גם הרוח הקלה, שבאה מן הים, לא העניקה לנו הקלה רבה.

דיברנו על מדיניות ישראל. הגענו לכלל מסקנה עגומה: יהיו ההישגים בטווח הקצר כאשר יהיו, בטווח הארוך מובילה מדיניות זו לאסון.

לאחר מכן דיברנו על המארונים בלבנון, שמדיניותם מטורפת עוד יותר. "מדברים על תסביך־מצדה של ישר־אל," אמר האורח, "אבל למארונים יש תסביך־מצדה גדול פי אלף!"

הוא לגם מן המשקה הקר, שלח מבט מהורהר בים הכחול שמולנו, והוסיף: "זהו עניין ים־תיכוני. האקלים. לא החום. כי אם הלחות. הלחות הזאת משפיעה על המוח."

הוא לגם עוד לגימה ושקע בזיכרונות. "ראיתי את זה לפני 25 שנים אצל הצרפתים באלג'יריה. אחר־כך ראיתי את זה במקומות אחרים בארצות הים־התיכון. אין ספק, הלחות הזאת מרקיבה את המוח."

הסבתא היהודיה

בשבוע שעבר סיפרתי כאן על הסרט הגרמני לילי מארלן, שחזיתי בו זה עתה. אך העלמתי חוויה אחת — זו שהיתה לי מיד לאחר מכן.

יצאתי מאולם־ההקרנה וחזרתי הביתה, פתחתי את מקלט הטלוויזיה.

בסרט דיברו על תעודות מישפחתיות ועל "מיסמכים אריים" ועל הכשרות הגיזעית של אמא וסבתא, במיטב הסלאנג המטורף של הרייך השלישי.

בטלוויזיה הישראלית ישבו שני אדונים מלומדים ודיברו על גיור כהלכה ועל תעודות רבניות ועל הכש־רות הדתית של אמא וסבתא.

אני יודע שאסור להשוות. שכל השוואה כזאת היא מרושעת ופסולה.

אבל מה אני יכול לעשות? באותו רגע זה נשמע לי כהמשך ישיר!

טירה קסומה

ברמלה

לפני כשלושים שנה טילפן לי ידידי גרו גרא, האבא של גרשון, יגאל ועוד, ושאל אם אני מוכן להצטרף אליו לטיול קטן. הוא רוצה להראות לי משהו. גרא היה אז אחראי לבתי־הסוהר.

נעניתי, כמובן, והוא נסע למיבצר־מישטרה נטוש ליד רמלה. היה זה אחד מאותם מיבצרים חומים שהוקמו על־ידי הבריטים במילחמת־העולם על כל גיבעה רמה בארץ, כדי להילחם בצנחנים גרמניים, אם יבואו. הם נשאו את שמו של האיש שבנה אותם, טגארט, אותו בריטי שבנה גם את הגדר לאורך הגבול הצפוני בימי המרד הערבי של 1936.

הבניין נראה כטירה קסומה באגדת־ילדים. עשבי־פרא כיסו את האדמה, הדלתות היו פרוצות, עצי־תמר שיוו למקום מראה אכזותי.

"כאן," קרא גרא בהתלהבות, "אני אבנה בית־סוהר!" הוא פתח גליל של תוכניות, וכך, בחצר המיבצר, קם לנגד עיני הכלא שקם לאחר מכן במציאות.

לא רציתי להיות כפוי־טובה, ולא הפרעתי לאיש הנלהב, שפיתח את רעיונותיו בכושר־הדיבור המופלא המציין את כל בני מישפחת גרא. אך היו לי פיקפוקים חמורים.

האמת היא שאני שונא בתי־סוהר. אני משוכנע שבדו־רות הבאים יביטו על מוסד זה כעל אחד הביטויים של הברבאריות האנושית בתקופת־חושך, כשם שאנחנו מביטים כיום על מרתפי־העינויים של האינקוויזיציה ושל מלכי ימי־הביניים.

רק מוח אנושי מעוות יכול להעלות על דעתו שניתן לתקן בני־אדם על־ידי הרחקתם מן החברה, כליאתם כחיות מאחרי סוגר וברית, בחברת פושעים ומופרעים אחרים. בית־הסוהר הוא בהכרח ביצה אנושית המגדלת יתושים של פשע, בית־ספר לפשיעה ולסטייה, מכשיר להריסת בני־אדם ולניוונם.

הדבר היחידי שניתן לאמר כיום בזכות מוסד זה הוא שהחברה האנושית לא מצאה עדיין שיטה טובה יותר להגנה על עצמה מפני פור־עי־חוק, המפירים את כללי החיים־בצוותא. אך יתכן ש־היו נמצאות שיטות כאלה מזמן לולא פעלו בלב ה־חברה אינסטינקטים אפלים ובלתי־מודעים של נקם ו־שילם. הרגשת־אשמה ודי־כוי עצמי.

גרא

שנה־שנתיים לפני אותו ביקור, כשהייתי מתקן־עולם טרי שיצא זה עתה מן ה־צבא, נהגתי לשוחח על נו־שא זה עם רם סולומון, מי שהיה אז מנהל מישרד־המישטרה. הוא דגל ברעיו־נות מתקדמים ביותר. ב־מדינה החדשה, כך האמין, ניתן לפתוח דף חדש לגמרי במאמץ לשיקום העבריין, לחדש חידושים עולמיים. מציון תצא תורה. אך סולומון הובס במהרה, הביורוקרטיה השתלטה, ומאז הפך בית־הסוהר גם בישראל פחי־אשפה, שלתוכו זורקת החברה את מי שסרחו. הפח מכוסה במיכסה, כך שאין החברה נאלצת לראות ולהריח.

דיברתי על כך עד בוש בכנסת, אך כל דברי על נושא זה נפלו על אוזניים ערלות. הכנסת, כמו החברה כולה, אינה רוצה לשמוע. אנשים הגונים אינם רוצים לדעת מה קורה בכלא, כשם שגרמנים טובים (להבדיל אלף הבדלות) לא רצו לדעת מה קורה ליהודי שנלקח בלילה מן הדירה ממול. מעולם לא נמצא כסף שהיה דרוש כדי לתקן את בתי־הסוהר, אך תמיד נמצא כסף כדי להילחם בפושעים, שקיבלו את ההכשרה והדיפלומה שלהם בכלא־רמלה.

עתה באה הוועדה הממלכתית וגילתה שהמצב בבתי־הסוהר הוא אכן נורא ומחפיר. זה יכול היה להיות פתח לתיקווה לאלפים הנמקים בגיהינום בלתי־אנושי זה. אך כבר למחרת היום הודיע השר יוסף בורג שזה מוגזם, ושנעשה רבות. ושאין אור בלי צל, ושאר דיברי־הבל של פוליטיקאים וביורוקרטים שלא איכפת להם דבר, ובילבד שלא יהיה רעש.

לכן מסופקני אם יתוקן משהו — עד אשר יתפוצץ סיר־לחץ זה בבום גדול.

הראשון בנישפי מלכת־המים נערך בחיפה והשאיר את החיפאים ערים עד אור הבוקר

נוהה קצרה וקיבלו ארוחת ערב. שעת האפס הגיעה. אולם היכל הספורט היה מקושט והבמה היתה מוקפת בנורות צבעוניות. מני פאר, המנחה הפופולרי של שעה טובה, תפס את מקומו על הבימה. הבנות הנרגשות עמדו מאחורי הקלעים ושוחחו בהתרגשות: דיברו על הנסיעה המצפה להן עם תום התחרויות לאי כרתים. חברת הנסיעות דיזנהויז תטיס את הבנות לאי המקסים, שם תשוכנה במלון חמישה כוכבים ותבלנה שבעה ימים חלומיים. הן שוחחו על בגדי הים המרהיבים ועל צעיפי הזהב שהוענקו להן כמתנה על־ידי חברת גוטקס, על סנדלי הזהב גבוהות העקב, שקיבלו מנעלי מרנו ועל תכשירי האיפור החדישים שקיבלו מחברת התמרוקים הטיבעיים נייטשר ביוטי.

דגע לפני נסיכת הצפון היפהייה מיכל בניסטי נועלת את סנדלי הזהב של נעלי מרנו דגע לפני העליה לבימה, כשהיא לבושה בבגד הים ובצעיף המוזהב שקיבלה ביחד עם יתר המועמדות כמתנה מחברת **גוטקס**. רונית בן־דוד כורעת גם היא. הבנות התרגשו מאוד לפני העליה לבמה. הן אופרו בתכשירי **נייטשר ביוטי** ושיערן סורק על־ידי הספר ג'ימי, אחרי שחפפו אותן בתכשירי **לוריאל**.

חיוך מסויים דליה כהן פקידה **בתנובה** משמאל, ואורלי חיון חברת תנועת **השומר הצעיר** מקריית־מוצקין נועצות זו בזו חיוך מסויים לפני שהן עולות לבמה. למרות המצב התחרותי עזרו הבנות אחת לשניה לפני התחרות.

יש בחיפ

לרוץ לבמה הדוגמנים החתיכים שהדגימו את הדגמים האחרונים של חולצות **הוי 2000** עומדים משתאים נוכח מירצה של אחת מבנות הג'ז של ג'וקי ארקין.

טיפול אר לחחרות באוטובוסי

יפה האדומה לא הלכה בלילה ההוא לישון. כשלושת אלפים איש גדשו מפה לפה את היכל הספורט כדי לקחת חלק באירוע הנוצץ של השבוע: טקס **בחירת** נסיכת הצפון, שהיה הראשון **בסדרת** נשפי מלכת המים. המועמדות הנרגשות, שתים־עשרה במספר, הגיעו מבעוד מועד לעיר הכרמל. באוטובוס הממוזג של **חברת** יונייטד טורס פגשו את נהג האוטובוס, שלא היה אלא יוסף ויסוקר, בן למישפחת הכדורגלנים המפורסמת.

אחרי מספר חזרות נשלחו הבנות למשות קצרה וקיבלו ארוחת ערב. שעת האפס הגיעה. אולם היכל הספורט היה מקושט והבמה היתה מוקפת בנורות צבעוניות. מני פאר, המנחה הפופולרי של שעה טובה, תפס את מקומו על הבימה. הבנות הנרגשות עמדו מאחורי הקלעים ושוחחו בהתרגשות: דיברו על הנסיעה המצפה להן עם תום התחרויות לאי כרתים. חברת הנסיעות דיזנהויז תטיס את הבנות לאי המקסים, שם תשוכנה במלון חמישה כוכבים ותבלנה שבעה ימים חלומיים. הן שוחחו על בגדי הים המרהיבים ועל צעיפי הזהב שהוענקו להן כמתנה על־ידי חברת גוטקס, על סנדלי הזהב גבוהות העקב, שקיבלו מנעלי מרנו ועל תכשירי האיפור החדישים שקיבלו מחברת התמרוקים הטיבעיים נייטשר ביוטי.

אחרי שהבנות הוצגו בפני הקהל, הן התי
בפניהם של השופטים: וולטר ביצ'ל, מחברת נ
ביוטי, **יעקב פרידהיים, מחברת אברהם גינדי, י**
פלנר, מחברת לוריאל, **יושב ראש חבר השופטים**

מני פאר קרא אל הבימה את המועמדות אחת אחרי השניה. תמירות יפות ושזופות הן פסעו בבטחון על בימת היכל הספורט וסחטו מחיאות כפיים סוערות מהקהל.

ה חתיכה

הגברים שבחבורה להביא נהג מהרחוב אל האולם. בינתיים, שאל את הנשים שאלות על בעליהן. כששבו הבעלים ואיתם צעיר מעוספייה, אותו נשאו על כפיים, התברר, כי הנשים לא כל כך מכירות את בעליהן. התשובות שנתנו הן, לא דמו כלל לתשובות שנתנו הבעלים על אותן שאלות לקול צחוקו הרועם של הקהל. הצעיר מעוספייה קיבל חבילת שי, מתנת חברת עץ הזית. מני הציע לו לספר לאשתו כי קנה את החבילה, כי אם יספר את הסיפור האמיתי, היא ממילא לא תאמין לו. משפחת הר אדיר קיבלה חבילת שי בשווי של עשרת אלפים לירות מתנת חברת תכשירי השיער לוריאל, ואילו הזוג השני קיבל מתנת תנחומים מחברת פינה קולדה.

הגיע זמן בחירת נסיכת הצפון. תחילה נבחרו הסגניות. מנכ"ל פינה קולדה, איציק פרושינבוסקי, הכתיר את הסגנית השניה, חיה אייגס. מנהל השיווק של חברת עץ הזית, רוני דקל, הכתיר את הסגנית הראשונה, דליה כהן. ואז הגיע הרגע הגדול והתזמורת פצחה בנגינה, ולקול תרועת הקהל הכתיר ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, את נסיכת הצפון, מיכל בניסטי, שהיתה ללא ספק חביבתו של הקהל. האורות כבו, האמנים חזרו לתל־אביב וקהל החיפאים הלך לנום את שנתו. הבנות עייפות, אך מרוצות, עלו על האוטובוס של יונייטד טורס, כשהן מספרות שוב ושוב זו לזו על חוויותיהן ומצפות בקוצר־רוח לנשף הבא שיתקיים בים רבי־עי בטבריה, ושבו תיבחר נסיכת הכנרת. לאחריו יתקיימו נשפים באילת, באשקלון, בבאר־שבע והנשף הגדול בהיכל התרבות. עם תום הנשפים תגיע שיאה של תחרות מלכת המים, כשהבנות יוטסו על־ידי חברת דיזנהויז לבילוי חופשה משגעת באי כרתים.

סידור דליה כהן בשימלת **ניבה** ותכשיטי **אנדין** נועלת את נעלי **מרגו**. חברת **עץ הזית** העניקה שי לכל הבנות המשתתפות בתחרות.

שימחת הניצחון סגנית ראשונה דליה כהן (משמאל), וסגנית שניה חיה אייגס, מנשקות את נסיכת הצפון מיכל בניסטי, שהוכתרה על־ידי ראש עיריית חיפה אריה גוראל, בטקס בהיכל הספורט בחיפה.

חבר השופטים, ושרית כהן יצגה את משרד התקשורת. את סלון ג'ימי, הסלון המפורסם לתסרוקות מחיפה, שבעליו הוא ספר ג'ימי היה אחראי לתסרוקתן של המועמדות, יצגה מרסל אלגרסי.

לאחר שהמועמדות הוצגו בפני הקהל והשופטים, החלה התוכנית האמנותית העשירה. במהלך הנשף זימן מני אל הבימה שני זוגות מתנדבים. אחד הזוגות, ששם משפחתו הר אדיר, סיפר למני כי הוא נשוי מזה שבועיים. מני שאל: מה זה, הכל בסדר אצלכם, נשואים שבועיים וכבר עוזבים את הבית? כשאני התחתנתי, אמא שלי שלחה לי במשך שלושה חודשים סנדביצ'ים, כי לא עזבתי את חדר השינה שלי.

אחרי סיפורו הפרטי, שלח מני את שני

שניה חיה אייגס, סגנית שניה לנסיכת הצפון, מוכתרת על־ידי מנכ"ל **פינה קולדה** יצחק פרושינובסקי.

ראשונה דליה כהן מתל־אביב, פקידה במחלקת הירקות של **תנובה**, מוכתרת על־ידי מנהל השיווק ב**עץ הזית** רוני דקל.

נסיכה מיכל בניסטי מבת־ים, מנושקת ומוכתרת על־ידי ראש עיריית חיפה.

זון לפני העלייה לבימה מעניקה אילנה סיבוני לחיילת רחל בחבוט, הבנות הוסטו ם המפוארים וממוזגי האוויר של **יונייטד טורס**.

מזכיר העיר חיפה, יוסי גלוזמן ואת חברת החשמל נציגת ועד־העובדים עדנה וייצמן. וייצמן. נציג דיזנהויז, שתסיע את המועמדות לכרתים זאב מורן, נמנה גם הוא עם **צבו שר דה היה**

ליהי חנוך, תסריטאית ובימאית, וטליה שפירא השחקנית, אשר יצרו את הסרט „מונולוג של אשה" מספרות על שתיקתן שהופרה

לחיות עם פחד

טליה שפירא חזרה בשעות הערב מסידורים בעיר. בבית העץ שבו היא מתגוררת, בשיכון דן, נקלעה לקרבות־רחוב. בנה יונתן בן ה־6 אירגן את כל השכונה למלחמה נגד הבייבי־סיטר שלו.

טליה גרושה, ראש למישפחה חד־הורית, ניסתה להרגיע את הרוחות, הן את יונתן וחבריו מצד אחד, והן את הבייבי־סיטר, שלא היה בעצמו אלא ילד. היא היתה צריכה לעשות את זה מהר. תוך חצי שעה עמד להיערך בביתה ראיון עיתונאי. הבית נראה כמו אחרי מהפיכה, והיא עצמה הרגישה כמו אחרי מסע מפרך. היתה זקוקה למיקלחת. יונתן היה צריך קצת פינוקים, תשומת־לב וארוחת־ערב, והטלפון לא חדל לצלצל. טליה, ג'ינג'ית מתולתלת ותמירה, ניסתה להשליט סדר בבאלאגאן.

ליהי חנוך הגיעה לביתה של טליה שפירא במועד: ערב שבת, שש בערב. בתה מאיה חיכתה לה בבית הוריה בפתח־תיקוה. ליהי הבטיחה למאיה שהראיון לא ייארך יותר משעה וחצי, והיא תצטרף אליה לארוחת הערב. יפה כמו סוסה אצילית, שיער בלונדי פרוע, שימלה ערבית ורגליים יחפות, התפרצה לתוך בית חברתה והתיישבה ליד שולחן העץ המוארך. הטלפון צילצל. הזמן קצר, ערב שבת, וב־יום השני הבא עומדים להקרין את סרטה מונולוג של אשה. שנתיים עבדה על הסרט והיא דאוגה. אחרי הסרט יתקיים דיון, והיא אינה מבינה לשם מה הם זקוקים שם בטלוויזיה לדיון, שהרי הסרט אומר את כל מה שיש לה להגיד, בשפה פשוטה ומובנת.

גם טליה שפירא מודאגת, שמא הדיון יחנוק את הסרט. את טליה מטריד אלמנט נוסף: כבר שנים שהיא שחקנית ועדיין אינה מבינה איך אנשים מכירים אותה, מזהים את שמה, משייכים אותה לז'אנר של בידור. טליה אינה מרבה להופיע בסרטים. היא בוחרת את תפקידיה בקפידה, וחוששת עתה מהתדמית הדוקומנטרית של הסרט. „שרק לא יחשבו ששיחקתי את עצמי," היא אומרת וכוססת ציפורניה. „עבדתי על התפקיד כשחקנית."

ימים ספורים לפני הקרנת הסרט בטלוויזיה חגגה את יום־הולדתה ה־35. היא מייחסת חשיבות רבה לסרט ולתפקיד שאותו היא מגלמת, והפחד אוחז בשיפולי בטנה. ליהי נמרצת, מדברת בשטף, מנהלת דיאלוגים טלפוניים עם ענת לוברסקי, עורכת הסרט. ענת עבדה עם ליהי בכל סרטיה הקודמים ומונולוג של אשה הוא סרט של שלוש נשים. על כוס ערק, בבאר תל־אביבי, כמה לילות לפני הקרנת הסרט, אומרת ענת: „כל אחת מאתנו נלחמה בסרט הזה על האשה שבה."

המילחמה נמשכת גם בביתה של טליה. השחקנית והבמאית־תסריטאית הן נשים בכל רמ"ח אבריהן. שתיהן מכירות זו את זו שנים ארוכות. „התבגרנו זו ליד זו," אומרת טליה. כשבאה ליהי אל הדשא של טליה, וסיפרה לה על הסרט, מצאו עצמן מחפשות שחקנית שתגלם את הדמות הראשית. „בשום פנים לא רציתי אשה שתשחק את עצמה," אומרת ליהי. תוך כדי שיחה עלה בדעתה ש־טליה תשחק את הדמות הראשית. „התייעצתי איתה איזה שחקנית לחפש, ופתאום חשבתי, שהמונולוג הפנימי של טליה מאוד דומה למונולוג של אלונה, גיבורת הסרט, ואז אמרתי רגע רגע, זה לא רק המניפסט שלה, זה גם המיקצוע שלה. אז למה שלא תשחק בסרט? כך שיצא שטליה עבדה איתי על הסרט עוד לפני שידענו שהיא תשחק את הדמות הראשית."

נציגות אופיינית לדור שלם

„מונולוג של אשה", הוא סרט העוסק באנשים שנולדו אל תוך המדינה; סרט העוסק בפעם הראשונה בדור הראשון של לוחמי מילחמת־ששת־הימים. הדור שגדל עם החלום של הוריו. הדור שאמור היה להגשים את החלום. הדור שחונך לערכים ואידיאלים של ארץ־ישראל, ומצא עצמו מגשים חלומות ואידיאלים מערביים, תוך חיקוי כמעט מתוך התבטלות של התרבות האמריקאית. הדור שעם התבגרותו שבר מערכת ערכים ומוסר שהיתה ברורה ומוצקה. הדור שעם כישלון חיי־המישפחה שלו היווה את מיקרה הגירושין הראשון במישפחה. דור שנאבק על דרך החשיבה שלו. דור שלא מצא את דרכו וברח לסמים, לאלכוהול ולארצות רחוקות. דור שהוליד ילדים מתוך בילבול, וקיווה ועדיין מקווה שלא לחזור על השגיאות של הוריו.

ליהי חנוך וטליה שפירא שייכות לדור הזה. מונולוג של אשה, מבקשות שתיהן להדגיש, אינו סרט על אשה, ובוודאי שאינו סרט על אשה גרושה או על מישפחה חד־הורית. זהו סרט על המדינה. כל מה שקורה לגיבורת הסרט קורה למדינה. תהא זו שגיאה להתייחס אל הגיבורה כאל חריג, מיקרה יוצא־דופן.

בשיחה עם שתי הנשים עולה כאבו של דור שלם. שתיהן מדברות על התמוטטות ערכים, על אכזבת ההורים, על ההאשמה שדור שלם נושא על כתפיו, על השבר שאחז אותן עם התמוטטות חיי־המישפחה שלהן, על השבר העובר על המדינה. על השתיקה הפרטית ועל השתיקה הציבורית. שתיהן מנסות להוריד מעל כתפיהן את נטל ההאשמה, להסתכל על החיים בעיניים מפוקחות, לחיות עם הפחד, לקחת אחריות ולגדל את ילדיהן בדרך הנכונה ביותר, חרף כל הקשיים.

ליהי בחרה במכוון לגיבורת סרטה את בת השכבה המובילה. זו שנולדה להורים אידיאליסטים שלחמו במילחמות והקימו את המדינה. זו שסיימה תיכון, שירתה בצבא, למדה באוניברסיטה. זו שבעיות של כלכלה אינן בראש סולם דאגותיה. זו המחפשת, המתלבטת, המנסה להבין, וחשוב מכל — המנסה לחשוב ולהסיק מסקנות.

ליהי חנוך וטליה שפירא הן בנות אופייניות לדור שלם. הכאב שלהן מתבטא לא רק בדברים שהן אומרות, לא רק בסרט אותו יצרו, האחת כבמאית־תסריטאית, השניה כשחקנית, כי אם גם

טליה שפירא: „כמו פלמ"חניקית שלא ניתנה לה הזדמנות..."

ליהי חנוך: „החיים נראים לי כמו רב־ברית..."

באורח חייהן, במבע עיניהן, באופן שבו נאמרים הדברים.

ליהי: מונולוג של אשה הוא נסיון לבדוק אנשים שנולדו לתוך משהו ברור. לא רציתי להתעסק עם אנשים הסותבים אחריהם את השואה, אנשים החיים עם טראומות. אני בת 32, נולדתי עם המדינה, למישפחה עם בסיס מוצק במושבה ראש־פינה. ראיתי שהשבר הפרטי העובר עלי עם התמוטטות חיי־המישפחה שלי, מקביל לשבר של החברה מסביבי. ראיתי שמה שקורה לי כאשה, קורה גם להורי וגם לחברים שלי וגם לאנשים שאני פוגשת ברחוב. אני חושבת שהתהליכים העוברים על אדם דומים לתהליכים העוברים על החברה שבה הוא חי, לכן החלטתי לבדוק דרך סיפורה של אשה אחת מה בדיוק קורה.

הייתי בהלם בארבע שנים

גיבורת הסרט היא ילידת הארץ. הריה הבטיחו לה בילדותה, להגן עליה. בעת הוריה עייפים. גם חלומם מתנפץ לנגד עיניהם. כעת היא צריכה לעמוד מול החיים ולהתמודד איתם לבד.

אני בן־אדם עם מודעות חברתית עמוקה. הסתכלתי וראיתי שכל מה שחונכתי עליו לא דומה לאיך שאני חיה ולאיך שאני מגדלת את הילדה שלי.

נכון שהתגרשתי, נכון שעברתי שבר בחיי הפרטיים, אבל בשבילי ללכת ברחוב ולראות מה קורה מסביב זה בדיוק איתו הדבר. מה שקורה בתוך ביתי פנימה ומה שקורה ברחוב משפיעים עלי במידה שווה.

טליה: סיפורה של גיבורת הסרט הוא סיפור של אדם שמתבגר וצריך להתמודד עם הבגרות שלו. אני חונכתי על מערכת ערכים נורא ברורה, וסבירה לכל אחד, ומעל לכל — נורא הירואית. אני נולדתי להורים שבנו את הארץ הזו. אבא שלי הוא איש־שמאל ובי עצמי יש אהבה לדור החלוצים. אני מרגישה כמו פלמ"חניקית שלא ניתנה לה הזדמנות.

להיות פלמ"חניק זה נקי, זה יפה, זה לבנות את הארץ, זה לחיות עם מטרה קיצונית ברורה. מה יש לדור שלנו כנגד זה? חונכנו שאדם צריך לחיות עם אידיאל, והנה מה אנחנו שומעים כל הזמן מההורים שלנו? שאנחנו דור שמאכזב. ואיך אנחנו חיים, ואיך אנחנו מדברים, ובשביל מה הם נלחמו, ומה אנחנו עושים עם החלום שלהם.

ליהי: החיים נראים לי כמו רב־בריח, ואני חלמתי על חיים שקטים נוכח המציאות היומיומית. בבית הורי חינכו אותי על אידיאלים. הורי שרים שלושים שנה אותם השירים, ושום דבר לא השתנה. שלושים שנה, והמדינה הזו לא הצליחה להתקדם לשום כיוון. האמהות שלנו קיוו שהן תהיינה החיילות אחרונות, והנה הבנים שלהן משרתים בצבא ועוד שבע שנים גם הנכדים שלהן ישרתו בצבא.

כשהתמוטטה המישפחה שלי, כשהתגרשתי מבעלי, אירע השבר הפרטי שלי. התחלתי לשאול את עצמי על מה אני נלחמת, על איזה עקרונות אני מגדלת את הילדה שלי. הסתכלתי מסביב והיתה לי הרגשה של מערבולת. הרגשתי נורא לבד והייתי בהלם במשך ארבע שנים. ההלם התבטא בשתיקה, התחלתי לחוש בשבר. השבר הכי יסודי היה עם ההורים.

חונכתי עם מודל מסויים וברגע שלא שמרתי על המודל של ההורים שלי, השבר היה חד מאוד. זה היה כמו ללכת באותו מסלול המון שנים, ואחר־כך לסטות ממנו. המישפחה, ההורים, היוו לגבי דבר חד מאוד. ברגע שחיי המישפחה התמוטטו, ברגע שהבנתי שההורים שלי לא יכולים להגן עלי יותר, התחלתי לבדוק את כל המערכות: המערכות שחונכתי עליהן מול המערכות שלי, ואז גיליתי את הפסנט. שאם אני רוצה לעמוד מול פני הדברים אני חייבת להודות בכישלונות ובאכזבות. אני חייבת להודות בהם ולא להסתיר אותם. ואז החלטתי לקחת אחריות על ליהי, לסלול את הדרך למאיה, ולהבין שאני הולכת, למרות האכזבה והכישלון לחיות בחברה שבה אני חיה.

טליה: ההורים שלי קיימים בי, הערכים קיימים בי, והקונפליקט שלי הוא ביני לבין הפלמ"חניקית־שלא־ניתנה־לה־הזדמנות שבי. עד לאותו הרגע שליהי קוראת לו השבר, הייתי בבילבול רגשי וסבלתי מרגשי־אשמה נוראיים. איכזבתי את עצמי. ומה אעשה ואין פלמ"ח? ה־פלמ"ח פורק. בנו את המדינה והטילו עלינו אחריות.

לדעת להיכן אני הולכת

הבעיה של דורנו קשה במיוחד. אנחנו החלום שלא הוגשם, אנחנו מבולבלים ולא יודעים באיזו דרך ללכת. לא יכולתי ללכת על החלום של ההורים שלי. יום אחד התעוררתי והבנתי שאני צריכה ללכת בדרך שלי. פעם מישהו סיפר לליהי ולי, על אדם אחד שעמד לצאת לדרך רחוקה ובא אל הבעל שם־טוב וביקש ממנו ברכה. אמר לו הבעל שם־טוב: אני מברך אותך שבכל מקום שבו תהא, תהייה כף רגלך דורכת על האדמה.

ליהי: זה היה אחד המוטואים של הסרט: לדעת באיזו דרך אתה הולך ולהיכן אתה הולך. במשך כל שנות־השתיקה שלי לא מצאתי את הדרך. השתיקה התבטאה בזה שלא אמרתי דברים בקול־רם. שחשבתי שאולי איזה נס יציל אותי, איזה משהו חיצוני. ואז, כשהפסקתי לשתוק, הבנתי ששום נס לא יציל, שאני חייבת להגיד בקול־רם מה קורה לי, ששום דבר לא קרה במיקרה. שמה שקורה לי בחיים קורה גם מסביב, שאני חיה במדינה עם אזרחים מדרגה שניה, עם שטחים כבושים ועם שישים אחוזים של תושבים שמרגישים מקופחים. לו יכולתי, הייתי מדגישה עוד יותר את הבעיה הפלסטינית, שמשפיעה על כל מה שקורה לנו בארץ הזו.

אני בן־אדם עם מודעות פוליטית. נולדתי בבית חצי־ימני וחצי־שמאלי, אבא שלי היה באצ"ל, אמא שלי בשומר־הצעיר. האיום מבחוץ נמצא בסרט. כשהגיבורה מדברת על אש שפרצה בשדות, היא מדברת על המילחמות. אבא שלה היה חייל־גיבור שבע מילחמות. אבא שלה תמיד היה מכבה את הדליקות שפרצו בשדות, והיא לא פחדה. יום אחד היא התבגרה והבינה שהערבים הם לא האוייב האמיתי, שאבא שלה לא יגן עליה יותר. יום אחד היא התבגרה, בדיוק כמו שליהי התבגרה, והבינה שהיא צריכה לחפש בעצמה דרך להגן על עצמה ועל ילדתה, ושזוהי הדרך היחידה — אין דרך אחרת.

טליה: כל מה שקורה לגיבורה קרה

(המשך בעמוד 44)

(המשך מעמוד 43)

כי. אני יכולה לעבוד רק דרך עצמי. אם לא הייתי עוברת תהליך ומה בחיי הפרטיים, לא הייתי כולה לעשות את התפקיד הזה. מצאתי את עצמי הולכת בדרך שונה מזו שחונכתי עליה. ניסיתי אמנם להקים משפחה, לרכוש חל־קת־אדמה, לבנות עליה בית. ני־סיתי לחיות כמו שחינכו אותי. ברגע שזה לא עבד הרגשתי רג־שות־אשמה. ברגע שהערכים עלי־הם חונכתי החלו להתפורר לנגד ניני, העיקה עלי אשמה נוראית. שירתתי בצבא, השתתפתי ב־מלחמת ששת־הימים ובהתשה, ו־פתאום מצאתי את עצמי חושבת, מאפילו שחינכו אותי שכך צריך להיות, אני לא רוצה להלחם ב־ערבים. אני אמנם משתתפת ב־מלחמה, מפני שחונכתי למלא את חובתי, אך לא בלב שלם.

ליהי: צריך להודות בכישלון, צריך להגיד בקול־רם שאנחנו חיים במדינה שונה מזו שהורינו חלמו עליה. צריך להגיד בקול־רם שלא הכל בסדר. צריך להודות בבעיות, להכיר בהן ולהתמודד איתן. אשה צריכה להגיד: אני נכשלתי ב־יחסים שלי עם בעלי, כי הזנחנו את היחסים האלה, וככל שאבין ואמנם כך היה, ואגיד בקול־רם שלא הצלחתי, יקל לי להתמודד עם הבעיה.

בסרט הזה אני חושפת את עצ־מנו בפני העולם. עשיתי סרט ש־צריך להוציא אותנו החוצה. אנח־נו אנשים עם בעיות, יש בינינו דברים גרושות המתמודדות יום־יום עם עצמן ועם החברה מסבי־בן, עם ילדיהן ועם הוריהן. לא רוד גיבורות עם תת־מיקלע. אלו־ה, גיבורת הסרט, מתמודדות עם ותן בעיות שיש לאשה החיה ב־ור־יורק או בפאריס.

טליה: והבעיות שלה אינן כל כך נוראיות. היא בסך הכל בן־דם. נכון שהיא ראש מישפחה ד־הורית, או מה? אני לא מבי־ה למה אנשים גבהלים ממישפ־חות חד־הוריות, למה אנשים אומ־רים שאין דבר כזה מישפחה חד־הורית.

ליהי: אנשים פוחדים מתופ־עות חריגות. החברה רגילה לנור־מות של אבא־אמא־ילדים. כל דבר שונה מערער את הביטחון של ה־חברה.

ליהי וכתה מאיה

„על איזה עקרונות אני מגדלת את הילדה שלי?"

רת תהליך של התמודדות עם עצ־מה ועם בעיותיה. בפעם הראשונה בחייה היא מנסה לפתור את ה־בעיות שלה בכוחות עצמה.

ליהי: אנחנו חיים בעידן של בדידות, ניכור, חוסר מגיעים. זו־הי תמציתו של האדם המודרני — הוא ניצב לבדו מול עצמו. אנחנו וכעת אני מגדלת את הבת שלי מאחורי רב־בריח. חינכו אותי ש־צריך לתת מים למי שמבקש, וש־צריך לעזור לנזקקים לחצות כביש.

ומה אני אומרת למאיה בתי? שתבדוק קודם אם האיש לא מאנ־יאק, שתיזהר מאנשים זרים. נכון, צריך להגיד את האמת, שיש כ־דור של אנשים שזרקו את הקביים ושאין להם אלוהים. זה אופייני לכל העולם המערבי ובישראל זה יותר חריף. באופן אישי קשה לי לעמוד מול האכזבה הגדולה שכל זה קרה כל כך מהר. גדלתי במו־שבה שבה מעולם לא סגרו דלת, אלה ויש כאלה, אבל איך לחנך לאבחנה מי הם אלה ומי הם אלה?

טליה: צריך לראות את ה־קרקע שאנחנו דורכים עליה להס־תכל על האדמה ולעמוד מאחורי איפה שאתה חי זה טוב או רע זה מה שיש.

טליה: לגיבורת הסרט אין שום דבר נגד נישואין. הנישואין שלה לא הצליחו. לנגד עיניה ה־מודל של הוריה, שנישואיהם כן הצליחו. אני בטוחה שהיא היתה מנסה נישואין חדשים, אילו ניתנה לה הזדמנות. בסרט היא עוב־

ליהי: עשיתי סרט על קבלת הדואליות של החיים, קבלת ה־דברים והמחיר שאתה משלם עבו־רם. העצב והשימחה ביחד. לדעת את הפחד ולדעת לחיות איתו.

גיבורת הסרט אומרת: הבלתי־ידוע מפחיד אותי. אני מבינה ש־הדרך הזו מוכרחה להביא אותי לשינוי, אבל אין די בהבנה, אלא אם היא תחילתה של דרך חדשה, השינוי מפחיד. הסרט הזה הוא על לקום בבוקר או לא לקום ב־בוקר. אנשים שראו את הסרט שאלו למה לא הכנסתי קצת רג־עים יפים, קצת ציפורים ושמיים כחולים. ובכן, זהו סרט על כאב, על עצבים חשופים, על תהליך קשה של התמודדות והכרה. בוו־דאי שלגיבורה יש רגעים יפים עם בתה, ואולי עם גברים, אבל הס־רט לא עסק ברגעים היפים. הסרט עסק ברגעים הקשים. מדברים איתי על פמיניזם. אבל המסר שלי בסרט מופנה לאותה מחצית אוכ־לוסיה רדומה. צריך לקחת אחר־יות. גברים עדיין לוקחים יותר אחריות בחברה שלנו, והנשים צריכות להתעורר ולקחת אחריות כאדם. קיימות שתי ברירות: או להינתק, לברוח מהחיים ולהפוך קורבן שלהם, או לקחת בהם חלק. זהו דור הטלוויזיה והאטום, אולם אפשר למצוא בו את הצדק ואת היופי שההורים שלנו חיפשו, אולי בדרכים אחרות, ולהילחם על כל רסיס־חיים.

ההרגשה שלי בסרט הזה באה מבפנים. יש בסרט קטעים שקרו לי, יש קטעים שקרו לטליה, יש קטעים שקרו לנשים רבות אחרות. יש בסרט הזה, לבד מהמונולוג שלי ושל טליה, מונולוגים של עשרות נשים, מכל שכבות הציבור.

טליה: זהו סרט של חשבון־נפש של האדם עם החברה עם עצמו.

ליהי: אני מקדישה את הסרט הזה למפלגת־העבודה.

שרית ישי

בואו אל המוזיקה והבידור במופעים הטובים ביותר שהיו בארץ

מצעד הכוכבים הגדול במדינה

- צביקה פיק
- כלים שלובים
- יגאל בשן
- יצחק קלפטר (צ'רצ'יל)
- דני ליטני
- גרי אקשטיין
- אילנית
- אבי טולידנו
- חלב ודבש
- Bootlege Beatels
- דודו טופז
- שייקה אופיר
- שימי תבורי
- עפרה חזה
- זהר ארגוב
- דורי בן־זאב
- טוביה צפיר
- שוש עטרי
- אריק סיני
- מתי כספי
- להקת ברור־חייל
- צמד הפרברים
- צמד הדודאים
- אסתר שמיר
- יעל לוי
- איתן מסורי
- האחים והאחיות
- רותי הולצמן
- להקת קליק

ערב ★ ערב ★ ערב ★ ערב

דיסקו LEE — בחסות חברת LEE

הדיסקוטק שיעיר את כל העיר.

דיסק ג'וקיס: אלי ישראלי_שוש עטרי_מני רול_שלומי רון

כל ערב — אליפות דיסקו נושאת פרסים.

הצגות לילדים, ריקודי עם והרקדות, שירה בציבור, סרטים, קריית ציירים, קוסמים וליצני רחוב, סדנאות יצירה, משחקי טלוויזיה ומחשב, מכוניות משחק, קריית ספורט הגדולה במדינה — ע"י עיריית תל־אביב—יפו (קט־רגל, כדור־סל, טניס שולחן, סקווש, האבקות, ג'ודו, איגרוף), מכוניות עתיקות, תחביבים, תחרויות כלבים ותצוגת אילוף כלבים, מופעי ראווה של קפיצות סוסים ורודיאו, תערוכת מדע, טכניקה, ביתן עמים, דוכני מכירה, הפתעות ופרסים.

גני התערוכה, ת"א, 15.8.81 — 29.8.81

פתיחה בשבת 15.8.81 בהופעת הבכורה של „כלים שלובים"

(יגאל בשן, צ'רצ'יל, דני ליטני וגרי אקשטיין).

נוער 81

הארוע החם של השנה

כרטיסים במחיר — 40 שקל

בלבד בקופות במקום.

מחיר הכרטיס כולל את הכניסה לכל ההופעות והארועים ב„נוער 81".

אוטובוסים: 47, 48, 67.

בקש LEE וזכה בפרס: בין הבאים „לנוער 81" לבושים בבגדי LEE יוגרלו מדי ערב 2 פרסים.

בקש בכניסה תלושי הנחה של LEE.

בחסות עיריית ת"א

הפרופסור ישעיהו ליבוביץ מדבר על מילחמת־אחים אפשרית, על המפולת שתבוא אחרי השיבה לקו הירוק, על מנחם בגין, גולדה מאיר ודויד בן־גוריון, על דת ומדינה והמיפלגות הדתיות

ריאיינה שרית ישי

לא הטרחתי את עצמי ללכת לקלפי. כל זמן שבעיית השטחים איננה נפתרת, אין שום טעם להתעסק בכל דבר אחר

איני בטוח אם אפשר יהיה למנוע מלחמת־אחים. מלחמת־אחים לא תהיה הקטסטרופה הגדולה ביותר של עם ישראל

לעובדה שמישפחות יהודיות אינן יכולות להתחתן עם מישפחות יהודיות אחרות אין כל קשר לחוק הנישואין

דת־ישראל הקושרת עצמה ברשות חילונית בכל צורה ובכל התנאים הולכת בדרך של התאבדות

מנחם בגין אינו אלא ממשיך הקו של ממשלות מפא"י והמערך, ששללו את קיומו וזכויותיו של העם הפלסטיני

יכול להיות שאחרי שנסתלק מהשטחים, נצטרך ללחום למען מדינתנו היהודית. אני איני פאציפיסט

„איני פוחד ממילחמת אזרחים!"

פרופסור ישעיהו לייבוביץ׳ עמד מול המיקרופון ונשא את דברו — קהל־מאזיניו נשאר פעור־פה. הפרופסור ש־הופיע באסיפת בחירות של ש"י, ש־צולמה לסידרת הטלוויזיה „הנבחרים" קרא במפורש למילחמת־אחים. כשהוצגה הסידרה ביום החמישי האחרון, עוררו דבריו מחלוקת רבה — הוא הותקף משמאל ומימין. הפרופסור מעורר ה־פרובוקציות לא התרגש. לטענתו, הוא גם לא קרא את המאמרים שנכתבו בעד או נגד דבריו.

פרופסור לייבוביץ׳, איש דתי ושומר־מיצוות, נערץ על־ידי רבים. כשמתקיימת הרצאה שלו, מלא האולם מפה לפה, ודבריו מעוררים כמעט תמיד סערה ו־מחלוקת. הפרופסור בן ה־79 מלמד ב־פקולטה למדעי־הטבע ובפקולטה למדעי־הרוח שבאוניברסיטה העברית מאז 1934. הוא למד כימיה ופילוסופיה באוניבר־סיטת ברלין, וב־1928 קיבל תואר דוק־טור לפילוסופיה. בשנים 1928—1926 הש־קלן, וב־1934 קיבל תואר דוקטור לרפו־

אה ובאותה שנה עלה לארץ.

בדברו איתי, בחדרו צר־המידות, ש־בבניין הפקולטה למדעי־הטבע של ה־אוניברסיטה העברית בגיבעת־רם, יושב הפרופסור ומשחק במיספריים. הוא מש־פיל את עיניו בדברו — הוא דומה ל־אדם שהשלים עם מצב שאינו חפץ בו. הוא מדבר במישפטים קצרים ומדי פעם עולה קולו לטונים גבוהים, בייחוד כש־הוא מדבר בשנואי־נפשו.

בשיחה איתו קיימת תחושה כי מיל־חמת־האחים והמפולת שעליהן הוא מדבר, עומדות להתרחש בזמן הקרוב — ממש מצפים מאחרי הדלת.

● **בסידרת הטלוויזיה „הנבח־רים", צוקמת נואם בכנס של ש"י. האם אתה חבר התנועה?**

לא. הייתי שם כי נמצאה לי הזדמנות להגיד מה שלפי דעתי יש להגיד, והייתי אומר דברים אלה גם במיסגרות אחרות.

● **גם במיסגרת תנועת ה־תחייה?**

„אינני פוחד ממילחמת אזרחים!"

(המשך מעמוד 45)

את חושבת שהם היו מזמינים אותי? לוא היו מזמינים אותי, הייתי הולך ואומר את דברי.

● האם אתה משתייך למיפ־לגה?

לא.

● מדוע?

דומני, שאדם צריך להגיד מדוע הוא משתייך למיפלגה, אדם אינו צריך לנמק מדוע אינו עושה משהו.

● האם יש באי־השתייכותך ל־מיפלגה משום הפגנה?

מה שאדם עושה באופן הפגנתי זה מע־שה, ואז הוא צריך לנמק. אני איני מפגין את אי־השתייכותי למיפלגה.

● לאיזו מיפלגה הצבעת בבחי־רות לכנסת העשירית?

לא הטרחתי את עצמי ללכת לקלפי.

● וזו אינה הפגנה?

את חושבת ששלושה מיליון יהודים עמ־דו והסתכלו אם אני הולך לקלפי או איני הולך לקלפי? בעד מי להצביע? אני מכיר ברגע זה בעייה אחת, שהיא חיונית לעם ישראל, בעייה שאם אינה נפתרת אין שום טעם להתעסק בשום דבר אחר, וזוהי ה־בעייה אם נסתלק מהשטחים או לא נסתלק מהשטחים.

● באותו נאום שנשאת בכנס של "י ושחוצג בטלוויזיה הטפת ל־מילחמת־אחים: מדוע עשית זאת?

אמרתי שאני חושש שקשה יהיה למנוע מילחמת־אחים. אמרתי שמילחמת־אחים היא הדבר הגרוע ביותר בעיני. הדבר הגרוע ביותר הוא הקונסנזוס של כל העם על דבר מושחת. מילחמת־אזרחים על ער־כים היא אמנם אסון ככל מילחמה, אך יכולה להיות משמעותית. נתתי דוגמה של מילחמת־האזרחים האמריקאית ואתן דוגמה של מילחמת־החשמונאים, שהיתה בין שומ־רי התורה והמתייוונים.

● כשאתה מדבר על מילחמת־אחים, כיצד אתה מחלק את העם?

איני מחלק את העם. הוא מחולק.

● לפי איזו קווי־חלוקה?

יש הרבה קווי־חלוקה: יש יהודים שאי־נם יכולים לסעוד על שולחן אחד עם יהודים אחרים — איני יכול לתאר לעצמי קו־חלוקה שהוא עמוק יותר. יש מישפחות יהודיות שאינן יכולות להתחתן עם מישפ־חות יהודיות אחרות, ואין לזה כל קשר לטיב חוקי־הנישואין שמחוקקים 120 פרוזל־צים בכנסת. יש דיני־נידה וטבילה, ה־מטביעים את חותמם על שליש של כל חודש בחיי האיש והאשה. אני לא מדבר על מיקרים של כוהן וגרושה או ממזר. אם צד אחד מקבל עליו את המישמעת הדתית של הצו הסכסואלי והצד השני אינו מקבל, אין אפשרות של חיי־אישות. והטיפשים אומרים שזה קשור בחקיקת־הכנסת בענייני נישואין וגירושין.

● אמרתי לך שאפילו לא ברור לי בין מי ומי תהייה המילחמה. יכול להיות שבין הצבא הסר למרות ממשלת־ישראל ובין ה־„פרייבט־ארמי", המוקם על־ידי מתנחלי גוש־אמונים — גם זה אפשרי.

● איזה צד ינצח לדעתך במיל־חמה כזאת?

שום־דבר אינו ברור, משום שעתידה של מדינת־ישראל תלוי היום במידה רבה לא בעמה, אלא בנשיא ארצות־הברית. ב־14 השנים האחרונות תימרנו את עצמנו ל־מצב כזה, שקיומנו תלוי בחוט דק הנמתח מן הבית־הלבן, ולכן אין כל אפשרות לצפות את העתיד על סמך הגורמים הפוע־לים בקירבנו.

● האם אינך חושש כי דבריך יחזו זרז למילחמת־אחים?

אני חייב לעסוק בפסיכולוגיה של אנ־שים אחרים?

● האם אינך מדבר כדי להשפיע?

איני חושב שדברי משפיעים. הוזמנתי לכנס של"י ואמרתי את דברי, מכיוון שהם צריכים להאמר. ספק רב אם הם אומנם משפיעים על מישהו.

● מה דעתך על השימוש שעושה ראש־הממשלה, מנחם בגין, בדת. מה דעתך על כך שהוא משתמש לעיתים כה קרובות בי־טוי „בעזרת־השם" או „אם ירצה השם"?

אני בוחן כלייות ולב? אם אני ארשה לעצמי לדון במה שמתרחש בליבו של אדם אחר, זה תמיד מפוקפק מאוד, הייתי אומר שלבגין אין כלל יחס לדת, אלא לדתו של עם ישראל — וזה בעיני פסול לחלוטין.

● בגין נכנע זה עתה לתכי־תיביה של אגודת־ישראל. כאדם דתי, מה דעתך על אגודת־ישראל?

דת ישראל הקושרת עצמה ברשות חילו־נית, בכל צורה ובכל תנאי, הולכת בדרך של התאבדות, מכיוון שמהותה של הדת לא להשתלב בשילטון־המדיני.

● נביאי־ישראל היו תמיד מעו־רבים בשילטון המדיני.

כלוחמי מילחמת־אזרחים נגד השילטון. כל נביאי־ישראל היו בוגדים — זאת־אומ־רת, לפי הקונספציה של סטריוטיזם לאומי הם היו בוגדים בעם ובמדינה. והוא הדין ברוב חכמי־ישראל.

● אגודת־ישראל מקווה להשפיע על ענייני־הפנים של ישראל, מקווה לחוקק חוקים דתיים שייכפו על הציבור־החילוני.

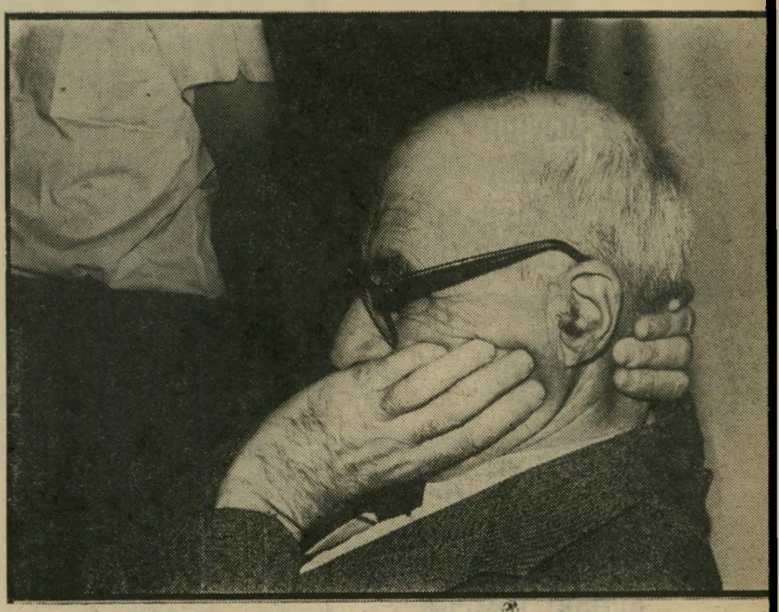
איזה חוק שמחוקקת הכנסת עלול להפ־ריע לך בצעד אחד בחייך? אגודת ישראל השיגה מה שהיא רוצה, ומה שאגודת־ישראל רוצה, אני לא מעוניין בו. פקחי־התעופה בנמל בן־גוריון גם הם משיגים את מה שהם רוצים.

העניין העקרוני של מה שקוראים דת ומדינה הוצג על ידי פעמים רבות, כש־סיפרתי על שיחה שהיתה לי עם בן־גוריון בראשית שנות ה־50, בערך לפני 28 שנים. יש להבין שבן־גוריון שגא את היהדות שינאה כימעט פאתולוגית. והנה באותה שיחה אמר לי שהוא מבין יפה למה אני דורש בכל תוקף הפרדה מוחלטת בין ה־דת והמדינה, שכוונתי היא שהדת תהיה גורם עצמאי, אשר השילטון המדיני, ויהיה מה שיהיה, יצטרך תמיד להתמודד עימו. ולכן, דומני שכאן אני זוכר את דבריו ממש מילה־במילה, אמר לי בן־גוריון: אני לעולם לא אסכים להפרדת הדת מהמדינה, אני רוצה שהמדינה תחזיק את הדת בידה. וזהו המצב הקיים — דת ישראל היא פילגשו המוחזקת של השילטון החילוני, וזה מה שהמיפלגות הדתיות כולן רוצות בו.

● האם אינך סבור כי כדת ה־יהודית יש כמה אזמנטים לא אנו־שיים כמו, למשל, נישואי כוהן ו־גרושה, שכיום, אחרי חורבן בית־המקדש, אין להם בעצם כל מש־מעות: ממזר, למשל, נעניש ה־ממזר על חטאי־אמו?

הדת עומדת בניגוד לאינטרסים האנו־שיים. מה זה טוב? לפי הלגנדה שמפט־מים בה את הילדים בבית־הספר, אמר טרומפלדור: „טוב למות בעד ארצנו". מישהו יכול להגיד שטוב זה לאכול עוגה עם קצפת. ובכן, מה זה טוב?

לא אהדתי אך פעם את תנועת „שלום עכשיו", מפני שהתנועה אך פעם לא אמרה את האמת

ליבוביץ בביתו
נביאי ישראל בגדו בעם ובמדינה, והוא הדין בכל חכמי־ישראל

מידשעת כמו גולדה מאיר, שהקו המדיני שלה היה שאין עם פלסטין, לא פסקה מלטעון לסוציאל־יזם בימינו

יש קו־חלוקה אחר המשתמע מן המונ־חים מוסררה ורחביה, שכונת התיקווה ו־רמת־אביב, קריית־שמונה והקיבוצים ש־בסביבה. ואפשר להוסיף על זה עוד קווי־חלוקה. לזה התכוונתי כשאמרתי שאיני בטוח אם אפשר יהיה למנוע מילחמת־אחים, ואני חוזר ואומר שאיני רואה ב־מילחמת־אחים את הקטסטרופה הגדולה ביותר לעם. הקטסטרופה של עם היא כש־הוא מאוחד בטיפשות וברישעות.

● והיה אם תפרוץ מילחמת־אחים, באיזה צד של המיתרס תע־מור אתה?

ליבוביץ בראיון
אין מקומות קדושים — רק אלוהים קדוש

● וכבר־זאת, היו שנים שבהן ישבו חכמים, ושינו חוקים בדת היהודית.

השינויים היו מטעמים תאיים, מעולם לא מטעמים של אינטרסים אנושיים. לפי התורה, נישואין בין כוהן וגרושה אסורים. התורה יודעת מה זה חוק, בחוק לעולם אין הגיון. חוק הוא ביטוי למגמה רצונית, לא להכרה רציונאלית — בזה אין הבדל בין ההוק־האלוהי לבין חוק־המישטרה. מדוע שאדם יקבל את החוק אם הוא יכול להיות עבריין? הנה, יש ציבור שלם, ה־קרוי „עולם־תחתון", שאינו מקבל את ה־חוק. מה תגידי לאדם שיאמר שאינו רואה סיבה שלא לגנוב אם לא ייתפס על־ידי המישטרה. הוא אינו גונב אם אינו רוצה להיות גנב. מה ההבדל בין איסור גניבה ובין איסור נישואי־כוהן וגרושה? זה מגו־חך להאחז באיזה מיקרים, במקום לראות את הסיטואציה הכללית, סיטואציה שבה יהודים אינם יכולים לאכול יחד על שול־חן אחד, ומישפחות אינן יכולות להת־חתן, כיוון שיש ממזר, ויהודים אינם יכולים לעבוד יחד ביגלל השבת. מה משותף לכל אלה, אם לא הסמרטוט ה־ציוני, הצמוד למוט? ובאמת, יש בני־אדם שרואים בסמרטוט הזה ערך־עליון.

● אתה מתכוון לזהגיד שאתה מקבל את הדת כמו שהיא, מבלי לשאול שאלות?

האם יש עולם של הגות, שבו נשא־לות שאלות יותר מאשר בדת? כמובן, על שום שאלה גדולה לא ניתנת תשובה. רק לשאלות טריוויאליות יש תשובות. ה־

אני מכיר רק קבוצה אחת שלא תרד לאמריקה - וזהי קבוצת נטורי־קרתא

בעיות הגדולות של האדם אינן ניתנות כלל הפיתרון. כל הפילוסופים יודעים זאת.

● מהו יחסך לאלה המכנים אותך נביא זעם?

זה פיטפוט! ביכלל, שימוש במילה נביא זו ממש פרוסטטוצית של המונח. ומה איכפת לי, אני צריך להתייחס לכל דבר־הבל וטיפשות?

● כאיש המדע־המדוייקים, מה דעתך על המצאתו של חבר־הכנ־סת יעקב מרידור?

שקר, כזב, רמאות וגניבת־הדעת.

● כאיש דתי, מה יחסך לתופעת החזרה־בתשובה, הנפוצה בזמן ה־אחרון, עד כדי־כך שאגודת־ישראל ביקשה במשאיומתן הקואליציוני שיחרר חזרנים־בתשובה משלוש שנות שירות־במילואים?

דומני שהתופעה הופכת מיקצוע חדש. קשה לי להגיד לך מה דעתי על־כך. החז־רה־בתשובה נודעת למיספר של יחידים ואין לה משמעות ציבורית. תשובה פירו־שה, שיהודי, שלא שמר מיצוות, מקבל על עצמו עול־מיצוות. כשהעניין מקבל אותה צורה, המתבטאת בעיקר בסממנים חיצו־נים, מהעיקר חשד שזה מיקצוע.

● מהו יחסך לתנועת שלום־עכשיו?

אני לא אהדתי אף פעם את שלום־עכשיו, מפני שאף פעם לא אמרה את האמת — שצריך להסתלק מהשטחים ה־מיושבים מיליון וחצי ערבים. שלום־עכשיו דיברה על שלום, ואני איני מדבר על שלום. אני רוצה מדינת־ישראל כמדינת העם־היהודי, ואיני רוצה במעין רודזיה־זימבאבווה תחת שילטון יהודי.

● האם אין בדיבך כך יחס ל־מקומות־הקדושים שבשטחים ה־מוחזקים?

אין מקומות־קדושים. שום דבר בעולם אינו קדוש — רק אלוהים קדוש.

● גם בית־הכנסת וספר־התורה אינם קדושים?

אלה הם אובייקטים של עשיית־מיצוות. נוסף על כך, העם־היהודי אינו עם־התורה,

יש אנשים הרואים בסמרטוט הציוני, הצמוד למוט, ערך עליון

ולכן אין שום הצדקה שהעם הזה יציג דרישות פוליטיות ולאומיות בשם התורה. העם פסק להיות עם־התורה במאה ה־19.

● מהו יחסך לנטורי־קרתא?

אלה הם יהודים שאינם מעוניינים ב־עצמאות הלאומית־מדינית של העם־היהו־די, ואני רוצה בה. אני חייב לכבד כל אדם באשר הוא אדם, אבל אני מפריד בכיבוד הזה.

● האם צפית את כשלון מיפ־קת־העבודה בבחירות לכנסת ה־עשירית?

לא, לא היתה לי הערכה מסויימת על הלך־הרוח בציבור. תמיד חשבתי, שלמע־שה, מנחם בגין אינו אלא ממשיך בקו של כל ממשלות־מפא"י והמערך שקדמו לו. היו ששללו את קיומו, ואין צורך לומר, את זכויותיו, של העם הפלסטיני. הן, עם התנועה־הקיבוצית שלהן, התחילו בהת־נחלויות מעבר לקו־הירוק. שימעון פרס הוא האחראי לקדום, ויגאל אלון היה אחראי לביקעת־הירדן, ועל זה אפשר להוסיף כהנה וכהנה, עד להצבעה בעד חוק־ירושלים. ולכן, למה יצביע אדם בעד המערך, אם מנחם בגין עושה את אותם דברים עצמם במרץ רב יותר?

אני חוזר ואומר בשלישית: סכנת מילח־מת אזרחים קיימת, ולא זה הדבר המפ־חיד ביותר. דווקא ההתאחדות הלאומית בשינאת הערבים מפחידה אותי. הקונסנ־זוס־הלאומי, שאומר כי חזרה לגבולות הקו־הירוק אינה באה בחשבון, הוא ש־מפחיד אותי. אני חושש שתהיה בארץ הזו מפולת פנימית — וזה גרוע ממילח־

בן־גוריון שנא את הדת היהודית שניאה כימעט פאתולוגית. הוא אמר לי שלעולם לא יסכים להפרדת הדת מהמדינה. הוא רצה שהמדינה תחזיק את הדת בידה

מת־אזרחים — ואני חושש למה שיותר אחרי המפולת.

● אחרי המפולת כולם ירדו ל־אמריקה.

אני יודע רק על קבוצה אחת, שבוודאי שלא תרד לאמריקה, ואלה הם נטורי־קרתא. הקשר שלהם לארץ־ישראל אינו תלוי בקיומה של מדינת־ישראל.

● נטורי־קרתא מחכים לבואו של המשיח.

הרעיון־המשיחי היה עניין צדדי בהווי. במציאות זה אף פעם לא תפס מקום.

● נטורי־קרתא משתמשים בי־טיעון המשיחי לאי־הכרתם במדי־נת־ישראל.

טוב, טיעונים יש הרבה מאוד. אל תשכחי כי מירשעת כמו גולדה מאיר, ש־הקו־המדיני שלה היה „אין עם פלסטיני", לא פסקה מלטעון לסוציאליזם בימינו. לכן הטיעונים של בני־האדם הם אי־רלבנ־טיים.

ההיסטוריון בעתיד יתקשה להבין את הדבר, שמה שכונה תנועת השיחרור ה־בינלאומית, תנועת החירות והקידמה ה־מכונה סוציאליזם, דגלה במדינת ישראל בסיסמה שאין עם פלסטיני, ולכן גם אין לו זכויות־פוליטיות. ואילו הלאומן השו־ביניסטי, מנחם בגין, חתם על מיסמך ה־מכיר ב„לג'יטימייט ריייטס אוף דה פלס־טיניין פיפל". ידוע לי שמנסים לרמות את העם ולהגיד כי מדובר על זכויות ערביי ארץ־ישראל, אך לא כך. כתוב ב־פירוש: לג'יטמייטס ריייטס אוף דה פלס־טיניין פיפל. ואני שואל, כיצד ינסה ה־היסטוריון בעוד אלף שנים להבין זאת?

● אתה חושב שמנחם בגין נתן בתכונה של ראייה לטווח־רחוק?

זה לא מנחם בגין. הודיעו לו מוושינג־טון: אם לא תפסיק את העסק בלבנון, מרה תהיה אחריתך. והוא חתם עם ער־פאת. איבדנו את הכושר לעשות על פי החלטתנו, הבנתנו והכרעתנו, ואנו מופע־

לבגין אין כלל יחס לדת, אלא לדתו של עם ישראל - וזה בעיני פסול לחלוטין

לים על־ידי אותו כוח־חיצון, הבית־הלבן, המושך היום בחוטי מדינת ישראל. כל מה שבגין עושה, כביכול למען ההיסטו־ריה, כפוי עליו.

איני יודע מה מתרחש בליבו של בגין פנימה. דבר אחד אין לפקפק בו — יש בו אהבה עזה מאוד לעם־היהודי ולארץ־ישראל.

● האם אינך סבור כי בגין אח־ראי במידה לא־מבוטלת לאותו קונסנזוס־לאומי, שאתה כל־כך חרד מפניו?

במילחמת ששת־הימים, בצדק או שלא בצדק, כל העולם היה לצידנו. היום אין לנו ידיד בעולם כולו, וזו אינה אשמתו של בגין. לקונסנזוס אחראים בראש ו־בראשונה אנשי מפא"י: גולדה מאיר, שימעון פרס ויצחק טבנקין — הדמות ה־זוהרת של מנהיג תנועת־שיחרור האדם העובד, אשר בסוף ימיו נעשה פשוט פא־שיסט. ולכן תביני למה אני לא הייתי מוכן, ואיני מוכן, ללחום את מילחמת ה־מערך נגד הליכוד.

● האם אינך מצטער על העד־מותן של תנועות השמאל מהמפה־הפוליטית בישראל?

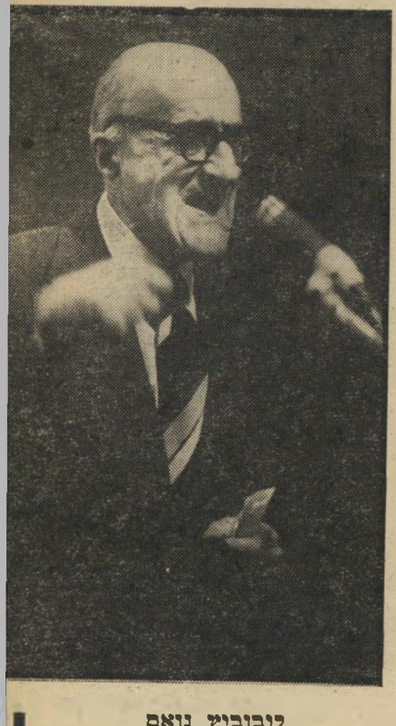
כל תנועות השמאל, שדיברו על שלום, אינן שוות בעיני מאומה. אני מעוניין ב־תנועה האומרת שיש להסתלק מהשטחים — כשם שדה־גול הסתלק מאלג'יריה, ו־הפורטוגלים הסתלקו מאנגולה — בלי ל־הזכיר את המילה שלום. לאחר מכן יבוא שלום או לא יבוא. יתכן שאחרי שנסתלק מהשטחים נצטרך ללחום למען מדינתנו ה־יהודית. אני איני פציפיסטי.

● רק"ח אומרת שיש להסתלק מהשטחים בלי לדבר על שלום.

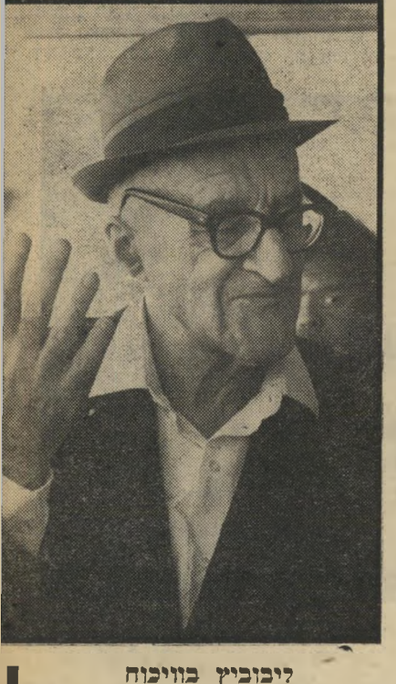
טוב, רק"ח היא סוכנות קומוניסטית. מה שהם אומרים בעניין השטחים זה נכון. אך איני יודע מה יגידו מחר, אם יתקבל צו ממוסקבה להגיד ההיפך מזה.

ליבוביץ חוקר
המצאת מרידור — רמאות וגניבת־דעת

ליבוביץ נואם
החזרה בתשובה הופכת מיקצוע חדש

ליבוביץ בוויכוח
אינני מוכן ללחום מילחמת המערך בליכוד

שידור

מאחרי הקלעים

כמו חזיר ל"הודי דתי"

גבות רבות הורמו בחודשים האחרונים למראה עמידתו האמיצה של מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, במאבק על חופש־העיתונות, שהגיע לכדי עימות־גלוי בין מחלקת־החדשות של הטלוויזיה ובין הממשלה. היו שראו בעמדתו התקיפה של לפיד חלק מתפקידו כמנכ"ל, ואחרים שהרימו גבה בתמיהה.

בישיבה משותפת, שנערכה לאחרונה, של ועדי־העובדים של הטלוויזיה והרדיו, בקשר עם מאבקם של עובדי רשות־השידור על הגנת חופש העיתונות והביטוי, אמר לדברי משתתפים ראש השולחן הכלכלי בטלוויזיה, **אלישע שפיגלמן**, שהוא גם ראש ועד עובדי־החדשות של הטלוויזיה: „תומי (יוסף לפיד) הבהיר, שבעוד שנתיים וחצי הוא מסיים את תפקידו ברשות־השידור, ויש בכוונתו לי שוב לעיתון־האם שלו, מעריב. **עידו דיסצנצ'יק** (מעורכי מעריב) הבטיח לו שאם יצליח במאבק על חופש־העיתונות, יתמנה, בבוא הזמן, כעורך מעריב...".

בתגובה לשאלה אמר לפיד: „לא אמרתי דבר כזה. לא לשפיגלמן ולא לאיש אחר. לא רק שלא אמרתי דבר כזה, אלא שגם במערכת־היחסים הקיימת כיום במעריב אין לעידו דיסצנצ'יק האפשרות למסור את מישרת העורך."

שפיגלמן, מצידו מביא גירסה אחרת על הדברים שאמר באותה ישיבה. לטענתו, לא הבינו הנוכחים את דבריו. „כאשר הסברתי לחברי הוועדים את אחדות האינטרסים בינינו ובין לפיד, בשלב זה, הבהרתי שיש לי ספקולציה אישית ופרטית, והיא שליוסף לפיד יש אינטרס פרטי במאבקים בתוך מעריב. ומילחמה שלו למען חופש־העיתונות תזכה אותו בקרדיט מכובד, במאבק על מישרת העורך הבא של מעריב.

בינתיים, ניצבים רוב עובדי הטלוויזיה והרדיו מאחרי לפיד במאבקו. עודע, כי בפגישה של לפיד עם אחד השרים הוא הבהיר לאותו שר, לגבי נסיון הממשלה להכתיב לכלי־תיקשורת מי יהיה המראיין את מי: „עבור העיתונאים זהו דבר עקרוני, לא פחות מאשר אכילת בשר חזיר עבור יהודי דתי."

מאחרי הקלעים

של „הנבחרים"

בערב־ראיונות בהנחיית איתן דנציג בבת־ים רואיין מנהל חטיבת־החדשות של הטלוויזיה בעבר, **חיים יבין**, ועורך ומפיק הסידרה הנבחרים.

בין השאר אמר יבין:

● (בתגובה לטענה כי הסידרה היתה צריכה להיות מוקרנת רק בעוד זמן רב) איני מקבל את הדעה הזאת. מערכת־הבחירות האחרונה ביטאה במידה רבה מהפכה בארץ. היא ליהטה את הרוחות בצורה שלא ידענו. היא הפכה את המדינה לשני מחנות. שכל אחד בטוח בצידקתו, ומבחינה זו יש בה כדי להדאיג. אבל גם אם הממשלה תחזיק מעמד במשך ארבע שנים, הפועל־היוצא מכך הוא שישנה טמפרטורה גבוהה מאוד, ואמוציות עמוקות. יש אנשים ועיתונאים האומרים: נמאס לנו לראות את הפרצופים הללו כל הזמן, חכו איזה זמן, והראו את הסידרה אחרכך. אבל אני חושב שרוב הציבור יש לו עניין רב לראות את מערכת־הבחירות, כפי שהתגלתה, ולהערכתי עדיין לא הסתיימה. נדמה לי כי מערכת הבחירות נמשכת גם עכשיו.

● קיבלתי תגובות רבות. אני מוכרח לומר לשיבחה של הסידרה, שאישים משני צידי המיתרס משבחים את הסידרה, וי אומרים שהיא מאוזנת. לא אתפלא אם בסופה של הסידרה יהיו לחלק מהאנשים טענות. יש עוד שלושה סרטים. עד היום היו טענות מצד מיפלגת העבודה, בעיקר מצד ח"כ שימעון פרס, בעיקר על הפרק שהציג את האסיפה בבית־שמש, שהוא לא היה יכול להשתלט עליה. לדעתי, הוא אמנם לא יצא טוב מהתמונה שנשקפה שם. אבל אני מאוד מסופק אם הקהל, שהשתתף באסיפה הזאת — ואנחנו נראה עוד אסיפות, גם של בגין וגם של פרס — יראה את עצמו באסיפות האלה. צריך לעשות חושבים. זאת לא רק הבעיה של פרס, ולא רק הבעיה של מי יהיה בממשלה, ומי יהיה באופוזיציה. זו שאלה של כל אחד ואחד מאיתנו, ואיך הוא מתנהג במציאות הפוליטית. באסיפות האלה היתה התנהגות שגבלה בהיסטריה, ואני חושב שכל אחד מאיתנו צריך לחשוב. מילבד מורת־רוחו של פרס, קיבלנו גם תשבחות רבות מצד הליכוד ומיפלגת־העבודה.

● (כיצד התקבל במטות־הבחירות לצורך צילום הנבחרים?) במצודת זאב, למשל, היו 900 צירים, והיה להם כפל־הרגשה. מצד אחד הם מחבבים אותי מהטלוויזיה, ומצד שני אני עבורם מ„המאפיה השמאלית". אבל הרוב התייחס אלי בחום ובסימפטיה.

● (על תוכניותיו בעתיד) היו פניות אלי, אבל לא רציניות. אני לא אלך לעבוד בתחנת־הטלוויזיה של נתניה או בתחנת־הטלוויזיה חוקית ורצינית, ולא בתחנה קיקיונית. אילו היו פותחים ערוץ שני, ואילו היו מציעים לי הצעה קוסמת — מדוע שלא אקבל אותה?

פתק אונונימי עם דיברי שיקוצים

מיד אחרי שיא העימות באצבע־הגליל החליטו שלושת עורכי מישדר־הצהרים בחצי היום, **מיכאל דק, גבי גזית ורוני דניאל**, לצאת ולאתר אולפן־חדשות בצפון הארץ. אחד מהישגי־המישדר מקריית־שמונה היה ראיון שהם ערכו עם כתב־הרדיו בצפון, **מאיר אינשטיין**, שתיאר למאזינים את המצב במקום.

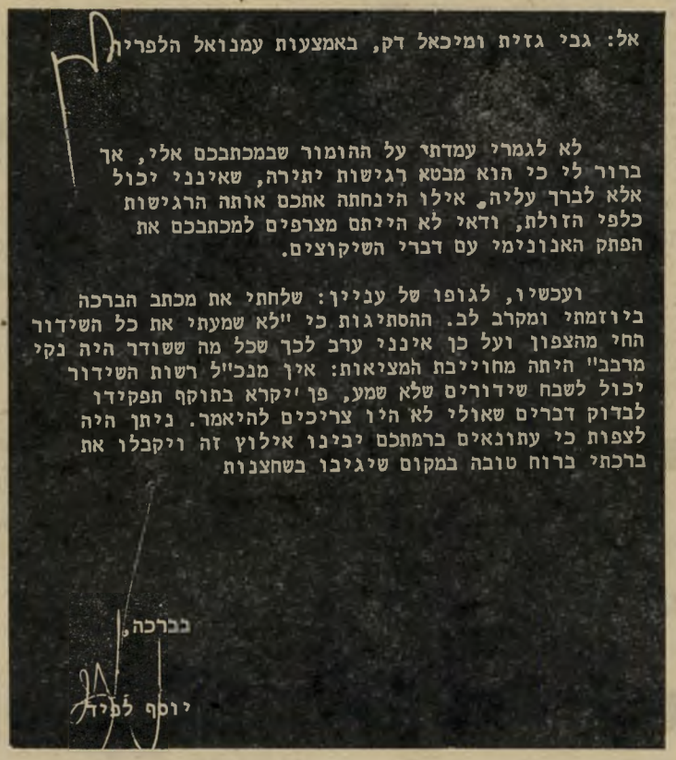
מנכ"ל הרשות, **יוסף לפיד**, שהאזין לחלק ממישדרי צוות זה מהצפון, החליט, על דעת עצמו, לשגר מיכתב־הוקרה למנהל חטיבת החדשות, **עימנואל הלפרין**, ולבקשו למסור איחולים לעורכי בחצי היום.

ימים אחדים אחר מכן קיבל לפיד מיכתב־תשובה תמוה, שבו כתבו מיכאל דק וגבי גזית: „לא קראנו את כל המיכתב שלך. מתוך האמור אנחנו מסיקים שזה היה אמור להיות מיכתב־תודה..." הערתם האירונית של השדרים התכוונה לפס־סקה במכתבו של לפיד, שאמרה: „לא שמעתי את כל השידור החי מהצפון, ועל כן אינני ערב לכך שכל מה ששודר היה נקי מרבב...".

למיכתב שיגרו השדרים למנכ"ל, הם צירפו גם פתק אנונימי, מאותם פתקים שעובדי הרדיו והטלוויזיה נוהגים לתלות מדי פעם על לוחות־המודעות, בגנות ההנהלה.

מיכתבם של דק וגזית עורר את חמתו של לפיד, והוא שיגר להם מיכתב זועם (ראה: גלופה), שבו העיר להם בין השאר: „אילו הנחתה אתכם אותה הרגישות כלפי הזולת, ודאי לא הייתם מצרפים למיכתבכם את הפתק האנונימי, עם דברי השיקוצים..."

התכתבות זו בין המנכ"ל ובין שדרי בחצי היום עשויה להביא למאבק גלוי בין המנכ"ל לשדרים.

פסקול

בגין ושפיגלמן

עורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, משדר אחת לשבוע, בתוכנית שעתיים משחרים של בגלי צה"ל, פינה אישית, שבה הוא מגיב על אירועי הפוליטיקה הישראלית. בשבוע שעבר הגיב אחימאיר על סיגנון המשא־ומתן הקואליציוני, כפי שהוכתב בידי המיפלגות הדתיות. בין שאר דבריו אמר: „האם כל רב צריך לשאת עתה על גבו את־קלון?... מדכא לחשוב שדווקא במדינת־היהודים יש ליהדות תדמית כה משפילה בימי המשא־ומתן הקואליציוני... לא מתאים ליהודים הדתיים בישראל, שזו תהיה תדמיתם..." ●● בראשית חודש אוקטובר ייכנס לתוקפו בטלוויזיה תיכנון חדש, התפור בהתאם לתנאים התקציביים של הרשות, הסובלת מקשיים כלכליים, שמקורם באינפלציה ●● ויכוח תוקפני עשוי להתפתח בישיבת מליאת רשות־השידור, כאשר זו תאשר, בחודש הבא, את התיכנון החדש. הוויכוח יסוב סביב תוכניתו החדשה של **ירון לונדון**, העלולה להחסם בידיהם של **אהרון פאפו, אהובה מרון ומיכה ינון** ●● מוורת־רוח רבה קיימת בטלוויזיה על האיסור שהטיל המנכ"ל על החזרתה של מגישת תוכניות־הספורט, **אורלי יניב**, למסך הקטן. עובדי הטלוויזיה מתרעמים על איסור זה וטוענים שיש כאן אי־צדק מיקצועי. לראייה מביאים עובדי־הטלוויזיה את שיבתו של קריין תשדירי הליכוד, **ספי ריבלין**, לעבודתו בטלוויזיה הלימודית. לדעת העובדים, יש בכך מינהג של איפה ואיפה ●● סמנכ"ל הרשות, **שלמה עבאדי**, עומד לזכות בקדנציה שלישית בתפקידו, בניגוד לסמנכ"לים קודמים. קדנציה שלישית לסמנכ"ל לעניינים כספיים אינה מקובלת בשרות הציבורי. ●● בישיבתה הראשונה של הממשלה החדשה, התייחס ראש־הממשלה **מנחם בגין** בברוטאליות לעיתונות המודפסת והאלקטרונית בישראל, והעיר „היה לנו איש אחד טוב בידיעות אחרונות, זה היה **אורי פורת** (המכהן כיום כיועצו לענייני תקשורת).. ברדיו ובטלוויזיה אין לנו איש...." בהמשך דבריו, כלל בגין בין ארבעת משימותיה הראשונות של הממשלה החדשה „לפתור את בעיית **אלישע שפיגלמן...**" בגין שב וחזר על דבריו אלה, בנימה היתולית, כאשר הציג את ממשלתו החדשה במישכן הנשיא ●● על הפיכתו של **יוסף לפיד** לסמל המאבק על חופש־העיתונות אמר המפיק **מרדכי** („מוטי") **קירשנבוים**: „אצלנו בארץ אפשר להפוך את **בניטו מוסוליני** לצ'ה גווארה..." ●● בראשית ספטמבר תצא מנהלת התוכניות בטלוויזיה, **אפתר סופר**, כשופטת לתחרות פרס אי־טליה לסרטי טלוויזיה. הסרטים שייצגו את הטלוויזיה הישראלית בתחרות זו יהיו מישל עזרא ובניו ופולצ'־ונלה, תוכנית שטרם הוקרנה, המוקדשת לשנת ה־100 להולדתו של **איגור סטרווינסקי**. פרס איטליה נחשב כחשוב וכמכובד שבפרסי הטלוויזיה באירופה ●● אחרי הפוגה ארוכה, יוקרנו שוב, על פי התיכנון החדש של הטלוויזיה, סירטי בי־בי־סי. להפוגה גרמו מחיריהם הגבוהים של סרטים אלה. מנכ"ל רשות־השידור הצליח להגיע להסדר הולם עם מנהלי בי־בי־סי לגבי תנאי הקרנתם של סרטים אלה בארץ ●● במיסגרת התיכנון החדש תוחלפנה רוב הסדרות, המוקרנות כיום, בסדרות־טלוויזיה חדישות יותר. רק בעוד שבוע תפרסם הנהלת הטלוויזיה את שמות הסדרות החדשות שתוקרנה בעונה הבאה על המירקע.

מגישה יניב
מינהג של איפה ואיפה

מלכת האיים

מזמינה את המועמדות הסופיות בתחרות

מלכת המים 81

לחגיגה של נופש באי האושר

כרתים

מציעה לכם את כל תענוגות יוון באי אחד!

בחסות

דיזנהויז

נסיעות ותיירות

ימים משגעים ולילות לוהטים בשבוע של נופש וכף בכרתים

הגדול היפה המעניין והמגוון – שבכל איי הנופש של יוון!

כל הטיסות עד סוף אוגוסט מלאות!

אל תחמיץ את להיט השנה בעונה הכי יפה !!

בספטמבר ועד 16 באוקטובר

בכל יום שישי טסים ל: כרתים

מספר המקומות מוגבל וכל הקודם זוכה!

8 ימים 7 לילות

כולל טיסה ואירוח

החל מ- $333

פרטים והרשמה: אצל כל סוכני הנסיעות.

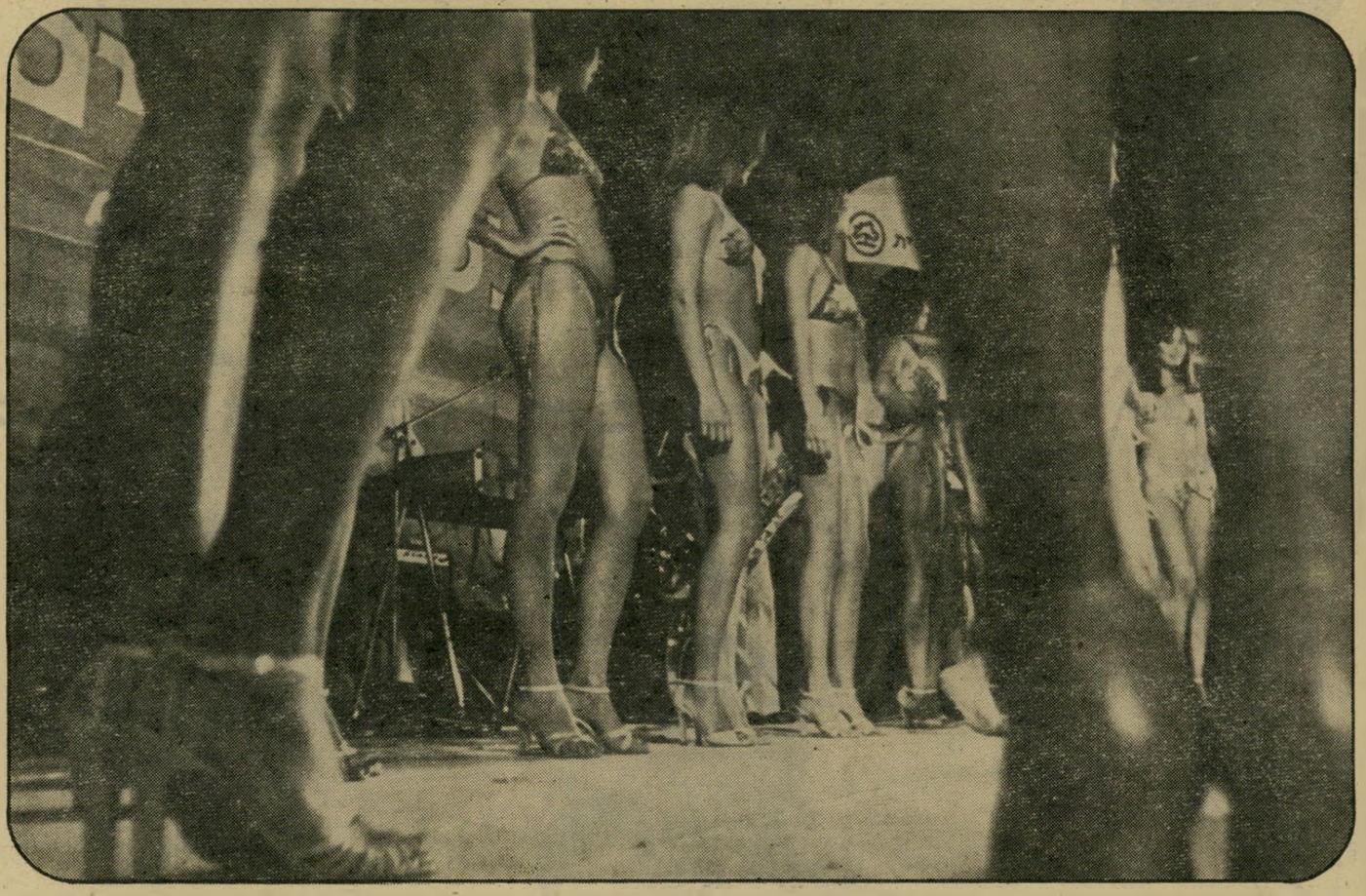
ארגון ובצוע: דיזנהויז

בן־יהודה 21 ת"א

טל: 652140

מלכת המים 1981

מטעם העולם הזה בחסות עץ הזית

בחסות: חברת הנסיעות „דיזנהויז" * חברת הבנייה הבונה בראשון־לציון, פתח־תקווה, רחובות ותל־אביב „אברהם גינדי" * בית האופנה „ניבה" * בגדי־ים וחוף „גוטקס" * המשקה שכבש את העולם „פינה קולדה" * תכשיטי „אנדין" * חברת התחבורה „יונייטד טורס" * חברת הקוסמטיקה „נייטשר ביוטי" * תכשירי השיער „לוריאל" * חולצות גברים „הווי 2000" * נעלי „מרנו" * סלון לכלות „אמבר"

תחרויות אזוריות:

טבריה — ב„חמי טבריה הצעירה", ביום רביעי 12.8.81, בשעה 9.00 בערב.
מכירת כרטיסים מוקדמת: ב„בידור הצפון" טבריה (לשעבר אלחדיף), טל. 067־22597. בבית־שאן במרכז הקהילתי במחלקת התרבות, טל. 065־88220. בצפת חנות גרינבוים, טל. 067־30249.

אשקלון — במלון היוקרה „המלך שאול" (מסביב לבריכה המפוארת), במוצאי שבת 15.8.81, בשעה 9.30 בערב.
מכירת כרטיסים מוקדמת: באשקלון בקבלה של מלון „המלך שאול", טל. 051־34129; באשדוד במשרד הכרטיסים „יונה", טל. 055־22796. הנחות למיפעלים וחיילים. בערב הנשף בקופת מלון „המלך שאול".

א י ל ת — במלון היוקרה „קיסר" (מסביב לבריכה המפוארת), ביום שישי 21.8.81, בשעה 9.30 בערב.
מכירת כרטיסים מוקדמת: אצל זנתי ליד הקולנוע. אצל בית הלחמי, בקיוסק איזידור, אצל „מקור הספר" — במרכז סולל בונה ובקבלה של כל בתי המלון באילת. בערב הנשף בקופת מלון „קיסר", טל. 059־76160. הנחות לוועדי עובדים. לחיילים בקצין העיר אילת.

בנשפים המלכותיים:

● מיצעד מועמדות ● ראיונות אישיים ● תצוגות אופנה מפוארות — קייץ 81' של: „ניבה", „גוטקס", „הווי 2000", „אנדין", „מרנו", „אמבר" ● עיצוב תסרוקות: סלון ג'ימי ומרסל חיפה. הדרכת המועמדות: אולפן לאה פלטשר. איפור: „נייטשר ביוטי" NATURE BEAUTY. עיצוב הכתרים: „אנדין". אירגון: מירי זכרוני ורפי זכרוני.

אמנים אורחים:

צביקה פיק - זמר ומולחין השנה * **חלב ודבש** - זוכי הארוויזיון * **כוטי גלעדי** - הבדרן־חקיין מס' 1 * **כוני פאר** - „שעה טובה" * **ריקי כוכב** * **ג'וקי ארקין** ולהקת בנות הג'אז * **נושה נוי** ולהקת הדולפינים.

הנשף המלכותי לבחירת מלכת המים 1981
היכל התרבות תל־אביב — יום שלישי 1.9.81 ב־8.00 בערב

יום רביעי

12. 8

● **סידרה לילדים: עולמו של וולט דיסני (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק בובי הכלב הנאמן (חלק ב'). בובי ממשיך לרבוץ בבית־הקברות, שם קבור בעליו, ואינו מוכן ללכת לביתם של אנשים הרוצים לאמץ אותו.

● **סידרת טלוויזיה: בילי בחור כארז (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** ונדה מנסה לחבל במישחקי הטניס באוסטרליה על־ידי קנגורים מאולפים ורונחים על־ידי המומחה שלה, ד"ר פבהוב, וזאת תוך כדי הכנסתם למישחקי־הטניס והורכחת יכולתם של בני־אדם. אך כמובן שבילי, לילי ווילי מגלים את המזימה, ומסכלים אותה.

● **סרט קולנוע: עולמה הנסתר של עקרת־בית (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** קומדיה פרי־עטו של ג'ורג' אקסלרוד. בהשתתפות וולטר מתיאו, פטריק או'נייל ואן ג'קסון. העלילה מספרת על זוג נשוי, המתגורר בשכונת־יוקרה. עם הופעת לקוח מפונק של הבעל, העוסק ביחסי־ציבור, מחליטה האשה להוכיח לבעלה שקסמיה עדיין עימה, והיא מציעה את עצמה כנערת־טלפון. החייבת לשרת לקוח מכובד של בעלה.

יום חמישי

13. 8

● **מדע פופולארי: חיים עלי אדמות (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** פרק שלישי: הערות הראשונים. פרק זה עוקב אחרי התפתחות החיים והטבע על פני האדמה, לאחר

איינשטיין: ארץ ישראל
יום שישי, שעה 11.05

שיצורים שונים עזבו את המים.

● **סידרת טלוויזיה: ידיד לכל צרה (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק וילי וקייט מספר על הרפתקותיהם של שני נוחדים, וילי הקשיש והילדה קיים, שאליהם מצטרף הנווד המוכר שלנו.

● **סידרה תעודית: הנבחרים (9.30 — שחור לבן):** הפרק היד החזקה, שהוא הסרט השישי בסידרת הנבחרים, מתאר את המשך ה־

כך ילדי האל: מוסיקה בהארלם
יום שלישי, שעה 10.00

מירוץ בין הליכוד לבין המערך, ועוסק בסיגניית האלימות במערכת־הבחירות. הרגשת הקיפוח והפער העדתי פרצו החוצה בחמת־זעם, באסיפות־בחירות. להט הייצרים, שמצא פורקן באסיפות המערך ובקריאות חוזרות ונשנות „בגין, בגין", הפך את האלימות נוכחות מרכזי במערכת הבחירות עצמה. זו היתה נקודת־מיפנה בתעמולתן של שתי המיפלגות — המערך והליכוד. המערך השתמש באלימות כדי להרתיע מפני שילטון הרחוב, ומנגד, נגח אותו הליכוד על נסיונו ליצור קיטוב עדתי בעם. על מה שקרה באסיפות העם (וביניהן הידועות יותר, כמו פתח־תיקוה, נתניה ולוד) ועל התפנית במערכת־הבחירות ביד חזקה.

יום שישי

14. 8

● **סידרה לילדים: הקלברי פין וידידיו (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק האק סוויר ותום פין. דודה סאלי חושבת שהאק הוא תום, בעוד שתום מתחזה לאחיו. האק ותום פותחים בחיפושים אחרי ג'ים.

● **סרט ערבי: הקן הקטן (5.32 — שידור בצבע, מדבר ערבית):** תסריטאי מתאהב בבחורה, לאחר שזו מצילה את חייו. נידע לו שהיא מורה ושהיתה נשואה בעבר. הם מחליטים להתחתן, ולהקים בית מלא אהבה. אך במציאות הדבר לא בא לידי ביטוי. הרבה מאורעות גורמים להפרת השקט והשלווה. שחקנים: מחמיד יסין, ברלנתי עבד אל חמיד וסמיר ע'אנם.

● **סרט קולנוע: הילמה ברודי (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** תקיפת טרום מילחמת־העולם השניה. מזרה בריטית מנסה להקנות לתלמידותיה, לבד מהשכלה, גם אמונה, דרך־חיים ואידיאולוגיות. השחקנית מגי סמית, זכתה באוסקר עבור הופעתה בסרט זה בתפקיד המורה. את תפקיד המורה המתאהב במורה מגלם בעלה של מגי סמית, השחקן רוברט סטפנס.

● **זמר: אריק איינשטיין (11.05 — שחור לבן):** הזמר אריק איינשטיין בשירי ארץ־ישראל הטובה והיפה. תסריט ליהי חנוך (שידור חוזר).

שבת

15. 8

● **סידרת טלוויזיה: האלאם (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק נערת־טלפון מספר כיצד פאם מתיידדת עם חברה חדשה, ליאן (ורוניקה הסס), מבלי לדעת על עברה המפוקפק. כאשר רואה אותן ג'י. אר. יחד, היא מחליט שזוהי ההזדמנות להרוס את שמם הטוב של בן מקסוול, תומכו של קליף בארנס, ושל פאם בעת ובעונה אחת. ג'י. אר. מאלץ את ליאן, באמצעות סחיטה, להביא את מקסוול ואת פאם למצב מביך, ושוכר צלם שיניציח את המעמד, בתיקוה לתפוס שתי ציפורים במכה אחת.

● **סידרת מתח: המקצוענים (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק פרשת אוג'וקה מספר על עלילות ביטחון הפנים באנגליה.

יום ראשון

16. 8

● **מוסיקה: כתת אומן (8.03):** סידרת תוכניות מוסיקליות. בתוכנית השבוע משתתפים הפסנתרנים קלוד פרנק וג'ינה בכאואר עם הכנר איזיק שטרן. עורך ומגיש: אריה ורדי.

● **מגזין קולנוע: הסרטים שאהבנו (8.30):** תוכנית ובה קיטעי סרטים מפירסמים, בהגשת דליה מזור.

● **סידרת טלוויזיה: לו גראנט (10.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק השפעה מספר על קבוצה רבת־השפעה של אנשי־עסקים, המבקשת לשכנע את בעלת העיתון, גברת פינצ'ון, למאבק ציבורי על הקמת נמל־תעופה חדש. לו גראנט מתמודד עם בעיית הטיסה המרה של העורך הכלכלי שלו.

● **דיון: שיחה כשנים (10.50 — שחור לבן).**

● **סידרת טלוויזיה: בועות (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).**

אליוט: סיפורו של חייל
יום שלישי, שעה 10.30

יום שני

17. 8

● **בידור: החבובות מארחות את החליקן ז'אן פייר רמפל (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** החליקן הנודע ז'אן פייר רמפל הוא אורח החבורות, ובהמלך התוכנית הוא משמיע כמה קטעים מפורסמים.

● **בידור: ארש מפתח (9.30 — שחור לבן):** ששיעון לאהבת ארץ־ישראל.

● **פשע: בעיקבות הפשע (10.45 — שחור לבן):** על שלושה וארבעה — מותחן המספר על שוד הבנקשיטים הגדול המתבצע במונטריאול. צוות חוקר ממישטרת קנדה מנסה לגלות מי ביצע את הפשע. בתפקידים הראשיים: מייקל קאן ופול הרדינג.

יום שלישי

18. 8

● **צרכנות: כלבוטק**

רמפל: החבובות
יום שני, שעה 8.02

● **תעודה: עולם הסתורין של ארתור קלרק (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק חוכמת הקדמונים שבמהלכו חושף קלרק לפני הצופים מיבצרי זכוכית, סלעים מותכים, סוללות חשמל, גלגלי שיניים וגולגלות מיסתוריות מאבן יק ה, בני אלפיים שנה.

● **בידור: כך ילדי האל — מוסיקה בהארלם (10.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית):** ביצוע טלוויזיוני נדיר של מוסיקה מתעצרת רובע האולם בניו־יורק, שנוצרה בשנות ה־20 וה־30 למאה. במהלך המופע מובאים תולדות הג'אז, בנוסח הניו־יורקי שלהם, בעזרת להיטי אותה תקופה.

● **סידרה חדשה: סיפורו של חייל (10.50 — לבן):** סידרת טלוויזיה חדשה, המבוססת על רומן מאת אנטון מילר. משתתפים בסידרה: סם אליוט, קליף פוטס, צ'רלין קאר, גלן פורד ואחרים.

● **בידור: החבובות מארחות את החליקן ז'אן פייר רמפל (8.30 — שחור לבן):** תוכנית הצרכנות והגנת האזרח של הטלוויזיה הישראלית.

● **תעודה: עולם הסתורין של ארתור קלרק (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית):** הפרק חוכמת הקדמונים שבמהלכו חושף קלרק לפני הצופים מיבצרי זכוכית, סלעים מותכים, סוללות חשמל, גלגלי שיניים וגולגלות מיסתוריות מאבן יק ה, בני אלפיים שנה.

● **בידור: כך ילדי האל — מוסיקה בהארלם (10.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית):** ביצוע טלוויזיוני נדיר של מוסיקה מתעצרת רובע האולם בניו־יורק, שנוצרה בשנות ה־20 וה־30 למאה. במהלך המופע מובאים תולדות הג'אז, בנוסח הניו־יורקי שלהם, בעזרת להיטי אותה תקופה.

● **סידרה חדשה: סיפורו של חייל (10.50 — לבן):** סידרת טלוויזיה חדשה, המבוססת על רומן מאת אנטון מילר. משתתפים בסידרה: סם אליוט, קליף פוטס, צ'רלין קאר, גלן פורד ואחרים.

כוכבים

מחכים לפטוצ'ינו

ג'ק ניקולסון הרגיש טוב מאוד, ואפילו מצויין, יחסית להרגשתו של כוכב, שמצוי בתוככי כלוב, ושהחיות, המדמות לעצמן שהן בני־אדם, עומדות ומתבוננות בו מ־בעד לסורגים. כן, זה היה בפסטיבל הסר־טים בקאן. ניקולסון היה הכוכב האמרי־קאי הרציני היחיד, שביקר השנה בקאן ושנאות להעניק ראיונות. הוא נענה רק למתי מעט, אותם ברי־מזל שהזמינו את הראיון מבעוד זמן, כמו כותבת השורות האלה. הוא הירשה לאנשי יחסי־הציבור שלו לקבוע שני ראיונות ביום — אחד בבוקר ואחד אחרי־הצהריים. הוא הגיע לקאן לארבעה ימים, הוה אומר: שמונה ראיונות לכל היותר. והוא היה אפילו יו־תר מסבלני. עובדה: ג'יימס קאן, שאמור לידע הבשרים ורסיסי חיים. כאן עצרנו, שכן זה היה סרטו הראשון עם בוב ראפל־סון (1970). עתה שב לעבוד עם ראפלסון על הדוור מצלצל תמיד פעמיים. מוזר, כל הטיפוסים ששיחק מאז היה אינטלקטואל בורח־מן־הבית, הרוצה לנסות ידיו במלא־כה שחורה (רסיסי חיים), הפכו יותר פסי־כופתיים מסרט לסרט. האם לא מתחשק לו לשם שינוי להיות פעם הבחור הנחמד? התשובה באה בדמות הנוספת שהוא ו־ראפלסון בחרו לעצב: הגבר הנוטה ללון בתחנת־בנזין מרוחקת, ונשאר שם כמאה־בה של האשה, הופך רוצחו של הבעל ומשלם מחיר כבד עבור תאוותו.

ניקולסון צוחק: „קל לי לעבוד עם ראפלסון. את שנינו מעניינים הטיפוסים ה־סובלים משיגעון אישי. משהו מייוחד, ה־מניע אותם מתחת לפני השטח ואינו נותן להם מנוחה. הברנש העומד במרכז יצירתו של הסופר ג'יימס קיין, שכתב את הדוור מצלצל תמיד פעמיים, ריתק אותי תמיד. ידעתי שראפלטון יאהב אותו מאותן סי־בות שאני אוהב אותו, בגללה חושניות המעבירה אותו על דעתו. ידעתי גם שרא־פלסון לא ירצה לעשות גירסה חדשה של משהו ישן, וכי לעולם לא ירצה לעשות מותחן. כשהחלטתי, בכל זאת, להסריט את הספר עם ראפלסון, חרף העובדה שהספר הוא גם מותחן, הצעתי לו לכתוב בצוותא עיבוד מחודש של הספר."

ניקולסון — שחקן, במאי וכותב. איך היה הנסיון לעבוד עם פרפקציוניסט כספנ־לי קובריק על הניצוץ? האם לא הטרידה אותו התערבותו של קובריק בכל שלב משלבי העבודה? כמה היה מסוגל להש־קיע בעצמו בדמות האב המטורף, שנר־אתה כפארודיה על משוגע יותר מאשר תרגיל של טירוף? היה מישהו שהעיר בציניות, כי ניקולסון עשה את קרמר נגד קרמר אחרי שהאשה שיגעה את בעלה...

תשובתו של ניקולסון משתהה. ההמתנה הזו מבהירה לי מיד מה יחסו אל קובריק. „לעבוד עם קובריק," אמר, „זה היה ממ־ריץ: כמה השקעתי מעצמי — בערך מטר וחצי."

לעבור מהר לנושא אחר! כבר הזהירו אותי מפני המוקש ששמו קובריק, וסיפרו שהשניים התנגשו זה בזה.

גאון אחר שאיתו עבד הוא אנטוניוני. „או, הייתי רוצה לעבוד איתו שוב." אבל דווקא סרטו האחרון של אנטוניוני היה כישלון. „שטויות," אומר ניקולסון, „הוא פשוט לא מסוגל לעשות סרט רע. האיטל־היה להגיע לפסטיבל לכבוד סרטו גנב, התחמק מן העניין בתירוץ רישמי של תאו־נת־מכונית. האמת היא, שפשוט קיבל פיק־ברכיים. לא כן ניקולסון וג'סיקה לנג — השניים קיבלו רמז מחברת לורימר, שהפי־קה את הדוור מצלצל תמיד פעמיים, כי רצוי לבחון את הקהל האירופי ואת תגו־בותיו של הסרט (גירסה שנייה של הדוור המקורי, בכיכובם של ג'ון גארפילד ולנה טרנר). ניקולסון, הכוכב המבוקש ביותר היום בארצות־הברית, מצא עצמו עטור תהילה בבואו לדרום־צרפת, מקום שבו העיתונאים מבקשים לראות את המבוק־שים במילא, או לגלות את המפתיעים ות־מהממים.

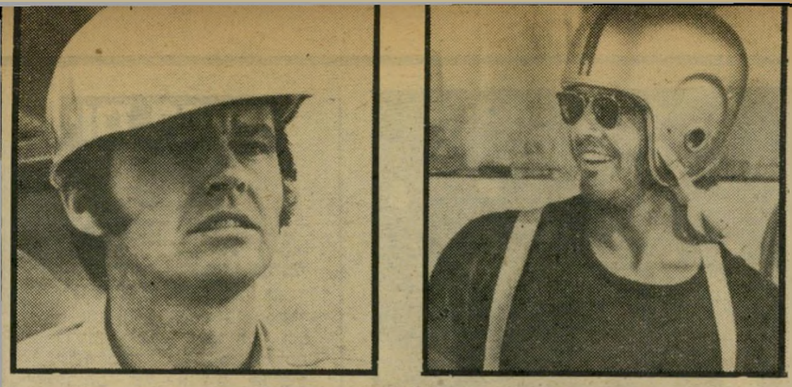
אלא שדיבוק הפסטיבל נגע בו. ניקול־סון, בחולצה לבנה ובמשקפי־שמש, מק־ריח וקטן בהרבה מכפי שהוא נראה על הבד, כמעט שהלך לאיבוד על מידרכות הטיילת. הוא היה מוכן לחייך לצלמים שנואי־נפשו (אינו מרשה לצלם בשעת ראיון) ולחלק אוטוגרפים. הוא האריך ב־פרשנות והתעייף הרבה אחרי שאזלו שא־לותיו של המראיין של הבוקר — כך דווח לי, ובתום יום של שמש ועמל למחרת הפרמיירה הצרפתית, כשכולם כבר הרגי־שו באהדה של העיתונות הצרפתית, וני־קולסון הוסיף אינטרוויו לטלוויזיה כמתת חסד, הגיע אלי איש עייף ורעב. הוא התנצל על כי ייאלץ להפסיק את השיחה, כדי שיוכל לטעום מן „סטוצ'יני קון באזיליקו".

מן הניצוץ נהנגו בהילוך אחורי לקו הקוקייה, צ'איינהטאון והפרט האחרון, עד

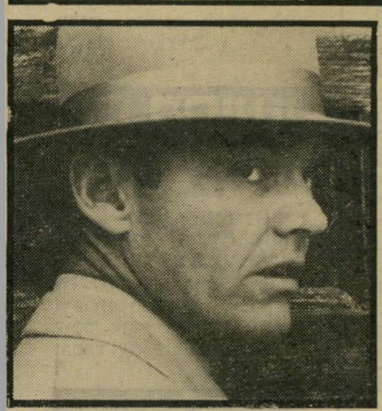

הכוכב המבוקש

ג'ק ניקולסון בפסטיבל הסרטים בקאן. הכוכב המבוקש ביותר על הבד האמריקאי היה במצב־רוח מרומם, נוכח מאות הבקשות לראיינו עבור רשתות־השידור והעיתונים באירופה.

ג'ק ניקולסון

ההבעות המגוונות על פניו של ג'ק ניקולסון, בסידרת דמויות שגילם בסרטים. משמאל לימין: **רסיסי חיים, אדם בעקבות גורלו, קן הקוקיה, צ'איינה־טאון, הפרט האחרון**, שפתיים מעוותות וקריצה.

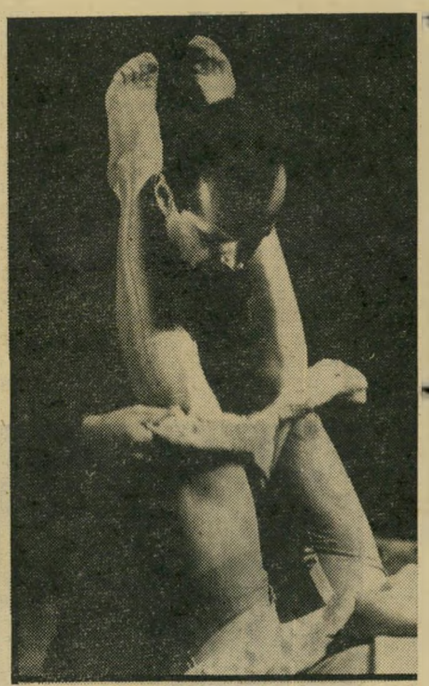

המטורף התורן

ג'ק ניקולסון בתפקיד האב, המתכונן לרצוח את אשתו ואת בנו בסירטו של סטנלי קובריק **הניצוץ**. מתחת לפני השטח נותרו כמה נקודות רכות, העושות את דמויותיו הקשוחות מרתקות במיוחד.

קים שנאו גם את אוונטורה, עד שהמבקרים הצרפתיים סיפרו להם שהסרט הזה טוב. דעי לך דבר אחד: המבקרים יכולים להיות יותר גרועים, אנטוניוני — לא!"

יש לו הרגשה שכך ייקרה גם לדוור מצלצל תמיד פעמיים. הוא יודע שקיצצו את הקטעים שעליהם עבד הכי קשה עם ג'סיקה לנג. טענו שקטעים כה נועזים לא נראו על הבד. ניקולסון עצמו חשב שהאירוטיקה היא המימד החשוב ביותר בסיפור. לא כך חשבו המפיקים. הם ידעו שזה המימד החזק, אבל הכירו בעובדה שכדי להביא קהל רחב ולקבל סיווג צנ-

פורנו?

ג'ק ניקולסון וג'סיקה לנג באחת התמונות ה-חושניות מתוך הדוור מצלצל תמיד פעמיים.

סרט שבו כמעט מגיעים לשיאים, אבל רק כמעט.

סיפרו שגם הוא השתולל בבית, כשהראו לו את התוצאות. אבל על כך אין הוא עונה ישירות. רק מסביר במה היתה שונה גישתו מזו של ג'ון גארפילד.

"בשבילי," כך אמר, "גארפילד שיחק את תסביך האשמה. הוא השתדל להיראות זורלי מתאים, ולא "רק למבוגרים", צריך לסרס את הסצינות הנועזות. וכך התקבל לא נותר מן הספר. בשבילי המיניות היתה המניע העיקרי של הגיבור, ומעלתו המ-ייחדת של הספר. בכל סרט שאני עובד עליו אני מחפש את המימד החדש עבורי, כשחקן. אף פעם לא שיחקתי גבר שהחר-שניות עומדת במרכז אישיותו. תמיד הר-גשתי שגם אצלי עומדת החושניות בראש סולם העדיפויות, אבל מעולם לא ניצלתי אשם כל הזמן. אולי משום שהצנזורה הי-תה כה קשה באותם זמנים, והרבה מין זאת בעבודתי. לכן נמשכתי לחומר בצו-רה חזקה כל כך."

איך ביטא את החושניות שלו בדמות הרוצח הפאתולוגי? "המורה למישחק לימדה אותי פרק שהיה לי לעזר רב. לפני כל סצינה שאתה עומד לשחק — כך אמ-רה — בדוק את מצב החושניות שלך ושל הדמות שאתה משחק. לשם כך היו לנו המון תרגילים טכניים.

"עתה היתה לי ההזדמנות לממש את כל אשר למדתי — איך להבטיח שהמתח, שהוא אוייבו של המישחק, לא ישתלט עליך. שהרי תחת מתח אתה מאבד את החושניות שבמישחק שלך. ומילבד העל-מת מתח באמצעות תרגילים שונים, עשי-תי מה שאני עושה בכל תפקיד. הרי הש-תפתי בכתיבה, בניתי לי קונספציה של הדמות וציירתי את הדרך הטובה ביותר כדי לשחק אותה. אחרי שאני בונה את כל הדברים האלה, אני משתדל לשכוח כל מה שלמדתי, ואז אני לוקח איתי רק מה שאני מוצא בסביבה. רק אז מתחילה העבודה ממש."

נשמע מעייף, לא כן? האם זו הסיבה שניקול חופש לשנה תמימה? האם הוא ב-אמת מתכונן לקנות אי ולשכב על הבטן בחברת האשה שאיתה הוא חי כבר שמונה שנים, אנג'ליקה יוסטון?

"הסיפור על שנה של חופש הוא לא סיפור, כי אם החלטה. צריך לדעת מתי להפסיק, וזה קשה ביותר, בעיקר בשבי-לי — אני קורא כל כך הרבה ספרים ועיבודים ותסריטים המוגשים לי. כדי להפסיק היום, הייתי צריך להפסיק לקרוא תסריטים לפני שנה. זה קשה מאוד לסרב, שמא יגיע דווקא אותו הדבר שאתה כה נכסף אליו. אבל צריך להיות חזק — להחליט ולבצע. ואני עומד לממש החלטה זו בכל הרצינות."

היש תפקיד שהיה רוצה לעשות? חלום מודחק, שאיפה כמוסה?

"כן. הייתי רוצה לשחק את פרד אסטר, בתנאי שפרד אסטר יביים אותי. אבל גם הוא כבר לא רוצה לעבוד עוד. מישהו עוד מסוגל לקחת את העניין ברצינות ולחשוב שאני מסוגל לגלם את פרד אס-טר?! אם כן, אז צריך להזדרז... מה ש-באמת הייתי רוצה לשחק זה תפקיד של אשה. הציעו לי פעם את אותו פרוייקט של קאליגולה. הרי ידוע שקאליגולה ניהל בית־בושת אריסטוקראטי לסנטורים, שבו העסיק גם את הסנטורים וגם את נשותי-הם. משני עבריו של אותו קיר עצמו. הוא בעצמו היה מופיע בבגדי אשה, ומוליך אותם שולל עד שהיה מגלה להם את עוב-דת היותו גבר. זה מצא חן בעיני. זו היתה משימה מרתקת. חוץ, אולי, מהטוגה. האם את חושבת שהטוגה היתה מתאימה לי? היא בוודאי היתה נראית משונה עלי..."

עדנה פיינרו

ידע הבשרים

אחד מתפקידי־הבתולים של ניקולסון בדרך לתהילה, אחרי עשר שנות עבודה בסרטים ללא גמול. פירסומי, ניקולסון גילם תפקיד של עורך־דין הולל לצידה של קנדיס ברגן (1971).

לביאה במיטה

אחת התמונות החזקות ביותר של הדוור מצלצל תמיד פעמיים — ניקולסון חוזר הביתה, מגלה במיטה לביאה. אחד הסימנים להרס הצפוי, בגלל החושניות המשתלטת על גיבורי הסרט.

תחליף לנושיח בלי חמור

סופרמן 2 (מוגרבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — מי אמר ש־סרט־המשך חייב להיות פחות טוב מן המקור? המשך מעלליו של איש־הפלדה הכל־יכול, מוכיח כי כל הנחה זו היא הבל ורעות־רוח. ובכל מה שנוגע לענייני קופה, יש מיספרים שמדברים בזכות עצמם, והם יותר משכנעים מן המיספרים המקבילים של סופרמן 1. ובאשר לאיכות, הסרט השני הוא יותר עליז, פחות יומרני והרבה יותר מפוקח מן הראשון.

יתכן שהסיבה העיקרית לכך הוא הבמאי, ריצ'ארד לסטר, שנטל חומר־גלם מן התסריטאים מריו פוגו ודיי־וויד ולסלי ניומן (האחראים גם לתסריט הקודם), והכניס בו מימדי סאטירי והומוריסטי משלו, מבלי להפחית במאומה את התיפה הפאנטסטית של גואל האנושות, עטור האדרת הכחולה. האגדה נשמרה, והילדים בוודאי יהנו ממנה מאוד. מעלית במיגדל אייפל נשלחת לחלל בנחי יד של סופרמן; ילד ניצל לפני שהוא צונח למימיו הגועשים של מפל נייאגארה; עיניים קודחות ומעלות אש כמו קרני לייזר; משב־פה מקפיא כל תבערה; נשימה עמוקה יוצרת רוח־סערה, ועוד מיני תעלולים מסוג זה, משמשים את סופרמן ואת אוייביו — הפעם מורדי קריפ־טון מתחילת הסרט הקודם, שבאו להשתלט על כדור־הארץ. ובין תעלול לתעלול, לובש סופרמן, כרגיל, את חליפתו הצרה במקצת של העיתונאי המתחיל קלארק קנט, ומסתכל בעיני עגל מאוהב בעיתונאית הנמרצת והמצליחה לויס ליין, המלמדת אותו את סודות המיקצוע.

כבדרך אגב מכניס לסטר גם הערות ובדיחות פרטיות משלו. למשל, חדר מלון שכולו ורוד להחליא, התגלמות הטעם הרע, המיועד לשימוש זוגות בירח־דבש. במקום אחר הוא מדגיש את תסביך שימשון של האומה האמריקאית,

כריסטופר ריב: מימד סאטירי והומוריסטי

כלומר: האמונה שאהבת אשה מסרסת גיבורים; אם רוצה סופרמן בלויס ליין, עליו לוותר על תכונותיו המופ-לאות. ואפשר, כמובן, גם להרהר בכך, שהטוב המוחלט והרע המוחלט קורצו מאותו החומר, כולם יצירי הכוכב קריפטון, או לתהות כיצד זה שבשורש כל העוולות יש מעשים טובים, וככל שהמעשה טוב יותר, העוול עשוי להיות גדול יותר. במיקרה זה מוביל סופרמן פצצת־מימן לחלל החיצון, כדי שההתפוצצות לא תזיק לאיש. אבל מסתבר שהריאקציה הגרעינית היא שמשחררת את הנבלים מן הכלא הקוסמי שלהם.

אין צורך לקחת את כל הדברים ברצינות. בסופו של דבר, מדובר כאן בסידרה מצויירת, המסתייעת בכישו-רים המיוחדים של הקולנוע.

במדינה

סמים

צלם בהיכל

ניסה לספק סמים לעצירים — אך זכה ברחמי בית־המישפט

אחד משוטרי המדור המרכזי, שנכנס לאולמו של השופט עמוס זמיר, לפני כמה חודשים, היה בעל עין חדה. הוא הצליח לקלוט בעיניו, כי מתחת לספסל עליו אמורים לשבת הנאשמים המחכים לדינם, דב־קה חבילה חשודה.

מישוש קל העלה כי עשרה גרם חשיש, והרבה כדורי אדולן עטופים היטב בניילון, הודבקו במסטיק במקום שבו יכולים הנאשמים לקחתם באין רואה. השוטרים החליטו להציב מלכודת. הם לא נטלו עימם את הסם, אלא השגיחו מרחוק לראות מה ייעשה בו. לפתעת הכל לא נגעו העצירים בסם שהיה דבוק מתחת לספסלם.

אחרי שהכל עזבו האולם, התחבא אחד השוטרים בתא העדים. הוא התכופף ולא ניתן היה לראותו. בערך בשעה 1.30 בצהריים הופיע באולם אלי בוחבוט (22) ו־בחורה בשם חבצלת חדד, שהיא חברתו של אחד העצירים שישבו על הספסל, ושעבורם נועד הסם. בוחבוט הוציא את החבילה, נתן אותה לחבצלת. היא הטמינה אותה בחזייתה.

הפתעה רגעית. השניים נתפסו על־חם כאשר עזבו את האולם והסמים בידיהם. כתב־האישום נגד בוחבוט האשים אותו בסעיף המקביל לסחר בסמים — סעיף חמור הנידון בפני בית־המישפט המחוזי. בוחבוט נעצר עד תום ההליכים על־ידי השופט דויד ולך, שקיבל את טענת התובעת כי הכנסת סמים לאולם ה־מישפט הוא כמו „צלם בהיכל".

כאשר הגיע השבוע המישפט לסיומו, בפני השופט חיים דבורין, הציג הסניגור, דרור מקרין, תסקיר של קצין־מיבחן. התברר כי רחמים גדל ללא אב ואם, נזרק ממוסד למוסד, ורק כאשר התגייס לצה"ל מצא מיקלט ובית. הוא סיים את שירותו בצבא ללא פגע, והיתה זו הסתבכות רגעית וחד־פעמית. מקרין הדגיש את עברו הנקי של הצעיר ואת העובדה שהודה באשמה וישב במעצר עד תום ההליכים.

השופט לא נעתר לבקשתה של התובעת, פנינה גיא, להטיל על בוחבוט עונש מאסר. הוא גזר עליו מיבחן למשך שנתיים ימים — ללא מאסר.

חוק

שתי הרשעות

למרות ששני עדים טענו כי הם ביצעו התפרצות — לא זוכו הנאשמים

ארבעה חודשים אחרי שהורשעו מרדכי עמר וציון מיארה בפריצה לקיוסק בנתיבות, התייצבו במישטרת נתיבות שלושה צעירים אחרים, שטענו כי הם עצמם ביצעו את ההתפרצות לקיוסק. עורך־הדין מרדכי לנצ'נר גילה את ההתרחשות החדשה כאשר קבע כבר את מועד העירעור ב־

תובעת גיא
החשיש הוחבא בחזייה

בית־המישפט העליון. הוא הגיש מיד בקשה להגשת ראיות חדשות, והציג בפני בית־המישפט את עדותם של שלושת הצעירים שהודו במעשה.

הודאה באשמה. בבאר־שבע נערך מישפט חדש. כל העדים שהעידו במישפט הקודם חזרו על עדותם, וגם שניים מתוך הצעירים שהודו בפריצה עלו לדוכן־העדים. אחד מהם, צעיר בן 18, חייל בצה"ל, עלה על הדוכן וחזר בו מסיפור הפריצה. פרקליט התביעה חקר אותו והעלה אותו שוב על דוכן־העדים. הפעם סיפר הצעיר כי נתבקש על־ידי מישפחות הנאשמים להודות באשמה ולקחת על עצמו את תיק הפריצה. לדבריו, הציעו לו כסף כדי שיעשה זאת.

לא היתה זו הפתעה כאשר השופט גילעד גילעדי חזר וקבע, שחרף העדויות החדשות הוא מרשיע את שני הנאשמים בביצוע הפריצה לקיוסק.

מבצע מיוחד: 5 ימים פנסיון מלא

מלון המלך שאול 1792 שקל כולל מ.ע.מ.
אשקלון חופשה שמשאירה טעם טוב
(לאדם בחדר זוגי, פנסיון מלא

הנחה לילדים בחדר ההורים: 50% עד גיל 6, 30% עד גיל 12.

במלון "המלך שאול" הנאתכם מן הנופש מלאה כי המלון דואג גם לילדיכם: גננת צמודה לחצי יום לילדים עד גיל 6
ומדריך למשחקי חברה לילדים עד גיל 12.
לרשותכם בריכה אולימפית, מדשאות, מרפסת שיזוף, סאונה, הדר התעמלות, בר ומועדון לילה, סרטים ועוד. הדרים נעימים, מיזוג אויר בכל חדר, רדיו וטלפון. מטבח מעולה וכשר.

לועדי עובדים וקבוצות — הנחה

לצד האירוח הרגיל, פועלת מחלקה מיוחדת
להרזיה וצמחונות בהשגחת דיאטטיקנית מוסמכת

הזמנות במלון: טל. 9-8-7-6-5-34124 (051)

ובסניפי שרותי נופש הזמנות ללא תשלום נוסף בסניפי "קל" — שרותי נופש תנאים מיוחדים לקבוצות בכל עונות השנה

- ת"א (פתוח רצוף 09.00—19.00) • רמת־גן: הרואה 15א' טל. 731773
- גורדון 28, טל. 222042, • ראשל"צ: רוטשילד 37 טל. 997965
- בלילה: מזכירה אלקטרונית. • נתניה: ככר העצמאות 10, טל. 053-38757
- אבן גבירול 140 טל. 450359 • כרמיאל: מרכז מסחרי טל. 04-987390
- חולון: סוקולוב 86 טל. 892305 • באר־שבע: הרצל 90, טל. 057-78108.
- ירושלים: רח' פינס 5 (ע"י מלון המרכז) טל. 02-227943.

וב"כוכב 2" אלנבי 113 תא טל. 623925 615897

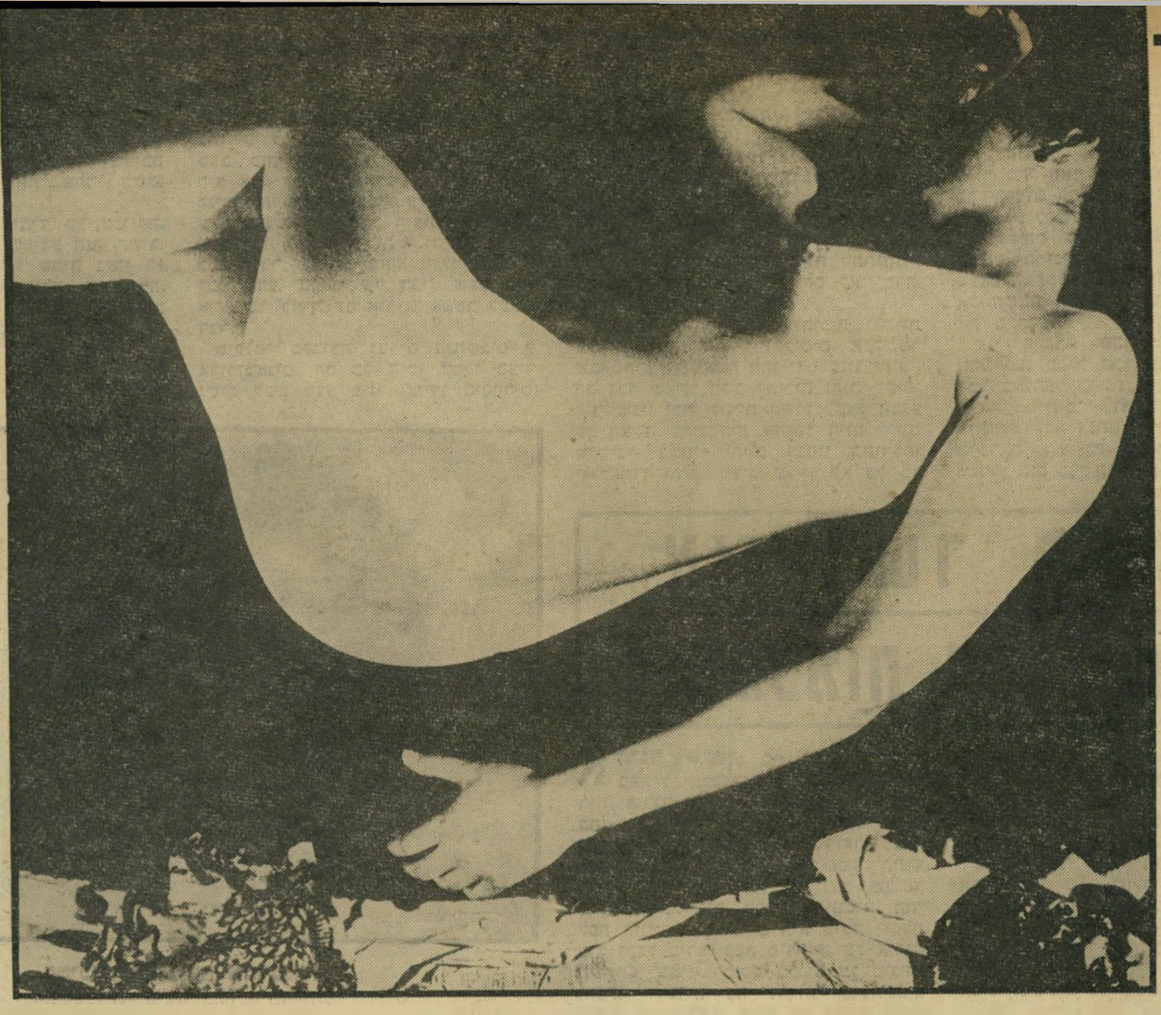
כבר במכירה!
PENTHOUSE
גיליון ספטמבר 1981

★ Special Anniversary Issue

הפצה בלעדית
סטימצקי

גברים ונשים ממשיכים להגיב על מאמרה הפרובוקטיבי של האשה האוסטרלית, הטוענת כי רק גירוי הדגדגן מביא אשה לידי אורגזמה

„ברגע השיא מיסתורי האורגזמה הנשית את לבד!"

המאמר שפורסם בגיליון „העולם הזה" (2288) לפני ארבעה שבועות, תחת הכותרת „מיסתורי האורגזמה הנשית", עורר, כמצופה, תגובות חריפות ביותר של הזדהות ותרהמה.

לא רק לגבי נשים רבות היווה המאמר גילוי ששינה את תפיסתן לגבי מקומן ביחסי־המין, אלא גם בעיני גברים רבים, בני כל הגילים, היו במאמר גילויים מרהימים.

גיטה רזין, כתבת „העולם הזה" לענייני רפואה, שגבתה בחודש האחרון עדויות ותגובות של נשים וגברים עד אותו מאמר, ממשיכה כאן בעמודים אלה.

ב יצה אברבנאל (45) היא פסיכולוגית קלינית בעלת מוניטין, המטפלת בעיקר בבעיות של תיפקוד מיני. היא מטפלת בלקוחותיה הן באופן אינדיווידואלי והן בטיפול קבוצתי. כשפניתי אליה, כדי לראיין אותה במיסגרת סידרת כתבות זו, לא היה עלי להסביר לה מהו הנושא. ניצה אמרה שמאז סיפורה של האשה האוסטרלית, הגיעו אליה כמה מהמטופלים עם גיליון העולם הזה בידיהם. סיפורה של האשה האוסטרלית יצר אצל כמה מהמטופלים פתיחות, שאיפשרה להם לשוחח ביניהם באופן חופשי יותר על נושא המין.

ניצה אברבנאל אומרת:

אני מניחה, שההדגשה המרובה שניתנה לדגדגן היא מלאכותית, מבטאת רק פרי־צת־דרך למאבק הנשים לשוויוניות עם הגבר. הדגדגן הינו חלק מאברים ארוגניים בגוף האשה. נכון, יש לו מערכת עיצבית יותר מפותחת. דרכו גם קל יותר לאשה להגיע לאורגזמה, אבל אין לי ספק שקיימת כמיהה אמיתית לחדירה. הדגדגן קיבל, על כן, אות כבוד המבשר על שיחרור האשה, אולם כשזה יקרה, יירד הדגדגן מגדולתו.

הגבר אינו מחפש אך ורק גירוי העטרה. גם הוא כמה לחדירה. אין לי ספק, שקיימת אורגזמה מחדירה, למרות שחיכוך בדגדגן מסייע להגיע לאורגזמה. ידוע לי שאורגזמה יכולה להתרחש גם תוך כדי חלום. כך שאני מניחה, שיש עוד אברים ארוגניים בגוף האשה והגבר, המחפשים ביטוי מיני. ומין בנוי גם על התייחסות רגשית בין בני־הזוג.

ביחסי־מין צריכה להיות קומבינציה בין המידה שבה האשה מתייחסת אל בן הזוג עימו היא נמצאת באקט מיני, לבין ההתייחסות שלה לעצמה. זוהי הבעיה היסודית שקשה לאשה להתמודד עימה. הנורמה החברתית קובעת, שהאשה סופחת לכיוון תהליך קומוניקטיבי, בעוד שהגבר מושך לכיוון האורגסטי. אקט מיני הוא מיפגש בין שני אנשים. אצל שניהם מתחיל המיפגש בתהליך של יצירת קשר היכרות. הם לומדים האחד את השני. מנסים לגלות מהם מוקדי הגירוי.

בשלב זה קיימת נטייה פיזורית, בעוד שכדי להגיע לשלב האורגזמה עליהם להגיע למיקוד. כאן מתחיל הקונפליקט. כל אחד מגיע בשלב אחר למיקוד. אם הם לא מוצאים יחד שפת־גוף משותפת, התהליך של ההתרגשות, שצריך להתעצם, משתבש.

התהליך האורגסטי הוא אך ורק אוטו־אירוטי. אני לא יכולה להגיע לשיא שלי עם מישהו. אני חייבת להיות ממוקדת בתחושות של עצמי. אין אפשרות להיות פנויה לתהליכים שקורים אצל בן־הזוג שלי באקט המיני. כל האידיאולוגיה, ש־אנשים לומדים בעיקר מספרות הרומנים, המייחסת חשיבות לכך ששני בני־זוג יגיעו לשיא ביחד, אינה אפשרית. התהליך האורגסטי קורה ביני לבין עצמי.

אני, למשל, הולכת לישון לבד. לא תידרש ממני בפעולה כזו התייחסות מיוחדת אל בן־הזוג, בעוד שבאקט מיני צריך בהחלט להיות מסוגלים להתייחס בדואליות האחד לשני.

זהי הבעיה. מין טוב בנוי מתרכובת של המידה בה מסוגלים שני בני־הזוג להתייחס האחד לשני. אבל פה אני חוזרת ומדגישה, שבשלב של השיא כל אחד יכול להיות רק עם עצמו.

הקונפליקט הזה, בתוך תהליך מיני, אינו קיים באונגות. נשים המתקשות להגיע לאורגזמה, מסוגלות בהחלט להגיע לשיא כזה באונגות. בעוד שבאקט מיני בין שניים, כל אחד קובע קצב שונה ומקשה להגיע לריכוז. אבל עלינו לזכור שנכנסנו לתהליך מיני בגלל משיכה אל בן־הזוג. בגלל שחיפשנו סידבק מה שזני. וההנאה של האחד מאדירה את ההנאה של השני. והסך־הכל הוא הנאה משותפת של השניים.

התהליך של האונגות הוא על כן כל כך קל. אשה שתתקשה להגיע לאורגזמה עם בן־זוג, תעדיף על כן לאונן. היא לא מסוגלת להתגבר על הקושי להתייחס אל בן־זוג, בעוד שמעבר לדלת מיכה לה תהליך כל כך פשוט. זהו המצב המוביל נשים לזייף. הן בוחרות שלא להתמודד עם תהליך מסובך. ביחסים עם בן־זוג הן צריכות לפתוח את הפה ולדבר. וכפי שהן למדו ליהנות מאונגות, הן יכולות לאונן יחד עם בן־הזוג. בצורה זו ילמד כל אחד את הגוף של השני.

אולם הרבה נשים מתייאשות בדרך ומאפשרות לגבר להגיע לשיא שלו ולהירדם. אחר־כך הן נכנסות לאמבטיה ומאונגות. הן אינן מסוגלות להירדם עד שלא סיימו את התהליך המיני, אבל הן מתביישות להודות בכך בפני הגבר. הן

(המשך מעמוד 55)

יגיעו לשיא שלהן לבד, אבל עם תחושת תיסכול. כי התהליך החל בגלל משיכה בין השניים, וחייב לחזור אחרי השיא לקשר בין שניים.

האשה האוסטרלית דיברה על סכיזיקה. אני לא מזלזל בכך שהידע הזה חשוב. אני אפילו גיליתי שזוג שהיה נשוי 12 שנה, מבלי שהאשה הגיעה לאורגזמה, העז לראשונה לדבר על כך בעיקבות מאמרה של האשה האוסטרלית, אבל זה חשוב הוא שיישמר הקשר בין שני האנשים. הם לומדים מהסכיזיקה רמפורטת איך לעשות מין, אולם הסיבה לשיא לשיא, ייפגע הדימוי הגברי שלו. מיבצע כזה פוגע ביכולת של הגבר לתפקד. מצב כזה לא קיים אצל האשה. אם היא אכן הגיעה להתרגשות־שיא, או לא הגיעה, הדבר לא ישפיע על הדימוי הנשי שלה. לאשה אין דבר חיצוני שיעיד על יכולת התיפקוד שלה. היא גם לא צריכה, כמו הגבר, להיות אחראית למיבצע. כל גבר יודע, בסופו של דבר, שעם האגו אי־אפשר לזיין. עם אגו אי־אפשר לעשות דבר.

טיפלתי בקבוצת גברים הנחשבים לי־ארוטומאנים. הם כל הזמן עסקו בציד־נשים לשם מגע מיני (ציידי מיספרים).

פסיכולוגית ניצה אברבנאל
„האוסטרלית הצילה כמה מישפחות!"

המיני היא הרצון לשמור על קשר שייכות. העמקה של קשר קומוניקטיבי אכן תלויה בידע של הטכניקה במצב אינטימי.

למרות הפתיחות שחלה בשנים האחרונות בשיחות על נושא המין, אנחנו עדיין סובלים מנורמות פטריאכליות. אצל האשה — זה אקט של שוחד. אצל הגבר — אקט של הוכחה. לגבר חשובה מאוד הזהות המינית שלו. הדאגה של הגבר לזיקפה, שרק היא תביא אשה לסיפוק, מכניסה אותו למצוקה. על הגבר לשמור על הזיקפה שלו וגם להיות קשוב לאשה. הוא קיבל על עצמו את התפקיד לגרום לה סיפוק. אם הוא לא יביא אותה במיפגשים הראשונים שמעתי אותם מתגאים במעללי הגבורה שלהם. האשה בסיפורי־השוויץ שלהם פיתתה אותם. תוך חצי שעה הם הצליחו להכניס אותה למיטה. הם גם הדגישו את העובדה, שהאשה נתנה לגבר להרגיש שהוא הגבר הטוב ביותר שהכירה.

אחרי חודשיים השתררה דממה. גברים הפסיקו לספר על הצלחותיהם המיניות. אחרי חצי שנה מתחילת המיפגשים הסיפוריים התחלתי לשמוע סיפורים אחרים. גברים החלו לומר שהנשים תובעות מהם: „מה הן בכלל רוצות ממני? אני לא בקבוק סיפון!" הגבר כבר לא נשמע כמי שלהוט אחרי אקט מיני. ההיפך. הוא מרגיש מנוצל. אבל היה עליו להמשיך להוכיח עצמו כגבר.

לעומתם הנשים עשו בשנים האחרונות פריצת דרך. מצבן נוח הרבה יותר משל הגבר. הן עלו לכותרות. המיניות שלהן נעשתה לגיטימית. להן מותר היום גם להתבטא וגם לדרוש. אבל בכל מיפגש עם גבר האשה יכולה ליהנות מהתנהגות ספונטנית, כי אם גמרה ואם לא ימרה, האחריות מוטלת על הגבר.

הגברים חשבו, שכדי להוכיח יבריות עליהם להיות חזקים ואלימים. אבל מה שבאמת נחוץ לאשה הוא יחס ענוג ואיטי. רק גבר שאינו חייב להוכיח זהות גיפי־קוד מיני, יכול להיות קשוב לקצב המגע עם האשה. נהוג היה שהגבר חייב להיות אקטיבי, בעוד שהיום אנחנו בתחילתו של עידן חדש. נשים עדיין לא כל כך מעזות ליזום, לבטא עצמן ולהיות אקטיביות. גם הגברים עדיין לא מוכנים להיות מחוזרים. כי בעוד שבעבר היה לנו ברור מהי זהות גברית ומהי זהות נשית, הרי שהיום הדבר אינו חד משמעי. הגברים מבולבלים יותר. הם לא יודעים אם עליהם לדבוק במשימה, ולהגן על זהותם המינית, בעוד שהנשים נהנות מעצם האפשרות לצוד אותם. הנשים פרצו אל השטח הגברי והגבר חושש שיתפסו את מקומו.

אני חושבת שבארצות הסקנדינביות ובאירופה בכלל כבר עברו את המשבר, אבל בישראל קיימת אווירה שונה. שרות בצבא, מילחמות ואוריינטציה ביטחונית מיוחדת, שבה אנחנו שרויים, גורמת לגבר בישראל להגן על זהותו הגברית. אצלנו נשמרו חזק מדי הפערים בזהות.

„אי־אפשר לברוח ממוסכמות חברתיות!"

אורנה ששון, בת 22, השתחררה מצה"ל ונוסעת לטייל בארצות־הברית. אורנה הגיעה לתל־אביב מעיר סמוכה לפני חצי שנה, כדי לחיות באופן עצמאי בעיר הגדולה. היא רואה עצמה כנציגה של דור צעיר, שלא זכה לחינוך מיני בבית־הספר התיכון. דור שלומד על המין מסרטים, ספרים והתנסות, החל לפת חוויות עם חברים היא שיטה יוקפת כדי לקבל מידע. כמה מידידיה של אורנה השתתפו באוניברסיטה בקורס על מיניות האדם. לדבריה עזר הקורס לסטודנטים להבין את הנושא, אולם לא שיחרר אותם ממוסכמות חברתיות המשמיכות להכתיב להם דפוסי־התנהגות.

אורנה ששון אומרת:

גבר? מובן מאליו שיגיע לשפיכה. שזהו השיא שנקרא אורגזמה. יש יבמים שאמרו לי שלא בכל שפיכה הם מרגישים אורגזמה. אין לי לכך הסבר. אשה? לי גם ברור, שבכל מגע מיני אגיע להנאת־שיא שהיא אורגזמה.

היכרתי גבר שלימד אותי להכיר את הגוף שלי, להיות פתוחה. להעז למשש את כל חלקי גופי יחד איתו. הוא שאל אותי מה אני מבקשת שהוא יעשה לי. מה אני אוהבת. הוא פשוט מאוד לא הרשה לי להתבייש. הוא הסביר לי שאני צריכה לשאוף להגיע לאורגזמה. שזה חשוב לי באותה המידה כמו לו. שחלק מההנאה שלי וחלק מההנאה שלו היא העובדה, ששנינו נגיע לאורגזמה.

עד שפגשתי אותו היה ברור לי שרק הגבר צריך ליהנות. היום אני מרגישה בטוחה (חופשיה באקט מיני עם גבר. זה לא קרה ביום אחד. זהו תהליך למידה ממושך, כמו כל דבר בהיים שצריך ללמוד. אני לא אכנס היום עם גבר לאקט מיני אם לא תינתן גם לי האפשרות ליהנות. כשאני לא מגיעה לתחושת־שיא, הכל נראה בעיני שית! זהו תהליך שנקטע באמצע, ואני לא אצליח להתנתק ממנו. במצבים כאלה אני פשוט נכנסת למיקלחת ומאוננת לעצמי.

גם אני שואלת כל גבר „מה אתה אוהב, איך אתה רוצה שאגע בך, חזק או חלש?" אין דרך טובה יותר מהתנסות כדי להכיר את הגוף. אני חושבת שזה שב־שנים קודמות לא ידעתי מהי אורגזמה, נובע מכך שהגבר לא ידע או לא ניסה בכלל ללמד אותי. לא עם כל גבר אפשר לדבר. מקובל היום יותר לשוחח עם חברות, אבל ישנן גם כאלה שלא מוכנות לשמוע. הן חושבות שזה דבר אינטימי, וששיחה על כך יכולה רק לקלקל את ההנאה שיכולה להיות להן במיפגש עם גבר.

גם בבית־הספר אני חושבת שהמורים חשבו כך, כי עובדה היא שבכל שנות הלימודים זכורים לי רק כמה שיעורים בהדרכה מינית. בעוד שהיום אני חושבת שצריכים להיות שיעורי־חובה כאלה בבית־הספר. גברים שרואים אותי מסתובדת בשיחות אינטימיות עם חברות קורבאים לזה רכילות, אבל אני חושבת שבשיחות כאלה אני לומדת המון.

אני אוהבת שמדברים איתי במיטה. אני אוהבת שהגבר יהיה מוכן למשש לי את כל הגוף, למחוץ את השדיים. ללקק אותי עם הלשון והאצבעות, מהישבן, עד כפות הרגליים.

החדירה? זהו שלב סופי אחרי מישחק גופני ממושך. לא היכרתי גברים שהגיעו לשפיכה לפני שאני הגעתי להגאת־שיא. אני חושבת שהם שולטים בעצמם.

פעם אחת אמר לי גבר „אני לא רוצה לגמור", האמת היא שלי היתה הרגשה מאוד מוזפתת. אני לא הבנתי אותו, ולא מבינה למה גבר יגהג כך. המישחק המיני משתלב גם בצפיה בסירטי וידאו. צילמנו את עצמנו בזמן המגע המיני. אנחנו גם נוהגים לשפוך על עצמנו בירה ולשתות את עצמנו בליקוק. את יודעת מה זה? זה טעם החיים!

אני חולמת לעשות גם מין סדיסטי או מזוכיסטי. ראיתי סרטים כאלה וזה נראה מאוד מהנה. עדיין לא עשיתי את זה רק מפני שאין לי אומץ לבקש זאת מגבר.

יש לי חברה שקונה את כל הספרות האירוטית. היא יודעת לדקלם בעל־פה את כל התיאורים המגרים כל גבר וכל אשה, אבל היא עצמה לא מעזה ללכת בבית שלה עירומה לעיני החבר שלה. כשהם רוצים מין, היא מתפשטת בחושך ונכנסת מתחת לשמיכה.

אני לא מזייפת. לא שאני חושבת שאסור לשקר, אלא שבמיטה צריך להיות פתוחים, חופשיים ומשוחררים לומר הכל. אני יכולה לומר לגבר שאיני נהנית, כדי שיחד נשתדל להתעגג טוב יותר. בתקופה שבה ניסיתי להתנתק מגבר אליו הייתי מאוד קשורה מבחינה רגשית, אבל ידעתי שזו היתה „ידידות אסורה", פגשתי בגבר הנחשב לדון ג'ואן. חשבתי שדרכו אצליח להשתחרר מהחבר הקודם. היו לי ציפיות שהוא יהיה הגבר הנפלא ביותר במיטה. האמת היא שזה היה כישלון חיי. הוא היה אגואיסט. מאוחר יותר דיברתי איתו. הסברתי לו בעדינות, שבדיוק כמו שלו, בתור גבר, יש דחף מיני המחפש פורקן, כך זה גם אצלי. הייתי מתוסכלת ומעוצבנת, והוא לא הבין על מה אני בכלל מדברת. שאלתי אותו אם כך הוא נוהג עם כל הבחורות. האם הוא משוכנע שהן נהנו. הסברתי לו שכל מה שהוא עשה היה אך ורק לחדור אלי. לא היה מישחק מיני, כהכנה.

אמרתי שאני בטוחה שכל הבחורות שהוא היה איתן לא נהנו כמוני. הוא שאל אותי אז למה הן נאנחו וצווחו, זה מישחק? הוא קיבל לבסוף את הדברים שהשמעתי באוזניו. הפתיע אותי, אבל הוא ביקש ממני שנתחיל הכל מחדש. לי זה התמיא מאוד. אני בטוחה שהייתי הראשונה שאמרה לו כמה הוא גרוע במיטה.

לא הייתי יכולה לחזור אליו. לא היה לי מצב־רוח להתחיל הכל מההתחלה. יתכן שלא חשתי רצון להיות איתו. אין קשר בין רגש אהבה ובין כמיהה להגיע למגע מיני. אהבה מתפתחת בשלבים יותר מאוחר, אחרי התנסות מינית. אהבה זהו רגש הרבה יותר מורכב מהכמיהה למגע מיני, שנובעת מרצון לפורקן יצרי. מכאן אני רוצה להסביר, שמוסכמות חברתיות הן הרבה יותר מרגיש מנוצל. אבל היה עליו להמשיך להוכיח עצמו כגבר.

לעומתם הנשים עשו בשנים האחרונות פריצת דרך. מצבן נוח הרבה יותר משל הגבר. הן עלו לכותרות. המיניות שלהן נעשתה לגיטימית. להן מותר היום גם להתבטא וגם לדרוש. אבל בכל מיפגש עם גבר האשה יכולה ליהנות מהתנהגות ספונטנית, כי אם גמרה ואם לא ימרה, האחריות מוטלת על הגבר.

הגברים חשבו, שכדי להוכיח יבריות עליהם להיות חזקים ואלימים. אבל מה שבאמת נחוץ לאשה הוא יחס ענוג ואיטי. רק גבר שאינו חייב להוכיח זהות גיפי־קוד מיני, יכול להיות קשוב לקצב המגע עם האשה. נהוג היה שהגבר חייב להיות אקטיבי, בעוד שהיום אנחנו בתחילתו של עידן חדש. נשים עדיין לא כל כך מעזות ליזום, לבטא עצמן ולהיות אקטיביות. גם הגברים עדיין לא מוכנים להיות מחוזרים. כי בעוד שבעבר היה לנו ברור מהי זהות גברית ומהי זהות נשית, הרי שהיום הדבר אינו חד משמעי. הגברים מבולבלים יותר. הם לא יודעים אם עליהם לדבוק במשימה, ולהגן על זהותם המינית, בעוד שהנשים נהנות מעצם האפשרות לצוד אותם. הנשים פרצו אל השטח הגברי והגבר חושש שיתפסו את מקומו.

אני חושבת שבארצות הסקנדינביות ובאירופה בכלל כבר עברו את המשבר, אבל בישראל קיימת אווירה שונה. שרות בצבא, מילחמות ואוריינטציה ביטחונית מיוחדת, שבה אנחנו שרויים, גורמת לגבר בישראל להגן על זהותו הגברית. אצלנו נשמרו חזק מדי הפערים בזהות.

הסכסולוג צבי הוך:

„די בלימוד הטכניקה!"

ד"ר צבי הוך הוא רופא־גינקולוג, שחיה בין הרופאים הראשונים בארץ שיצאו לארצות־הברית להתמחות בסכסולוגיה. הוא האחראי על המירפאה לטיפול בבעיות של תיפקוד מיני, בבית־החולים רמב"ם בחיפה. לפני עשר שנים, כשפנה הד"ר הוך להתמחות זו, הוא נחשב כרופא חצעיר ביותר בין הסכסולוגים. אז מקובל היה, שרק רופא ותיק יכול לטפל בבעיות הסכסולוגיה. כיום מכהן הד"ר הוך כיושב־ראש אירגון הרופאים הסכסולוגים בארץ. הוא היה הנציג הישראלי הבכיר בכנס הסכסולוגים הבין־לאומי שנערך לאחרונה בארץ.

דעתו:

האשה האוסטרלית צודקת. הדגדגן הוא איבר־המין הנשי הרגיש ביותר. מבחינה עוברית גילו החוקרים שבדגדגן של האשה, כמו בעטרה אצל הגבר, מרוכזים יותר עצבים. אבל לאחרונה גילו חחוקרים, שקיים עיצבוב רב גם בקיר הנרתיק של האשה. כניראה שעצבים מהדגדגן, החודרים לעומק, מגיעים לנרתיק. מצאנו שקטע הנרתיק הקרוב לשלפוחית־השתן רגיש מאוד. עצבי הדגדגן מגיעים כניראה לקטע זה.

אין לנו הסבר מדעי מדוע קיימת כמיהה אצל האשה לחדירת איבר־המין הגברי אל הנרתיק. אבל בינתיים ניתן להסביר זאת בכך, שגם הנרתיק מקבל עיצבוב מהדגדגן. אנחנו, הסכסולוגים, מקבלים את דברי הנשים האומרות שלא רק מגירוי הדגדגן הן מגיעות לאורגזמה. לכל אשה יש נקודות רגישות שונות בגופה, על כן מה שחשוב הוא שהאשה תכיר את הגוף שלה, כדי שתוכל להגיע לאורגזמה במגע מיני. יש נשים שהנרתיק שלהן חסר עיצבוב. נשים כאלה אכן זקוקות לגירוי חיצוני, שאותו ניתן להשיג דרך הדגדגן.

לדעתי כל אחד יכול לדעת איך ליהנות באקט המיני על־ידי לימוד הטכניקה בילבד. אני אפילו גורס שבכמה פגישות אפשר ללמד כל אדם נורמלי את הטכניקה, שתסייע לאנשים להיות מאושרים. יש לקחת בחשבון את העובדה, שלא תמיד חוסר היכולת להגיע לאורגזמה נובע אך ורק מבורות. אני מניח שיש אנשים הזקוקים בד בבד עם לימוד הטכניקה גם לטיפול פסיכולוגי כדי להשתחרר ממעצורים.

תר חזקות מהעובדה שקיים בנו יצר מיני. הן גם מתנגשות הרבה פעמים בעובדה שקיימת היום מתירנות מינית בין הצעירים.

אסור לי להיכנס למיטה עם גבר בפגישה הראשונה. אני יכולה לחשוק בגבר, להיות מגורה, אבל לא מקובל למשך את הכמיהה. אם אני אעשה זאת, אחשב לזונה. זו עובדה. לא משנה בכלל מהי האמת שלי. בחברה תודבק בי תווית. לא אוכל לצאת מזה. אני אוהבת ונהנית עם ידידי. אין לי כוונה לעזוב מקובל. בחיים זה בלתי־אפשרי עדיין. רק בדמיון מותר לי לדפוק גבר, שאני חושקת בו. גם בי בעצם מושרשות המוסכמות החברתיות. אם איזום מגע מיני עם גבר, הוא יטח ירגיש לא־גבר. אני? ארגיש אשה.

החברה, לעומת זאת, מכתיבה לי שעלי להרגיש אשה רק אם הגבר יוזם מגע מיני איתי. אני לא אמיצה מספיק כדי לשנות את המוסכמות.

פעם אחת גבר שאל אותי אם אני עייפה ורוצה ללכת לנוח. השבתי לו כשהגיעו הראשונים לארץ, הסיסמה היתה למען חברה שיוויונית. מעמדה של האשה בארץ היה אז מתקדם לעומת נשים בארצות אחרות. בינתיים מה שקרה הוא, שהם התפתחו ואנחנו הידרדרנו. הנשים שתקו גם במין. אילפו אותן לכך. כולנו התעייפנו מהשקעה רגשית. גבר המשתמט מהשקעה רגשית, קשה הרבה יותר להילחם בו.

בארצות־הברית, אורגזמה אצל האשה וסיפוק אצל הגבר נשארו היום כסמל ביל־בד. הם רק מדברים על אורגזמה, כי הסמל הזה הפך לכישלון.

שונים מאשר לבן. הגבר חייב להיות גיבור. לשחק בתפקיד שהוא לא־כל־כך רוצה בו.

יש צורך ליצור אדם חדש. יחסים שווים, עם שיתוף־פעולה בכל המישורים. צריך לשרוף את הסרטים והספרים הישנים ולבנות מערכת־חינוך חדשה.

אם אשה תתנא את הקשר שלה עם הגבר בכך שהוא יגרום גם לה הנאה, הגבר יעשה זאת. כל אדם מתנהג על פי הכללים ההוגים בסביבה שבה הוא חי. אם האם תלמד את הבן שכל נערה היא בן־אדם בדיוק כמוהו, ואחותו לא קיימת כדי לשרת אותו, אלא היא עוד ילד שווה־זכויות בבית, הוא יגדל לתרבות חדשה. זהו חינוך. לא נולדים עם התרבות, יש צורך ללמוד אותה. יש ללמד שמותר לבטא רוך ואהבה.

דחף מיני ותענוג הם אומנם שני דברים שונים, אבל צריך ללמד את הצעירים לראות גם את השני. בשביל תענוג צריך לעבוד! יש צורך להשקיע, האחד למען השני. בעל־מלאכה טוב הוא אמן. כי הוא יודע לעבוד וגם להשקיע רגש. הבעיה היא שהאשה היום היא במצב נחות. היא החלשה. דווקא זו הנקודה המקנה לה אפשרות לדרוש יחס מהחזק. היא יכולה לדרוש מהגבר שיתן לה תענוג, אבל הצרה היא שבין כל הנשים תמיד תימצא אחת שרק תפסק רגליים. אבל אם ישנה באמת כוונה ליצור יחסים תקינים, אין סיבה שמישהו יחשוב שקיימת תחרות. כל אחד יכול לתרום כדי שהקשר יסב תענוג לשני בני־הזוג. בן הרואה בבית הוריו שיתוף־פעולה בין ההורים, ושמספרים לו שחיי־מין ואהבה צריך לטפח, ילמד מכך. כשהוא יתבגר הוא יידע לתת מעצמו לאשה שבחיקו.

להפסיק לומר שמין זה דבר גס ושאסור לדבר עליו — רק כך יגדל נוער שיחשוב שמין זה דבר יפה. הבסיס למשיכה בין גבר ואשה הוא הדחף. אבל אחר־כך משופע המגע מהאווירה ומסוג היחסים הראשוניים. המגע המיני לא יוצר מצב של ניכור. זה הגוף שהגיב כך, ועצר את המגע, ואבדה לנו האורגזמה.

בשביל להגיע למצב שבו יהיה אפשר להנחות גבר, צריך להגיע לאווירה של ידידות, חברות. כשמרגישים משוחררים, מגיב הגוף בצורה ספונטנית. אפשר למציא יחד את צורת המגע. לא רק האשה צריכה להיות משוחררת, גם הגבר צריך לשאוף לכך. עשינו ממנו סופר־מן, כשהאמת היא שגם לו מותר להיות עייף, או לא־תמיד לרצות במגע מיני. אי־אפשר להפוך אותו לסוס־עבודה.

גבר שחושב שגם לבת־הזוג שלו מותר ליהנות, ישתדל למצוא מהן הנקודות הרגישות בגופה. אני עצמי מרגישה שעם כל גבר יש לי נקודות רגישות שונות, לכן אי־אפשר לפעול כמו מכונה. סוף התהליך המסובך היא האורגזמה. השאיפה החדשה היא, שעל השאלה „איך הגבר, האם הוא מאהב טוב?" נוכל להשיב כך: „בשבילי הוא טוב, הוא עושה מה שטוב לי."

משוחררת־צבא אורנה ששון
„אי־אפשר להיפטר מתווית שהודבקה!"

מתרגמת ליליאן סרוויה
„תמיד תימצא אשה שתפשק רגליים!"

את החבורה הזו, לכן עלי לשמור על הכללים, קבעו אותם הגברים. כי ברור מאליו, שגבר שיעשה זאת לא ייחשב לזונה.

הייתי רוצה מאוד להיות היוזמת. לעשות כל מה שמתחשק לי. למה הזכות הזו נופלת רק בחלקו של הגבר? בסרטים אני רואה ובספרים אני קוראת שזה שאני מוכנה ללכת לנוח איתו. הוא יהיה העזה עצומה מצידי. לא פגשתי בגבר שיאמר לי: אני נהנה מזה שאשה תחזר אחרי. ראיתי רק גברים המזלזלים באשה שיזמה קשר עימם.

אני בת 22, וגברים מבוגרים אומרים לי: אורנה, את צריכה לחזור לגור בבית הוריך.

„הדור הזה אבוד, יש לחנך חדש!"

ליליאן סרוויה היא ילידת אלכסנדריה. עלתה ממצריים לפני קום המדינה, שהתה בצרפת בשליחות המדינה, כדי לעשות „עבודה פוליטית". בצרפת נישאה וגם התגרשה.

ליליאן עוסקת היום בתירגום ספרים מהשפה העברית לצרפתית. היא כתבה בעצמה ספרים, ביניהם ספר בשפה הצרפתית — שיחות עם יגאל אלון. יחסי המין מבוססים, לדעתה, על ליקויים בחינוך. היא מטיפה, לכן, לחינוך חדש.

ליליאן סרוויה אומרת:

בחברה המערבית נתנו לאשה תפקיד נחות ומעמד נחות. היום אנחנו בעיצומו של תהליך שבו הנשים מתמרדות. המרד הראשון היה של ושתי. היא מרדה נגד בעלה, אחשוורוש, שביקש ממנה להלך ערומה מול עיניהם של הגברים השתויים. ושתי סירבה. אז התעורר הצורך להעניש אותה, פן תלמדנה ממנה נשים אחרות. בעלה התייחס אליה כאל חפץ, והיא היתה מוכנה לוותר על הכתר. הסיפור, כמובן, לא מגלה לנו אם המלך היה מאהב טוב במיטה. עצם העובדה שעיסקי הפסיכולוגים פורחים, נובעת מכך שהאדם של היום הוא יצור חולני ושברירי. הוא סובל, ואינו מסוגל לתפקד. קשה לנו להתבגר. אנחנו בוכים כמו ילדים. היחסים בין גבר ואשה אינם אמיתיים.

לפני עשר שנים, בצרפת, אשה גרושה היתה צריכה לבקש רשות מבעלה כדי לפתוח חשבון בבנק. בעוד שתמיד היה מובן מאליו, שהיא מספיק אחראית כדי לשאת בנטל המוטל עליה כאם לילדים. באיטליה מחנכים כל נער, שמילבד אמו ואחותו, כל יתר הנשים הן זונות. ואת מצפה שהוא יתנהג אחרת לאשה?

בדחף המיני אצל החיות יש גם מישחקי אהבה. ברור שגבר ואשה לא מקיימים מגע מיני רק לשם הולדה, אלא גם לשם הנאה. אם ההנאה הזו לא תבטיח גם שיא של אורגזמה, אזי האשה והגבר לא יהיו כל כך כמהים למגע מיני. היום מקובל פחות להינשא בשידוך. לפני הנישואין שני בני־הזוג בודקים את הקשר ביניהם. אבל מושרשת בנו ההכרה, שעל האשה ללדת בנים. ויש גם בימינו גברים שאת התענוג במין הם מחפשים אצל זונה. גברים כאלה לא יוכלו לחזור אל האשה ולהציע לה פזות־מישגל קצת שונה, כי האשה תחשוב שהיא זונה.

רק לעניים היה מותר לבחור בת־זוג, על פי בחירה שנבעה לרוב ממשיכה מינית. הנישואין נחשבו לביצוע עיסקה. לעשירים היה כסף לקנות אשה יחד עם רכוש. לה היה אסור לגעת ברכוש זה. רק לעניים התמזל המזל, והיתה התאמה בין בני־הזוג. אם אשה כזו נגדה בבעלה, היה זה רק כדי לחפש תענוג. אם התמידה, סימן שנהנתה. מכיוון שכדי לבגוד צריך לשקר, והיא היתה מוכנה לקחת סיכון כזה. זונה מזייפת. אשה שחשוב לה לשמור על שלום־בית, על מיסגרת נישואין רופפת — תזייף. אשה מזייפת גם מפני שהגבר לא בטוח בעצמו. היא רוצה גם להיחשב בעיניו, כדי שלא ילך אל אחרת. גברים לימדו את הנשים לשקר להם. לא ידוע לי על אשה שתשאל גבר האם נהנה? זו שאלה ששואלים הגברים. חשוב לגבר לדעת שהוא היה טוב.

„אשה נכנסת למיטה עם אבר הגבר!"

איכן קידר רווק בן (28), סטודנט סטים שנה רביעית בלימודי הרפואה באוניברסיטה ברומא. הוא נמצא כעת בחופשה בארץ, ומחשיב עצמו כגבר נורמלי.

איכן קידר אומר:

מרבית הנשים נוטות להפריד בין הגבר ואיבר־המין שלו. הפרדה זו מביאה את האקט המיני לכך שיהיה רק טכני. זהו מגע מיני טפל, חסר תוכן ובהמתי. אנחנו לא מגיעים לחוויה מינית עם הכלי, עם איבר־המין, אלא עם בן־אדם. אצל יותר מידי אנשים קיימת בתת־התודעה הפרדה בין האדם הפרטי והפיטר פאן שלו. אהבה עושים עם בן־אדם ולא עם איבר־המין שלו.

קיימות שתי דרכים כדי לעשות אהבה. האחת: היא חיקוי ספריו של הרולד רובינס, שבו מתוארים כל הסמלים האירוטיים המשלהבים את היצרים. אשה מנסה לחקות את הדימוי האירוטי והגבר הסובייניסט חולם בלילות איך יכבוש לעצמו את האשה.

הדרך השניה נובעת מהרמוניה בין שני בני־הזוג. היא מתבטאת בהבנה, בהשקעת רגשות המשתתפים ומלווים את האקט המיני. כל העשייה הזו מקבלת מימד שונה לחלוטין. כל אחד מבני־הזוג אינו נרתע מכל צורת מגע שתגרום הנאה לבן־הזוג השני (אני אחד שלא נגעל). אם אני מאוהב, כל דבר נחשב בעיני אסתטי. כל דבר שמעניק את השני מתקבל גם כמגרה.

זהו מצב שונה לחלוטין מהאירוטיקה בספריו של הרולד רובינס. זהו אינו אקט חייתי, גס. אני לא חושב שבאקט שבו נשמעות גניחות, צעקות, מילים כמו אני אוהבת חזק, אדיר, זהו אקט וולגרי. שני בני־אדם שמזיעים ומשמיעים כל מילה אשר מבטאת עוצמה וחוזק, הם פשוט מאוד עושים זאת כי זה מגרה. בעיני זהו מצב מבורך. כל מה שעלי לזכור הוא, שלא לאבד את המימד האסתטי, שהוא החשוב. בכל אחד מאיתנו ישנם רגעים של חייתיות. יתכן שזה מצוי יותר אצל הגברים, אך אל להן לנשים לזייף אורגזמה, כי הן חושבות שזו צורה לעשות מין.

(המשך בעמוד 58)

יעקב שרת / איש ממאדים
ישראל, בטח בזקן!

שישו ושימחו, יהודים. יש לכם ממשלה חדשה. אבל שלא יהיה בלבבכם שמץ של ספק. זוהי ממשלת העיירה חישנה נושנה, שאיננה אבל ישנה.

להרצל היה זקן, וכשהיי.ו צעירים היינו שרים על הזקן של בוגרשוב. היה היו זקנים דקורטיביים ואינם עוד.

הזקנים החרדיים של הרב ש"ך והרבי מגור והרבי מגורן וחכם עובדיה יוסף אכלו אותם.

וזו לא תהיה תוכחה גדוכה להגיד, כי בגין מרגיש מצויין בין הזקנים האלה, שבציכם השחור הוא חוסה ומתרפק על ימי השבת הטובים ההם, בעיירת הולדתו בפולין, וכי ז'בוטינסקי, בן הכרך הקוסמופוליטי אודיסה, היה נמלט ממנה עוד שכזה כמבית־מחסה כמטרפים. מפני שבסיכומו של דבר, הבעיה אינה בגין. הבעיה היא העם שהעניק לו שיכטון בחוסות מועצת־גדולי־התורה.

וכשהעם הזה משתכל היום במראה, הוא רואה פרצוף עם זקן ופיאות. כא, כא יעזור לו, לעם הזה, אם הוא ימשמש בלחייו וינסה לשכנע את עצמו כי הן חלקות למישעי, כי רק לפני רגע הוא התגלח. לא יעזור.

הזקן והפיאות הם שם, במקומם — על הפרצוף הקולקטיבי של ממשלת־ישראל ושל מדינת־ישראל.

וכא חשוב במיוחד אם היה הסכם כזה או לא בדיוק כזה עם המפד"ל מזה ועם אגודת ישראל מזה, ומהם בדיוק הסעיפים וסעיפי־הסעיפים של התחייבויות בגין ושות' לדוגיים הציונים ולדתיים הא־טי־צונים, שבעזרת השם הוא שולט בעזרתם. חשוב התהליך. והתהליך הוא שיכוב חומייניסטי של הקצנה לאומנית והקצנה דתית.

לטעינת ישראל צמח זקן — והיא נוטה יותר ויותר ימינה.

כל טען יגיד לכם, כי הזקן משבש מהלכה של ספינה בים. קברניט אחראי, המקפיד על תיפקוד יעיל של ספינתו, מעשק את הזקן הזה לעתים מזומנות. כא בגין ושות', כלומר, כא עם ישראל שבמרינת־ישראל. הסמל של הזקן נעשה חשוב כעם יותר מן חספינה ותיפקודה. הספינה מקשה להתקדם בגלל הזקן? שכא תתקדם, ובאמת, עם זקן בטוח שכזה, כשם מה בכלל יש להתקדם? שמש הקידמה, דום בישיבה, וירח חרות־הפרט בעמק השטריימל.

איך אמר שר־הביטחון, רבי אריאל שרון, מלך התוזרים־בתשובה והפטורים־ממילואים־חובה, המסתיר עדיין בחצלחה את הזוון העבות שלו מתחת ללחייו המגולחות? „אני יכול לומר לך, יהודה בן־מאיר, אם לא תהיה אגודת ישראל, אז בעוד 30 שנה לא תהיה מפד"ל, ואם לא תהיינה ישיבות לא יהיה עם ישראל" (מי שלא מאמין, יקרא „ידיעות אחרונות" מ־5.8.81, ואחר כך אולי יתפוש, שלא חשוב אם הוא מתגלח מדי בוקר או מדי בוקר וערב — יש לו זקן!).

לנין (או אולי רוסי דגול אחר) היה אומר: „קרצף רוסי ותמצא טטרי!" זו הבעיה שלהם. הבעיה שלנו היא שכאשר אתה מקרצף שרון או בגין (כלומר — שלא יהיה שום ספק — כשאתה מקרצף את היהודי הישראלי המצוי) — אתה מוצא את הרבי בלוי מנטורי־קרתא. מפני שאם קיום עם ישראל תלוי בקיום המפד"ל, וקיום המפד"ל תלוי בקיום אגודת ישראל, הרי קיום אגודת ישראל תלוי בקיום נטורי־קרתא, שכפי החגיון חיחודי הזה הם השאור היחודי בטהרתו.

איך אפשר להסביר אחרת את הפראדוכס, כביכול, שלפי המוסכם בין בגין־את־שרון עם הדתיים, חייב צה"ל לפתוח שעריו ביתר רוחב לפני מטיפי־דת ומחזירים־בתשובה, על מנת שקורבנותיהם המאושרים ייפטרו משרות מיכואים? מישהו מבחין פה בסתירה? בוקר טוב אליהו הנביא! (המכדה שלי אומרת „אליהו ענבים", אבל זה לא שייך לעניינו כאן, וחבל). ומדינה יצירת־כפיה של הציונות החילונית, השבויה בכבלי האנטי־ציונות הדתית, אינה סתירה? וחשבתם מיפעלים תרבותיים, בדוריים, תעשייתיים, שרותיים — יום אחד בשבוע בגלל אמונות תפלות הכורכות בטלה כפויה ביום מסויים (שבת, כידוע, אלוהים שבת ממלאכת בריאת העולם) על כל מי שנולד לאם יהודיה או התגייר כהלכה עם גאולת העם והעולם על־ידי משיח רוכב אתון — אינה סתירה? חבישת שטריימל על חברה, מדינה, ארץ — אינה סתירה?

מי שסבור, כי אפשר וצריך לסבול את הסתירות הללו ובלבד שבגין יהיה ראש הממשלה, ושרון שר־הביטחון, ושמיר שר־החוץ, וארליך שר־החקלאות, וה וה וה עד סוף רשימת סגני־השרים, טועה טעות אימה, ולא רק מפני שהמשק הישראלי פשוט יקרוס תחתיו מכובד הזקן הקואליציוני, כלומר מנטל ההפסדים של בטלת השבת (הודו לא קורסת תחתיה עקב הקופים והפרות והעכברים הקדושים הזוללים שם באין פוצה פה ומצפצף כמות מזון בל תאומן, אבל המתים בכפן ברחובותיה אינם מסכנים את עוצמתה הדמוגרפית). העניין אף אינו כל כך בכך, שגלישת ישראל לימי־הביניים תרחיק מעליה את הקהילות היהודיות המתקדמות ברחבי עולם, שיסתכלו עליה כולה כפי שהם מסתכלים כיום על מאה שערים — בתמיהה מהולה ברתיעה, שלא לדבר על ממשלות „ידידותיות ובעלות־ברית".

גרוע מזה, תהליך „ההזדקנות" של מדינת־ישראל — החל משלב מסויים של גודל הזקן הדתי ביחס לנפח ספינת מדינת־היהודים — יאיץ את הירידה מקרב חילוניים החרדים לאיכות חייהם ולממדי חירותם האישית, וחיש מהר פגע אנושות באיכות צה"ל (ככל שאני אמון על ניתוץ פסילים אני מתקשה להגיד בפומבי את אשר אני חוזה לגבי ההתפתחות השלילית של צה"ל עקב ההקצנה הלאומנית־אדוקית של החברה הישראלית, אבל נמצא גבר אמיץ שגילה דעתו מפורשות בעניין זה, ואמר בין השאר:

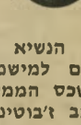
„...אנחנו חזקים וחיל־האוויר שלנו הוא בין הטובים בעולם, לא מעט משום שמגיעים לחיל אנשים ברמה יוצאת מן הכלל. הם מוכנים לעשות את החדר הנפלא והנורא הזה — לחימה בשרות העם — רק כל עוד ברור להם שאנחנו מנסים להיות צודקים. ברגע שיפקפקו בכך, יש לאנשים האלה ברירה: בלוס־אנג'לס לא ראיתי רבים שהולכים לצה"ל. ולנוער שהולך היום לקורס טיס או ליחידות מתנדבות אחרות, יש גם אפשרויות פתוח קיצוניות מיריחה — פשוט לא להתנדב. מי שנמצא בשרות יבצע את הפקודות — כאמור, כל זמן שאינן בלתי־חוקיות בעליל — אבל אנחנו הרי רוצים חיל־אוויר טוב גם בעוד שנה, שנתיים, חמש שנים..." (אורי טלמור לאמיר אורן, „דבר השבוע", 31.7.81).

ובד בבד עם זה, ואפילו לפני זה, יפתח המיעוט במילחמת־מאסף שניצניה כבר מבצבצים מחריצי האספלט של נמל־התעופה בן־גוריון, סליחה, בגין, ומהכרזות ועדי־העובדים הגדולים.

אין מנוס מן המילחמה הזאת, שלפי כל הסימנים תהיה הנוראה מכל מילחמות ישראל מאז 1948, מפני שזו תהיה מילחמת־אחים. ההתנגשות בין דת מאובנת וחסרת פשרות (רק בישראל; מחוצה לה התמונה אחרת לגמרי; מדינת־ישראל כבר הוכיחה, שיהודי חופשי יכול להיות רק בחברה פתוחה, סובלנית, כלומר מחוצה לה) ובין הציונות החילונית שוחרת הקידמה, בלתי נמנעת.

אין ספק יד מי תהיה על העליונה בסופה של מילחמה זאת בין היהודים.

לא יהודים.

יתפטר נבון - ויצחק אחרון!

הנשיא יצחק נבון מחל על כבודו פעם שניה — ועמד דום למישמע הימנון בית"ר „בדם וביזע יוקם לנו גזע" בטכס הממלכתי המוזר שנערך בהר הרצל ביום השנה למות זאב ז'בוטינסקי ראש בית"ר (ומחבר „בדם וביזע יוקם לנו גזע").

מילא, בפעם הראשונה זו היתה, ככל הנראה, הפתעה. לא נעים, אבל מה — להסתלק ממקום הטכס ולהעטות חרפה על הממלכה? אבל בפעם השניה, בדעתו מראש מה מחכה לו, ביקש ונשיא במפורש מעורכי הטכס לבל יושר התימנון הלא־לאומי הזה ונענה בשלילה שחצנית. איני יודע אם בטכסים ממלכתיים הנערכים על קברו של דויד בן־גוריון משמיעים את ה„הימנון" השמאלני „תחזקנה", אבל ברי לי שאם מדובר בטכס ממלכתי, אין מקום להשמעת שיר זה חרף תוכנו הביאליקאי החולם כל כך את המעשה הציוני (שאגב ספק אם הוחלט אי־פעם להגדירו כהימנון רשמי על־ידי גוף כלשהו בקרב תנועת־העבודה).

ואם כך, בדעתו מראש את הביזיון הממתין לו במארב הר הרצל — בזיון כפול שבאטימות לבקשה ובעצם ההשמעה — נשאלת השאלה על מה ולמה ראה הנשיא לנכוח בכלל בטכס, שלעצמו היה נטול שמץ חשיבות חברתית־לאומית־חינוכית ורק בא לספק יצרי שליטה חרותיים?

מה, אילמלא הופיע שם, על־יד הקבר, היו מדיחים אותו? אדרבה!

ובעצם, למה הוא מחכה, הנשיא? מדוע אין הוא מתפטר וחדל מרצונו הטוב לסמל ישראל לאומנית־חרדית (שוביניסטית־קלריקלית, בלטינית האידישאית של בגין)? כלום הוא סבור, שפרישתו היא שתחשוף את ערוות הסתלפות החזון הציוני לעין כל ברחבי עולם? סוד זה נגלה לכל שעיניו בראשו זה מכבר, ואפילו לפני הבחירות לכנסת העשירית, שעד התפרסם תוצאותיהן עדיין היה אפשר לממלאי תפקידים בכירים בישראל לקוות למהפך שני, ולהחזיק, איכשהו, מעמד בשליטת בגין.

אדרבה, התפטרות יצחק נבון מכהונת נשיא רק תועיל ליחסי־הציבור העלובים של מדינת־ישראל בכך שתבהיר, כי עוד לא פסו נבונים מן הארץ.

בעיה בגינות עדינה

הפיגוע הפלסטיני באוטובוס הישראלי ליד מעלה־החמישה, שאירע ככל שניתן לברר בימי ממשלת „הליכוד" בראשות מנחם בגין (ולא, כפי שרווחות שמועות, שמקורן בלישכת ראש־הממשלה הנוכחי, בימי ראש הממשלה שימעון פרס, שסיסמת „בגין לשילטון!" הפילה אותו מכס הצללים), במרחק אווירי של פחות מעשרת קילומטרים ממישכן ראש־הממשלה (אותו מנחם בגין גופא), מעמיד את שרות־הביטחון הכללי לפני בעיה עדינה, שלא תיפתר בנקל כבעיה הפשוטה של פיענוח מיבצע קיטוע רגליים, שנפתרה על הצד היותר טוב באי־פיתרון מוסמך מכוח תוצאות הבחירות לכנסת העשירית. קשה לשער, שתתקבל החלטה שלא לעשות לפי שעה כלום.

מיסתורי האורגזמה

(המשך מעמוד 57)

כמו שהגבר לא צריך להשתולל כדי להרשים אשה. הוא יעשה זאת בטמפרמנט אישי הקיים בו בדרך לפורקן ממתח. נכון שהיו נשים שבאקט המיני עימן לא שאלתי אם הן נהנו. אני מחפש רק פורקן לעצמי. במגע מיני כזה קיים הביצוע בילבד, כמו לאכול ולשתות כשאני רעב וצמא. זה לא כבוד גדול. לא רציתי לספר לחברים. במחצית מהתגסויותי המיניות, שבהם היה חשוב לי לדעת אם האשה נהנתה, קיבלתי ממנה תשובה שלילית. הרגשתי לא נוח. זו היתה הנאה חדצדדית. אני חושב שלמרות כל העצות המפורטות של האשה האוסטרלית, אין כלל ערבות לכך שהידע המכני יבטיח הצלחה. גבר מתבקש להיות עילוי ביצועיסט על מנת להביא אשה לאורגזמה. על הנשים לזכור שלא כולם כאלה. יותר מכך: בודדים הם הגברים הללו, כמו שבודדות הן הנשים היודעות לבצע אקט מיני בצורה פנטסטית.

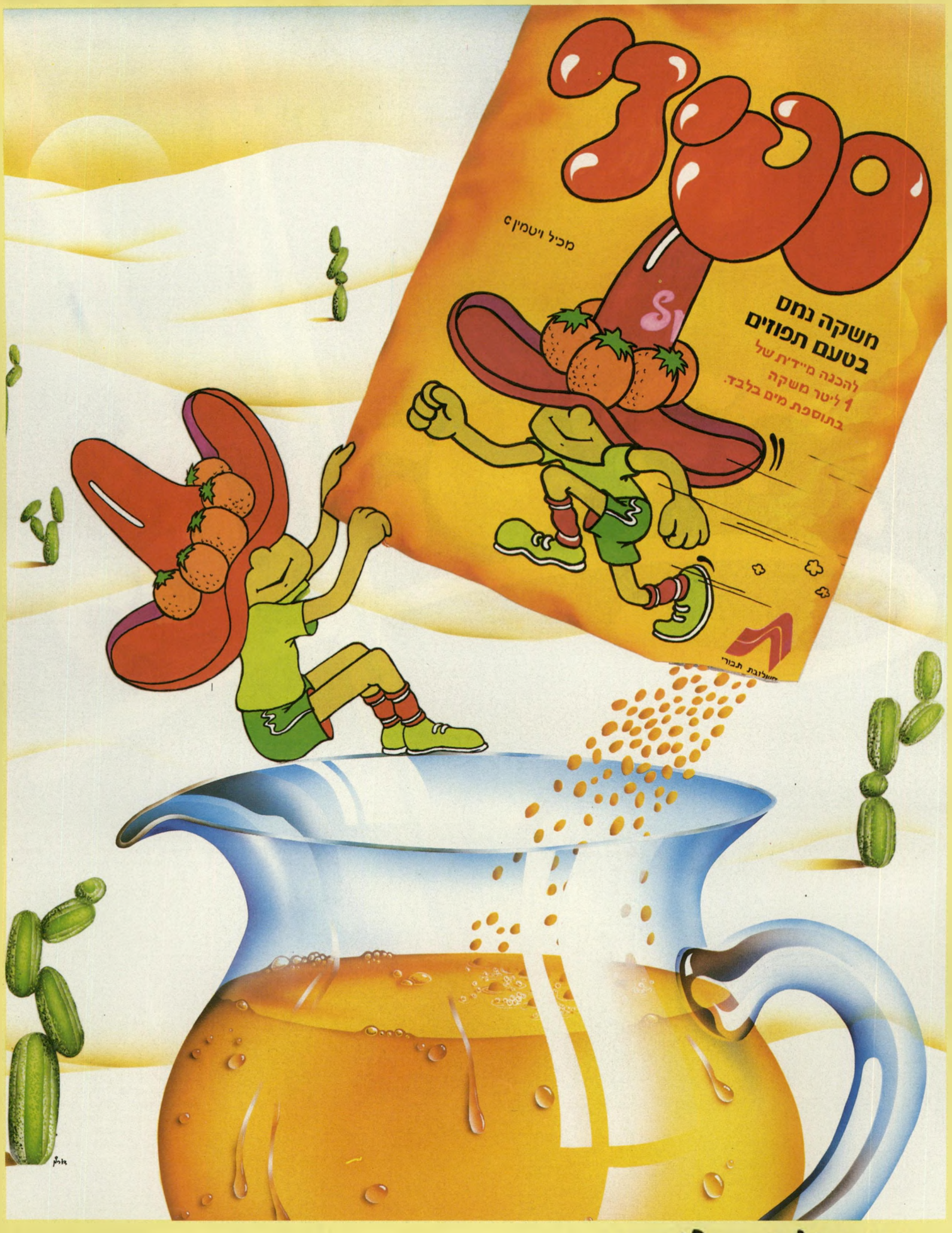
רגש — היא מילת־המפתח. במידה רמעורב באקט המיני רגש, ישנה פתיחות גדולה יותר ורצון להשתדל יותר האחד כלפי השני. הכוונות הטובות מוקרנות בי־אופן סמוי ונקלטות היטב על־ידי בן־הזוג/בת־הזוג. במישחק שלפני האקט המיני מתגלות כל הכוונות. אם עוצמת הרגש שמוכנים להשקיע היא מינימאלית, לא מגיעים לבסוף לתוצאות.

הרצון להשקיע והחשיבות שנוהגים לשייך למאמץ של הגבר כדי להביא אשה לאורגזמה, דופקים את הגברים. זה כמו הריבה שנותנים לילד. כשמגישים לו אותה, הוא מסרב, אבל אם מקשים עליו ומסתירים אותה, הוא כמה אליה יותר. כך גם במין. הרצון העז והמחשבה שצריך, פוגמים באקט המיני. המאמץ הופך את האקט למכני.

אשה היא כוורת של סנטימנטים. ללא רגש אל הגבר עימו היא מקיימת מגע, היא לא תתן לעצמה להגיע להנאה חופשית. אשה פיתחה לעצמה גישה שהיא תגיע לאורגזמה דרך הרגש. נהוג לחשוב שהגבר, פחות מהאשה, מנהל את מהלכיו על־פי תכתיבי־רגש. אולם באקט מיני, כדי לייהנות צריכים שני בני־הזוג להשקיע רגש. לאשה חשוב שהגבר יתן לה הרגשה שהיא רצויה, בדיוק כפי שגבר שאינו רואה באשה רק אובייקט מיני, ירצה לחוש רגש שהוא רצוי. זהו אלמנט ספונטני, סמוי ואינסטינקטיבי. האשה האוסטרלית לא מסוגלת להכתיב אותו. אם הוא אינו קיים, אז האשה תהיה בובת־מין.

מיותר להסביר שבמצב זה לא נשאלות שאלות. נערך אקט מיני רק לשם פורקן. אבל אם ההתייחסות היא אל הקומפלקס האנושי, ולכל אחד חשוב בהשני, אז שניהם חייבים להשקיע מאמץ זהה כדי לייהנות את השני. אל לה לאשה לחכות שהגבר יוביל וידאג לשניהם. הרבה נשים מרגישות מבוכה. מתביישות לומר: תגע לי פה... תלקק לי... תפסיק. חייבת להיות הדרכה. לא גסה. בצורה עדינה. אם לא מילולית, אז לפחות מכוונת על־ידי תגעות, הגבר יבין. הוא לא אידיוט. רק גבר שהוא אגואיסט או אגוצנט יהיה קשה לשנות. גבר רוצה להצליח בתיקשורת. הוא רוצה מאוד לזכות בהערכה, אבל שלא יספרו לי שגבר יכול לשלוט בשפיכה. זה יכול להיות אך ורק במישגל נסוג. כשהגבר בורח, כשהוא מרגיש שהוא מתקרב לשפיכה. אבל עד לאן עליו לברוח? לרחוב השני? איזה צורה יש למצע שבו כל הזמן בורחים?

כל הבעיה היא שהדגדגן של האשה הוא חבוי. ובנוסף לכך, הוא יותר קטן משטח הפנים של העטרה (גלנדה) שבראש הפין של הגבר. אבל אם שניהם, עטרה של הגבר והדגדגן של האשה, יקבלו את אותו הגירוי — הם יהנו באותה מידה ויגיעו לשיא באותו פרק זמן. אבל העטרה של הגבר היא גדולה יותר וחיצונית, בעוד שאצל האשה היא קטנה מאוד וחבויה. זאת הסיבה שיש להשקיע יותר מאמץ כדי להביא אשה לאורגזמה. אם המאמץ נובע מעוצמת־רגש, כל השאר יבוא מאליו. הדגדגן יסייע לאשה להתגרות. זהו מקום יותר רגיש מכל מקום אחר בגוף, אבל אף אשה לא תדחה את חדירת איבר־המין של הגבר אליה. בלעדי החדירה האקט המיני אינו מושלם. החדירה עצמה חשובה מאוד להרגשת השתייכות. שותפות והתאחדות. אבל בישראל מבינים זאת אחרת. פה כל מי שנורמלי הוא חייל בצנחנים והוא גבר שמספק את האשה. יש לו איבר־מין שאיתו הוא חודר אל האשה. לא הוא כאדם מול אשה־אדם.

אִמָּא, תַּגִּידִי לִי סנכ"ז?

תפוזים לימון

שמאלנים שנמצאו את טכנופיה.

תשלובת תבורי

סיידר הגליל.
מתפוחי העץ הטריים והמובחרים ביותר.
סיידר טהור וצלול ללא תוספות מלאכותיות
שבא אליך הישר ממטעי התפוחים של הגליל.
שתה אותו לבריאות!
הכל בסיידר!

הכל בסיידר!

הגליל

Target Adv.

מיוצר ע"י מנגל בע"מ, קרית שמונה
משווק ע"י
תשלובת תבורי.

המיליונרית שהיתה „החתיכה של חיפה"

מחפשת את בעלה, שהשאיר לה חובות של מיליונים - ונעלם

חתונת העיר

יונה בריום היתה נערה מאושרת ביום שנישאה לאיתן הלפרין, לפני עשר שנים, בחיפה. הוא הבטיח לה שהם יהיו מיליונרים בזכות עצמם. היום נותרה לבדה, עם שלושת בניה, ללא רכוש וללא בעל.

„איתן הלפרין נעלם, ולא השאיר כתובת." השיבה השבוע אשתו, יונה, לנושים שהגיעו לדירתה, בתל־אביב, עם צווי־עיקול.

לפני שמונה שנים הקים איתן הלפרין, יחד עם שותף, חברה בשם הידרובטון, ובשלוש השנים האחרונות עלו חייהם המשותפים של יונה ואיתן על שירטון. יונה המשיכה להתגורר בדירה השכורה, יחד עם שלושת הבנים, ואילו איתן עזב את הדירה מבלי להשאיר כתובת.

יונה משוכנעת שהוא חי בארץ, נע ונד בין חיפה, עיר־הולדתו, ואילת, שם הוא מתגורר עם ידידתו — אחות בבית־החולים בעיר.

בשנים האחרונות נקלעה החברה הידרובטון לקשיים כספיים. יונה היתה רשומה בה כשותפה, אך מעולם לא התערבה בניהול החברה. היא אדריכלית העוסקת רק בתחום המיקצוע. עתה מגיעים הנישומים אליה. לה יש כתובת, ואין בכוונתה להסתתר. מדי יום היא מגלה בתיבת־הדואר שלה הפתעות. בנק הפועלים תובע מיליון לירות. בנק איגוד דורש תישעה מיליון לירות. חשבונות החיסכון של ילדיה באותם הבנקים עוקלו. בית־המישפט המחוזי בחיפה הוציא צו־עיקול על מכונות־בטון, רכב מנועי ודוודים השייכים לחברה הידרובטון.

יונה, נרגשת ונרגזת, פנתה לעורכי־דין כדי להיוועץ בהם. היא לא תיארה לעצמה מה גודל התיסבוכת אליה נקלעה. אולם הדבר ששבר אותה יותר מכל היתה הודעה, מטעם השופט מלכיאל סלוצקי, כי בבית־המישפט המחוזי בחיפה הוצא צו, לפיו מעוקלת גם המשכורת שלה.

האדריכלית, שחשבה לפרנס בכבוד את עצמה ואת שלושת בניה, שלא נהנו מדמי־המזונות שהיה חייב אביהן, שואלת: „עד לאן עלי להגיע?"

המיליון הראשון

היא עבדה בשתי משרות, כדי לעמוד על שתי רגליה. מכיוון שהרוויחה יותר מ־43 אלף לירות, לא נהנתה מסכום כסף שהיתה יכולה לקבל מהביטוח הלאומי, כאשה שבעלה לא משלם לה דמי־מזונות. הוריה המבוגרים עוזרים לה לגדל את בניה. „גם הם שבורים מהחוויה העגומה," קובלת האדריכלית בת ה־33. „ואני נאיבית מכדי לקלוט כמה חייב אדם לשלם עבור אזרח שאינו ממלא את חובותיו, המתהלך חופשי במדינה ואף אחד לא יכול לעצור אותו."

יונה הלפרין אינה דמות אנונימית בעירה. רבים מתושבי חיפה מכירים אותה היטב. זוהי יונה בויום, בתו היפהפיה של קבלן אמיד בעיר, שפנתה לימודים אקדמיים בטכניון. מעריציה מספרים שהיתה תלמידה מצטיינת.

בסוף שנת הלימודים השניה היא נישאה לאיתן הלפרין, גבר בעל גוף שעבד אז כאיש מכירות בתדיראן. בני הזוג לא נזקקו להלוואות כדי להתבסס בראשית דרכם. ההורים דאגו לרכוש עבורם דירה יוקרתית בחיפה, וסייעו להם ברכישות נוספות.

אחרי שלוש שנות נישואין, כשהיו כבר הורים לבנם הבכור, החליט איתן להיות עובד עצמאי. הם מכרו את הדירה, כדי להשקיע את הכסף בקניית משאבות־בטון. „מבית אי אפשר להרוויח כמו מעסק," הסביר לה איתן. היו אלה שנים של תנופה בבנייה ויונה קיבלה את ההסבר, שזו ההזדמנות שלהם לעשות את המיליון הראשון. „לא רציתי לעצור בעידו, וחשבתי שזו ההזדמנות שלו להצליח," אומרת יונה.

בכל אותן שנים עשתה יונה חיל כאדריכלית, ואיתן נהג להתפאר בפני ידידיו שהוא נשוי לארכיטקטית מצליחה.

באמצעות שליחים

כ־ הרווחים שהפיקה החברה הושקעו בה. איתן ויונה לא חשבו לרכוש לעצמם דירה באותם ימים, אם כי כבר היו מיליונרים. לעומת זאת הם טיילו הרבה בארצות רחוקות, ולכל אחד מהשותפים בעסק היתה מכונית מפוארת. רק המכונית של יונה שירתה עובדים אחרים בחברה, ולכן נלקחה ממנה לעיתים קרובות.

אחיה של יונה ניסה להבהיר לה את מעמדה בעיני בעלה. „את רק מכשיר רבייה עבורו," אמר. ואמנם יונה ילדה את בנם השלישי כשאיתן היה בשיאו של רומן עם אשה אחרת.

„לא רציתי לקלוט," היא מספרת. „חשבתי שהכל הסתדר. יותר מכל לא רציתי שהדבר ייוודע להורי." איתן לא חזר לחיות עימה. באמצעות שליחים, היא ביקשה ממנו שיעזור לה בתשלום שכר־הדירה ובמימון כלכלת הילדים. לפעמים הוא היה נותן לה כסף, ושוב נעלם.

היה זה איתן שקבע עימה תאריך למתן גט בבית־הדין הרבני, אולם הוא לא הופיע. לדברי אשתו טען: „אף אחד לא יקבע בשבילי מה עלי לעשות." בראשית השנה קבע השופט מלכיאל סלוצקי, שעל איתן לשלם לאשתו 70 אלף לירות מדי חודש. גם קביעה מישפטית זו היתה כלא היתה. „אף אחד לא יכתיב לי כמה עלי לשלם," אמר איתן לדברי אשתו.

למישטרה אין זמן

יום אחד דרש איתן מיונה את המכונית. „ניסיתי להתנגד, אולם המכות שחטפתי הספיקו כדי שאוותר על המכונית," מספרת יונה, שהתלוננה במישטרה על התקיפה.

כתבת העולם הזה שוחחה עם חבריו של איתן בחיפה. הם מספרים: „איתן התחיל את עסקיו בעזרתו הנדיבה של האבא של יונה, אולם האומץ שלו הוא שהביא את החברה הידרובטון להצלחה מסחררת." איתן הצהיר בפני חבריו שיהיה למיליונר. החברים היו משוכנעים שאכן יצליח. „ידענו שהוא לא בוחל בשום דרך כדי להצליח," אמרו עליו.

בתחילת חופשת הקיץ הגיעה יונה עם שלושת ילדיה לתל־אביב. היא חשבה שתוכל לשנות אווירה ולבנות מחדש את חייה. הנושים הגיעו גם לכתובתה החדשה. הם עיקלו ריהוט בדירה לעיני ילדיה. כשפנתה למישטרת חיפה, על סמך צו־מעצר נגד בעלה, השיבו לה: „יש לנו אלפי פקודות־מעצר כאלה, ואין לנו זמן לזה."

יונה הלפרין: „פקודת־המעצר היא פיסת נייר שאינה שווה מאומה. אז מי באמת מסוגל לתפוס את בעלי?"

אירגונים

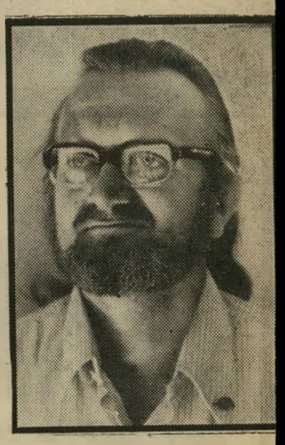
שואין ביזלאזמיים

„פסוקי חיתון" של ההסכם הקואליציוני הבא יוכיח לקבל תעודת נישואין תמורת 10 דולר

החל בחודש אוגוסט יכול כל זרח ישראלי לרכוש לעצמו תעו־ת־נישואין עולמית. היתום: ישר־לי בשם ישעיהו תומא־שי"ק, ש־וא מתאם מחוז חמש של רשות זרות תבל, המנפיקה תעודות ולמיות שונות, זביניהן דרכון ולמי המודפס בשבע שפות (העו־ם הזה 2263).

מספר שי"ק:

הצורך להנפיק תעודת־נישואין ולמית נובע מן הצורך בנישואין זרחיים בישראל ובארצות תיאו־רטיות אחרות. אנו מתנגדים ל־פיה דתית ולוחמים למען זכו־ת האדם בהתאם להכרזה העול־

יוזם תומא־שי"ק
האזרח מס' 1 הסכים

ית בדבר זכויות האדם שהוציא או"ם. הסכם נישואין הוא אחד זכויות האלה.

לפני שנתיים פניתי למנהל רשות בל, גרי דיויוים, אזרח העולם ס' 1 והצעתי לו להנפיק תעודות־ישואין עולמיות. מישפטנים של רשות בדקו את הצדדים המישפ־יים של הנפקת התעודה, והגיעו מסקנה שהרשות יכולה להנפיק ותן.

החל מחודש אוגוסט יכול כל דם בעולם לרכוש תעודת נישו־ין כזו, אך ורק בהתאם להצהרתו אישית והכנה. הנפקת התעודה יה מותנית בהרשמה כאזרח עו־ם וברכישת תעודות אזרח־עולם. בי הזוג שהם אזרחי־עולם של ימשל עולמי, יצהירו על הסכמ־ם המשותפת. שניתנה מרצון חופ־י, ותמורת עשרה דולר הם יקבלו ת התעודה החופפת לסעיף 16 ל ההכרזה העולמית של זכויות אדם, הכרזה שכל ממשלה לאו־ית, כולל ישראל, חתומה עליה. סעיף המדובר קובע, שכל איש אשה שהגיעו לפירקם רשאים ל־וא בברית נישואין ולהקים מישפ־ה, ללא כל הגבלה מטעמי גזע, זרחות או דת. בני הזוג זכאים זכויות שוות במעשה הנישואין ו־שעת ביטולם. על כך חתמו נציגי שראל כשהתקבלו לאירגון־האו־ות־המאוחדות, וברור שסעיף זה א יכובד על־ידי הממשלה ה־ואליציונית הבאה.

עד כאן דברי שי"ק.

שי"ק מקווה שתעודת־הנישואין זו תפתור את בעייתם של רבים תושבי האיזור, פלסטינים ויהודים אינם יכולים להינשא כיום בדר־ים מקובלות, בגלל כפיה דתית גיעה מתמדת בזכויות הפרט. ל־עת מישפטן הבקי בסוגיה, תוקף מישפטי של התעודה הוא מפוק־

פק, ולמעשה עד היום לא נבדקה תקפותה בבית־מישפט. להצהרה ו־לתעודה יש בשלב זה תוקף הצהר־תי־טכסי בילבד, שכנראה אינו מחייב את הרשויות המישפטיות בארץ.

דרכי חיים

אשה משוחררת מאד

אשה תובעת דמי־מזונות מאבי בעילה, ואף זוכה בהם

„תהרגו אותי אם אני יודע מה זה להיות אשה משוחררת," טוען יצחק רטהויז בן ה־60. רטהויז נת־בע על־ידי כלתו, לשלם לה מזו־נות — שש אלפים שקל לחודש. התובעת, אשת בנו, שנית רטהויז בת ה־28, טענה באוזני חמה, כי היא רוצה להיות אשה משוחררת. התביעה למזונות, שהוגשה בימים אלה, באה בעקבות נסיעתו הלא־צפויה של הבעל לחו"ל. כשנסע הותיר את התובעת ואת שני יל־דיה ללא אמצעי־מחייה. בתביעה טוענת האשה שבהעדר הבעל־האב מן הארץ, חלה חובת הפרנסה על הסבא, שנטל לדבריה חלק במיב־צע הברחת הבן לחו"ל, כדי לה־ביא לעיגונה של התובעת ולמנוע ממנה פרנסה.

מספר רטהויז־הסב: „ביקרתי אותה כששמעתי לראשונה על ה־תביעה המוזרה. היא סיפרה לי שהיא רוצה להיות אשה משוחר־רת. שאלתי אותה ממה את רוצה להשתחרר בדיוק, וחשבתי שתס־פר לי שהיא רוצה להשתחרר מ־דאגות, חובות וצרות שיש לה. אבל היא אמרה לי שהדבר היחידי ממנו היא רוצה להשתחרר זה מתלות בגבר, ולא חשוב איזה גבר. שאל־תי אחר־כך הרבה אנשים לפשר המושג, אשה משוחררת ולא קי־בלתי שום תשובה שאני יכול לע־כל אותה. אני לא יודע. יכול להיות שהיא צודקת. אני לא מבין את הדור החדש הזה, הקורא ל־עצמו משוחרר."

צבי ושנית נישאו ב־1973, חרף התנגדות חריפה של הורי הבעל. למרות זאת ניהלו חיי־משפחה תקינים, וגולדו להם שני ילדים.

לפני כמה חודשים התחילו חיי בני הזוג להשתבש, ובאין מוצא הגיש הבעל תביעה לגירושין. ב־תביעה הצהיר כי אשתו מורדת בבעלה, משרכת דרכיה, ואינה ממלאה את חובותיה כאשה. הבעל טען כי אשתו עברה לגור בחדר אחר ועזבה את חדר השינה המ־שותף. לדבריו היא יושבת שעות ארוכות ללא מעש, תוך מילמול דברים בלתי ברורים, ואף איימה כי תיטול אקדח, המצוי אצלה ב־רישיון, ותחסל את בעלה וילדיה.

עוד טען הבעל בתביעתו, כי כשראה שמישפחתו נהרסת, החליט כי למען שלמות נפשו ושמו הטוב, עדיף לו שיעזוב את הארץ.

„ביקבוק־מוח". שנית החלי־טה לתבוע את הורי הבעל, של־דעתה היו שותפים לקנוניה נגדה. בתביעתה היא מאשימה את הבעל בהזנחת מישפחתו לטובת תחבי־בין — טניס־שולחן ונשים אחרות. כל מעשיו נעשו, לדבריה, בעידו־דם ובהסכמתם המלאה של הוריו ועל פי עצתם, וכשנסע לחו"ל הם מימנו את הנסיעה ואף הודיעו לה אולטימטיבית כי לא ישוב עד אשר תסכים לגט לפי תנאיו. ולא, הוא יעגן אותה כל החיים ולא יהיה לה ממה להתקיים.

היא מצהירה בתביעתה, שאין לה כל אפשרות לעבוד, בעיקר בגלל מצבה הנפשי הקשה שבו היא נתונה עתה, עם בריחתו של הבעל. כמו כן מתארת שנית רט־הויז את הנתבע, אבי בעלה, כאדם אמיד ובעל הכנסות גדולות, שב־

(המשך בעמוד 64)

מאחורי שלט זה צולמו במרכז ת"א מאות בחורות -
ולטענת המישטרה גם קטינות -
בצילומי עירום ומישגלים ע"י

גרנות בעיר
יבוא - יצוא
GRANOTH LTD.
IMPORT - EXPORT

צלם הפורנו

הציפים ראו על מסך הוויי־דיאו נערה צעירה. היא נכנ־סה בביישנות למישרד שעל דלתו היה כתוב „גרנות — יבוא ויצוא". בהירית־עיניים, שערה מתולתל, לבושה ג'ינס וחולצת־טריקו.

„קראתי את המודעה בעיתון, ו־באתי לראות אם אני מתאימה," אמרה הילדה, שלא נראתה מבוג־רת מגיל 15. הגבר שקיבל את פניה היה נאה למראה, דיבר ברצי־נות ובמיקצועיות. גילו, 58, לא ניכר עליו.

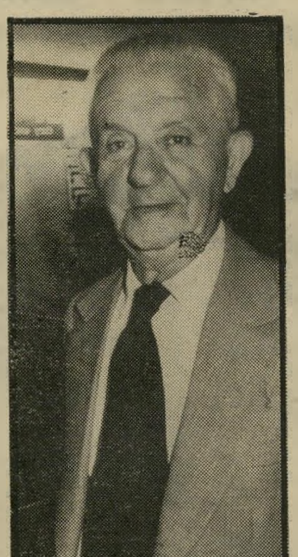
דניאל גרנות פירסם במשך תקו־פה ארוכה מודעות בעיתונים, ש־הזמינו צעירות נאות לבוא לסטודיו שלו כדי להצטלם לאלבום שיופץ בחוץ־לארץ. התמורה שהובטחה ל־צעירו — 600 שקל. רינה* באה בעקבות המודעה.

הצלם הראה לרינה אלבום. היא הציצה בתמונות של נערות רבות שהיו מצולמות בפוזות שונות. כולן היו לבושות באותו בגד — ביקיני שאולתר משני צעיפים שקופים, חלקן היו מצולמות בעירום. הצלם הסביר לרינה, כי האלבום עתיד להישלח לגרמניה.

כאשר נראה היה שרינה מהססת להצטלם בלבוש־צעיפים, הסביר לה הצלם, כי כל הצעירות שראתה באלבום הן נערות מבתים טובים, תלמידות תיכון וסטודנטיות, וכי תצלומים אמנותיים כאלה מתפרס־מים בכל העיתונות העולמית ה־מכובדת.

רינה הסכימה להתחיל בצילו־מים, וגרנות הכין את הצייד ה־דרוש לכך. הוא הפעיל את הזרקו־רים, שהיו מפוזרים בחדר, וכיוון את כולם אל רינה. עיניה סנוורו מן האור שהופנה אליה, ודעתה נסתנוורה מן האפשרות להפיץ דוגמנית מפורסמת ואולי גם שחק־נית קולנוע. כל האפשרויות הללו נראו לפתע בהישג יד.

גרנות הפעיל מכשיר נוסף, ש־ניצב מול רינה, אבל היא לא ראתה ולא הבינה, כי למעשה היתה זו מצלמת־וידיאו אוטומטית, ש־הנציחה בצבעים כל פעולה שנעש־תה בחדר. אז נטל גרנות מצלמה רגילה והחל מצלם במהירות וב־מיקצועיות את פניה וחלק גופה העליון של רינה. הוא החמיא לה על הופעתה הנאה, והציע כי ב־שלב זה תוריד את חולצת הטריקו ותתעטף בצעיף השקוף, „כמו כל הבחורות שהצטלמו לפניה". רינה הסכה אליו את גבה, פשטה את חולצתה, וכיוון שלא לבשה מאו־מה מתחתיה, התעטפה בקלות ב־צעיף. הבעיה היתה שפיסת האריג השקופה היתה קטנה, ולא הספיקה כדי לכסות ממש את כל החזה. גרנות היה אדיב מאוד, ועזר לרי־נה להתעטף, כדי שתהיה מכוסה היטב. כל אותה עת צילמה אותה מצלמת הווידיאו הנסתרת.

סניגור גוראל
„אין עבירה פלילית!"

בהמשך ביקש הצלם כי תוריד גם את חלק התחתון, ו־הציע לה צעיף נוסף. גם הפעם עזר הצלם לרינה להתעטף במיטב־חת, שהיתה גולשת מצד אחד ו־מגלה צד שני. לעולם אי־אפשר לחזה וליטף קלות את השדיים, כדי להבליט את הפיטמות. „זה רק עניין מיקצועי, אין בכך כל צד מיני," היה מסביר, אם הנערה היתה צעירה מאוד, היא היתה אולי מאמינה; אם היתה מבוגרת יותר, אולי חשבה כי קאריירה מזהירה כדוגמנית בינלאומית ראויה לקורבנות.

המישטרה עלתה על העניין רק אחרי שנערות אחדות התלוננו כי גרנות מסרב לשלם להן את הסכום שהובטח תמורת התצלומים. בחי־פוש שערכה המישטרה בדירה ש־ברחוב בורג־שוב פינת חובבי־ציון, מצאה יותר ממאה קסטות וידיאו, שצולמו בעת המגע והמשא שהיה לגרנות עם הדוגמניות, כאשר ה־אורות המסנוורים היו מופנים אל פניה של הדוגמנית, ואו לא הבחי־נה כלל בצילומים הנוספים. היא היתה מרותקת לצלם, אשר הסיח את דעתה מכל דבר אחר בחדר.

המישטרה תפסה את כל הקס־טות בארגז חתום, שהיה מוכן ל־משלוח בדואר. ההסבר שנתן לכך הצלם היה, שכיוון שמדובר בצילו־מים כל כך דיסקרטיים, לא רצה להשאירם בדירה הריקה כאשר היה נוסע לחופשה, והיה שולח את הארגז לעצמו בדואר למקום שהו־תו.

מישטרת ישראל אינה ערוכה ל־150 שעות של סרטים כחולים. גם מערכת הווידיאו של מישטרת ישראל אינה מאותו הסוג שבו צולמו הקסטות. לכן נאלצה ה־מישטרה להשתמש בסטודיו פרטי כדי לראות את הסרטים.

אדם שראה כארבע שעות מתוך מצבור הקסטות, אמר, כי הזדעזע דווקא מרמתן של הבחורות. „הן אינן פרחות ולא זונות. יש ביניהן ילדות ששיער ערוותן טרם צמח, ויש ביניהן הרבה בחורות הגר־אות ונשמעות מבית טוב. כולן הסכימו לכל מישאלותיו של הצלם. נדהמתי גם מרמת המוסר של ה־ילדות האלה. חלק גדול מהן לא לבשו דבר מתחת לבגדיהן. לא חזייה, לא תחתונים. זיהיתי אפי־לו אחת שהיתה בהריון מתקדם.

התעלומה הגדולה היא מה התי־כוון גרנות לעשות בקסטות. האם נוצרו לשם שיווק מסחרי? או שמא צולמו לתענוג אישי בלבד? האם עבד גרנות לבדו, ללא עזרה, או שמא היה מישהו שעזר לו ב־צילום ובשיווק.

יותר מ־300 בחורות, שכתובותי־הן ושמותיהן נמצאו בפינקס מסו־דר, מצולמות באוסף. ידועי־דבר אומרים, כי בסרטים הללו ההצחה מישגלים אותנטיים של הצלם ו־דוגמניותיו, העשויים לקבל מחי־

עם תחתונים ובילעדיהם

השב הנועז בצילומים החל אז. גרנות הבהיר, כי התמו־נות האמנותיות חייבות להראות תשוקה ותאוות. לשם כך על פיט־מות השדיים להיות בולטות מבעד לצעיף השקוף. הוא שלח את ידיו היה לעטוף את כל הגוף בצעיף הקטנטן — תמיד נותר צד מגולה. ומצלמת הווידיאו מצלמת.

* שם בדוי.

רים גבוהים ביותר בשוק; בניגוד לסרטים כחולים רגילים, לא מדובר כאן בשחקנים המבצעים תפקיד במיקצועיות, אלא בנערות שלא ידעו כלל כי מעשיהן מצולמים ומונצחים, ונהגו בטבעיות גמורה.

„אנ בטוח שחלק גדול מהנערות הלכו הביתה מבולבלות ומבוהלות, וחששו לספר דבר על מה שקרה להן. הן בוודאי חששו לספר זאת להוריהן, והעדיפו לשכוח מכל הענין, ולהתייחס אליו כאילו לא קרה," אמר אדם שראה חלק מהסרטים.

בכל שלבי העירטול

עיכויים נמצא גרנות במעצר, אך למישטרה תפקיד קשה ומייגע. עליה לאתר לחקור את כל הנערות, וברור שחלק גדול מהן תסרבנה לשתף פעולה מחשש עונש־הורים ובושה. המישטרה זקוקה גם לזמן רב, כדי לסיים בדיקתם של כל הסרטים הרבים ולשייך כל אחד מהם לנערה מסויימת. רק אחר כך תוכל הפרקליטות לפתוח בהכנת כתב־אישום ולברר את הסעיפים והאשמות המתאימות.

כאשר הובא השבוע גרנות לבית־המישפט, לשם הארכת מעצרו, טען סניגורו, שלמה גורצל, כי מרשו לא עבר כל עבירה פלילית: „הוא הזמין בחורות להצטלם עבור קטאלוג והבטיח להן תשלום. אם לא שילם להן, יש בכך אילי הפרת חוזה, וזה עניין אזרחי, לא פלילי. הצילומים נעשו בהסכמת הנערות, והמישגלים צולמו כדי שהנערות לא תוכלנה לבוא אחר כך ולהתלונן כי נאנסו, או שלא הסכימו למעשים."

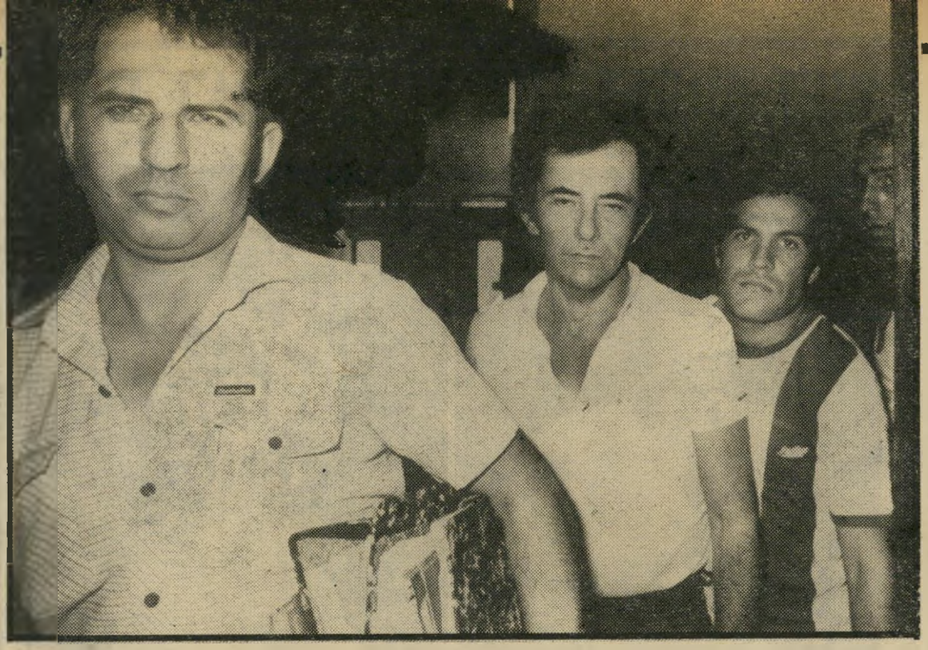
פקד יהודה אפל ביקש להאריך את מעצרו של החשוד ב־15 יום נוספים. הוא החזיק לידו שני תיקים עבים ואלבום, שהכיל מאות תמונות צבעוניות של נערות בכל שלבי העירטול, שנמצאו בביתו של החשוד. „המישטרה טרם סיימה את החקירה. יש 150 שעות של סרטים שעלינו לראות ולמיין. אבל כבר עכשיו יש בידינו כמה תלונות של נערות, המספרות כי גרנות אנס אותן. יש כמה מיקרים של מעשים מגונים בכיח ושל מעשים מגונים בקטינות."

הסניגור טען, כי המזכירות של גרנות היו ממיינות את הנערות שנענו למודעות ובוחרות מביניהן את המתאימות. הן קיבלו הוראות מפורשות לא להכניס קטינות לצילומים. אבל אפל שלף מיד כמה דפים מתוך האלבום שלפניו והציגם לשופט. „האם לא רואים מיד כי הנערות המצולמות הן קטינות?" שאל. „מלבד זאת היה בידי מעשהו של גרנות משום חדירה לתחום הפרט. הוא צילם אפילו נערה במחזור שבדקה את עצמה, ואינני מאמין שבחורה תהיה מוכנה לצילומים כאלה."

השופט, משה מץ, השתכנע מהחומר שהוצג בפניו, ציווה על המשך מעצרו של החשוד למשך 15 יום נוספים, וקבע כי האשמות של סחיטה מינית, אשר לפי דברי המישטרה גם אותן ביצע גרנות, הן דבר חמור. לדברי אפל היה החשוד חובע מהבחורות שבאו לבקש את תמונות העירום שלה, כי תשכבנה איתו תמורת כל תמונה, ולא — יפרסמן ברבים.

גרנות הוא גבר בעל שיער ארוך הצבוע חום, הוא הגיע לישראל לפני שלוש שנים מגרמניה, ופתח בדירתו עסק של יבוא ויצוא. הוא ייבא לישראל במשך השנים הללו כמה פריטים, כגון כפכפים לבתי־חולים וכספות למכוניות. במשך כשנה פירסם בעיתונים מודעות שונות, בהן הזמין דוגמניות ונערות יפות לבוא להצטלם לקטאלוג, עבור תשלום כמובן. במודעות אחרות הזמין „יפהפיות מתקדמות לצילומי וידיאו", עבור תשלום גבוה.

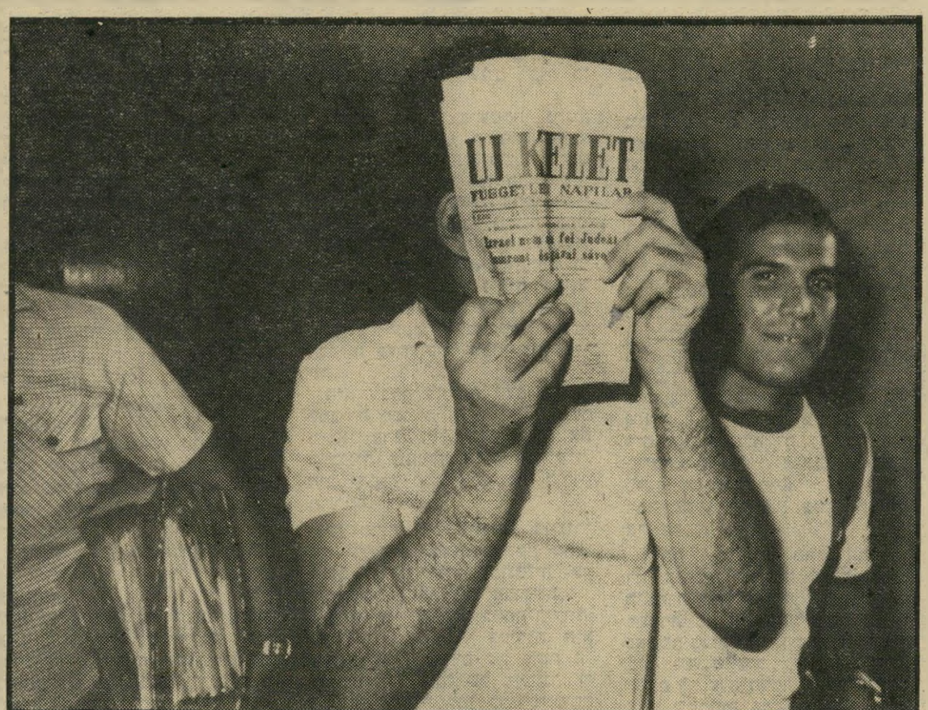
עד היום אותרו רק 17 מבין מאות הנערות והנשים שצולמו ב־**סטודיו של** גרנות. המישטרה ממשיכה לחפש את היתר.

נאשם גרנות (באמצע) עם בלש (מימין) וראש מיחלקת־המיסר אפר (משמאל)
אונס — טוענת המישטרה

גרנות מכסה את פניו ביציאה מאולם המעצרים —
מעשים מגונים בקטינות

— ויוצא לבית־המעצר
סחיטה מינית באיומים

הגרוסקופ

(המשך מעמוד 20)

גדי

על גדיים אפשר לומר שהם אלה המסתתרים אחרי שם כלכך מטעה־גדי. הצורך שלהם להגיע לעמדה שבה יוכלו לשלוט, מעורר רצון להחליף להם את שם המזל למעשהו משכנע יותר.

דלי

קשה לומר שהם שתלטנים, אך גם את ההיפך אי־אפשר לומר עליהם. גם בתכונה זו הם אינם צפויים, כמו בשאר הדברים. ניתן למצוא ביניהם אנשים שממש נאבקים למצוא להם מקום שבו יוכרו כשליטים בלעדיים. שני כוכבים שולטים בהם — אוראנוס ושבתאי, וכאשר הם נתונים להשפעה חזקה על שבתאי — הם יהיו השתלטנים.

דגים

כמו שהגדיים יודעים להסתיר את אישיותם האמיתית, כך הם יודעים לרפד את שתלטנותם. הם חולמנים, בעלי דמיון, חביבים ונעימים. אוהבים לפנק ולהתפנק ומוכרים כנדיבי־לב. באותן דרכים רכות ונעימות הם יודעים גם לכוון את זולתם למלא את רצונם. החיוך המקסים ביותר והמחמאה החמה ביותר תינתן על־ידי בן דגים, שירצה שתמלא עבורו מישאלה כלשהי. אבל מאחר שהם יודעים להתחלק במה שהם השיגו, בגלל טוב־ליבם, איש לא יצא מקופח מ„העיסקה" הזו.

טלה

כמו שאר מזלות־האש גם הטלאים מגלים אישיות, שמאופיינת על־ייד רצון חזק וצורך בעצמאות. כמו האש כך הם — ניצתים ברגע ונסחפים אחר רצונותיהם ודחפיהם, כלהבה ענקית. הם כל־כך כפופים לרצונותיהם, שלא תמיד זוכרים שיש להתחשב גם בסביבה. פעמים רבות יכתיבו את רצונם בצורה חסרת־סבלנות ואפילו תוקפנית. על־פי־רוב הם טוביי־לב ואינם מתכוונים להרע לאיש, אך נוכחותם כל־כך חזקה, שבכוח רצונם העז הם שולטים באחרים כמעט מבלי לחוש בכך. יש להוסיף שתקופת שילטונם קצרה ונגמרת כאשר התלהבותם נעלמת.

שור

שוורים אינם בדיוק אלה שאפשר לכנותם „מלכים". באה־בת הנוחיות המאפיינת אותם הם מעדיפים למצוא לעצמם אפיק מסויים, שבו הם חשים עצמם מהלכים בתלם בטוח וקבוע. וכל זמן שבסביבתם הקרובה איש אינו מפריע להם, הם אינם מתערבים בחייהם של האחרים.

תאומים

שילטון? בשום אופן לא, הם בקושי מספיקים להשתלט על כל התחומים המעניינים אותם. הקצב המהיר שבו הם עוברים מדבר לדבר, ומידידות אחת לאחרת, אינו משאיר להם זמן להשתלט על מישהו או משהו.

סרטן

מי שמע על מלך המסתתר בקונכיה? סרטנים ושילטון אינם מתאימים האחד לשני. הם אמנם עקשנים כאשר הם מאמינים בעיקרון זה או אחר, אך הם פועלים בדרכם השקטה והמופנמת. ומי שדרכם אינם מתאימה לו, שיתרחק.

(המשך מעמוד 62)

אפשרותו לכלכל ולפרנס את התו־
בעת ואת שני ילדיה.

בכתב־ההגנה שהגיש הנתבע, באמצעות עורך־הדין שלמה שוהם, מכחיש הסבא את טענותיה של כלתו, כאילו עודד את בנו להת־
גרש. הוא מספר על עצמו שאינו אמיד, ומתגורר בדירה בת שני חדרים, שכורה בדמי־מפתח, יחד עם אשתו, שניהם אנשים חולניים. משכורתו מספקת בקושי לכלכלתו ולכלכלת אשתו, ולכן אין בידו לשלם מזונות לכלתו.

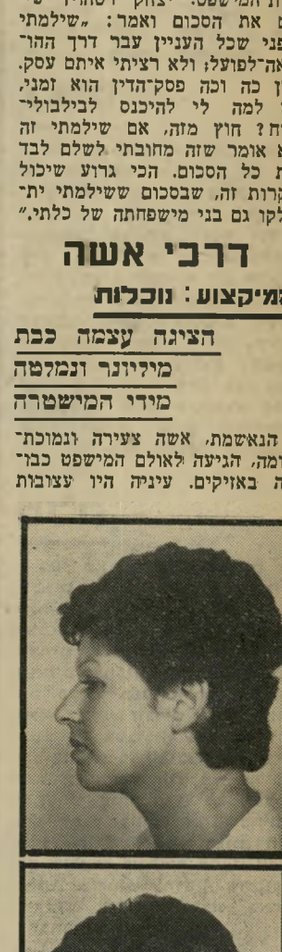
בדיון שנערך בבית־המישפט פסק השופט, שעל הסבא־הנתבע לשלם לכלתו דמי־מזונות טרום־
זמניים, בסך 35 אלף לירות, עד להתחדשות הדיונים, אחרי פגרת בית־המישפט. יצחק רטהויז שי־
לם את הסכום ואמר: „שילמתי מפני שכל העניין עבר דרך ההו־
צאה־לפועל; ולא רציתי איתם עסק. בין כה וכה פסק־הדין הוא זמני, אז למה לי להיכנס לבילבולי־
מוח? חוץ מזה, אם שילמתי זה לא אומר שזה מחובתי לשלם לבד את כל הסכום. הכי גרוע שיכול לקרות זה, שבסכום ששילמתי ית־
חלקו גם בני מישפחתה של כלתי."

דרכי אשה

המיקצוע: נוכלות

הציגה עצמה כבת מיליונר ונמלטה מידי המישטרה

הנאשמת, אשה צעירה וגמוכת־
קומה, הגיעה לאולם המישפט כבו־
לה באזיקים. עיניה היו עצובות

נוכלת ויגר
4 שנות מאסר

ומלאות דמע. מיד כאשר נכנסה לאולם של השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, קמה הצעירה אסתר ויגר על רגליה וביקשה מבית־המישפט שירשיע אותה בכל ההאשמות שבכתב־האישום.

השופטת הופתעה. התובעת יהו־
דית אמסטרדאם הופתעה. אך ה־
מופתע מכולם היה סניגורה של ויגר, אוריה באר. רק זמן מה קודם לכן התייעץ איתה, והשניים החי־
ליטו, כי הנאשמת תכפור בהאש־
מות. ההודאה הפתאומית נראתה לו מוזרה מאוד. הוא פנה לבית־

האם ביגללה נרצח יהושע לוי?

יעל ברכה בבית המישפט
חבר קנאי מאוד

א י אפשר היה להתעלם מהצעירה בעלת השיער המתולתל, שגלש על כתפיה. היא נכנסה לאולם־המעצרים בהליכה סכסכית ובשימלת־
מיני קצרצרה. עיניה היו נשואות אל אלי גרא־
ציאני, שישב על ספסל החשודים, מוקף שוטרים. גם הבלונדית, יעל ברכה, היתה עצורה עד לפני זמן קצר יחד עם גרציאני, בחשד רצח יהושע לוי. היא ישבה על הספסל האחורי ונראתה כמו העתק מוגזם של פנינה רוזנבלום. שפתיה היו צבועות אדום לוהט, מפושקות בצורה פרובוק־
טיבית, ועיניה החומות היו משוטטות בין הצופים באולם במבט מתגרה.

הקורבן, עבריין מוכר למישטרה, העביר את עסקיו לארצות־הברית לפני שלוש שנים, ושם הסתבך ברצח הזוג ראובן בלוס־אנג'לס. בחודש מארס השנה חזר לישראל עם מכונית קאדילק מפוארת, ולפני שלושה שבועות נמצאה גופתו מו־
טלת בביניין בית־החולים הנטוש ביפו. ברור היה כי הכיר את רוצחו, כיוון שגורה מטווח קרוב. מכוניתו המפוארת נמצאה בקומת המרתף של הבניין.

חקירות המישטרה התפרשו על פני שטחים רבים, שבהם אפשר היה לגלות את המניע לרצח לוי. חקרו בעיסקות־סמים, שלפי חשד המישטרה היה לוי מעורב בהן. חקרו בעניין קרובי מישפחת ראובן, שאולי רצו לנקום את נקמת הזוג. וחקרו גם לתוך עברו הרומנטי של לוי, שם מצאו את החתיכה יעל. התברר למישטרה כי חברה הנוכחי, אלי גראציאני, ידוע כקנאי מאוד.

המישטרה עצרה חשודים אחדים, וביניהם את גראציאני ויעל. הנערה סיפרה כי יצאה תקופה מסויימת עם המנוח, אך הוא לא היה הגבר היחיד שחיזר אחריה.

גראציאני מסר אליבי לזמן הרצח, טען כי היה בבית־חרושת כרומגן. הוא הכחיש כי טבעת זהב שנמצאה במקום שייכת לו, וגם יעל הכחישה זאת. אולם לדברי המישטרה קיימות עדויות המעידות כי הטבעת שייכת לו, וכי הכחשתו מפ־
לילה אותו.

בהפסקה הביאה יעל מזון ומשקאות ממיזנון בית־המישפט. גראציאני אכל ושוחח איתה. ה־
סניגור, מנחם רובינשטיין, טען כי למישטרה היו שבעה ימים שבהם היתה יכולה לאמת את האליבי של החשוד, וכי הוא הובא פעמיים ל־
מכונת־אמת מרצונו החופשי. „האם אדם הקשור ברצח יסכים ללכת למכונת־אמת פעמיים?" שאל הסניגור.

השופט החליט בכל זאת לעצור את גראציאני לחמישה ימים נוספים, שבהם תבדוק המישטרה את האליבי שלו.

כאשר הורד החשוד לתא העצירים, ליוותה אותו יעל בעיניה היפות. אחר־כך יצאה גם היא מהאולם, כאשר כל העיניים מלוות אותה.

לפני זמן קצר הסתיימו ההלי־
כים בהודאתה המפתיעה בבית ה־
מישפט. השופטת קיבלה את טענת התובעת אמסטרדאם, כי יש להח־
מיר עם הנאשמת בגלל המירמות הרבות שבהן הורשעה. היא נידונה לארבע שנות מאסר בפועל ול־
שלוש שנות מאסר על־תנאי.

מישפט

העבודה היא חיינו

הנהג חשב כי הטרמפיסטית „עובדת", והוא נאשם במעשה מגונה

השופטת מיכל ג'ייקובס מרחו־
בות, נזקקה למילון של דן בן־
אמוץ ונתיבה בן־יהודה כדי להכ־
ריע בדין. נהג המשאית יוסף אמר, שנאשם במעשה מגונה, טען להגנתו, כי חשב שהטרמפיסטית היא פרוצת־דרכים.

„אחרי שעלתה למכונית שאלתי אותה אם היא עובדת, והיא השי־
בה בחיוב," סיפר הנהג, „ולכן שלחתי ידיים, כי חשבתי שהיא זונה, ושלכן עלתה למכוניתי."

הטענה של עורך־הדין יורם שפ־
טל, הסניגור, כי היתה כאן טעות בעובדה, עוררה את סקרנותה של השופטת. „ניגשתי לבדוק אם אמנם פירוש המילה עובדת בשפה ה־
עברית משמעו עובדת על הכביש. חפשתי ולא מצאתי ואפילו לא ב־
מילון לשפה עברית מדוברת של בן־אמוץ ובן־יהודה," כתבה השופ־
טת בפסק־דינה.

„הוא שאל אותי אם אני עוב־
דת, ועניתי שכן. כי אני עובדת בתור מטפלת בחולים. אני אשה נשואה, ויש לי שלושה ילדים. פיתאום הוא עצר את האוטו והת־
חיל לגעת בי בכוח. נדהמתי ו־
התביישתי. התחלתי לצעוק, ואז הוא הוריד אותי מהמכונית," סיפ־
רה המתלוננת.

נהג אחר, שראה אותה עומדת בכביש המומה ופרועה, ובגדיה קרועים, עצר ושמע את סיפורה. הוא הביאה לתחנת המישטרה.

השופטת הרשיעה את אמר ב־
מעשה מגונה, והטילה עליו קנס בסך 500 שקל ושלושה חודשי מאסר על־תנאי.

יש אלוהים בשמיים

הנאשם שוחרר פעם ממעצר, אך זה כאשר התובע עזוי שראטר התעקש

השוטרים מיהרו לרדוף אחרי שני הגברים שיצאו מתוך בית־
דירות ברחובות, כאשר בידיהם רכוש גנוב. אחרי מירדף קצר נת־
פסו השניים, וגם התכשיטים והאק־
דח שנגנבו משתי דירות בביניין נמצאו בידיהם.

יהודה אלמליח לא התרגש. „אתם זוכרים," אמר לשוטרים שעצרוהו, „כי לפני שנה בערך תפסתם אותי עם בחור אחר במכונית, וטענתם שהיה בה רכוש גנוב?" השוטרים זכרו. „אתם ביקשתם מהשופט אורי שטרוזמן שיעצור אותי עד תום ההליכים והצלחתם, אבל אני עיירערתי לבית־המישפט העליון, והשופטת מרים בן־פורת שיחררה אותי. אתם רואים, יש אלוהים ב־
שמיים! גם הפעם אני אצא."

„אולי יש אלוהים בשמיים, אבל יש שראטר בפרקליטות," אמרו לו השוטרים בביטחון. „הפעם לא תצא ממעצר."

ואמנם בעת הבקשה למעצר עד תום ההליכים, לפני השופט המחוזי החדש צבי הכהן, טען עוזי שרא־
טר, כי אין לשחרר את אלמליח, מכיוון שהפעם החריק לכת. הוא ניסה להימלט מידי המישטרה, ו־
תוך כדי כך נגח את מכוניתם של השוטרים. בידו היו התכשיטים ה־
גנובים, וכתב־האישום החדש מדבר על שתי פריצות.

אלוהים לא עזר לאלמליח — הוא נעצר עד תום ההליכים.

המישפט וביקש שחות לשוחח עם מרשתו, כדי לברר מה קרה.

אחרי ההפסקה הקצרה, חזרה ה־
נאשמת על הודאתה, והסבירה ל־
בית־המישפט, כי נמאס לה לבוא מבית־המעצר לבית המישפט באזי־
קים, „כמו פושעת", ולכן היא מעדיפה להודות באשמה, לפרוע את חובה לחברה ולגמור עם הכל. למרות עיניה התמימות, היו תלו־
יות רשומדות נגד אסתר ויגר בת ה־30 האשמות רבות על מירמה. תחנות־מישטרה בכל הארץ חיפ־
שוה בשל שרשרת מעשי נוכלות.

הגופה נתרמה לרפואה. לבחו־
רה בעלת הפנים התמימים, שגול־
דה ברוסיה ועלתה לישראל לפני כשמונה שנים, היתה שיטת הונאה מיוחדת. היא השתמשה בשפות הרבות שרכשה בארץ מולדתה, ו־
כאשר דיברה עברית נהגה להש־
תמש במיבטא גרמני. היא היתה מספרת לקורבנותיה כי היא בת יחידה לאב מיליונר החי בגרמניה.

בנתניה, שם התגוררה תקופה מסויימת, רכשה בחנות הבגדים של ויקטור סבן, בחודשים יולי־
אוקטובר 1979, דברי לבוש בסכום 1200 שקל. היא לא שילמה עבור רכישותיה, וסיפרה לבעל החנות, כי אביה צריך לבוא מגרמניה ו־
להביא לה הרבה כסף. כאשר הגיע מועד התשלום, הסבירה לבעל ה־
חנות, כי אביה נפטר ותרם את גופתו למדע. אביה האמיתי של אסתר נפטר לפני שנים רבות ב־
ברית־המועצות.

כאשר החלה מישטרת נתניה לחפשה, נעלמה. התעלול הבא שלה היה בחיפה. היא משכה צ'קים ללא כיסוי, וכאשר עלתה המישט־
רה על עקבותיה מסרה פרטי זיהוי כוזבים. היא נעצרה, וטענה בפני השופט, כי היא זקוקה לטיפול גינקולוגי דחוף. היא שוחררה ב־
ערבות כדי לעבור ניתוח בבית־
חולים הכרמל, ומשם נעלמה בלי להשאיר עקבות. מישטרת חיפה הכריזה עליה כעל עבריינית נמל־
טת.

היא עברה לחדרה ושם הציעה למכירה מכונית וולבו לאחד בשם מיכאל ברנשטיין, בטענה, כי את המכונית קנה לה אביה המיליונר. היא קיבלה ממנו 200 אלף לירות ונעלמה.

מישטרות נמל התעופה בן־גור־
יון, ירושלים ומרחב הירקון בתל־
אביב הציגו את תמונותיה על לוחותיהם כעבריינית מבוקשת.

בינתיים הכירה בפתח־תיקווה, בראשית 1981, שתי צעירות. היא עשתה עליהן רושם של אשת ה־
עולם הגדול ובתו של מיליונר, ו־
הבטיחה לקנות להן כרטיסי־טיסה לגרמניה. השתיים הזמינוה להת־
גורר בביתן, והפקידו בידה 15 אלף לירות ודרכונים. היא נעלמה כאשר הכסף והדרכונים בידה.

חגבר שהסתנוור. גם בעניי־
נים רומנטיים שירבבה את אביה והמיליונים המחכים לה. כאשר הכירה את יוסף בן־שימחון מגת־
ניה, הציגה עצמה בפניו בשם אנט רוזנברג, סיפרה לו, כי אביה הוא בעל חברה להשקעות בגרמניה וגם היא עצמה מיליונרית. לשם כך לבשה בוודאי את הבגדים ש־
נטלה בטענות־שווא מחנות הבגדים בנתניה, ותכשיטים שקנתה בדרך זו בחנות אחרת באותה עיר. ה־
גבר הסתנוור מסיפורה ולבושה, והאמין כי היא אשה עשירה.

כאשר ביקשה ממנו הלוואה של 100 אלף לירות, עד שיגיעו הדולי־
רים שאביה שלח לה, נתן לה זאת בן־שימחון ברצון. אך כאשר הגיע מועד הפרעון, סיפרה אסתר, כי רבה עם אביה ואין בידה להחזיר את הכסף.

היתה זו סוף־סוף תחנת המישט־
רה בנתניה שתפסה אותה, והיא הועמדה לדין. התביעה ביקשה את מעצרה עד תום ההליכים, אך ה־
נאשמת ביקשה להשתחרר בער־
בות, וטענה שוב, כי היא בהריון. הפעם לא עלה הדבר בידה והשופט אורי שטרוזמן פסק, כי היא תעצר עד תום ההליכים.

מן המיטבח – אל

החופשי

קורס מקורי מלמד נשים בנות 35 + איך לצאת

„חיי היו מלאים ויתורים והתפשרויות ובמשך 20 שנה ישבתי בבית, טיפלתי בקן המישפחתי. היום למדתי להתנהג כמו שאני מרגישה ולא לשחק תפקידים.“ מספרת אחת מבוגרות קורס, הנערך במיסגרת הפרוייקט לקידום האשה.

פרוייקט זה התחיל בשנת 1979, בשיתוף מישרד־העבודה־והרווחה — האגף לקידום שירותים ואגף־תעסוקה ומעמד־האשה, כדי למצוא פיתרון למצוקתן של עקרות־בית. הפרוייקט נועד לעזור לנשים מכל שיכבות האוכלוסיה, בתקופות גיל שונות, שמבקשות לפרוץ את המעגל הסגור של תפקידים הקשורים בבית ובמישפחה, ולבטא עצמן בתחומים נוספים — בעבודה, בלימודים ובפעילות בקהילה.

אחת ממטרות הקורס היא לעזור לנשים להתגבר על הנורמה החברתית, הקובעת תפקידים בחברה לפי מינו של אדם. בי־ה שאר, עורכות המנחות תרגילים בתקשורת שבהם מספרות הנשים על לבטיהן ושאיפותיהן, לעיתים בפעם הראשונה בחייהן. הן גם משתתפות בתרגילי דיאלוגים ומונולוגים, שמטרתם ללמד את הנשים להקשיב לזולתן, או להגיב על הנאמר והמתרחש סביבן.

עקרת־בית זבורוף
„למדתי שלא לשחק תפקידים!“

איזון עדין

את הפרוייקט מנהלות שתי נשים. האחת, רבקה נרדי, בעלת תואר שני בחינוך מבוגרים, והשניה הדסה וסרצוג, שמיקצועה הוא עבודה־סוציאלית.

רבקה נרדי היא אשה נאה ומטופחת, תושבת נוף־ים, בת 40 ואם לשלושה ילדים. היא טוענת שגם היא וגם הדסה מהוות מודל הזדהות לנשים העוברות את הקורס, משום שהן משתפות נסיון אישי ומעבירות את המסר בצורה אותנטית.

שתי הנשים מלאות מרץ ומאוד פעלתניות. יומן מתחיל השכם בבוקר ומסתיים בשעות הערב המאוחרות. כרגע נמצא בהדפסה ספר, שכתבו במשותף, אשה — גם למען עצמה, והוא מיועד לאנשי מיקצוע.

הדסה וסרצוג ורבקה נרדי טוענות, שהפרוייקט נוצר כפרוייקט ניסויי, וכי הן שואפות להגיע ל־אוכלוסייה גרחבת.

למנחות הפרוייקט שאיפה להיות מרכז חשיבה ולמידה לאנשי מיקצוע, ולעסוק בשיקום־שכונות. ולפיכך הן צריכות למצוא את האיזון העדין שבין הפצת הידע לבין סיפוק השירותים.

„במסגרת הפרוייקט מתקיימים קורסים כלליים, בני עשרה שבועות כל אחד, שבהם אנחנו תוקפות את נקודות־התורפה של האשה, ונותנות לה את הכוח להחליט על ‚הצעד הראשון‘ שיחזיר אותה לתלם של חיי־עשייה,“ אומרות השתיים.

בד בבד עם השתתפותן של הנשים בקורס, המתקיים בשעות־הערב קורס, במיסגרת דומה, לבעליהן של אותן נשים, שמטרתו לסביר לגברים את תהליך השינוי העובר על נשותיהם. אין הערות רבה מצד הגברים להשתתף בסדנות אלה. לטענת רבקה נרדי, הגבר חושש מהתפתחות האשה, וקשה לו להבין את תהליך השינוי הזה, ולנסות להתקרב אל אשתו, כדי לעזור לה להתגבר על תקופת הלבטים בחייה.

למרות העובדה, שבקורס מסוג זה מתקבצות נשים בעלות השכלה שונה, בשנות ה־20 ובשנות ה־40 לחייהן, נוצרת הרגשת מישפחתיות. בעייתן המשותפת של נשים אלה, כמו גם מטרתן המשותפת, מאפילה על ההבדלים ביניהן. אולם הפתיחות שמגלות הנשים האחת כלפי השניה בקורס לא באה לידי ביטוי מחוץ למיסגרת זו.

רחל זבורוף (46), אשה נשואה ואם לשלושה ילדים, היא היחידה שהסכימה לגולל את סיפורה.

מספרת רחל:

הקשבתי לתוכנית־הרדיו לאשה ושמעתי את רבקה נרדי מספרת על הקורס. הרגשתי כאילו מדברים ישר אליבי. הדברים היו ברורים ופשוטים וכאילו נועדו רק בשבילי. לאחר התוכנית יצרתי קשר עם מנחות־הקורס, ורק לאחר חצי שנה הגעתי לפגישה עימן. לפני קורס זה עברתי קורסים רבים, כדי למלא בתוכן את חיי חסרי־העניין. בעלי וילדי לא התנגדו לעצם הקורס ולהשתתפותי בו, אך יחד עם זאת בעלי לא היה מוכן לשתף פעולה בנושא, בטענה שהוא אינו מעוניין להשתטות. לפגישה אחת משותפת של הנשים ובעליהן הגיע גם בעלי, אולם הוא לא גילה עניין בנושא, אלא הגיע מתוך סקרנות וליגלג עלי.

לא היו לי ציפיות עצומות משינוי כללי במישפחה, אולם יחד עם זאת היתה לי הרגשה שאני יכולה לעקור הרים.

בימים הראשונים של הקורס היה לי מאוד קשה. לא הייתי מוכנה להיפתח. אולם לאחר שהבנתי את העיקרון שעליו פועל הקורס, הבנתי שהאשם הוא בי, וניסיתי להתגבר על חוסר הפתיחות שבי.

אז הייתי קהת־חושים, לא ערנית מספיק לסובב אותי. עשיתי דבר קבוע ורגיל אז וחושי התקהו, אך לאחר הקורס הרגשתי שהתעוררתי, הפכתי רגועה יותר.

„לא לוותר!“

אין לי תעודת־בגרות ולכן הרגשתי שאיני יכולה להתמודד עם נשים בוגרות־תיכון ובעלות מיקצוע, ולכן גם נרתעתי מעצם חיפוש אחר עבודה. בשלב מאוחר יותר גרשמתי לקורס למזכירות וכתבנות ובמקביל מצאתי עבודה כמזכירה במישרד עורכי־דין.

בני משפחתי לא התנגדו ליציאתי לעבודה, משום שאני עובדת בשעות־הבוקר, כשכל בני־הבית עסוקים. האחת שעודדה אותי לצאת לעבוד כל הדרך היתה אימי, שהיא האמא הכי טובה, תמיד היתה כזו ויחד עם זאת אין לי שום חשק להיות כמוה. עד היום היא עוזרת לי בבית, ומוכנה לעשות הכל כדי שאמשיך לעבוד.

אני רוצה שילדי ילמדו מיקצוע ולא יהיו תלויים באחרים. לדעתי, אדם שעובד יש לו ביטחון, כוח ועוצמה וגם החברה מסתכלת עליו אחרת. מטרתי העיקרית היא לחסוך מספיק כסף לנסיעה לחו“ל, אך כל אחד ומטרותיו.

עם המנחות ועם הנשים שעברו איתי את הקורס נשארתי בקשר חם ואמיץ. אנחנו נפגשות אחת לחודש, כל פעם בביתה של אחת, ועורכות מעין סדנה פרטית לבעיותינו.

הדבר העיקרי שלמדתי בקורס הוא לעשות מה שאני אוהבת, לא לוותר על ההנאות הקטנות הפרטיות שלי, אני אוהבת בלט ובעלי לא, אז מה, האם זו סיבה לוותר? שנים רבות עשיתי זאת, היום אני יודעת שטעיתי, ובעלי התרגל שאני עושה דברים שמעניינים אותי, וכל זמן שזה לא נוגע לו באישיות אין לו שום התנגדות.

הקורס נתן לי הרבה חיזוקים חיוביים אך אני חייבת להמשיך להתמודד עם דברים גם מחוץ למיסגרת הקורס.

עד כאן דיברי רחל זבורוף

מטרת מנחות־הקורס היא להוביל את המשתתפות בו למצב, שבו הן תיישמנה את התרגילים שהן מקנות במהלכו בחייהן הפרטיים. אך הן איגן מתעלמות מהשפעתן של הסביבה הטיבעית וכישרונה של כל אשה על יכולתן של הנשים להתמודד עם הבעיות מחוץ למיסגרת המצומצמת של הקורס.

אהבת העובדת הסוציאלית

האסיר לא רצה להשתחרר — בגלל אהבתו לעובדת הסוציאלית

אסירים בורחים לעיתים מהכלא, אבל מעולם לא יום לפני מועד התכנסותה של ועדת־השיחרורים. אלא שרחמים ריידלר, 24, עשה זאת. הוא נידון ל־43 חודשי מאסר בעוון פריצות שונות, וריצה אותם כמעט עד תומם. אך יום לפני שהתכנסה הוועדה לדיון בהורדת שליש מעונשו, נמלט רחמים מהכלא.

עם בריחתו ממעשיהו, גנב מכונית ונסע ליפו. משהו בנהיגתו נראה חשוד לשוטרים שעברו במקום, והם החלו במירדף אחרי המכונית הבורחת. כאשר נידתי־משיטרה חסמה את דרכה של המכונית, סטתה זו מהכביש ונתקלה חזיתית בעמוד חשמל. מתוך שברי הרכב חולץ רחמים ללא פגע.

הוא הוחזר עוד באותו יום לבית־הכלא, ולא הספיק ליהנות אפילו מיום חופש אחד. על הבריחה, גניבת המכונית וגרימת נזק, נידון רחמים לשנתיים מאסר, שאמורות היו להתווסף על עונשו הקודם.

אוזן קשובה. כאשר עבר עורך־הדין דרור מקרין על התסקיר שהוגש עבור רחמים על־ידי הפסיכולוג של הכלא, הד“ר פרנץ סילפן, החל בפעם הראשונה להבין את רחמים. הדו“ח סיפר, כי בעת בריחתו של האסיר מהכלא היה קשור בקשרים מייוחדים לעובדת הסוציאלית. הוא לא רצה להשתחרר מהכלא כיוון שלא רצה לנתק ממנה. בריחתו לא שימשה לו יציאה לחופש, אלא דרך לחזור לכלא לזמן ארוך.

את ההסבר הזה הביא הסניגור בפני בית־המישפט העליון, כאשר עירער בפניו על חומרת העונש. בדו“ח נוספה פיסקה חדשה, שאמרה, כי ביתתים הוטב מצבו של רחמים והוא בשל לשיחרור, וכי אינו קשור יותר לעובדת הסוציאלית.

ההנמקה האוריגינלית מצאה אוזן קשובה אצל שופטי בית־המישפט העליון. בימים אלה החליטו להקטין את עונש המאסר שהוטל על הנאשם. כך שיהיה עליו לשאת רק בתקופה שבה ישב במאסר עד מועד העירעור.

מיד עם תום העירעור שוחרר רחמים מבית־הסוהר, ונסע לאביו החי בגרמניה.

הציץ ונפגע

היא טענה: הוא הציץ לאמבטיה, הוא טען: טעות בזיהוי

למרקו גרשון היתה ביקורת קשה על התפאורה של אולם המעצרים בבית־המישפט בתל־אביב. אילו היה מתבקש על־ידי התיאטרון בו הוא עובד כתפאורן ליצור תפאורה, היה בוודאי עושה זאת ביתר כישרון. אלא שבאותם רגעים היה עסוק מדי ומוטרד. הוא הובא למעצר על־ידי נציג המישטרה, בחשד כי הציץ לאמבטיה של גוליה אידיסס, ברחוב ז'בוטינסקי בתל־אביב.

האשה הצעירה התלוננה במישטרה, כי מישהו מציץ לתוך חדר־האמבטיה שלה כאשר היא מתרחצת, ולפי התיאור עצרה המישטרה את גרשון, שהיה בסביבה.

בנות תל־אביב המתרחצות. אחרי 48 שעות הובא מרקו לבית־המישפט, לשם הארכת מעצרו. המישטרה ביקשה כי תינתן לה שהות לערוך מיסדר זיהוי לחשוד, ועד אז ביקשה להחזיקו במעצר. אבל הסניגור צבי לידסקי לא הסכים. הוא העלה כמה „טענות. „ראשית,“ אמר, „אפילו הציץ החשוד כמו דויד המלך לבתשבע הרוחצת, אין בכך משום עבירה לפי החוק הישראלי. כיוון שהעבירה של השגת גבול מתבצעת רק כאשר ההשגה היא פיסית, ואין זה מספיק שאדם מסתכל למקום אסור כדי להוות עבירה כזו. אפילו היה אדם נוטל מישקפת ומציץ דרכה לכל בנות תל־אביב המתרחצות, עדיין לא היה בכך משום עבירת השגת גבול.“

הוא הוסיף והסביר לבית המישפט, כי למישטרה היה די זמן תוך 48 השעות שבהן היה התפאורן עצור, כדי לעשות את מיסדר־הזיהוי המבוקש. הוא גם הסביר, כי אפילו יש צורך לעשות מיסדר כזה, אין כל צורך במעצרו של החשוד לשם כך והוא יכול להתייצב למיסדר מרצונו החופשי.

השופט יורם גלין קיבל את טענות הסניגור. גרשון שוחרר בערבות של 2500 שקל, אותם הפקיד עבורו אשתו החוקית.

רומן־מעמדי על ה„גזענות־החדשה" בגרמניה ✶

עולמו המיני של חוקר יליד מאה־שערים ✶ המפרפרת והמשוררת

תרגום

פועלים במלכודת

ב־1961 נוסדה במערב־גרמניה קבוצת 61, אגודה של סופרים ואנשי־רוח, ש־הציבה לעצמה מטרה „להתדיין אמנו־תית עם עולם העבודה התעשיתית." דוב־רה של קבוצת 61 היה **מכס פון־דר־גרין**, כורה שהפך סופר מצליח.

בחודש שעבר ראה אור, לראשונה ב־תירגום לעברית, אחד מספריו — סופה מקומית*. הספר מתאר כיצד שרשרת של אירועים מוציאה מכונאי־נהג במיפעל תעשיתי מאלמתיותו, והופכת אותו למנ־היג־פועלים, תוך פרישת דרמה אנושית־חברתית. רקע העלילה: דורטמונד, עיר־תעשיה, שבה משתרגים להם ערכי ה־שמרנות הגרמנית עם עולמם של פועלי־התעשיה, אורח חייהם של הגאסט־ארבי־טרם** ואנשי המעמד־הבינוני הגרמני. רצח ילדה; הנפש־הפועלת־המרכזית חר־שפת מערכת־יצחות במיפעל; המיסבאה, ופועלים הנבגדים בידי האיגוד המקצועי — כך נבנית יצירה ספרותית מדהימה בצניעותה, בכוחה ובאמינותה.

סופה מקומית נפתח בגילוי גופה של ילדה, ליד העיירה, ובפועל האיטלקי **אנ־ג'ו פינוזה**, הנעצר כחשוד ברצח. ה־מספר מתאר את כניסתו לפונדק האיגודים: „האנשים ידעו שאני מיודד מזה שנים עם אנג'לו..." היחסים בין המקומיים לבין העובדים הזרים מתחדדים. במקביל מת־חדדים היחסים בין המעמד הבינוני ומ־עמד הפועלים המקומי, כמאמר רופא־השיניים **בורמן**: „הרחוב שלנו הולך ומתפתח למרכז אדום..." המספר מתלוצץ ומשיב לו: „שים־לב, אדון בורמן, ש־אלה לא יגיעו לשילטון; לא תוכל לחר־זוית את מאתיים־אלף המארקים שלך כשנה."

המספר חושף, בתיאורים קצרים אך תמציתיים, את עולמו כעובד. הוא מגן על חברו, אנג'לו, ששוחרר מהמעצר אח־רי שהוכיח את האליבי שלו, והופך מנו־דה. רמז על הסערה הקרבה ובאה — מנהלו של המספר מזמינו ומבשר לו: „המיפעל שלנו בשטנגארט זקוק למנהל שירותי־ההובלה. ההנהלה חשבה עליך..." כאשר הוא שב לביתו, ומספר על כך, אומרת לו בתו קרין, ספק ברצינות ספק בצחוק: „אתה יוצר סביבך אי־שקט. האמן לי, אבא. הם רוצים להיפטר ממך. השישה הטובה ביותר להיפטר ממישהו היא לקרמו בעבודתך... הם אינם יכולים לפטר אותך מעבודתך, ואין להם אפש־רות אחרת אלא להיאחז בשיטה זו..."

„ביום השני בשבוע, בשעות לפני־הצ־הריים, הוזמנתי להנהלה..." מספר המס־פר. תוך כדי המתנה הוא שומע שיחה בין שני חבריו, בוקעת מתוך מכשיר משוכלל: „...והנהג פרנץ ויגל פיקר ב־פרטי־פרטים על חניותו, וכיצד ניתן לש־נות את מד־המרחקים, כך שאיש לא יוכל לבדוק אותו, אם החשבון נכון או לא־נכון. כשם אלוהים, אם רק ישמע מישהו מן האחראים את הדברים האלה..." מת־ברר לו שמדובר במערכת־האזנה העוק־בת אחר השיחות הפרטיות של הפועלים. ביחד עם כמה מחבריו פורץ המספר לביתה של המזכירה שינדלר. הם לוח־צים עליה, מאלצים אותה לספר על הצי־תות. היא מגלה להם את המקום שבו מוחזקים העתקי שיחות הפועלים, בתוך תיקים. המספר זועם: „הנה עמל אדם כמוני כל ימי־חייו. הורס בגופו דיסקית בין־חוליתית למען המיפעל. וכאן יושי־בת אשה אחת ורושמת את שיחותינו ה־סודיות... היא רושמת את כל מה שאנו מספרים זה לזה בתום־לב..."

צרה נוספת המתרגשת של המספר: מאבק המתנהל בין שכניו לבין המערכת המוניציפלית בעניין הקמתם של מיבנים, לרווחת העובדים הזרים. לצרה זו מצ־טרפים נסיונותיה של **אנג'ליקה**, אשתו, לקרב בינו לבין שכניו מהמעמד הבינו־ני, המתגוררים מעבר לרחוב.

המספר וחבריו מתארגנים כדי לגנוב את התיקים, שבהם תעתיקי שיחות הפו־עלים. הם מתגנבים למיפעל וגונבים או־

סופר־פועל פון־דר־גרין
בגידת האיגוד המיקצועי

תם. למחרת עורכת ההנהלה מסיבת חג־המולד לפועלים. מנהל המיפעל פותח ב־„עמיתי וידידי היקרים! אני מקווה שכך אני יכול לכנותכם. אני שמח מאוד ש־כולכם באתם למסיבת חג־המולד..." הפו־עלים שרים שירים, מאזינים לנאומים ולוגמים בירה.

בשיאה של המסיבה קופץ המספר, מה־סה את כולם: „יש לי דבר חשוב למסור לכם..." ואחרי שהכל משתתקים, הוא ממשיך: „ארוני המנהל, פבר, הייתי רוצה לקבל מיד מידע מפורים: לאיזו מטרה הוקמה מערכת־הציתות במיפעל־נו..." באולם פורצת סערת־רוחות. במה־כה שוקף המספר את אחד התיקים שגנ־נבו: „כאן רשומות שיחות שניהלו כי־ניהם דירקס ופולמר, למשל... חברים! על כל אחד מאיתנו יש תיק כזה. כאן נרשמו השיחות הפרטיות, שהתנהלו ב־מיפעל במשך שלושת החודשים האחרו־נים..." בתשובה לשאלת המנהל, מהיכן התיק, משיב המספר: „התינוק הנוצרי נתן לי אותם לחג..." והוא ממשיך: „וזה שאתם עתידים לנו, אדון קילמן, אינו אלא שלילת החופש. אני מפנה את תשומת־לבך לכך שדבר כזה הוא מעשה פלילי וכפר־עונשין..." כמה דקות אחר כך מש־ליך פועל בקבוק בירה על קופסת־התיק־שורת שיהיה תלויה על הקיר. המספר מוליך כמה פועלים למישרד, על מנת ש־יאזינו במכשיר לקולות מן האולם, שבו מתקיימת המסיבה. הפועלים מוציאים את עץ האשוח, ושורפים אותו בחצר המיפ־על. שוטרים מגיעים לשער.

הפועלים מתפזרים, המתח הולך וגובר. המזכירה שינדלר מבקרת בביתו של ה־מספר, ובתו שואלת אותו אם שכב איתה. פגרת חג־המולד מחזיקה את המתח על אש חזקה. עם החזרה לעבודה, מתברר כי מנהל המיפעל מוזמן להנהלה הארצית ומודח ממישרתו. המספר מוזמן אל **גריינפיד**, איש האיגוד המקצועי, והוא מספר לו את השתלשלות העניינים. גריי־פלד מבטיח: „אלה מהנוכר חושבים ש־יש לנו, פוף־פוף, משהו ממשי נגד המ־עפיקים. כעת עומדים הם במערומיהם לפנינו..." המספר משוכנע בצדק העומד לראות־אור, ובמאבק שילווה אותו. בשו־בו הביתה אומרת אשתו, אנג'ליקה: „כ־שזה יגיע להתפוצצות, אל תסמוך על ידידים. הטובים בידידיך יבעטו באחו־ריך..."

בינתיים מתלקח הקודקוד השני של העלילה, נושא הקמת הצריפים ברחוב מגוריו של המספר: „בצריפים אלה רז־צה העיריה לשכן שלוש־מאות תורכים. אנחנו מתנגדים לתוכנית..." השכנים מבקשים ממנו לחתום על עצומה, והוא משיב: „בין התורכים האלה יש אולי אחדים, שעימם אצטרך לחיות מדי יום במיפעל שלנו... אני מצטער מאוד..."

למחרת, במיפעל, הוא מוזמן לחקירה במינהלה. אומר המספר: „איני מוכן לע־מוד כאן לפניך כנאשם. כאן, במיפעל, יש רק נאשם אחד ויחיד — ההנהלה..." כאשר הוא יוצא מהחקירה בחמת זעם, מתברר כי הפועלים, בכל סניפי החברה, פירקו את קופסות־התיקשורת. בינתיים עומדת קרין, בתו של המספר, להתארס **לכרטין**, שהוא יורש מישפחה בעלת ממון.

עולמו של המספר מסתבך. הוא מגלה שהאיגוד המקצועי שלו מתעלם במתכוון מפירסום הפרשה. הוא מושעה מעבודתו. למחרת בבוקר מתפרסם סיפור מכשירי הציתות בביתונות המקומית. ההנהלה חושדת במספר, כי הוא זה שהדליף את הסיפור. הוא מפוטר. על העתק הודעת הפיטורין שלו, הנתלית על לוח־המוד־עות של המיפעל, מוסיף מישהו בעיפ־רון: „המרחיק את החרא — מגורש; העושה את החרא — בא על שכרו..." הפועלים מתקוממים, מכריזים על שביתה.

הנהלת המיפעל מביאה פועלים מן ה־חוץ. מתחולל מאבק עם הפועלים המיוי־באים, ואלה מסתלקים. ואז, „ביום השי־לישי לשביתה, התייצב האיגוד המקצועי לצדנו רשמית. כך היינו מצוחצחים מבחי־נה כספית ומבחינה חוקית..." המספר ו־חבריו מגיעים לבית־הדין־לעבודה, שם הוא מספר את סיפור מכשירי־הציתות. כאשר מתברר כי לא המספר, אלא המז־כירה שינדלר מסרה לעיתונות את סי־פור מכשירי־הציתות, מזוכה גיבור ה־ספר מן האשמות, מוחזר לעבודתו, והמשבר והשביתה מגיעים אל סיומם.

הקודקוד השלישי של הסיפור מגיע ל־כדי מיצוין, כאשר אנג'לו האיטלקי תו־פס את אבי הילדה שהוא הואשם ברצי־חתה. הוא פונה אליו בהיסטריה: „מצאו את רוצח בתך, רימצה. מצאו אותו. זה לא היה אנג'לו..." הוא בוכה וצוחק בעת ובעונה אחת: „זה היה מוסמאפה... מוסמאפה..."

את פרק העיתונות החופשית של מע־רב־גרמניה חושף מכס פון דר גרין, כש־הוא מאתר את המספר המחזר על פתחי מערכות העיתונים בעיר, כדי לפרסם את החומר מהתיקים שבהם מצוי החומר ה־מצותת. אחד העורכים מסביר לו בנימה, אותה מנסים לכפות באחרונה גם על כלי־התיקשורת בישראל: „אתה יודע, בעירנו אין צורך לראות ולחטט אך ורק בצדדים השליליים. אם נפרסם את החו־מר שבידך, ניציא בעצמנו כרכים דיבה על עירנו..."

המספר נכנס לסיחרור: „מאז התחלנו, עברה כבר חצי שנה. האיגוד המקצועי לא נקף כלל — או כמעט — אצבע למ־ענינו. בעיתונות של האיגוד המקצועי לא הודפסה אף לא שורה אחת על עניינו. האם אין זה מוזר בעיניך?" בהתאם ל־מסורת של הקרבות האבודים בספרות הגרמנית, יוצא המספר למאבק נואש, כ־מאבקו של מיכאל קולהאס של **פון־קלייסט**. הוא פונה לבעל בית־דפוס קו־מוניסטי, כדי להפיץ עלונים בציבור. בעל בית־הדפוס פוחד מהשילטונות: „הזמנתי היום מדיסלדורף מערכת אותיות חדשה, כי סוג האותיות שלי רשום אדי במקום כלשהו..." המספר ובעל־הדפוס מחברים את העלון־כרוז, הקורא לפועלי העיר לבדוק אם ישנם מכשירי־ציתות. ציתות.

בינתיים מתבררת שתיקת האיגוד המק־צועי, „האיגוד שצריך לשמור על זכויו־תינו לפני המעסיק, הוא־עצמו ייהפך ל־מעסיק..." במילים אחרות: האיגוד המק־צועי רכש את השליטה במיפעל הארצי. עד בטרם מעכל המספר את הלם בגידת האיגוד בפועלים, פורצת שריפת־ענק ב־צריפי הפועלים התורכיים, שזה עתה הוקמו. גרמנים בודדים נחלצים להצלתם של התורכים, ובתו של המספר נפגעת בעינה. המספר הופך למריר יותר, והוא פונה לעובדים הזרים האיטלקיים, שיעזרו לו להפיץ את עלוניו־כרוזיו. חברו אנג־לו, אומר לו: „החברים שבצריף הם קו־מוניסטים איטלקים בחכם. והם אומרים: אם העלונים הם בשביל קומוניסטים גר־מנים — יפיצו אותם ברצון..."

המספר, חבריו והעובדים הזרים האי־טלקים יוצאים לחלק את הכרוזים במיפ־עלי התעשיה שבעיר. אך דבר אינו עו־צר את האיגוד המקצועי. למחרת מודב־קת הודעה על לוח־המודעות שבמיפעל: „הבנק לכלכלה שיתופית רכש 75 אחוזים מכלל המניות של חברת ממן לייצור גזים..." אחד מחבריו מנסה לעצור אותו, אך המספר מסביר לו: „האיגוד המק־צועי שלנו הפך למעסיק. כעת יצטרך האיגוד להפוך את עורו ולהתנהג בשי־מות של כל המעסיקים, אם לא ירצה לפשוט את הרגל..."

המספר מבקר את בתו שתומת־העין בבית־החולים והיא מברכת אותו על ה־עלון שלו. למחרת מוזמן המספר להנ־הלת המיפעל, והוא מוזהר בעניין העלו־נים. כמה ימים אחר כך הוא שורף בחצר המיפעל את שאר התיקים, האוצרים את תמלילי מכשירי־הציתות. המספר מפוטר בשנית, ומנהל המיפעל מזהיר את הפוע־לים: „כרגע זה הוא קומוניסט... קיצוני ביותר... אם תתפשט גישתו בין העוב־דים, לא נוכל להחזיק כאן מעמד..."

סופה מקומית הוא סיגנון לא מוכר עד היום בתיר־גומים לעברית, שלא לדבר על הספרות המקורית, שאיבדה כל מגע עם מעמד־העובדים. לפני כמה חודשים סקר מדור זה אנתולוגיה של שירה, שראתה אור על־חשבון ההסתדרות הכללית ופיר־נסה כמה עלוקות־שירה. מוטב היה להס־תדרות. אילו היתה משקיעה את כספי העובדים בסוג כזה של ספרות, ומעודדת כתיבה של ספרות מקורית בכיוון זה.

מקור

גבר בסבך

יהושע בר־יוסף, מאחרוני המישמ־רת הוותיקה של הספרות הישראלית, לא זכה מעודו לליטופי המימסד־הספרותי ב־ישראל. בר־יוסף נחשב במידה רבה לכיב־שה השחורה של הדור, מצב שמנע ממנו כיבודים, מענקים, הטבות ופרסים שלהם

---

* מכס פון־דר־גרין — סופה מקומית; עברית: ד"ר בצלאל וכסלר; הוצאת כתר; 212 עמודים (כריכה רכה).

** עובדים אורחים — כינוי לעובדים זרים, המייבאים לגרמניה בעיקר מאל־ג'יריה, איטליה ותורכיה.

הוא ראוי. ספריו הנודעים והמעולים הם עיר קטומה, אנשי בית־רימון ואהבת נפש. הוא נדחק לקרנות הספרות הישראלית, לקמרות שיש ביצירותיו כדי להעמידו במרכז העשייה הספרותית בארץ.

בניגוד לסופרים אחרים, שמעיין יצירתם התייבש אי־שם בגיל החמישים, הרי שהחיוניות לא נטשה את יצירותו של בר־יוסף.

באחרונה ראה אור ספר חדש שלו — הפוטוגראף הרביעי*. ספר זה מביא את סיפורו של בן ירושלים, יליד מאה־שערים, שהתפקר והפך מרצה־חוקר באוניברסיטה, תוך פיתוח מערכת מורכבת עם שקוש נשים — אשתו הראשונה, אשתו השניה, ובתה של השניה מנישואיה הראשונים. הספר נתקבל במיקלחת צוננת מצידן של כמה מבקרות פמיניסטיות, שלא הטריחו עצמן להיכנס לעובדי־הקורה של הפוטוגראף הרביעי, ומנעו מבר־יוסף את הכבוד לו הוא ראוי, כסופר המתמודד בהצלחה עם החומר והנושאים הספרותיים שבהם הוא מטפל.

הנפש־הפועלת בספר זה, **נחמן בן־מנחם**, בנו של **מנחם מנדל פלקוביץ**, הוא יליד מאה־שערים, **שפירסם בדפוס את עבודת הדוקטוראט שלו על השפעת הלשון הערבית על שירת ימי־הביניים שלנו, ולאחר מכן את ספרו הגדול על המקבילים הערביים בשירה העברית...**"

כותרת הספר, הפוטוגראף הרביעי, משמעה: **„גוף הוא לבוש חולף; היום לו־בשת הנשמה קפוחה נאה או מכוערת, מחר היא משירה מעליה את הקפוחה... הנשמה של סבא ידעה לאלף את הקפוחה שלה, את גוף הבשר... נשמתו של אבא הצליחה קצת פחות... ואילו אתה, הפוטוגראף הרביעי...**"

נחמן בן־מנחם איבד כבר בצעירותו את הקפוחה: **„נחמן ממשיך להדק את הכיפה הזעירה לבלוריתו כל עוד הוא מצוי בתחומי מאה־שערים. משהוא עולה על האוטובוס המוביל לאוניברסיטה שעל הר־הצופים, הוא מוריד את הכיפה הזעירה...**"

באוניברסיטה הוא עושה חייל, עוזר בהעתקת צילומים מגניזת קאהיר עבור **הפרופסור יהודאי**. הוא עושה זאת בביתו של הפרופסור, שם הוא מוזמן לארוחת־ערב. בבית הפרופסור ישנן שתי נשים. **מרי**, אשה אירית — **„מפעם לפעם גילה עיקבותיו של יהודאי בחדר השינה של מרי"** — המלהלת את משק־הבית, מפני שרעיית הפרופסור נמצאת בטיפול בסנטוריום לחולי־רוח בשוויץ. האשה השניה היא בתו של יהודאי, **תמר**, המתנכרת בהתחלה לנחמן.

יום אחד, כאשר תמר ונחמן נותרו היחידים בבית, מפתה תמר את נחמן **„עם התקרבותו למיטה. כותנת־הלילה היתה כמעט שקופה. שדיה הקפנים נראו בבירור. גם חמוקי בטנה ושוקיה ובריכת יכיונן שרגליה היו פשוטות כמעט, נראו גם שערות ערוותה..."** נחמן הנבוך נמלט מחדרה לשירותים, שם הוא מגלה את טעם האונות, לראשונה בחייו. בפעם אחרת שואלת תמר את נחמן: **„מדוע רוחדות הידיים שלך?"** היא מפתה אותו לנשקה, ואז היא שואלת: **„שכב, אתה מסגל לעמוד לפני עירום כביום היוולדך?"** אט אט הוא מתפשט (**„אברו הזקוף הדהים אותה..."** בסופו של מעשה אומרת תמר: **„הרסת אותי, ממכל שכמיך! גמרת אותי... — ועיניה זהרו..."**

החוויות חזרו ונשנו על מיטתה של תמר. **„יום אחד אמרה לו שהגיעה לכלל החלטה. היא יעבור להתגורר עמה בחדרה לתקופת נסיון של כמה שבועות..."** ואחרי שישה שבועות אמרה לו: **„נחמן, זהו זה. אנחנו יכולים להשוט על חתונה..."** המניעות היא המרכיב האחד והיחיד של מגעיהם, וכעבור זמן תמר מתעברת. שניהם נישאים ברבנות, בלא צרימוניה כלשהי.

כאשר נולדה בתם, **חמדה**, עוברים שניהם לקן המישפחתי שלהם. היא שוטלת ורודה בנחמן. **„גם כשעשתי המישגל היתה לעתים קרובות מציאה אותי מן הכלים..."** נחמן, הנושא על שכמו את עול הבית ושול לימודיו, מושך את עבודת הדוקטוראט שלו עשר שנים תמימות.

בימי מילחמת השיחרור נולד בנו, **מנחם**, שבוע אחרי שאביו נהרג מפגז ירדני בירושלים.

בקיץ שבו נולד מנחם, חוזרת האם משווייץ. הקשר בין האם ותמר ויעוץ את נחמן. הוא נכנס למצב של אין־אונות. הוא חדל לספק את תאוותיה של תמר. היא שולחת אותו לרופאים, אך ללא הועיל. בסופו של דבר הם מתגרשים. הסיבה לאין־אונות של נחמן: סידרה של הזיות אודות אביו המת. **„מנחם מנדל הגג את נצחונו. הוא הפך את מיפת הזרע של בנו לטיפה פרוחה. הוא הרג את הנשמה האפיקורסית של נחמן. הפכו למת מהלך על שתיים..."**

אחרי גירושיו הצליח נחמן עד מהרה להשלים את עבודת הדוקטוראט שלו, תוך בריחה אל העבודה כאל מקום מיפלט. הוא מתנתק בהדרגה מבתו ומבנו, ומעורם־המין. עד שפגש **במרגוט**, עולה חדשה מתוניס, שהיתה נשואה לנוצרי פרי־סאי, התגרשה ועלתה ארצה עם בתה. מרגוט מגיעה לביתו של נחמן ככתבנית. היא ההיפך הגמור מתמר. עד מהרה הם מתאהבים, והבת, **פועה**, מקבלת ברצון ואהבה את קשרי אמה עם נחמן. מרגוט ונחמן נישאים. בחודש הרביעי להריונה היא מפילה, ובבית־החולים מגלים שלקתה בסרטן־הדם. שעון־החול של אהבתם הולך וכלה, תוך גילויי אהבה מרגשים. נחמן נוטל שנת שבתון, כדי להקדישה למרגוט, עד מותה.

פועה, שהפכה בינתיים נערה, מטופלת בידי נחמן. **„שישה חודשים תמימים היה נחמן נתון במאבק עם עצמו..."** ויום אחד, כאשר פועה לבשה את אחת משמלות אמה, דימה אותה למרגוט המתה וחיבק אותה. כאשר ישנו באותו לילה, **„נדחקה בו, כרגיל, וחשה בפעם הראשונה באברו הזקוף מבעד לשתי הפיג'מות שלהם. איתו לילה חלם נחמן שמרגוט רוכבת עליו והוא מלטף גבה בשעת מעשה, כפי שאהבה..."**

המגעים בין האב החורג לפועה מתהדקים. חיבוק פה, לטיפה שם. **„היא תשיית־אהבים בין הד"ר פועה לד"ר שאול תומר, „שקנה לו מגיעין בניתוחי־מוח מסובכים..."** היא נישאת לו, ונחמן נותר בבדידותו המוזרה: **„אני נשאר בתוך מרגוט, חמדה ומנחם יוצאי־חלציי. איך, למשל, נשארים בתוך יוצאי־חלציים..."** הוא מתחיל לשוב לעולם ילדותו, בטיולים לשכונת מאה־שערים.

יום אחד, בגן־הפעמון, מול הר־ציון, הוא פוגש בתמר, אשתו הראשונה. הם משוחחים. למחרת הם נפגשים שוב, ר' תמר מטיחה בו: **„אני מכירה אותך עד לקרביים שלך. לא אתה האיש המסוגל להתאפק מלנצל נערה צעירה ותמימה התולה בך עיניים־עגל... התפלאתי שחיכתה כך חצי שנה. אני הייתי בטוחה שתשגל אותה בתוך ימי השבעה..."** מתברר שבלשים פרטיים מטעמה של תמר בלשו אחרי כל שהתרחש בין פועה לנחמן, והסיבה: **„רציתי להוכיח לעצמי שלא אני אשמה באימפוטנציה שלך ובגירושין של־נו..."** נחמן עובר סידרה של ריגושים, ומצליח להתגבר על תשוקות המתחדשת לתמר. הוא אינו מתרשם מהאפשרות, שיציבות מסוגלת להעניק לו עוד עשרים שנות־חיים, ודועך בהדרגה לתוך היריו. מסקנת־חייו היא: **„לפני מי אתה עתיד ליתן דין־וחשבון? איני עתיד ליתן דין־וחשבון כל עיקר. מי שאינו בעל אמונה אינו חייב בדיון־וחשבון..."**

מעלתו הראשונית של הפוטוגראף הרביעי היא בלשונו, שכן זו שוטפת. מעלות נוספות שבספר: הנסיון להתמודד עם עולם הזיותיו ותשוקותיו של גבר ישראלי; עולם שספורים צעירים, במיפלסי הגיל שבין יהושע בר־יוסף **ויותם ראזבני**, מפחדים, מסיבות השמורות עימהם, להתמודד איתו.

לקורא, ששכח טעמו של ספר עברי שקריאתו קולחת, ממתינה חוויה, אם כי הספר אינו מגיע לרמה ולאיכות של החשובים שבין ספריו של בר־יוסף.

שירה

הכלום והכל

ישנם בני־אדם משועממים. המתעלים מעל יצריהם הבלתי־מסופקים אל עשיית שירים. אלא שאין די בתיעול יצרים בלתי־מסופקים לעשיית שירים, כך ששירים אלה נותרים בבחינת כלום מוחלט. תחושה זו של תיעול מסוג זה, עולה למיקרא קובץ־שירים של **יאירה גינוסר**, הנושא את הכותרת מורדים, מפרפרים*, קובץ שאין בו מורדים, וכל שנותר בו הם פירפוריה של גינוסר.

בחינה של מרכיבי אותן שורות קצוצות, המתחזות לשירים, מגלה עד מהרה גברת הנמצאת אי־שם בסוף העשור הרביעי לחייה; גיל, שאם מעט כישרון בכותו ליצור שירה נהדרת ומרגשת, בתנאים של כישרון ויכולת חשיפה. אלא ששירי גינוסר משוללים את אלה וגם את אלה.

השימוש העקר והחלול בתרגילי שירה, כמו **„השמש היתה הוכחה ישירה לנוכל הוודאות..."** או **„עיתון היה עיות כנפיים לגוף הנעדר..."** (ומוטב להתעלם מ**„ליד מיטתי משק כנפי עיתון, / אין מלאכים אחרים..."** של **יהודה עמיחי** בשישה שירים לתמר) מעיד על אין־האונות השיטרית של גינוסר. גם שורות־שיר כמו: **„בזיקת קצוות חדדה על עמדה..."** אותה היא מתעלת **„לבין ישות פוליטית ענקית..."**, או ניסיונות לשימור המורשת הפולנית, בנוסח: **„צו? — פאני פנדורה, צו? — פאני פנדורה..."** ושאר מיזוי־לשון, שכל קשר ביניהם לשירה ממשית הוא יכולת הקריאה של הגב' גינוסר בשירי משוררות **כדליה רביקוביץ' ויונה וולך**, שקינאתה בהן עוברת כחוט השני משורה לשורה בספרונה.

פרט נוסף, הוא הנסיון ליצור קצב של חריזה פנימית, אותו היא מבצעת באמצעים גסים כמו: **„ליד אילת נעים אי־לים. אולי לא יקראו אילים?..."**

מדוע חייבת השירה הישראלית להפוך קורבן לשיעמום של כותבים למיניהם?

* יאירה גינוסר — מורדים, מפרפרים; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 31 עמודים (כרכה רכה).

איכות שירתה של **לאה גולדברג** אינה מוטלת בספק, ותיקוותיה היא ששירה זו לא תיפגם בשל קירבת המקום לסיקור שירתה של גינוסר.

סיפרון זוטא של שירי לאה גולדברג* הוא בבחינת קלסיקה של השירה הארצישראלית. מצויים בסיפרון זה מיטב שיריה של המשוררת המנוחה, החל משירה לתמונת אמא, דרך נחל שלי (**„היה נעורי רגוע מרמכה, / זריז, רמוני, גבוה, / נשבע נעורי לי שבעים ושבעה, / אמר באביב אבואה..."**) ועד הנחל שר לאבן

משוררת גולדברג
איילות מול אילים

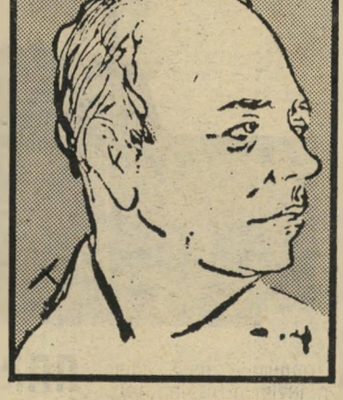
(**„...כי היא הידה ואני החד, / כי שנינו קורצנו מנצח אחד..."**). גם המחזור משירי הבן האובד, בהרי ירושלים (**„איכה תוכל ציפור יחידה / לשאת את כל השמיים / על כנפיים / רפות / מעל לשממה?..."**) ושירי סוף הדרך (**„הדרך יפה עד מאוד — אמר הנער. / הדרך קשה עד מאוד — אמר העם. / הדרך ארוכה עד מאוד — אמר הגבר. / ישב הזקן לנוח בצד הדרך..."**), קטע מתוך אהבתה של תרזה די מון (**„איני רוצה כל לילה בחלום / לראותך אותך, איני רוצה לרעוד / בהפתה דלתי..."**), משירי ארץ אהבתי", כנגד ארבעה בנים ומשורר זקן (**„רבים אינם זוכרים את שמי / ומעטים מאוד / יודעים כי עד חרזו אחד / נותר לי בשבילם..."**).

מיבחר שירי לאה גולדברג בספרון זה מעיד על איכויותיה כמשוררת וכאישה, שהיה בכוחה לנתב את מכאובי לבה לתוך שיריה, כמו בשירה סולוג (**„למה חיכית לי? מה בצע? / ילד שלא נולד, / נפש פתוחה כפצע, / פצע שלא נגלד. // לב משומר בקרח, זיו נעורים שפנה..."**), או בשיר אלי, בו כתבה: **„השנים פרכסו את פני / מזכרון אהבות / ועגדו לראשי חוטי־כסף קלים / עד יפיתי מאוד..."** בשיר הקצר תשובה, אותו חיברה כתשובה על השאלון „לשם מה נכתבים שירים ליריים", כתבה: **„מה לעשות בסופים במאה העשרים-? / וכי אילות? / ובאבנים הגדולות / שבהרי ירושלים?"**

איזה ערך שיריי, מילולי, מחשבתי יש לשורה של שירת גינוסר **„ליד אילת נעים אילים. אולי לא יקראו אילים?..."** לעומת **„מה לעשות בסופים במאה העשרים? / יבאילות?..."** של לאה גולדברג. המרחק בין גולדברג לבין גינוסר הוא המרחק שבין שירה לשירבוט חלול. הטרגדיה היא, שעצם פירסומו של מלל בעל יומרות שיריות, כמו זה של גינוסר, מביא לפיחות בשירה האמיתית ופוגע בשורות נהדרות, כמו שורותיה של גולדברג: **„אין לך זכות חניגה בעולם. / הכל הוברע. / חלומתיך מזבעים בים / ואת אומרת שירה."**

לסיכום: סיפרון שיריה של גולדברג אינו רק נכס לאוהבים הצעירים, שסידרה זו מיועדת להם. הוא נכס שמקומו בכל כוונית ספרים.

* לאה גולדברג — זוטא; הוצאת הקיבוץ המאוחד וספרית פועלים; 109 עמודים (כריכה קשה בפורמט קטן).

סופר בר־יוסף
הוויניות לא נטשה יצירותיו

„העולם הזה" 983
תאריך: 15.8.1956

לפני 25 שנה

בגיליון „העולם־הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם מאמר העורך, „הי דרומה?". במאמר שקל העורך את סיכויי המילחמה, וניבא פעם נוספת כי המילחמה קרבה והולכת (חודשיים בילבד לפני מיבצע קדש). 12 שאלות הציגה מערכת „העולם הזה" למזמחה־הביטחון של תנועת החרות, הח"כ יעקב מרידור, שאמר „מיבצע צבאי — מיד!" באיתו גיליון פורסם סיפור מאחרי הקלעים של מישפט שטמנר, הפקיר הירשי, שחשף את השחיתויות בנמל חיפה ובמכס. תחת הכותרת „תורכיה כלי הקפה התורכי" סקר כתב „העולם הזה" את האיפן שבו „יהודים מנהלים עסקים ובונים את שיכוני הממשלה".

מדור הבידור של השבועון הקליט השבוע לפני 25 שנה את התכנית „שלושה בסירה אחת", ופירסם את הכרזיות וההברקות של משתתפי הצוות, כמו השאלה של המנחה יצרק שימעוני „מה ההבדל בין קואליציה לאופוזיציה?" ותשובתו של אמנון אחז־נעמי: „איתה דגנרציה בשינוי האוריינטציה." ביקורה של הזמרת ארתה קיט זכה בכותרת „ארתה הרעה הזאת". תחת הכותרת „מה אירע בחדר המנהל?" פורסם סיפורו של מנהל בית־ספר באשקלון, שהואשם במעשה מגונה באחת מתלמידותיו.

בשער הגיליון: שרת־החרון גולדה מאיר וראש האופוזיציה ח"כ מנחם בגין.

בגין 1956 ✶ מפקד מישטרת ירושלים ונטורי קרתא ✶

המרגל של הד"ר יצחק רפאל ✶ מלחכי פינחס לבון

מדיניות

הוויכוח הגדול

(ראה שער).

שישה ימים ארוכים ישב מנחם בגין ב־דירה בלתי־מרוהטת ברחוב יפה־נוף בזיכ־רון־יעקב, השקיף באפס מעשה על הנוף המרהיב של חוף קיסריה, שהשתרע למרג־לותיו. ביום הראשון השבוע חזר לדירתו הקטנה בצפון תל־אביב, מצא אותה פרו־צה, אסף את הניירות שפוזרו על הארץ, החזירם למקומם.

למחרת בבוקר, שעה שהשרב הכבד גרם בחוץ להתעלפויות ולמכות־שמש, קם מנחם בגין באולם הישיבות המקורר של מלון דן, הניח לפניו את שעון־היד המוז־הב שלו. במשך שעה הרצה לעיתונאים מקומיים וזרים, בעברית שזורה במלים ובמישפטים רוסיים, לטיניים ואנגליים, על הצעתו לפתוח במילחמה נגד מצריים.

„נח? מצרי". העיתונאים שחידדו את אוזניהם וקיוו לשמוע את פרטי המיב־צע המוצע, אוכזבו. מנהיג תנועת־החרות לא גילה שום פרט על ציר־ההתקדמות של המיבצע המוצע, על גודל הכוחות הדרושים ועל שיטת הפעולה. אולם הוא קבע כמה עקרונות, עליהם מתבססת הצעתו:

● אין כל קשר בין אקטיביזם לבין פעולות־תגמול. הוויכוח על פעולות־תג־מול על רצח יהודים נסתיים לפני 22 שנה. תקופה תקופה והאקטיביזם שלה.

● הוויכוח כיום הוא בין אקטיביזם ופסיביזם. אין לזה כל קשר עם פציפיזם, כי גם הפסיביזם מוביל למילחמה, רק בתנאים רעים יותר לישראל.

● הממשלה שגתה שגיאה חמורה לא רק בזה שהודיעה מראש שלא תתערב. בזאת יצרה חיץ בינה לבין המדינות המעוניינות באופן היוני לחסל את ההל־אמה של הסואץ, בידי עבד־אל־נאצר...

● טעות היא לחשוב שכדאי לישראל לחכות עד לגמר פעילות שאר המעצמות, ולנקוט רק אז בפעולה צבאית נגד מצ־ריים. אחרי שהמעצמות הגדולות יתפשרו עם עבד־אל־נאצר, הן יתנגדו לכל פעולה ישראלית שתפריע לפשרה, בעוד שכיום היו אותן מעצמות יכולות לתמוך בפעו־לה ישראלית.

● מיהו בן־ברית? „כל מדינה העו־מדת בסיכסוך עם אוייבינו." נכללה בפי־רוש: בריטניה הגדולה. „היתה מילחמה ביניגו לבין האנגלים, אולם אם יש לנו אפשרות ללכת כיברת־דרך יחד, אנחנו נגיד כן."

● אין לתת בסיסים או רשות־מעבר לכל צבא זר בשטח ישראל. אולם במיק־רה של פעולה צבאית משותפת, „ידונו המטות הצבאיים בסידורים הדרושים לשם יעילות הפעולה."

הסיכום: על ישראל להפעיל את צב־אה, „לפני שתעלת־סואץ תהפוך נחל מצרי".

כוכב שלושה בסירה אחת

יצחק („צחי") שימעוני, מנחה התוכנית הפופולארית שלושה בסירה אחת, זכה בתואר „הנער בעל קול האצבעות המלטפות". שימעוני, המשמש כיום כמנהל הטלוויזיה, היה לפני 25 שנה הכוכב מס' 1 של גלי האתר.

ירושלים, לוי אברהמי, את המפקח הכללי של המישטרה, יחזקאל סהר. לסיור בבי־רה. אברהמי רצה להראות למפקדו כיצד הצליח לשמור על השקט, למרות הפגנות הדתיים.

השניים, שהיו לבושים במכנסיים קצ־רים, חולצות אמריקאיות וסנדלים ללא גרביים, סיירו במכוניתו של אברהמי במקום הפגנת נטורי קרתא. קנאיו של ר' עמרם בלוי ראו את זוג הפרובוקטו־רים, ומשכו אותם מן המכונית. הקצינים ניסו להסתתר בפתח בניין, אך נטורי קרתא לא הרפו מהם, והציפו אותם במבול של יריקות, חרפות וגידופים.

כאשר שבו השניים למטה, לסיכום ידיעות היום, יכלו לעיין בהודעת החוזי: לא היה זה גשם שירד עליהם.

דרכי אדם

הבלש הפרטי

מישרד ראש־הממשלה שולט על מקו־רות־מודיעין מצויינים. בין השאר הוא מקבל דו"חים מפורטים על הוצאות פעו־לות הבילוש נגד העולם הזה. לכן התפלא טדי קולק, מנהל מישרד ראש־הממשלה, כאשר קיבל מיכתב אנונימי, בו נמסר לו כי החומר על פעולות אהוד אבריאל בקריית־שמונה, נמסר להעולם הזה על־ידי יעקב הרצוג, מראשי צמרת מישרד־החוץ, ובנו של הרב־הראשי לישראל, עורך בטרם, אליעזר ליבנה, הפרופסור ישעיהו לייבוביץ ועסקנים דתיים אחרים.

כעבור זמן קצר הופעלה המישטרה, כנראה לפי דרישתו של יעקב הרצוג. החקירה היתה קצרה ונמרצת. כתוצאה ממנה הופיעו כמה שוטרים בביתו של צבי הרכבי, כתבלב ממושקף וכפוף־גב שיצר לעצמו איגוד של סופרים דתיים ומינה את עצמו כיושב־הראש שלו.

הרכבי, עסקן הפועל־המזרחי שנמנה על סיעת יצחק רפאל, הוא טיפוס ירוי שלמי ידוע. פעם גירש את אשתו מפני שילדה לו בת; פעם אחרת, אחרי שהא־שים חבר־מיפלגה אחר בעבירה מסויימת, הוצא זמנית ממיפלגתו, כאשר בשעת בירור טענו כל העדים שהוא עצמו ביצע עבירה זו.

לא בררו מדוע מינה את עצמו הרכבי לבלש פרטי נגד העולם הזה. אולם מגוחך יותר ממנו היה היומון למרחב, שהכתיר את הידיעה על מעצרו של הרכבי במילים „נערך חיפוש בביתו של כתב העולם הזה".

מפעלים

יד ל„זקן"

בחדר הישיבות של אגודת העיתונאים בתל־אביב התכנסו בתחילת השבוע כמה גברים, שאינם רגילים לבקר שם. במרכז ישב הפרופסור יוחנן רסנר, איש הטכ־ניון. משני צדיו ישבו יגאל אלון ושימעון אבידן. בקצה השולחן מצץ המשורר נתן אלתרמן סיגריה אחרי סיגריה.

הם כינסו את העיתונאים כדי למסור להם על התחלת המיפעל שהעסיק אותם יותר משנה: כיצד למצוא ציון נאה לזכרו של יצחק שדה, מייסד הפלמ"ח שהפך דמות אגדית עוד בחייו.

כמה מתלמידיו וידידיו של „הזקן" התכנסו בבית־הנשיא בירושלים, ויסדו ועד ציבורי להקמת „יד ליצחק שדה". השבוע, במלאת ארבע שנים למותו, הצי־גו חברי הוועד את תוכניתם.

העיקר: הפיזמ"חניק. בשלושה מקומות בארץ נושאים ישובים את שמו של יצחק שדה. אלה הם ניר־יצחק, קיבוץ השומר הצעיר שהוקם על־ידי פקודיו של שדה על גבול רצועת עזה; משאבי שדה, של הקיבוץ המאוחד, אף הוא מורכב מפקודי הזקן, על כביש באר־שבע ניצנה, ושדה־יצחק, מושב עולים על גבול המשולש.

לפי התוכנית, יוקם בניר־יצחק מיבנה תת־קרקעי המיועד לשמש בית־חולים (25 מיטות) לשעות־חירום ומוסיאון בימי שלום. על פני הקרקע תוקם אנדרטה ויוכשר מקום מיפגש למחנות־נוער.

במשאבי־שדה יוקם אמפתיאטרון, ש־ישמש מרכז אמנותי ליישובי איזור רמת־הנגב. במעלה האמפתיאטרון תוצב אנדר־טה, שבסיסה ייבנה כחדר־זכרון. ואילו בשדה־יצחק תוקם פינת־תרבות לזכרו של המצביא שהיה ידוע גם כמחנך ועיתונאי.

לצורך זה דרוש לוועד הציבורי סכום של 250 אלף ל"י. מניין יבוא הכסף? חלק יתרמו המוסדות; אך העיקר יבוא לדברי המארגנים מהפלמ"חניקים שפשטו את בגדיהם וחזרו העירה.

לשם כך נפתחו חשבונות מיוחדים בכל רחבי הארץ.

אנשים

● ערב צאתו לחוצלארץ, ביום הו־פעתו של גיליון העולם הזה של השבוע שעבר, בו סופרו פעולותיו הענפות, פנה ח"כ **יצחק רפאל** לכל סופרי העיתונות היהודית העולמית ובעלי ההשפה בה, בבקשה שלא יפרסמו שום דבר מן החומר העתיד להופיע בהעולם הזה.

● עם כניסתו הקרובה של שר־הבי־טחון לשעבר, **פינחס לבון**, לתפקיד המזכיר הכללי של הסתדרות העובדים, אומרים ליצנים כי כמה מפקידי הוועד־הפועל עומדים להפוך ל„מלחכי פינחס."

● הסופר **שמואל יוסף עגנון** אמר השבוע על אחד הפרופסורים הוותיקים באוניברסיטה העברית, העושה ספרים הרבה אין־קץ: „אם יכתוב האיש בקרוב ספר בשם ‚הגאון: אוטוביוגרפיה' — לא אתפלא!"

הפגנות

לא גשם

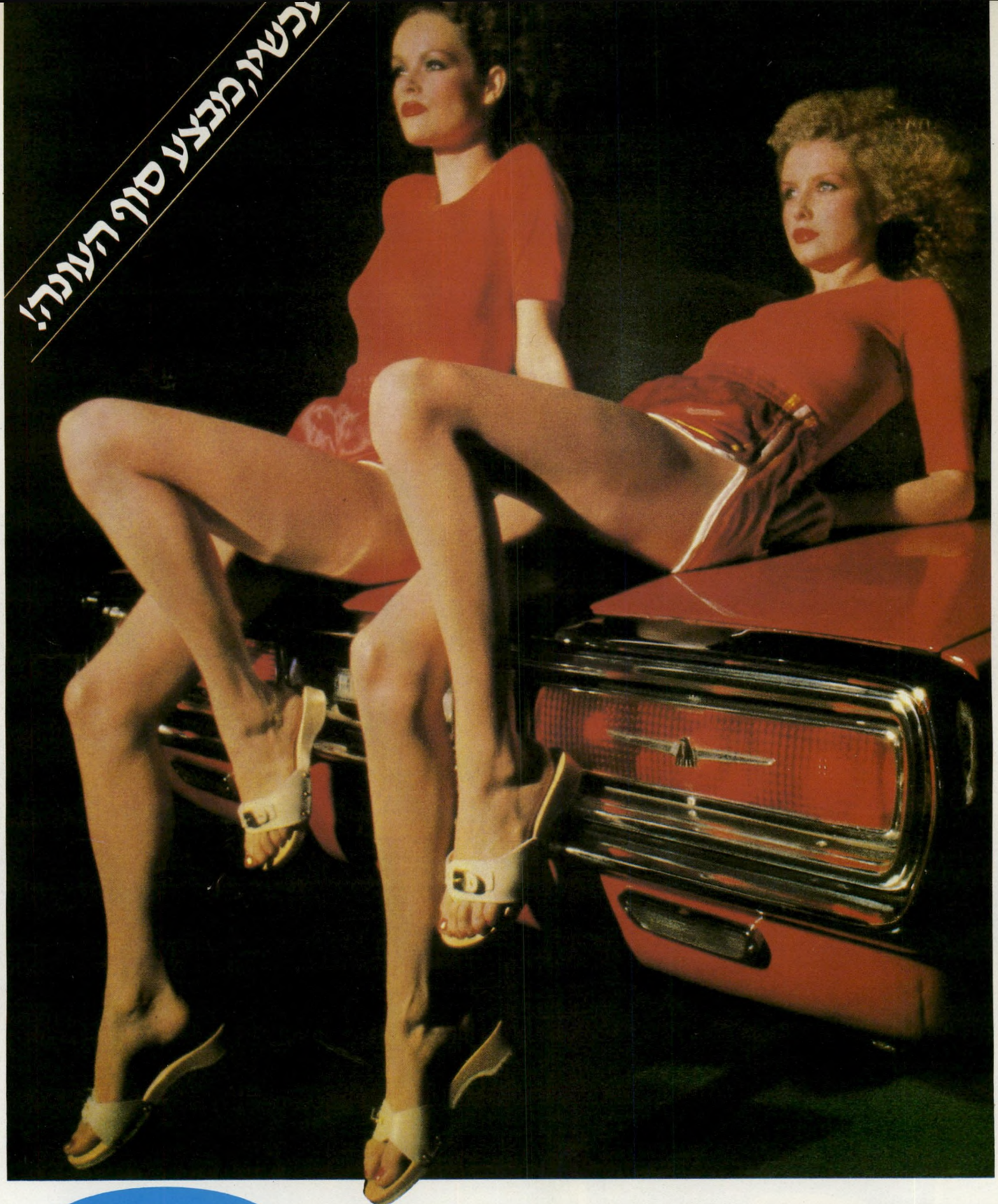
בשבת האחרונה הזמין מפקד מישטרת

טל־ארויו

O.K. זה קורה, וזה

ԱՐՏԱՔԻ ՀԱՅԿ

O.K.

רגלים יפות הן רגלים בריאות

Scholl

החליקי לסנדלי "שול" ומיד תחושי בהבדל: רגליך תרגשנה ותראנה טוב יותר.

סנדלי "שול" נוחות ומתרגלות את רגליך עם כל צעד שאת עושה.

הקמורית — (בלעדית ל"שול") שבסוליה המיוחדת מפעילה את אצבעותיך ואת כל שרירי כף רגלך. פשוט... ויעיל. הפעלת השרירים משפרת את מראה רגליך ומונעת את התעייפותך, גם בהליכה או בעמידה ממושכת.

סנדלי "שול" יחידים במינם בעולם, ולכן, עולה ערכם על מחירם. סנדלי "שול" במבחר דגמים ובצבעים אופנתיים.

"שול" עושה לך את הקיץ!

את כל היתרונות של סנדלי "שול" תמצאו בסנדלי העור — דגמי 81' הזהרו מחקויים זולים

להשיג בבתי המרקחת, חנויות אורטופדיות ובמשביר לצרכן בירושלים, בחיפה ובת"א — סניפי דיזנגוף סנטר ואלנבי.

לכ' "שול"
מח' ההסברה
ת"ד 2115, חיפה 31020
אבקש לשלוח אלי קטלוג "שול" מוצרי איכות לטיפול וטיפוח הרגל.

שם _____

כתובת _____

_____

רחל מרחלת של כל השולם

אהבה לוהטת במישפחת אבן

לא, זו לא הגברת גובר, אם־הבנים, וגם לא בתה של הגברת הנכבדה הנ"ל, למרות שכל מי ששומע את שמה דווקא חושב שכן. זוהי **רחל** (חלי) **גובר** היפה והחמודה בעלת הגיזרה המשגעת. איך היא שומרת על גיזרה שכזו? ובכן, היא שותפה בבעלות על מכון לפיתוח־הגוף, הרזיה וריקודים, שבעזרתם שומרים על גוף רזה וחטוב. היא שומרת על עצמה גם בזכות אדם שנדלק חזק עליה ועל גיזרתה הדקיקה והמשגעת. אהבתם אף היא גורמת לה להיראות כה מושכת.

מי נדלק עליה, אתם רוצים לדעת? טוב, זהו הבן של האבא. אני מותחת אתכם יתר על המידה — זהו **אדי אבן**, הבן של האבא שלו, שהוא **אבא אבן**, שאמור היה להיות שוב שר־החוץ שלנו, אם המערך היה חוזר לשלטון.

אך אלי טוען תמיד שהוא עומד בזכות עצמו ולא בזכות אביו, ואני אכן מאמינה לו, שכן הוא מצליח מאוד בתחום המקצועי שלו. הוא הנגן הכי־הכי צעיר בתיזמורת הפילהרמונית הישראלית, שבה הוא מנגן על קלרינט, וכל מי ששמע אותו מנגן, כולל אני, אומר שהוא גדול.

אלי ואהובתו רחל אוהבים כך כבר יותר מחצי שנה, ומיום ליום אהבתם גדלה, אבל למרות הכל הוא גר בדירה משלו והיא גרה בדירה שכורה. הם זוג צנוע ונחבא אל הכלים, ושניהם הדגישו בפני כי הם שונאים פרסומת וכי הם רוצים לשמור על חייהם הפרטיים לעצמם. בשלב זה הם לא מדברים על חתונה, כי לדעתם מוקדם מדי לדבר על צעד כזה, למרות שייתכן בהחלט שזה יקרה.

ביניתיים ימשיך אלי לנגן וחלי תפתח את שיטתה החדשה לריפוי כאבים בכפות־הרגליים במכון שברשותה והם ימשיכו לאהוב. הם זוג כל־כך יפה וצנוע, כמו רבי עקיבא ורחל, שאני באמת מאחלת להם להיות יחד זמן רב.

וישינסקי מתחתן שוב

מאז שהוא התגרש מאשתו, **תלמה**, הוא לא נראה אף פעם לבד. תמיד הקיפו את **שלמה וישינסקי**, שחקן תיאטרון הקאמרי, בחורות יפות, והוא נהג להחליפן כל הזמן. כל זאת עד לפני שנה. אז הכיר שלמה בחורה שהתיישבה עליו חזק־חזק

שלמה וישינסקי
בחורות יפות

מאוד. זוהי **אסנת**, שאת שם מישפחתה לא גיליתי בשלב זה. היא בת 20, והיא משרתת באחד מציוותי־ההווי של צה"ל. בסוף חודש זה יתחתנו שלמה ואסנת בבית אחד מידידיו.

כל זאת סיפרה לי גרושתו, הלא היא **תלמה וישינסקי**, היא הוסיפה ואמרה לי, שלמרות שהיא ושלמה גרושים, הם נשארו חברים טובים. היא תבוא לחתונה לשמוח בשימחתו, והיא מאחלת לו כל טוב. גם אני מקווה שיהיה להם כל טוב, ושהפעם הנישואין יחזיקו הרבה זמן מעמד.

סיפור אהבה לנאווה ברוכין

מה לעשות כשהזמרת **נאווה ברוכין** זנחה אותנו לטובת צ'ילי, שם היא הפכה, לדבריה, סטאר. השבוע שבה נאווה לישראל לחופשת־מולדת. היא סיפרה לכל מי שרק רצה לשמוע, שהיא עומדת להיות סופרסטאר גם באנגליה, שם מטפל בה לא אחר מאשר **פרנסיס לייי**, שכתב את המוסיקה לסרט: סיפור אהבה.

נאווה סיפרה שהיא התמוגה אצלו על הפקת אריך־נגן, ושהוא דואג לה מכל הבחינות — יחסי־ציבור, השמעות בכל התחנות, וגם לטיפול אישי יותר היא זוכה מידיו. מה אתה אומרים? פרנסיס, שידוע כגבר של כמה נשים, לאו דווקא של אחת, נדלק דווקא על נאווה שלנו.

אביבה פז חפוסה!

אחרי הצלחה מהממת בצרפת, כחלק מהצמד שוקי ואביבה, חזרה זו האחרונה לישראל. **אביבה פז**, בעלת עיני החתול היפות, החליטה לחזור ולכבוש את הקהל הישראלי, וזאת בעזרת הצגת־הערום דקמרון. בהצגה חושפת אביבה את חזה למראית עין, והקהל יוצא מכליו. אביבה הקליטה השבוע שיר חדש בשם בא לי לאהוב, אותו כתב עבורה בעלה לשעבר וחציו של הצמד, שוקי לוי... אבל

אביבה פז
לכבוש את ליבה

האמת היא שאת אהבתה הנוכחית היא מוצאת בדמותו של **הנרי ברטר**, המעבד המוסיקלי הנודע מצרפת, שחיזר אחריה עוד כשחיתה בצרפת. אלא שאז היתה נשואה לשוקי. אביבה קראה להנרי לארץ במיוחד, כדי שיעבד את השיר. וכאן הסתבר, שהנרי הצליח סוף־סוף לעבוד גם עליה, והיא נכבשה בקסמיו. אביבה טוענת שהיא באמת מאוהבת, ואני יכולה לומר שיערב לה, ושתאהב כמה שרק בא לה.

לביאה אשר לחופש נולדה!

עירית לביא
לצוד את ליבה

היא שחרה לחופש זמן רב, אבל היא החליטה שכדאי להמתין, פי בשבוע שעבר היא קיבלה את הגט המיוחל. המאושרת הזאת היא לא אחרת מאשר **עירית לביא**, לשעבר מלכת־המים, מלכת־היופי וסגנית ראשונה למיס־תבל, והיום יפהפיה ודוגמנית־צמרת. עירית ובעלה־לשעבר, **יורם אורן**, בעל מיפעל לשקיות ניילון, החליטו השבוע שהגיעו לסוף דרכם המשותפת ונתנו לכך תוקף חוקי. אבל שלא תחשבו, חלילה, שהם ברוגז. לא ולא. הם די בשולם, ואפילו הלכו כבר פעם אחת לים, יחד עם שני הבנים בני ה־5 וה־10.

עירית, יפה ומאושרת מתמיד, ידעה לספר שאיזשהו אסטרולוג ניבא לה שרק עכשיו היא תתחיל מחדש בחיים, ואפילו תצליח מאוד באירופה. אני משוכנעת, שהדרך פנויה, הרבה מחזרים ייצאו לדרך לצוד את ליבה. אריות, זה החודש שלכם, צאו לשחרר לטרף, ומי יודע, אולי תצליחו לצוד את הלביאה היפה הזאת.

שוקי מ„דיצה" חפוס!

ממש לקנא בו, **בשוקי ויס**. הוא מצליח כל כך, שבא לי לעשות „טאצ' וד" נגד עין הרע. לא רק שהינו הבעלים של קפה־האמנים דיצה, יש לו גם מיסעדה

דינה ברכה
לחיות בכיף

בתיאטרון הלאומי. ונוסף לכל הוא גבר נאה, שנשים תמיד נמשכות אליו. בחמשת החודשים האחרונים הצליח שוקי להסתיר רומן אימים שהוא מנהל עם **דינה ברכה** היפה, שהיתה אשתו של **טדי שאולי**, האח של **רפי שאולי**, ואחר־כך היתה נשואה לכוכב קבוצת הכדורסל של הפועל תל־אביב **כארי לייבוביץ**. היא עצמה דוגמנית מצליחה, אך בזמן האחרון, כך ידע לספר שוקי, היא לא כל־כך מדגמנת, כי היא נופשת ונהנת מאהבתה. שוקי טוען כי היא מאוהבת בו, ושלו טוב עימה, אך הוא לא בטוח אם הוא מאוהב בה, מפני שהוא לא יודע אהבה מהי, ועד היום לא היתה לו אהבה. אך: „אנחנו עוד לא בני שלושים, ויש לי מספיק זמן ללמוד". כך טוען שוקי. ובינתיים, הקשר ביניהם הדוק מאוד, אך הם גרים בדירות נפרדות ונפגשים כל הזמן. שוקי הטעה רבים כאשר ביקרה בארץ לא מזמן הדוגמנית **חלי גולדנברג**. הוא יצא לבלות איתה, וכולם חשבו שזהו זה, הרומן החדש של שוקי. אך הוא צחק על כולם ואמר שחלי היא סתם ידידה, והמשיך להיות בכיף אמיתי עם דינה.

להרים את הדגל!

התחיה

סופר שבתאי בפלאקאט של התחייה ובתצלום המקורי
בלורית שחורה ומיכנסיים קצרים

סופר שבתאי ערב מותו
פגישה מחודשת עם ההורים

אנשים

לקפל את הדגל

הסופר שהתחנך בשומר־הצעיר, ושתצילומו הופיע על פלאקטים של התחייה, נפטר בגיל 47

כרזות התעמולה הידועה של תנועת התחייה מתנוססת עדיין, יותר מחודש אחרי הבחירות, על עמודי־חשמל, לוחות־מודעות וקירות בתים. מעטים קשרו את דמותו של הצעיר נושא הדגל, המצויר בכרזה, עם הסופר יעקב שבתאי, שנפטר בשבוע שעבר מהתקף־לב והוא בן 47 בלבד.

מי שזיהה אותו בכל זאת, חייך בתמיהה ושאל עצמו כיצד הגיעה תמונתו של מי שהיה „שמוצניק" מובהק — פעיל קנאי בתנועת הי שומר־הצעיר — לכרזת־תעמולה של התחייה. ההסבר הוא פשוט. בשנת 1950 עזב צעיר כבן 16 את מחנה השומריה, שהיה ממוקם על הר־הכרמל, חפוי ראש ומרוגז. באותו יום נערך במחנה השומר־הצעיר יום ספורט. חבורה קטנה של נערים, שהחליטו לברוח לחיפה במקום להשתתף באירוע הספורטיבי, חזרה בחשאי בשעות אחר־הצהריים למחנה, אך נתפסה, לאכזבתה, על־ידי המדריכים הבוגרים. כעונש הרוחקה הקבוצה מהשומריה עוד באותו היום. בין המורחקים היה גם יעקוב שבתאי, שעזב את המחנה ברוגז רב, יצא לטייל סביב המחנה כדי להרגיע את רוחו. צלם שנקלע במיקרה למקום, הבחין בנער היפהפה והנציח את תמונתו. הצלם ויעקוב שבתאי לא תיארו לעצמם, שיבוא יום ותמונה זו תזכה להיכנס לאלבום העשור של מדינת־ישראל. ודאי שלא חלמו שב־1980 תהפוך להיות סמל בכרזת־תעמולה של תנועה ימנית בתנועת התחייה.

סיפר השבוע איציק קוך, מנהל אופני הספרטה ב־הרצליה, ומי שהיה חברו הקרוב של יעקוב שבתאי עוד מימי תנועת הנוער:

התמונה הזו של יענק'לה זכתה להיות תלויה בחדרו של ראש־ממשלה דאז, דויד בן־גוריון. יענק'לה היה ידוע בבלורית־ו השחורה ובמיכנסיו הקצרים, שאותם נהג לקפל קצר קצר. הוא היה תמיד שזוף כזה, סמל ליופי הישראלי החדש. כל הבנות השתגעו אחריו.

כשראה את הכרזה של התחייה לא ידע מה לעשות. הוא אף פעם לא ידע מה לעשות. בסופו של דבר פשוט הניח לכל העניין, למרות שהיה זה אבסורד לגביו, לראות עצמו על הכרזה של התחייה, תנועה שמסמלת עבורו את ההיפך הגמור מדיעותיו שלו.

יענק'לה היה איש ישר מאוד, מצפוני ואוהב בריות. היה תמיד מודאג מעתיד מדינת־ישראל. „מה יהיה, איציק?" היה שואל אותי בדאגה. „לאן אנו הולכים?" ב־תקופת מערכת הבחירות האחרונה צילצל אלי בכל ערב, כדי לתת לי עצות לסירטי התעמולה שעשיתי למען המערך.

אחת התכונות הכי מקסימות שלו היתה שלא ידע מה פירוש המושג רכושנות. הוא היה צנוע, לא דרש דבר מעבר למה שדרוש היה לו כדי להתקיים. לא היתה לו מכונית וגם לא דירה, והוא אף פעם לא היה מודאג מהעניין. הדברים לא חסרו לו. אחת התכונות הכי מצחיקות שלו, לעומת זאת, היתה הפדאנטיות שלו באשר לעבודתו. האיש לא הוציא לאור ספר עד שלא היה בטוח שהכל בו מדוייק ומעודכן. על כל ספר עבד שנים. אני זוכר שלפני כמה שנים עמדה למכירה דירת הוריו — הרכוש חולק בין כל קרובי המישפחה.

יענק'לה ביקש לקחת לעצמו רק את מכונת התפירה הישנה, שהיתה שייכת לאמו. אך הוא דרש לראיין את כל מי שביקש לקנות את הדירה עצמה. „כאן לא יגור כל אחד," הצהיר יענק'לה.

עד כאן סיפורו של איציק קוך.

היה זה קול שנתן ליעקוב שבתאי לתרגם, בפעם הראשונה, מחזה עבור התיאטרון הקאמרי. שבתאי חיבר סיפורים, רומן ומחזות, ועסק בעיבוד ובתירגום. מבין יצירותיו היותר ידועות: כתר על הראש, סיפורי הדוד פרץ, זכרון דברים.

הוא נולד בתל־אביב למישפחת פועלים. שנות ילדותו עברו עליו במעונות־העובדים, שם התגורר עם הוריו ושני אחיו. הוא היה חבר השומר־הצעיר בקן מרכז, ומאוחר יותר חבר קיבוץ מרחביה. בראיון ששודר בשבוע שעבר בקול ישראל אמר שבתאי, שאחד הדברים שאותם היה מבקש לעצמו במיוחד הוא פגישה מחודשת עם הוריו שנפטרו לפני שנים. ימים ספורים לאחר מכן מת יעקוב שבתאי.

הגליל

סביון של

הגליל התחתון

בכפר תבור שואלים: האם יעצור בית־המישפט את הבניה המואצת במושבה

„מועצה מקומית אינה יכולה לעשות דין לעצמה ולבנות ללא קבלת היתר, תהייגה הסיבות אשר תהיינה," קבע בית־מישפט השלום המדינה את המועצה המקומית כפר תבור, על בניית תוספת לבניין המועצה ללא היתר של הוועדה המקומית לתיכנון ולבניה.

כפר תבור (מסחה) יחגוג בקרוב את יובל ה־90 להיווסדו, ומסתבר שלא הכל תמימי דעים עם הנעשה במושבה, המנוהלת על־ידי צעיר נמרץ בשם מיכה גולדמן, הנושא עיניו למשרות פוליטיות בכירות. תושבים במקום מהרהרים אם מעשיו של גולדמן, שמעולם לא נבחר לתפקידו בדרך דמוקרטית, אלא מונה באופן שרירותי, לא יפגעו בסופו של דבר ביישוב הוותיק.

כאשר ניגשה המועצה המקומית להרחיב את בניין המועצה, ב־1977, לא שמה לב לעובדה שחלק מן השטח עדיין רשום על שם בעל התאגדות של איכרים מוותיקי היישוב שאינם עוד בחיים. הקי מועצה החלה בבנייה על שטח שאינו שייך לה וללא קבלת היתר מגורמים המוסמכים, והמדינה הגישה נגד המועצה כתב־תביעה ב־תחילת 1980.

השופט לא השתכנע מטיעוני באי־כוח המועצה, שכרגע נמצאת המועצה בשלבי הפקעת הקרקע, וקבע שמועצה מקומית צריכה לשמש דוגמה ומופת בעניינים שבהם היא מופקדת על ביצוע חוקים. השופט הניח שבסופו של דבר יינתן היתר למיבנה, אך קבע שאם לא יושג ההיתר עד יוני 1982 יהרס המיבנה.

אך בזאת לא תמה הפרשה. בבית־מישפט השלום בעפולה עומדת להתברר תביעה שהגישו יורשי משה זלמן כהן, אחד מותיקי המושבה, הטוענים לבעלות על חלק מהאדמות שעליהם הוקמה התוספת לבניין המועצה. הם, דחו בעבר הצעות פשרה שהוצעו להם על־ידי הנתבעים — המועצה המקומית — ותובעים את זכותם על הקרקע.

אזיר ואווירה. המועצה המקומית טוענת בכתב־ההגנה שהגישה, שהשטח שעליו הוקם המיבנה היה שטח ציבורי שהיה שייך לכל הכפר, ובמיסגרת הסדר קרקעות, נרשם על שמות ראשי המישפחות בכפר תבור. השטח שבו מדובר נמצא בתהליך הפקעה לצורכי ציבור, וזאת לאחר שהמועצה הציעה כסיפית גבוהה בהרבה מערך הקרקע. המועצה טוענת שהתובעים פנו למועצה יותר משנה אחרי שהבניין נבנה, ולא טענו את טענותיהם במהלך הבנייה, ובהיות חלקם תושבי הכפר הרי שהם מנועים כיום מלטעון את הטענות הנטענות על־ידם.

המבקר כיום בכפר תבור מבחין בבנייה המואצת במקום. במושבה מוקם מרכז ספורט ענק על שם אברהם עופר, ושכונת מגורים בנה־ביתך־בעצמך. לדברי מיכה גולדמן מהווה הכפר דוגמה לישוב קהילתי. הוא טוען שיש גבול לפיתוח המושבה, ובכוונתו להפוך את הכפר למרכז איזורי של הגליל התחתון, אך לא לעיר. ועדה של תושבי הכפר בוחרת את המומדים למגורים בכפר והגידול בבי־קוש נובע, לדעתו, מהתשתית הייעילה שהוקמה במקום בשנים האחרונות, לרווחת התושבים. לדעתו, הבנייה המואצת איפשרה קבלת תושבים חדשים למושבה במחירות רבה, ואם יש התנגדות הוא לא יודע על כך. ההשמצות נגדו, לדבריו, הן מצד מיספר מצומצם של אנשי המקום והוא אינו מעוניין להגיב על כך. „יתכן," אומר גולדמן, „שההשמצות נובעות מהצלחתי לפתח את המושבה ולהפכה למקום שצעירים רוצים לגור בו." לגבי המישפט המתנהל הקשור למיבנה לא יכול היה לשיב.

מסתבר שלא הכל תמימי דעים עם ראש המועצה הממונה. לפני כשנתיים אורגנה פטיציה של תושבים אחדים, שקראה למועצה להימנע מפגיעה באופי הכפרי של המקום. גולדמן זימן את מארגני ההתמחה לשיחה בלישכתו, והודיעו יושרו עד כדי כך, שכאשר ביקר במקום כתב העולם הזה לא הסכים איש לדבר על כך. אחת מתושבות הכפר הסכימה רק לומר ש„האוויר בכפר נפלא, האווירה בכלל לא."

רצח בכיר האופרה

ב ימים הראשון השבוע נערכה בחיפה הלוויתו של ציון אטיאס. הוא נורה בשבוע שעבר, כאשר ישב עם ידידים בבית־קפה, ליד כיכר האופרה בפאריס. אחד הידידים הללו היה יוסף (ג'וני") אטיאס, שנורה ונפצע גם הוא. ג'וני סירב לשתף פעולה עם חוקריו הצרפתים, כאשר באו לבית־החולים לחקרו, ואלה לא הצליחו להציל מפיו את הסיבה לירייות, ומדוע נרצח ציון אטיאס.

עסקים בפאריס

ה נרצח ציון, הוא קרוב מישפחה רחוק של ג'וני. בחיפה היה מוכר כסותר־סמים, שעבד לים שהיגרו מהארץ, או של יהודים שהגיעו ישירות מארצות צפון־אפריקה לפאריס. איזור זה ידוע כמרכז סחר־הסמים הקשים של פאריס.

אחת המיסעדות באיזור שייכת לצ'רלי אבו, אחיו של סלומון אבו, העומד להשתחרר מן הכלא. הוא הורשע, כזכור, ברצח עזרא שמטוב מזרחי (שפירא) ויעקב אלמליח. צ'רלי אבו ידוע כאדם ישר — וככל הנראה אין שום קשר בין צורת פעילותה של "המאפיה היהודית" שפעלה בפאריס לפני כמה שנים, ובין סיבי פעילותם ומהות עיסקיהם של הישראלים הפועלים עתה בפובור־מונמרטר. האחים ויליאם ואדגר זמור, שנודעו בארץ כ"מאפיה הצרפתית", לא עסקו, ככל הידוע, בסמים. הם אורחים המתרבים והולכים בבירה. השילטונות הצרפתיים מנסים להקשות על האורחים הללו את השהות בפאריס, ואינם נוטים להאריך את תוקף רישיון השהיה (ה־סז'ור) בדרכוניהם.

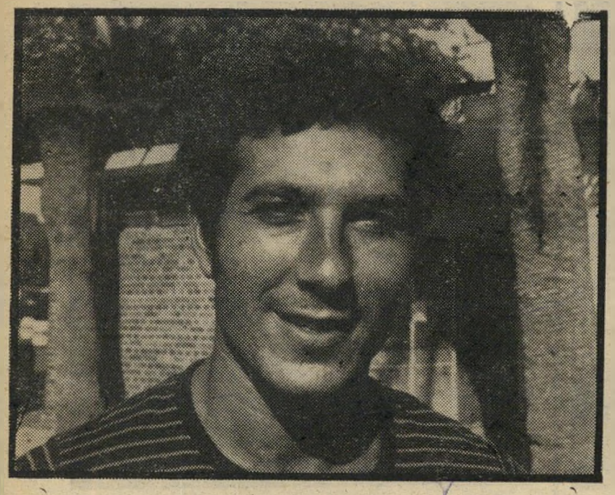
לכך יש כמה פתרונות. ראשית: כל אדם שנולד במרוקו רשאי לקבל דרכון מרוקאי, בתנאי שהוא שוהה במרוקו תקופה של חצי שנה — ואז יש ביכולתו להימצא בצרפת כרצונו. חלק גדול מבין העבריינים הישראלים שהחליטו להעביר את פעילותם לפאריס נסעו קודם לכן למרוקו, שהו שם שישה חודשים, ורק לאחר מכן באו לפאריס.

מי שרוצה לדלג על השהות הארוכה במרוקו, יכול להשיג במרסיי, בדרום צרפת, כל מיסמך מזוייף: החל בדרכון וכלה ברישיון־רכב בינלאומי. לא מעט מבין העבריינים אינם מסתפקים בדרכון אחד, אלא קונים כמה וכמה דרכונים שונים, המקשים מאוד על חיי המישטרה הצרפתית. גם האינטרפול מתבלבל. כאשר תופסים עבריין בעל דרכון מרוקאי, אין משייכים אותו לישראל — ובמרוקו לא יודעים עליו דבר.

סחר בהירואין

ע בריינים המשתחררים מבית־הסוהר בישראל, יודעים בדיוק לאן עליהם לפנות כשהם מבקשים להגר לפאריס. אלה מביניהם שוד אלים, שבמהלכו נגנב נשק ממחנה של צה"ל. אטיאס היה אז בן 17. הוא לא הודה באשמה, אך שותפו לעבירה, גבריאל פרץ, נשבר בחקירת המישטרה והודה. על סמך הודאה זו נשפט ג'וני ל־10 שנות מאסר. את רוב תקופת המאסר ריצה בכלא־שאטה. הוא נחשב שם לחבר טוב והיה אהוד מאוד על האסירים, שראו בו מנהיג. חלק גדול מזמנו בילה ג'וני בעיסוק בספורט. הוא היה ידוע בכוחו הפיסי, והאסירים נמנעו מלהתגרות בו.

בסמוך לשיחרורו מהכלא הכיר אטיאס, באמצעות חברים, את יחזקאל גרשוני, מי שהיה שוער קבוצת הכדורגל של מכבי חיפה, ובאותה תקופה ניהל מועדון־לילה בתל־אביב. כאשר יצא אטיאס לחופשה מהכלא, דאג גרשוני למצוא לו ידידה לבילוי.

פצוע אטיאס
הבוס

ליברטי בכלא

ז ו היתה עופרה סייג, יפהפיה בלונדית וירוקת־עיניים. הישניים התאהבו והחליטו להתחתן עם שיחרורו של אטיאס. אך כאן התעוררה בעייה: עופרה סייג היתה קשורה לעבריין אלים אחר בחיפה — חיים ליברטי. היא אף ילדה לליברטי בת. ליברטי ישב באותה תקופה בכלא־רמלה, וכאשר נודע לו על השידוך, התנגד בתוקף. לבסוף שוכנע ליברטי, והסכים. כאשר יצא אטיאס את הכלא, נישאו השניים.

אטיאס החליט שאינו רוצה לחזור לחיי הפשע. הוא התחיל לעבוד כמדריך־נוער בטירת־הכרמל ו־כעבור זמן־מה פתח שם דיסקוטק. הוא עשה חיל, ומצבו הכלכלי היה טוב. ואז, יום אחד, נורה אחיו יעקב על־ידי שוטרים, כאשר ערכו בביתו חיפוש סמים והוא ניסה לברוח. ג'וני התחיל להסתבך בצרות עם אנשים שונים ב־טירת־הכרמל, ולבסוף החליט לעזוב את המקום ולעבור לשטח אחר.

ידידו יחזקאל גרשוני היה אז באירופה. הוא היפנה את אטיאס למכריו בפאריס. אטיאס התאקלם בבירה הצרפתית במהירות, רכש לעצמו מעמד איתן. הוא היה מוכר באיזורי סחר הסמים, בפובור־מונמרטר ובכיכר הרפובליק, כאיש חזק. היה אהוד על כולם, והיה ידוע כגבר שאפשר לסמוך עליו.

כאשר הגיעו לפאריס האחים כהן מקריית־ים שליד חיפה, הציעו לאטיאס לנסוע עימם לטיול בשווייץ. הם סיפרו לו שיש להם חשבון עם אדם בשם אולמן, עבריין מחיפה שהתגורר בשווייץ, והתעשר שם מפעילותו כסרסור־זונות וכסוחר־סמים. ג'וני אטיאס צורף למסע כ„גב" (שומר ראש). האחים כהן נכנסו לדירתו של אולמן יחד עם ג'וני אטיאס. התנהל ויכוח על חוב גדול של אולמן, בעיקבות עיסקת סמים. אחרי כמה דקות נרצח אולמן. שני הרוצחים נמלטו מהמקום ברכב, ואטיאס נפצע.

חיפאית אטיאס
אשת הבוס

ציון, השתקע בפאריס, שם הצטרף לחברה גדולה של ישראלים, המרכזים את פעולתם בכמה איזורים של הבירה הצרפתית: באיזור רחוב פובור־מונמרטר, ובאיזור כיכר רפובליק, שניהם בצפון העיר (הגדה הימנית).

בפובור־מונמרטר יש היום מיספר עדות ובתי־קפה רבים של ישראלים, שהיגרו מצרפת בעיקר בשנים האחרונות. בתי־הקפה הגדולים בפאריס, ועסקו גם בהימורים ובזנות. עיסקי חבורה זו התחסלו כאשר נהרג אדגר זמור על־ידי שוטרים צרפתיים בבית־קפה בבולבאר סן־מישל, לפני כשש שנים (אחיו, ויליאם, נפצע אז קשה). סלומון אבו היה קשור בחבורה זו, אליה השתייכו גם לילי ואלי אבוטבול, שהראשון בהם מת בכלא רמלה, והשני נמצא עדיין בארץ.

דרכון מרוקאי

א ך גם היום אין מישטרת צרפת רואה בעין יפה את הריכוז הגדול של ישראלים בבתי־קפה ובמועדוני־לילה בפובור־מונמרטר. בעקבות הטרדותיה של מישטרת חיפה, נסעו שני האחים לפני שנה וחצי לאירופה, לנסות שם את מזלם. באחד הסיורים שלהם נתפס „הצבוע" באמסטרדם כשברשותו אקדח, והוא מרצה עתה שנת מאסר בכלא הולנדי. אחיו, יחד עם אחיו, שלום אטיאס, שכינויו בעולם התחתון היה „הצבוע".

ה„פועל" נורה ונהרג - ה„בוס" נפצע - המישטרה הצרפתית סבורה שהמילחמה בין הישראלים על השילטון בשוק הסמים בפאריס רק התחילה

ר אשי המישטרה הצרפתית סבורים, כי הרצח בכיכר האופרה בפאריס, שבו נורה ציון אטיאס, ונפצע ג'וני אטיאס, הוא רק ראשיתה של מילחמה בין שתי כנופיות ישראליות, שתיהן עוסקות בסחר־סמים, על השליטה בשוק הסמים בפאריס.

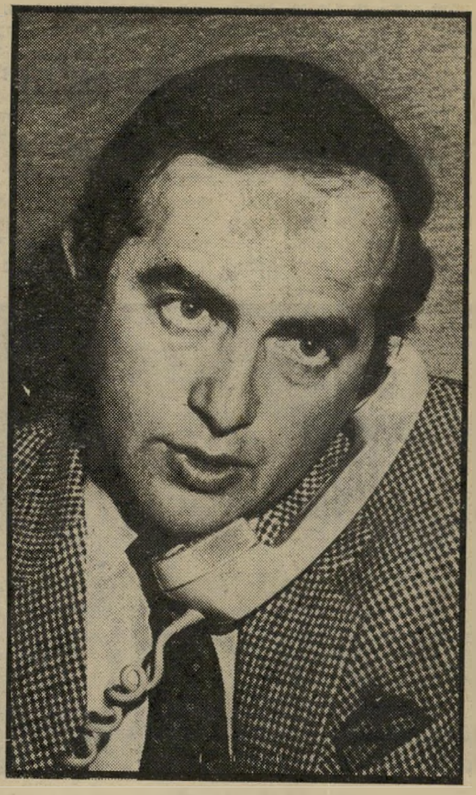
לפי הערכת המישטרה הצרפתית, מתגוררים בפאריס כיום כ־1,000 ישראלים, שרובם עוסקים בסחר־סמים. הם מחולקים לשתי כנופיות, שכל אחת מהן מנסה להשתלט על השוק. הכנופיה הראשונה, שבראשה עומד ג'וני אטיאס, מורכבת מישראלים שהיגרו לצרפת בשנים האחרונות, ומרוכזים בעיקר בפובור־מונמרטר, שבו נמצאים בתי־הקפה הגדולים, שבהם נמכרים הסמים. הכנופיה השניה, שבראשה עומדים האחים זמור, מורכבת מישראלים שהיגרו לצרפת לפני כמה שנים, ומרוכזים בעיקר בכיכר רפובליק, שבו נמצאים בתי־הקפה הקטנים יותר, שבהם נמכרים הסמים בקנה־מידה קטן יותר.

לפי הערכת המישטרה הצרפתית, מנהלת כל כנופיה מלחמה נגד הכנופיה השניה, כדי להשתלט על כל השוק. המישטרה הצרפתית סבורה, כי הרצח בכיכר האופרה הוא רק ראשיתה של מילחמה זו, שבה עלולים להיות עוד הרוגים רבים.

חופשה בגרמניה

ר אשי המישטרה הצרפתית סבורים, כי הרצח בכיכר האופרה בפאריס, שבו נורה ציון אטיאס, ונפצע ג'וני אטיאס, הוא רק ראשיתה של מילחמה בין שתי כנופיות ישראליות, שתיהן עוסקות בסחר־סמים, על השליטה בשוק הסמים בפאריס. הכנופיה הראשונה, שבראשה עומד ג'וני אטיאס, מורכבת מישראלים שהיגרו לצרפת בשנים האחרונות, ומרוכזים בעיקר בפובור־מונמרטר, שבו נמצאים בתי־הקפה הגדולים, שבהם נמכרים הסמים בקנה־מידה גדול יותר. הכנופיה השניה, שבראשה עומדים האחים זמור, מורכבת מישראלים שהיגרו לצרפת לפני כמה שנים, ומרוכזים בעיקר בכיכר רפובליק, שבו נמצאים בתי־הקפה הקטנים יותר, שבהם נמכרים הסמים בקנה־מידה קטן יותר.

לפי הערכת המישטרה הצרפתית, מנהלת כל כנופיה מלחמה נגד הכנופיה השניה, כדי להשתלט על כל השוק. המישטרה הצרפתית סבורה, כי הרצח בכיכר האופרה הוא רק ראשיתה של מילחמה זו, שבה עלולים להיות עוד הרוגים רבים.

עמירם קליין:

„בוגרי צבא יורדים מהארץ!"

עמירם קליין הוא עורך־דין מלוס־אנג'לס, שמגיע מדי קייץ לישראל, לצורך עסקים. בדרך כלל עסקיו של אדם אינם ענייניו של הציבור. אך במיקרה של עמירם קליין, שהוא בן למישפחת יורדים, עסקיו לא רק שהם עניינו של הציבור — הם צריכים לעורר דאגה. שכן עמירם, המכונה על־ידי קהילת הישראלים בלוס־אנג'לס בשם „מיסטר גרין־קארד", מגיע מדי שנה כדי להיפגש עם עשרות ישראלים המעוניינים לרדת לארצות־הברית.

במלון תל־אביבי מפואר, שבו הוא מתגורר, הוא מנהל יום פגישות עמוס לעייפה, ופוגש בישראלים המשלמים במיטב כספם כדי לזכות בירוק הירוק הזה, המקנה לתושבים זרים זכות־ישיבה וזכות־עבודה ב־ארצות־הברית.

● **עמירם, לכמה אזרחים ישראליים הפך דרת בשנה החולפת „גרין־קארד"?**

הסדרתי בערך 3,555 תעודות ירוקות. אך אל תשכחי שכמעט ארבעים אחוז מתוך המיספר הזה הם בתי־אב, שכוללים גם את האשה והילדים.

● **האם המיספר שציינת גבוה ממיספר מקבלי התעודות הירוקות בשנה הקודמת?**

לא, זהו בערך אותו מיספר. אין עליה משמעותית במיספרם של בעלי אזרחות ישראלית שמבקשים את הכרטיס הירוק.

● **אתה מתכוון להגיד שמיספר הישראלים המעוניינים לרדת לארצות־הברית לא עלה ולא ירד בשנה האחרונה?**

בדיוק כך. מדובר באותו מיספר של אנשים. אין כל עליה משמעותית במיספר היורדים. העליה הגדולה היתה אחרי מילחמת יום־הכיפורים.

● **אתה מגיע ארצה לפגישות עבודה. מי הם הלקוחות הפוטנציאליים שלך?**

כאן חל שינוי משמעותי. בשנה שעברה היו מרבית הלקוחות בעלי מישפחות. השנה פחת מיספר המישפחות המעוניינות בירידה, ועלה מיספר הצעירים יוצאי־צבא.

● **האם בעלי־עסקים נמנים גם הם על לקוחותיך?**

כן, אני נפגש עם בעלי מיפעלים המבקשים לפתוח סניפים בארצות־הברית — בעיקר יהלומנים או יצרנים של מכשירי־אלקטרוניקה.

● **האם הם מחסלים את עסקיהם בישראל?**

לא, רובם משאירים פה את העסקים עד שיקבלו את הגרין־קארד. איש מהם, בדרך כלל, אינו מעוניין לעבוד בארצות־הברית באופן בלתי־חוקי.

● **עם כמה אנשים נפגשת בשנה שעברה?**

200 איש.

● **עם כמה אנשים נפגשת השנה?**

200 איש.

ר״יימונדה טאויל:

„אולי עזר וייצמן יביא את השלום!"

מינויו של אריאל שרון לתפקיד שר־הביטחון עורר התנגדות עזה בקרב ראשי־הערים, אישי־הציבור והעיתונאים הפלסטיניים בגדה־המערבית. נפגשתי עם העיתונאית ריימונדה טאוויל, וביקשתי לשמוע את דעתה על אריק שרון ועל תפקידו החדש. ביקשתי גם לשמוע את דעתה על תוכנית השלום הסעודית.

בתחילה סירבה לדבר — לדבריה, נפגשה בשבוע שעבר עם מתאם פעולות צה"ל בשטחים, האלוף דני מט, ונתבקשה על־ידו להמעיט בשיחות עם עיתונאים ישראליים — אך לבסוף נעתרה והעניקה לי ראיון.

● **ריימונדה, מה דעתך על מינויו של אריאל שרון כשר־ביטחון בממשלת־ישראל?**

אני חושבת שמינויו של אריק שרון מהווה סכנה לאזרחים הפלסטיניים — הוא לא נותן לדבר, הוא חושב שבפוליטיקה שלו הוא יכול להשתיק את הקול הפלסטיני. אבל הוא טועה! ככל שהוא יכפה את מדיניות יד־הברזל שלו, הוא ייצור התנגדות אצל האוכלוסיה. מאז 1967 ניסו הישראלים להשמיד בכל מיני דרכים את העם הפלסטיני. הם לא יכולים לעשות זאת, כשם שהגרמנים לא הצליחו להשמיד את העם היהודי.

● **מה דעתך על תוכנית־השלום שהציע הנסיך פאהד מסעודיה?**

זוהי תוכנית טובה מאוד, שתיפתור אחת ולתמיד את הבעייה הפלסטינית.

● **מה גרם, לדעתך, לסעודיה להכיר בזכות קיומה של מדינת־ישראל?**

בפוליטיקה הכל אפשרי. כל העולם הגיע למסקנה שאין עוד אלטרנטיבה, ההכרה של סעודיה היא לא על דעתו של פאהד בלבד — הוא לא יכול היה להציע תוכנית כל־כך חזקה, אלא אם קיבל הסכמה מכל יתר ארצות־ערב — ובכך לדעתי כוחה של התוכנית.

לא רק סעודיה, אלא כל מדינות־ערב מכירות בזכות קיומה של מדינת־ישראל. הגיע הזמן שמדינת־ישראל תכיר בזכות הקיום של מדינה פלסטינית. אין ברירה, אנחנו חייבים או להכיר האחד בשני, או להרוג האחד את השני. אני מקווה שיקום איש חכם בישראל, כמו בן־גוריון בשעתו, שיגיד — ונקבל את התוכנית.

● **האם את מתכוונת לבנין?**

אני לא יודעת. בפוליטיקה אי־אפשר לדעת. הכל אפשרי. הנה, בגין חתם על הכרה בזכויות העם הפלסטיני, הוא חתם על הסכם הפסקת־אש עם הפלסטינים בלבנון.

● **כשאת אומרת איש חכם, מי עולה בדעתך?**

יש כמה אנשים חכמים בישראל, שיושבים בשקט.

● **כמו מי?**

אולי עזר וייצמן.

ברברה רוגן:

„בעקבות אדם שאין לו בית!"

ברברה רוגן, בת 30, נשואה למוסיקאי בני קדישזון. צעירה אמריקאית שהגיעה לישראל ב־1974, ומאז היא מרגישה כישראלית־לכל־דבר. בימים אלה עומד לצאת לאור ספרה הראשון, הנקרא בעברית „זארה". הספר יצא לאור בארצות־חברית ובאנגליה, במיסגרת הוצאת הספרים המכובדת „דאבל דיי". ברברה היא בעלת סוכנות הספרותית הגדולה ביותר בארץ.

● **ברברה, מדוע מעורר ספרך החדש סערת רוחות?**

הספר הוא סיפור־אהבה פוליטי. הוא מספר על בתם של ניצולי שואה שהיגרו לישראל מארצות־הברית והתיישבו בכפר פיקטיבי בגליל הילדה לא מוצאת את מקומה בכפר, ודווקא ילדי הכפר הערבי השכן מוצאים חן בעיניה והיא מתיידדת אתם. כשהיא בת 17 היא מתאהבת באחד הנערים, ומתפתח ביניהם סיפור־אהבה.

● **ומה קורה בהמשך?**

למה את מצפה? קורה אסון. אמה של הצעירה נשבעת שתשבור בכל מחיר את הרומן בין בתה והערבי, והמחיר אמנם כבד. הוריה של הצעירה מחליטים לסדר את הבחור, מלשינים לשילטונות שהוא משתייך לפת"ח. והוא אכן נעצר ונכלא לשנתיים על לא עוול בכפו. כשהצעירה מגלה שאמא שלה הסגירה את הבחור היא בורחת מהבית. היא פוגשת בעורכת־דין, שדמותה מבוססת על דמויותיהן של פליציה לנגר ולאה צמל, עובדת בשמורת הטבע בעין־גדי ומנהלת רומן, המבוסס על נוחות, עם מנהל השמורה. בינתיים נהרג הבחור הערבי בכלא על־ידי אסירים יהודיים וזארה בורחת מהארץ ומשוטטת בעולם חסרת מנוחה.

● **האם הסיפור הוא ביוגראפי?**

לא.

● **ומניין הרעיון לספר?**

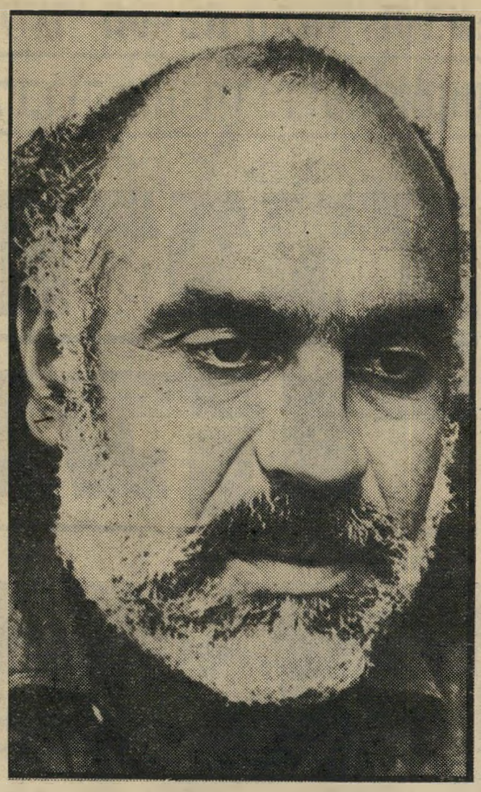
משירו של בוב דילן sad eyed lady of the low land. מי היא אותה אשה מדהימה שהוא מתאר בשיר? השיר הוביל אותי לדמות של זארה, דמות של אדם שאין לו בית במקום בלשהו.

● **האם את מעורבת פוליטית כמה שקורה במדינה?**

אני בן־אדם עם מודעות פוליטית עמוקה. עליתי ארצה מסיבות פוליטיות. הייתי פעילה בארצות־הברית בתנועת־המחאה נגד מילחמת ויאט־נאם, ועליתי ארצה כמחאה. זה נשמע מוזר. עכשיו אני פעילה בשל"י.

● **מה אמרו הביקורות על הספר שלך?**

בחוץ־לארץ אמרו שמפתיע מאוד ומבטיח מאוד שספר מסוג זה יצא לאור בארץ, בתנאים הנוכחיים. לעומת זאת, בארץ, בג'רוזלם פוסט, למשל, נאמר שעראפאת לא היה כותב ספר יותר קיצוני, ושמי שכתב את הספר חייב להיות איש אש"ף.

אלי אביבי:

„הפצצות הקטיושות לא מטרידות אותי!"

אלי אביבי, נשיא מדינת־אכזיב, סבל גם הוא מ־הפגזת הקטיושות שאיימה על הצפון ועל ישובי אצבע־הגליל. אלי, המתפרנס מן התיירים הפוקדים את ה־אכסניה שבמדינתו, רגיל שבעונה זו היא מלאה מפה לפה. הוא נוהג להחליף כמעט כל שבוע את כרית ה־חותמת, המתבלה מרוב שימוש אחרי שהוא מטביע בדרכוניהם של המבקרים את סמל מדינת אכזיב.

● אלי אביבי, כמה אנשים מתגוררים כרגע במדינת־אכזיב?

בערך חמישה אנשים.

● מדוע?

ביגלל ההפגזות. בשנה שעברה היה המקום מלא מפה לפה במאות אנשים — והשנה כלום.

● איך אתה מפתדר?

בינתיים זה קשה, ההפגזות הרסו לי שנה שלמה.

● האם במיסגרת הפיצויים שהבטיחה ה־ממשלה לבתי־העסק בקריית־שמונה ובנהריה תקבל גם אתה פיצוי כלשהו?

אני מקווה שכן. לא דיברו איתי על זה, אך אני עומד לפנות לממשלה. מגיע לי לא פחות מכפי שמגיע לבתי־מלון בנהריה.

● אבל אתה מדינה עצמאית...

אך אני עדיין משלם מיסים למדינת־ישראל.

● מה קורה כרגע באיזור של סוזם צור מבחינה תיירותית?

ממש שקט. בכפר־הנופש הסמוך, הצרפתים לא מתפ־קדים. כל האיזור שומם. אצלי יש חמישה תיירים. אנשים ביטלו את בואם, אפילו בלי להודיע לי, הם פשוט לא באו וזהו. מה שיותר גרוע בעיני הוא, שהמועצה המקומית סולם־צור לא נותנת לי חופש־תנועה. אסרו עלי לקיים אירועים, אסרו עלי לקיים את פסטיבל אכזיב המסורתי. הם רוצים להרוס אותי.

● מדוע?

הם רוצים הכל לעצמם. הקיבוצים רוצים להשתלט על המקום. הם כולם תופחים ומתפטמים. יש להם מיסע־דות ובתי־הבראה, וזה לא מספיק להם. הם רוצים לקחת ממני גם את אכזיב, למרות שאני נמצא כאן כבר שלושים שנים. הם מסרבים להעניק לי חשמל, למרות שהחשמל עובר מטר אחד מהגדר שלי.

● איך אתה מסתדר בלי חשמל?

משתמשים בגנרטור.

● האם אינך מתייאש?

לעולם לא אנטוש את המקום. ההפגזות שהיו כאן מציקות לי הרבה פחות מכפי שהן מציקות למועצה האיזורית סולם־צור. שם אני יודע, האוייב מפציץ, אבל כאן יהודים מתנכלים לי. שמו גדרות מסביב, ובתוך החצר שלי שמו גדרות־תיל.

ג'וזה אבר:

„יש לי מישפחה ברעננה!"

מזה זמן רב אני מתכננת לכתוב עליו. חיכיתי רק להזדמנות המתאימה. את ג'וזה אבר, מלך־הספרים של כוכבות הקולנוע, פגשתי בעת שהותי בלוס־אנג'לס, כשבאתי לבקר את האחיות הספריות בתיה ועליזה, שעבדו איתו. ג'וזה אירגן באותה שעה את התלתלים המפורסמים של הזמרת בט מידלר. בקומה העליונה חפפה את הראש ויקטוריה פרינסיפל מדאלאס, ומתחת למכונה ישבה ברברה וולטרס. ליד ג'וזה עמדה ופיטפטה הזמרת שר, כשבנה, ג'רמיה, בלונדי מדליק בן שלוש, משחק במכונית על הריצפה. ג'וזה עסק בהתקנת תסרוקתה של פארה פוסטי בקיצור, אווירה של מס־פרה. אלא שפה היה מדובר בשמות הכי גדולים של עולם הקולנוע, הטלוויזיה והרוק האמריקאי. אז גבי־רותי ורבותי, יש לי חדשות בשבילכן, ג'וזה הוא לא רק הספר הכי מבוקש בהוליווד, אלא גם אחד משלנו. הסכיתו ושמעו:

● ג'וזה, מה הקשר שלך לישראל?

יש לי מישפחה בישראל. אחותי ואמי מתגוררות ברע־ננה ואני נוסע כל שנה לבקר אותן.

● אתה עצמך התגוררת אי־פעם בישראל?

כשמישפחתי עלתה ארצה מצרפת, ניסיתי לעלות גם אני, אבל לא מצא חן בעיני. יש לי שיער ארוך המגיע עד למותניים, ואני אוהב להתלבש באופן אכסטרא־וגאנטי — זה האופי שלי. לא יכולתי לעבור ברחוב דיזנגוף, אנשים ממש רדפו אחרי, הצביעו עלי באצבע באופן מאוד מכוער. כשהייתי רוצה להגיע מארלוזורוב לפרישמן, הייתי הולך ברחוב הירקון.

● לכן חזרת לפאריס?

חזרתי לפאריס לתקופה קצרה. היתה לי שם מספרה מוצלחת מאוד. אחר־כך החלטתי לנסות את מזלי בלוס־אנג'לס. אני מרגיש שמצאתי את הבית שלי. מלבד ההצלחה העצומה שלי כספר בקרב כוכבות הוליווד, אני אוהב את אורח החיים כאן. יש לי דירה משגעת בסנסט, ואני נוהג במכונית רולס רויס. יש לי הרבה מאוד חברים בעולם המוסיקה, בעיקר המפיק אלאן קאד, שהוא ידיד אישי שלי. אני גם בן־בית בכל המסיבות של כוכבי־הקולנוע בעיר.

● מיהי כוכבת הקולנוע האהובה עליך במיוחד כלקוחה?

אני אוהב את כולן. שר ממש משגעת. לרחל וולש יש את הגוף הכי מושלם בהוליווד ופארה בחורה מקסימה.

● האם כוכבות מפורסמות זוכות ליחס מיוחד?

רק אחת. ברברה וולטרס. אני נוסע אחריה בכל רחבי ארצות־הברית. כשיש לה תוכנית „ספיישל" אני נמצא איתה ומסדר את שיערה. ברברה היא בין הבודדות שאני מוכן לנסוע אליהן, ושהן לא צריכות לבוא למספרה שלי.

גידי לוי:

„לעקוב אחרי הצל במשך שנתיים!"

גידי לוי הוא צייר ופסל ידוע, שמשלב בעבודותיו פיסול וציור. עבודותיו זוכות תמיד לתשומת־לב, והוא אחד האמנים הנמכרים ביותר בארץ. גידי מתגורר עם אשתו רותי, דיילת „אל־על", ועם בנם אדם, בבית חלומות ביפו. את הבית רכשו לפני שנים בפרוטות, וגידי הפך אותו בשתי ידיו אחד הבתים היפים בארץ. בימים אלה עורך גידי לוי תערוכת־צילום, ב„גלריה הלבנה".

● עד עכשיו הוכרת כצייר־פסל. מה פתי־אום ציקום?

אני מצלם שנים, כל מיני דברים. לפני שנתיים פירקתי בקצה הגינה של ביתנו ביפו מבנה אטום, שב־משך חמישים שנה איש לא פתח אותו. גיליתי שם דברים סוריאליסטים מדהימים — היו שם לולים בני חמישים ושילדי תרנגולות.

כשפירקתי את הקירות נותרו רק הקורות, והבחנתי שהצל משחק עם הקורות באופן מעניין. עקבתי אחרי הצל במשך שנתיים, בכל עונות השנה — חורף, קייץ, סתיו ואביב — ובכל פעם תפסתי מצב מסויים של השמש. זה היה השלב הראשון, שבו החלטתי לצלם.... אחר־כך בשביל לשנות את פני הגן, הוספתי אבזרים וצבע, ונוצר מצב אבסטרקטי, שלא היה קשור למצב הקודם של הגן.

● האם לעבודת הצילום שלך יש משמעות שהיא מעבר לצילום עצמו?

זוהי שאלה שתמיד מסבכת אותי. צריך למצוא סיבה, למה מצילמים.

צילמתי כי גיליתי מצב מעניין, ואני חושב שהוא יעניין גם אחרים.

● מדוע קוראים לתערוכה „פרוייקט גן־אדם"?

מפני שהגן שבו נערכו הצילומים הוא הגן של אדם, בני בן החמש. המשולש הזה הוא גן המישחקים שלו — שם נמצאים הצעצועים, ארגז החול, האופניים והפטישים. אני כאילו שכרתי ממנו את הגן לתקופה מסויימת.

● ככל תערוכה שלך אתה מציף למכור את מרבית העבודות. האם אתה מאמין ש־תצליח למכור גם עבודות צילום?

היו פה אספנים מבלגיה, שרצו לקנות את כל העבודות. צילום מבוקש כיום גם במוסיאונים. אמנות הצילום נעשית בפרט כשלא מדובר בצילום לשמו, אלא בצילום אמנותי ואספנים משקיעים כסף רב ברכישת צילומים, בצד רכישת ציורים. בניו־יורק צצו בשנים האחרונות עשרות גלריות המציגות צילומים בילבד.

● מדוע המחירים של הצילומים כתערוכתך גבוהים כל־כך?

הפיתוח של הצילומים עלה הון. העלות של כל עבודה עלתה לי קרוב ל־400 דולר.

בגין, מלך פלסטין

(המשך מעמוד 6)

שם כתודעתו של כל פלסטיני בר אשר הוא.

אילו נערך השבוע ויכוח בין אחד מראשי מחנה־השלום באש"ף ובין אחד מראשי מחנה־הסירוב בו, יכול היה איש־הסירוב להטיח בפני יריבו דברים אלה: „הימים האחרונים מפריכים אחת ולתמיד את הטענות שלכם.

„הנה פעלתם במשך שנים כדי ליצור דו־שיח בינינו ובין ישראל ולהגיע ל־תהליך של הכרה הדדית, שיביא לשלום בין ישראל ובין מדינה פלסטינית. מה יצא מזה? האם הזזתם את ישראל אף במילימטר אחד לקראת יעד זה, או להיפך?

„ניהלתם, באמצעות עיצאם סרטאווי ואחרים, דו־שיח רצוף עם מחנה־השלום הישראלי הציוני. מה השגתם? האם מחנה זה גדל בישראל והשפיע על הממשלה? להיפך! בבחירות האחרונות הוכה מחנה זה שוק על ירך, מילבד הקומוניסטים, אין בפרלמנט הישראלי אף נציג אחד הדוגל בהכרה הדדית בין ישראל ואש"ף.

„בקיצור — כל אנשי־השלום בי אש"ף לא השיגו דבר אחד במאמץ של שמונה שנים ויותר.

„ואילו אנחנו — תראו מה השגנו!

„באמצעות כמה קאטיושות, אשר ירו כמה עשרות פצצות על קריות־שמונה, נהריה והקיבוצים בסביבה, השגנו יתרון מדיני כביר. לא רק שהמוני הציונים ברחו מה־

ראש־מחלקה אל־קדומי
מסר מדהים

מקומות האלה, אלא שארצות־הברית נאלצה לכפות על ישראל שביתת־נשק המעניקה לנו מעמד מדיני וצבאי חדש לגמרי.

„נכון, ספגנו אבידות. אבל במילחמה אי־אפשר להימנע מאבידות. ובהשוואה להישג, האבידות הן כאין וכאפס.

„תודה, יא חביבי, דרך־השלום אינה מוכיחה לשום־מקום. רק בי דרך של מילחמה אפשר להשיג משהו. כי הישראלים מבינים רק שפה אחת — שפת הכוח: בדם ואש פלסטין נפלה, בדם ואש פלסטין תקום!"

מה יוכל איש־השלום באש"ף להשיב על דברים אלה? על פני הדברים, הטענה נכונה. חשוב יותר: שלושה וחצי מיליוני פלסטינים, בבירות ובכוויית, בדמשק ובשכם, רואים את הדברים כך.

השתלשלות־הדברים העניקה עידוד לעצום לכוחות הקיצוניים באש"ף, והנחיתה מכה נוספת על הכוחות המתונים.

הפצצה של קדומי

עד רקע זה יש להבין את הפצצה שהטיל פארוק אל־קדומי באמצעות ראיון בשבועון הגרמני שטרן („כוכב").

פרשה זו החלה כאשר החליטה ויבקה ברונס, ראש כתבי השבועון הגרמני במרחב, שכדאי לשוחח עם מנהיג פלסטיני בכיר על המאורעות בלבנון. ברונס, גרמניה בלונדנית תמירה מהאמבורג, מתמסרת לאחרונה לענייני הסיכסוך הישראלי—ערבי. היא גרה בגיבעה הצרפתית בירושלים, ונעה בין ארצות־המרחב. כאשר שמעה כי קדומי עומד לייצג את אש"ף בוועידה של שרי־החוץ הערביים בתוניס, נסעה לשם כדי לראיין את האיש.

המסר של קדומי היה מדהים.

שר־החוץ של אש"ף לא התבטא בניסוחים חמקניים ודיפלומטיים. הוא קבע, כי אש"ף לא יכרות לעולם שלום עם המדינה הציונית, וכי גם הקמת מדינה פלסטינית בגדה וברצועה לא תסיים את המילחמה. זו תימשך עד אשר תקום מדינה פלסטינית בארץ כולה. הוא גינה את הדו־שיח שהתקיים בין שליחיו של יאסר ערפאת ובין מחנה־השלום הציוני הישראלי, ותקף אישית את עיצאם סרטאווי.

הגרמנית האינטליגנטית, שלא היתה בטוחה שהבינה נכונה את הדברים המפתיעים, חזרה ושאלה שוב ושוב, כדי לאפשר לקדומי להבהיר את דבריו. הוא הגיב בנוסחות חריפות עוד יותר.

לא היה ספק: קדומי יצא לתקוף ב־חריפות את הקו המזוהה עם יאסר ערפאת. הוא חיבל במתכוון במאמצים הממושכים של אש"ף לבנות גשר אל אירופה המערבית. הוא הביך אנשים כמו ברונו קרייסקי, הדוגלים בהכרה באש"ף לשם עידוד הכוחות המתונים בו. הוא השמיט את הקרקע מתחת ליוזמה האירופית, ש־היתה ההישג החשוב ביותר של אש"ף בשנים האחרונות. הוא נתן חיזוק מכריע לאותם אנשים בממשלה האמריקאית, המתנגדים לכל שיג ושיח עם אש"ף. והוא הנחית, כמובן, מכה נוספת על ראש מחנה־השלום הישראלי.

בקיצור, בעיניים פקוחות וב־הכרה מלאה מסר ראש המחלקה המדינית של אש"ף נשק אדיר בידי מנחם בגין, כדי לשבור ולנתץ את כל הגשרים שנבנו בשנים האחרונות בין אש"ף ובין העולם המערבי. כי אין בעולם המערבי אף גורם אחד המוכן לתמוך באש"ף אלא על בסיס של שלום ישראלי־פלסטיני.

יתר על כן, דבריו של קדומי סתרו לחלוטין גם את יוזמתו של ליאוניד ברז־נייב הסובייטי, שקדומי עצמו בירך עליה לפני כמה חודשים. המנהיג הסובייטי הציע שיחות־שלום בהשתתפות ישראל ואש"ף, כדי להגיע להקמתה של מדינה פלסטינית „תוך כיבוד הזכות של כל המדינות, וביכללן ישראל (במפורש!) לשלום ולביטחון."

כדאי להיות נץ

מה הביא את קדומי למעשה כה חמור ומרחיק־לכת?

אל־קדומי (50), יליד שכם שברח מהארץ ב־1948, נשוי ואב לשני ילדים, הוא אחד מראשי הקו הפרו־סובייטי באש"ף. הוא רחוק מלהיות קומוניסט, אך הוא טוען כי רק בעזרת הסובייטים יוכל אש"ף להגשים את מטרותיו.

אל־קדומי („אבו־לוטף", כשמו המחתרתי) נמנה עם מייסדי תנועת פת"ח, בסוף שנות ה־50', אך אין הוא שייך לחוג מקורביו של ערפאת, וגם אין לו בסיס־כוח פוליטי עצמאי. הוא סתגלן מובהק, המתאים את עצמו למציאות הפוליטית המשתנה כדי להישרד.

כמו פלסטינים רבים מסוגו, חתר קדומי מזמן כי הרכבה יותר קל לעשות קאריירה פוליטית כנץ מאשר כיונה.

יתר על כן, הוא ראה בעין רעה מאוד את פעילות־השלום של סרטאווי, שפעל כשליחו האישי של ערפאת, במיסגרת המנגנון של פת"ח, תוך עקיפת המחלקה המדינית של אש"ף, שבראשה הוא עומד. במשך השנים עשה קאדומי כל שהיה ביכולתו כדי לחבל במגעים הישירים בין ישראלים ופלסטינים. היו שראו בכך את ידה של ברית־המועצות, שאינה מעוניינת בשום מגעים שאינה עוברים דרך מוסקווה. היו שראו בכך ביטוי לשאיפותיו האישיות של קדומי.

הפרשה המפורסמת ביותר: באחד בינואר 1977 פירסמה המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני גילוי־דעת, שנוסח בידי האלוף (מיל') מתי פלד ועיצאם סרטאווי. היה זה המיסמך הפומבי הראשון שנוסח על דעת שני הצדדים.

בו ביום פירסם אל־קדומי בביירות הכחשה זדונית. לא זה בלבד שהמיסמך עצמו הוכחש, אלא נאמר גם ששום נציג פלסטיני לא נפגש כלל עם ישראלים.

(המשך בעמוד 78)

בית־המישפט העליון פסל עדות שנתקבלה על־ידי השופט המחוזי וקבע: על השופט לבדוק את הדברים במקום

עדות שקר

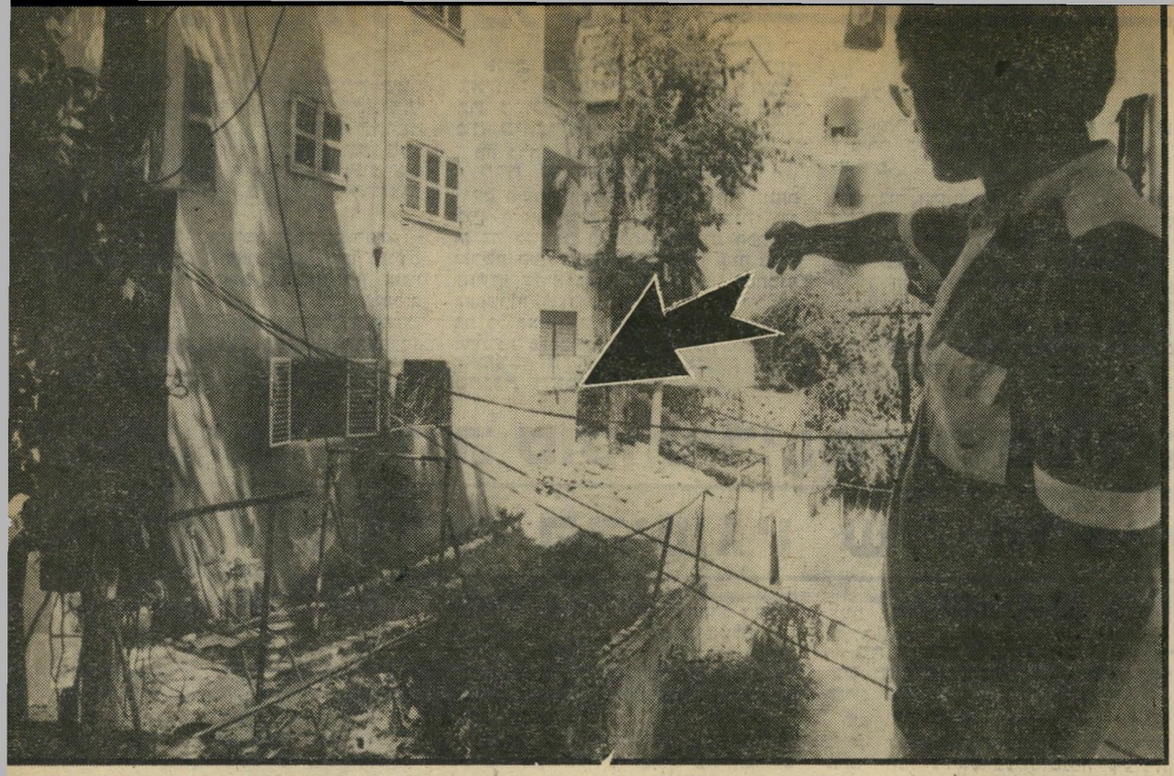

450 יום בכלא

עברו על סידו בן־שושן, במשך התקופה הארוכה הזאת קיבל חופשה אחת בילבד ל־48 שעות אותה בילה עם אשתו ובתו בת הארבע. בתמונה למטה: סידו ויקי ביום חתונתם

סידו בן־שושן פסע במהירות לעבר ביתו שברחוב הילל מספר 36 בחיפה. שנה ושלושה חודשים חלם על הרגע הזה, שבו ישתחרר מכלא שאטה ויחזור לזרועות אשתו, ויקי, ובתו בת הארבע. קרן. בכל רגעי המשבר והבדידות שלו בכלא נהג למצוא מיפלט במחשבה על הרגע שבו יצלצל בפעמון הבית ויחזור

מראה מסב"ב לפינה

השוטר חנניה אלטיט העיד ש־ממקום זה ראה את סידו בן־שושן מטמין שקית ובתוכה סמים במרכז הבית, כאשר הגיעו למקום שופט בית־המישפט המחוזי, הפרקליטים והעדים, כדי לשחזר את עדותו של אלטיט. נקבע בבירור כי לא ניתן היה לראות את המרכז ממקום תצפית זה.

המרכז הנסתר

סידו בן־שושן מצביע בשיחזור שעשה עבור צוות העולם הזה, על המרכז שבו נמצאה שקית הסמים. על־פי עדותו של השוטר אלטיט הוא עמד בתצפית בחצר הבית השכן באותו רחוב.

לחיק מישפחתו הקטנה והאהובה.

בימים אלה סיים סידו לשלם את חובו לחברה, חוב שכלל לא היה חייב לה. הוא ישב בכלא 450 יום עד שעירעורו לבית־המישפט העליון הביא לזיכויו.

סידו הורשע בעיקבות עדותו של השוטר חנניה אלטיט, בלש ממדור־הסמים, שהעיד בשבועה בבית־המישפט המחוזי, כי ראה את סידו מטמין שקית, ובתוכה חשיש, במרכז שבחצר ביתו.

אלטיט היה העד היחידי שהעיד במישפטו של בן־שושן. עורך־הדין של סידו, הפרקליט יוסף רענן, הביא בפני שופט בית־המישפט המחוזי, אמנון כרמי, עדות נגדית. הוא זימן לבית־המישפט מהנדס חיפאי בשם צברי, שהעיד על סמך תרשים שעשה במקום, כי השוטר אלטיט לא ראה את מרכז הבית מהמקום בו טען כי עמד בתצפית. „לא יתכן," טען המהנדס בעדותו, „שהשוטר עמד במקום שטען שעמד בתצפית, מכיוון שממקום זה לא ניתן בכלל לראות את המרכז, שבו נמצא החשיש."

השופט כרמי, שעליו הוטל לפסוק בסוגיה זו קבע בפסק־הדין: „מעדות זו עולה, לכאורה, שאלטיט העיד לפני עדות שקר, שכן הוא לא יכול היה לראות את מה שהעיד כי ראה. המהנדס צברי הוכיח בי רושם טוב, אולם איני מוכן לקבוע שאלטיט שיקר בעדותו. שוטר זה השאיר בי רושם נאמן, ואין זאת אלא שהוא עמד במקום שונה מן המקום שבו עמד המהנדס צברי, ואשר ממנו ניתן לראות את המרחב."

כך פסק כרמי, וסידו בן־שושן נשלח לרצות שלוש שנים בפועל בכלא שאטה. כל טענותיו וטענות סניגורו דאז נפלו על אוזניים אטומות.

„אכלתי את הלב"

„היתי שכור לגמרי," סיפר השבוע סידו, „לא הבנתי איך הצליחו לשלוח אותי לכלא על סמך עדות שקר. החלטתי לערער, ופניתי לעורך־הדין משה רום."

טחנות הצדק טוחנות לאט. כל יום ישיבה בכלא גרם לסידו רב וכאב־לב: „עזבתי בבית אשה צעירה, שכל ניהול העסק שלנו נפל על כתפיה. יש לנו מיני־מרקט, שבו אנחנו עובדים ביחד. כשנערתי היא היתה צריכה לנהל אותו לבד. היא נשארה עם הבת הקטנה והעסק ואני אכלתי את הלב בכלא. הילדה שלי לא הכירה אותי, וכמעט בקושי דיברה איתי. כשהיתה מגיעה עם ויקי לבקר אותי בכלא, הסתכלה על אבא שלה, שכלוא מאחורי סורגים, כמו שמסתכלים על חיה. ויקי התביישה ללכת ברחוב. כולם מכירים אותנו בחיפה, והיו מצביעים עליה ברחוב, כאילו שבעלה הוא פושע מבוקש. ויקי לא יכלה להסתכל לקליינטים שלנו בעיניים מרוב בושה."

בערעור שהגיש פרקליטו החדש של סידו, עורך־הדין משה רום, לבית־המישפט־העליון, הוא העלה מיספר טיעונים.

„למעשה," טען רום בעירעור, „קביעתו של השופט כרמי, שאין הוא מוכן לקבוע שאלטיט העיד עדות־שקר, בטעות יסודה. השופט קבע, נוכח עדותו של המהנדס צברי, כי אלטיט עמד במקום שונה מהמקום בו עמד המהנדס, וקביעה זו אין לה על מה שתסמוך."

„מצב מוזר"

טענתו השניה של עורך־הדין היתה, שבית־המישפט טעה, כאשר לא קבע מיד כי אלטיט שיקר, למרות שקבע שהמהנדס הותיר בו רושם טוב. מכן נובעת טענה שלישית, כי עדות המהנדס צברי והתרשים שהגיש, לא יכולים להותיר ספק שעדותו של אלטיט אינה מדוייקת. לכן היה על בית־המישפט לקבוע, בצורה חד־משמעית: או שאלטיט שיקר ויש לזכות את הנאשם, או שהמהנדס צברי לא דובר אמת, ומימצאיו אינם נכונים, ואז יש להרשיע את הנאשם. „נוצר פה מצב מוזר," ממשיך עורך־הדין רום בטענותיו, „שהשופט האמין לשני העדים גם יחד, ולא קבע לצורך הכרעת־הדין איזו עדות לקבל כמכרעת, ואיזו עדות יש לדחות."

העירעור שהגיש עורך־הדין רום לבית־המישפט העליון נתקבל. לאחר דיונים מושכים, קבע בית־המישפט שיש להחזיר את התיק לבית־המישפט המחוזי, והורה לו לגבות עדויות נוספות, ולצאת עם העדים למקום התצפית. בית־המישפט העליון קבע גם, בהחלטה חסרת־תקדים, שעל השופט כרמי לצאת אף הוא לשטח, כדי להתרשם מהמימצאים.

גגון מט ליפול

„היפור שלי עם אלטיט הוא סיפור ישן," ממשיך סידו את סיפורו. „עוד מהתקופה שבה עבדתי כמלצר בקפה שטראוס, שהוא מקום מיפגש בין היתר גם של עבריינים. הוא שם עלי עין וניסה להשפיע עלי להפוך למודיע של המישטרה. לא רציתי את זה ומאז הם במעקב אחרי.

„לא האמנתי שהדבר יכול להגיע עד כדי־כך שישימו אותי בכלא על סמך עדות של אלטיט בלבד. איפה פה הצדק? כשהגיעו לעצור אותי, באו למקום כמה בלשים ושוטרים ומשום מה רק אלטיט העיד במישפט. ועל סמך העדות שלו, בגלל שהוא שוטר, האמינו לו, ולקחו שנה ויותר מהחיים שלי."

בעיקבות הוראתו של בית־המישפט העליון לצאת לשטח, יצא השופט אמנון כרמי לאיזור, בלווייתם שני העדים, הנאשם והפרקליטים. בעת השיחזור התברר לבית־המישפט שבשום פנים ואופן לא ניתן לראות את המרכז מהמקום בו עמד אלטיט, לדבריו. אז עלה השוטר על גגון ושטן, כי עליו עמד וצפה בבן־שושן.

לשאלותיו של עורך־הדין רום, טען אלטיט להגנתו, שבמהלך הפעולה היה מרוכז מאוד במלאכת התצפית, ולכן לא זכר את מקום התצפית. הוא גם לא הבחין, שהגגון, שעליו הצביע, היה רעוע, ומט ליפול. יצויין גם שבעדות הראשונה שמסר השוטר, הוא טען שעמד על הקרקע. בעדותו השניה שינה את דעתו, וקבע שעמד על הגגון.

„קשה להתעלם," פסק בית־המישפט המחוזי, „מהעובדה שבעדותו המקורית סיפר אלטיט על מקום תצפית מסויים, ואילו בעדות הנוספת מיקם את מקום התצפית במקום שונה לחלוטין. קשה להבין כיצד נתחלפו מקומות התצפית בזיכרונו."

קביעה זו של בית־המישפט המחוזי, היאה ביום החמישי שעבר את שופטי בית־המשפט העליון, ובראשם השופט שמגר, לזכות מייד את האסיר בן־שושן מכל אשמה ולשחררו. זאת בניגוד להמלצתה של התובעת, שטענה שיש להאמין ולדבוק בגרסתו של אלטיט.

סופו של מסע יסורים

השופטים שמגר, בייסקי ושילה, דחו את מתן נימוקיהם לשיחרור למועד מאוחר יותר. כך הגיע לסופו מסע הייסורים בן 450 הימים של סידו בן שושן.

„אי אפשר לסלוח ולשכוח דבר כזה," אומר סידו בזעם, „המדינה הזאת עשתה לי עוול. חזרתי לבת מתנכרת, אשה על סף התמוטטות ועסק במצב קשה, שלא לדבר על מה שעבר עלי בכלא, על הדברים שלמדתי שם, ועל איך שחייתי שם".

סידו בן־שושן הממורמר שוקל לרדת עם אשתו ובתו מהארץ, „קשה לי למצוא את מקומי כאן," הוא מסכם.

בתשובה לשאלת כתב העולם הזה, שביקשה לדעת אילו צעדים נקטו נגד הבלש אלטיט, ענה לה ממלא־מקום דובר המישטרה, מפקח דב לוצקי, כי לא נקטו שום צעדים נגדו. השוטר הועבר ללא כל קשר לפרשה, לתפקיד אחר במישטרה.

הגגון בעדות השניה שמסר אלטיט הוא חזר בו, וטען שלמעשה עמד על הגגון שעליו מצביע סידו.

(המשך מעמוד 76)

הודעה שיקרית זו סיפקה נשק שלא יסולא־בפז למתנגדי ההידברות עם אש"ף, תרמה תרומה חשובה להריסת הסיכויים של מחנה־השלום הישראלי בבחירות של 1977 ובעקיפין גם לעלייתו הישיר לשילטון.

מאז אישרו מנהיגים פלסטיניים רבים — ובראשם יאסר ערפאת עצמו, בהזדמנויות אחדות — את קיום המגעים בין אישי המועצה הישראלית ובין נציגים מוסמכים של אש"ף. מגעים אלה אף הוזכרו בהקדמה לספרו של אבו־אייאד (צלאח חלף), ראש השרותים החשאיים של אש"ף. לא נותר ספק בלב איש שקדומי שיקר אז בהודעתו. אך הנזק נעשה.

אחד מאנשיו של קדומי, שתמכו בשקר זה ושדאגו להפיצו, היה הנציג הרישמי של אש"ף בפאריס, עזאל־דין קלק, שלא שותף במגעים. הדבר לא עזר לו: הוא נהרג בידי הקיצוניים, שרצחו גם את שליח אש"ף בלונדון, סעיד חמאמי, שהיה הראשון שפתח במגעים.

שלהבת בארדים

מ דוע, אם כן, עשה קאדומי עכשיו שוב מה שעשה? מדוע יכול היה להרשות לעצמו לעשות זאת? מדוע לא היה צורך לשעבד את האינטרס העצמאי של אש"ף, המוביל לעבר השלום עם ישראל, לאינטרס הסורי, שהוא שונה לגמרי, ובעקיפין גם לאינטרס הסובייטי, השולל כל "הליך־שלום שבו אין תפקיד מרכזי לברית־המועצות.

הסורים אינם אוהבים את ערפאת, והיו רוצים מזמן להחליפו באיש משלהם. גם הסובייטים היו מעדיפים, מן הסתם, איש שמאלי במקומו של ערפאת הימני, התומך על־ידי הסעודים.

מול אים רב־גוני זה נסוג ערפאת בזהירות. הוא התפשר עם הסורים, טישטש את העמדות המתונות, הסכים לעריכת מושב המועצה הלאומית הפלסטינית ב־דמשק, והשלים שם עם קבלת החלטה בגנות המגעים עם כוחות־שלום ציוניים בישראל.

הוכח שוב שככל שגוברת היכולת העצמאות של אש"ף, כן מתחזקות עמדותיה המתונות. וככל שאש"ף נדחף לזרועות המישטרים הערביים האחרים, כן מתקשות עמדותיו.

הוכח גם שוב שיש שיתוף־פעולה אוטומאטי בין הניצים באש"ף והניצים בישראל. המיתקפה של בגין חיזקה את הקיצוניים באש"ף, כשם שמעשי הקיצוניים באש"ף חיזקו את בגין.

אדם בשם אבו־נידאל

ב מצב זה לא ראה אל־קדומי עוד כל צורך לשים מחסום על פיו. הראיון שלו לכתבת הגרמנית היה, כיאמור בלי הסוואה, התקפה פרועה על ערפאת ועל כל העמדות המזוהות עימו — לטובת הקו הקיצוני המקובל על סוריה. נראה כי קדומי סבור — ולא ברור על סמך מה — כי קו קיצוני זה מקובל עתה גם על ברית־המועצות.

באותו הזמן קרו דברים, שתירגמו את דיבוריו של פארוק אל־קדומי לשפת המעשים.

הציבור הרחב ראה רק את קצה הקרחון. באוסטריה נתפסו שני טרוריסטים פלסטיניים, שבאו בטיסה מדמשק ושנשאו עימם מחסן שלם של נשק וחומרי־נפץ. הנציג הרישמי של אש"ף בווינה, שבא לקבלם בנמל־התעופה של וינה, התבקש לחזור הביתה. בוורשה נפצע אנושות מנהיג פלסטיני אחר, אבו־דאוד, שהואשם בשעתו על־ידי השרותים הישראליים כמי שאירגן את חטיפת הספורטאים הישראליים במינכן. בכל המעשים האלה נחשד אחד אבו־נידאל.

מה הקשר בין מאורעות אלה ובין האירועים בלבנון ודיברי קדומי?

אבו־נידאל הוא עורך־דין, ששימש בשעתו כנציג פת"ח בבגדאד. בימים שבהם היתה עיראק בעלת מגמה קיצונית, היא שיכנעה את אבו־נידאל לבגוד בהנהגת פת"ח, בעלת הקו המתון־יחסית, שפתחה אז במגעיה הראשונים עם כוחות־שלום ציוניים בישראל (זה היה בימים שבהם נוצר המגע החשאי הראשוני בין סעיד חמאמי וביניו. הפלסטינים ראו במגע זה חוט להעברת מסר של ערפאת ליצחק רבין, אז ראש־הממשלה.)

הנהגת פת"ח הדיחה את אבו־נידאל ודנה אותו למוות. פסק־הדין לא היה ניתן לביצוע. לעומת זאת רצחו שליחיו של אבו־נידאל את אנשי פת"ח החשופים ב־עולם, שנחשבו כמתונים, וביניהם את סעיד חמאמי בלונדון ועזאל־דין קלק ב־פאריס.

במרוצת הזמן השתנה המערך הערבי. עיראק, שתיכננה את המלחמה באיראן, התקרבה אל הגוש הערבי המתון, בהנהגת סעודיה. בוועידת־הפיסגה בבגדאד, ב־2 בנובמבר 1978, נוצר מערך מתון של סעודיה, עיראק, ירדן ואש"ף.

אבו־נידאל הסתלק מבגדאד וד־עבר לדמשק, אויבתה העיקרית של בגדאד, שנטלה לידיה את הנ־הגת המחנה הערבי הקיצוני. ית־כן שהטרוריסט השאפתני מקבל גם סיוע ממועמר קד־אפי הלובי.

לפני כמה חודשים נודע כי אבו־נידאל מתכנן מסע־טרור גדול באירופה. אנשיו רצחו מנהיג סוציאליסטי יהודי בווינה, כנראה על־סמך ההנחה (הכוזבת) שהיה מעורב במגעים הפלסטיניים־הישראליים. הם איימו בגלוי לרצוח את ברונו קרייסקי, בעל־בריתו העיקרי של ערפאת באירופה, שמילא תפקיד חשוב בתיווך בין ישראל ומצריים, והמבקש למלא תפקיד דומה בתיווך בין ישראל ואש"ף. בראש רשימת המיועדים־לרצח עומד עיצאם סרטאווי, שנחשף יותר מכל פלסטיני אחר במגעיו עם כוחות־שלום ישראליים. סר־טאווי גם מילא תפקיד חשוב באירגון פגישת קרייסקי־ערפאת.

קרייסקי, סרטאווי והקורבנות־המיועדים האחרים נקטו אמצעי־זהירות. משום־כך רצחו אנשי אבו־נידאל את נציג אש"ף ב־בריסל, שלא היה כלל קשור במגעים. בסך־הכל שיתף איש זה פעולה עם ישראלים בסרוב הקיצוניים ביותר באש"ף.

במיחלמתו יכול היה אבו־נידאל להתמך על ההחלטה של המועצה הפלסטינית בדמשק, שגינתה את המגעים עם כוחות־השלום הישראליים. היא הפכה את דמו של סרטאווי, ומעשה גם של ערפאת וקרייסקי, חפקר. דיבוריו של קדומי נתנו לכך הכשר נוסף.

נשק בווינה

ד מאורעות הדרמתיים של הימים האחרונים היו המשך הגיוני למערכה.

מישטרת הביטחון האוסטרית אסרה את שני נושאי־הנשק שבאו במטוס מבגדאד. בחקירה הודו שהם שליחיו של אבו־נידאל. האוסטרים חשדו שהם באו לבצע התנקשות בקרייסקי ובנשיא אנוור אל־סאדאת, בפגישה שעמדו השניים לערוך עם שובו של הנשיא המצרי מוושינג־טון. הפגישה בוטלה, כשנודע כי מצויים באוסטריה עוד שיבעה מאנשי אבו־נידאל, מהם חמישה שנעלמו מעיני המישטרה האוסטרית.

חמורה מכל היתה העובדה כי בנמל־התעופה בווינה המתין לשני הטרוריסטים הנציג הרישמי של אש"ף בעיר, ע'אזי חוסיין. איש זה מואמן רשמית למוסדות הבינלאומיים הממוקמים בווינה (כגון סוכ־נות־הגרעין הבינלאומית), ולא לממשלת אוסטריה. אך למעשה הוא מהווה גם נציג דיפלומאטי כלפי ממשלת־אוסטריה. לאחר־רונה רכש וילה מפוארת בפרבר של וינה, שנועדה לשמש כשגרירות של אש"ף בבירת אוסטריה.

חוסיין לא היה מעורב בכל צורה שהיא במגעים בין קרייסקי, ערפאת, סרטאווי ואישים ישראליים. אף שהציג את עצמו כאיש מתון, היה ידוע כחבר באירגון אל־צאעיקה, הכפוף לסורים.

חלקו בפרשת הטרוריסטים מו־כיח, על כן, שיש שיתוף־פעולה בין אבו־נידאל וממשלת־סוריה, ו־אולי גם עם קדומי, שהוא הבוס הישיר של חוסיין במחלקה המדי־נית של אש"ף.

על דעת־הקהל האוסטרית עשתה הפרשה רושם עגום ומרגיז. אין האוסטרים ברחוב מבחינים בין גופים פלסטיניים שונים, ועל כן נראה להם כאילו גומל אש"ף ל־קרייסקי ולאוסטריה רעה תחת טובה. גם בשאר ארצות־אירופה גרמה פרשה זו, יחד עם הראיון של קדומי, להרגשה כי אין כעת טעם ביוזמת־השלום האירופית.

כך השיגו אנשי־הסירוב באש"ף, הסורים ואולי גם הסובייטים את אשר ביקשו: הגשרים בין אש"ף ובין המערב התמוטטו עוד לפני שהושלמו.

בגין מקבל ונותן

ה מעוניין העיקרי בכך היה, כמובן, מנחם בגין.

הוא נתן בלבנון דחיפה עצומה לחיזוק המעמד הבינלאומי של אש"ף. אנוור אל־סאדאת ניצל זאת כדי להטיף באמריקה להכרה באש"ף. הנסיך הסעודי פאהד פיר־סם תוכנית־שלום מרשימה, כדי לקרב יעד זה. בדעת־הקהל האמריקאית, וגם בחוגי הממשלה שם, נראו סימנים ברורים לשינוי איטי אך עמוק בכיוון זה.

והנה באים קדומי, אבו־נידאל ושות' ועושים את הכל כדי לשים הישג זה לאל, לשרש את השתילים שצמחו ולהנחית מכת־מוות על ההישגים הפלסטיניים.

מטורף, ממורף, ממורף המרחב.

אולם הערכה נכונה של השתלשלות זו צריכה להבחין בין תהליכים קצרי־טווח וארוכי־טווח. המיפגה הטאקטי באש"ף, החלשת מעמדו של ערפאת, מעשיו של אבו־נידאל וקבוצתו הקיקיונית, דיברי־ההבל של קדומי — כל אלה הן התפתחויות קצרי־טווח. בחשבון הסופי יקבעו תהליכים הרבה יותר עמוקים, והם מוביל־לים באיטיות עיקבית לקראת הקמתה של מדינה פלסטינית — אולי בהסכמת ישר־אל, אולי על אפה ועל חמתה.

האפשרות השניה נראית כיום יותר סבי־רה.

תגובת אש"ף על תוכנית־השלום של סעודיה הוכיחה כי הכוחות המתונים ב־אש"ף רחוקים מלהיות מובסים. אבו־ג'יהאד האיש מס' 2 בפת"ח, מקורבו של ערפאת וראש הפעולות הצבאיות של ה־אירגון, מסר הודעה מפורשת בזכות התוכנית. הדבר מוכיח כי ההנהגה הקיימת, הנשענת על הסיוע הסעודי ממשיכה לח־לוש על התנועה, למרות הטכסיסים ש־נועדו לפייס את סוריה. הפסקת־האש חיזקה מן הסתם את ההנהגה.

מבחינה זו עומדת פעולתו של מנ־חם בגין לטובת הפלסטינים על פעולתו של אל־קדומי לטובת ממי שלת־ישראל.

נציג אש"ף היה סוכן סורי ושיתף פעולה עם הרוצחים

שבאו לחבל בהישגיו של ערפאת באירופה

ערפאת (חובש כופיה) בטכס ממלכתי
אנדרטה לבגין

הודח או נענש למחרת היום? בשם מי דיבר?

בסוף 1980 היה אש"ף קרוב לפריצת־דרך היסטורית. יאסר ערפאת עצמו הכריז על מגעיו עם מחנה של"י בישראל. ביט־און פת"ח פירסם את מאמריו של סרטאווי בהבלטה עצומה. מנהיגים פלסטיניים שמו את הדגש על המגעים עם כוחות ישראליים הידועים לכל כציוניים. מנהיגים ערביים מהשורה הראשונה היו משוכנעים. ואף אמרו זאת בשיחות פרטיות, שאש"ף קרוב לביצוע מעשים פומביים מרשימים, שיהוו פריצת־דרך לקראת השלום עם ישראל.

היו לכך סימנים רבים. אש"ף תמך בהחלטותיה של ועידת־הפיסגה הערבית בבגדאד, בנובמבר 1978, שגינתה את קמפ־דיוויד, אך שתמכה בתוכנית־שלום. ברוח התוכנית הסעודית שפורסמה ה־שבוע. אש"ף הביע תמיכה בהצהרתו ה־חד־משמעית של ברז'נייב. האירגון אותת למנהיגי אירופה שיש סיכוי ליזום אי־רופית, שתדגול בר־זמנית בוכות ההגדרה העצמית של הפלסטינים ובזכותה של ישר־אל לקיום ולשלום.

בקיץ אני עובר למונטנה.

Target Adv.

העולם הזה
אחרי פרשת ברנס וסלומון אבו
י"ב באב תשמ"א, 12.8.1981 מיספר 2293 שנה 45 המחיר: 15 שקלים (טולל מ.ע.מ.)

אזרח חף־מפשע ישב 450 יום בכלא - מפני ששוטר שיקר במישפט

מכת השוטרים המשקרים

מזוכה סידו בן־שושן ואשתו ויקי